

M-8642 / R-36287
ADV
18957

JESU-KRISTOREN IMITAZIONEA

L. LÉON

APHEZAKESKUARALATITZULIA.

Turnhout'eko hirian, Beljikan
Brepols liburu-egileen etchean

1929^{an}

moldatua

NIHIL OBSTAT.

Baïonæ, die 18^a Aprilis 1927.

P. DAGUERRE *c. d.*

IMPRIMATUR.

Baïonæ, die 30^a Aprilis 1927.

J. P. DIHARCE, *v. g.*

AITZIN-SOLAS.

Zaharrak berri, Eskualdun maiteak. Liburu zahar bat berritu dugu guk ere : mami berari ahal berri bat eman. Eskuarazko Imitazione asko izan da orai arte ere : gehienak elgarren haurride edo bederen ahaide hurbil.

Hunek ez du aitzineko bihi bati deus zorrik ; erran nahi dugu ez diotegula deusik ebatsi ez maileatu. Lan huntan hasi ginelarik, iduritu zaikun, orhe bera hartuz, zerbait pollitagorik egin zitakela.

Badakigu segur obra hunen bururatzeke, hogoi-ta bortz bazirela Eskual-Herrian gu baino zaharragorik eta beraz trebeagorik eta argituagorik : gazte bati behar zaio hanitz barkatu, zeren egiten baitu hanitz bekatu.

Bekatu egin badugu lan huni lotuz, liburu hunek ere huts eta itzal asko balin badauka, doala halarik ere bi hegalez : badakigu zuen jakitatea aski handia dela huts hoien bethetzeko eta zuen bihotza aski zabala itzal hoien barkatzeko.

Hitz bakhar batzu kausituko dituzue han hemenka, orai arte beharbada bakan ikusi ditutzuenak. Beltzuririk ez egin, othoi ; ez dira den gutienik berriak, baina zaharrez hiltzerat zozin hitz batzu : gaichoak hil-herrirat

---

bidaltzeko orde, zuen gana ditugu igortzen, zuen aldean gazteturik eta odol-berrizkaturik bizi ditezen Eskuarak diraueno eta beraz mundua mundu deno. Ez badiozute ere ginarrria berehalakoan atzemaiten, ez lotsa, ez etsi : emeki emeki aldeko hitzek eginen dautzuate argi.

Jainkoa baitan agur.

L.L.

Jesu-Kristoren Imitazionea.

LEHEN LIBURUA.

LEHEN KAPITULUA.

Jarrai Jesus Jaunari eta munduko ezdeuskeria guziak erdeina.

1. — *Jarraikitzen zaitana ez dabil ilhunbetan, dio Jaunak. Hitz hoitaz, Jesus Jaunak bere biziari eta bizi-moldeari jarraikitzerat deitzen gitu, bihotza egiazki argi eta itsumendu guzietarik garbi nahi badugu. Jesus Jaunaren bizia bekigu beraz gure gogoaren alhabide lehena.*

Jesusen erakaspena sainduen erakaspen guzier nagusi da; eta

bere gogoa Jesusen arakoa lukeenak, hazkurri gorde bat aurki lezoke.

Bainan gertatzen ohi dena : frangok, Ebanjelioa maiz entzuna gatik, haren obratzeko su gutichko dute, Jesusekilakoak ez direlako.

Jesusen erranak osoki aditu nahi dituenak eta barnea hetaz gochatu, bere bizia harenaren arabera moldatu behar du lehiatuki.

2. — Trinitate Sainduko gauza gordeenez jakintsu bezala mintzatzetik zer dukezu, baldin umiltasun eskasez Trinitate Sainduari hastio bazaizko ? Zinez, ez dute ez solas ederrek saindutzen eta zuzentzen gizona ; bertuteari darraiona du baxharrik Jainkoak maite.

Bekatuen urrikia nahiago dut bihotzean, jakintsuek hartaz zer dioten jakin baino.

Liburu Saindu guziak eta zuhur hitzak oro bazinazki ere gogoz, zer onbide zinuke, Jainkoaren amodiorik eta graziarik ez bazinu ?

Ezdeuskerien ezdeuskeriak eta oro ezdeuskeriak, Jainkoaren maitatzeaz, bakharririk Jainkoaren zerbitzatzeaz bertze guziak. Zuhurtziarik handiena, mundua oinkaturik zeruaren bilhatzea.

3. — Ezdeuskeria beraz, ontasun iragankorren bilhatzea eta hetan nork bere esperantzaren jartzea.

Ezdeuskeria oraino, ohoren ondotik ibiltzea eta bizi-molde ospatsuetarat heltzea.

Ezdeuskeria, gorputzaren nahikerier jarraikitzea eta gerochago hain garrazki gaztigatuak behar diren gauzen gutiziatzea.

Ezdeuskeria, bizi luze baten agiantzea, eta bizitze on batez guti acholatzea.

Ezdeuskeria, oraiko biziari choilki gogo emaita eta gerokoaz ez orhoitzea.

☐ Ezdeuskeria, hain laster iraganak direnen maitatzea eta bethiereko zorionaren arthazki ez bilhatzea.

4. — Erran huntaz orhoit zite ardura : *begiak ez dira ikusiaz ase-*

tzen, ez eta beharriak entzunaz akitzten. Lur huntako zer guzien amodiotik begiratuki urrunt zazu beraz bihotza eta zerukoetararat altcha, gorputzaren irritser darraizkote-nek kontzientzia lohitzten baitute eta Jainkoaren grazia galtzen.

2garren KAPITULUA.

Nork bere burua behar duela gutietsi.

1 — Jitez eta izaitez gizon guziek ikasi nahi dute ; bainan, Jainkoaren beldurra gabe, zer on duke ikasteak ?

Jainkoaren zerbitzari chume bat, hau izanikan ere laborari, duda-mudarik gabe nagusi zaio, bere arimaz ezazoldurik, izarrer so dagon jakintsu urgulutsuari.

Bere jitea ontsa ezagutzen duenak, bere burua gutiesten du eta gizonen laudorioez den gutienik ez da kilika.

Lurreko zer guziak jakinik ere gogoz, karitaterik ez banu, zer probetchu nuke, nere obretarik

jujatuko nuen Jainkoaren begietan ?

2. — Ikasteko gutizia soberarik ez ukan, horrek baitauka gogoa barreiatu eta enganaturik.

Jakintsuen atsegin handiena, jakintsu agertzea eta gizon argituak direla entzutea. Bada gauza frango, arimarentzat on guti baidarik edo batere ez dutenak. Handizki zoro, zerurat deraman jakitatea bazterrerat utzirik, gauza hoier begiak landaturik daudenak. Ez du elhasturiak asetzen arima ; bizitze zuzenak du gogoa jabaltzen, eta kontzientzia garbiak fidantza handia emaiten Jainkoa baitan.

3. — Zonbat gehiago baitakizu eta hobeki, hanbat garrazkiago zitu Jainkoak jujaturen, non ez ziren are saindukiago bizi.

Zure jakitateaz eta antzeaz ez ar beraz aho betheka ; izaitekotz, ukan argiez egon ikharetan.

Zer-nahi badakizula eta kasko ona duzula iduri balin bazaitzu, ez dakizunik biziki gehiago badela jakin zazu. Kopeta ez goregi altcha ;

aithorizaitekotz deusik ez dakizula. Huni edo hari nagusi zirela zenda-ko uste duzu, zu baino jakintsua-gorik eta Jainkoaren legeetan tre-beagorik hoinbertze izanki-ta baz-terretan ?

Zure onetan zerbait jakin nahi duzu eta ikasi ? Izan zite gorde-gura eta deus ez zirela utz zazu jendea erraiterat.

4. — Huna erakaspén handien eta beharrena : nork bere buruaren ezagutzea eta hastiatzea. Nork bere buruaren gutiestea eta bertzeenaren bethi handiestea : hori, hori gain gaisetik zuhur eta saindu izaitea.

Norbait ikusten bazinu ere age-rian huts baten egiten, huts hori handia izanikan ere, zeure burua ez zinuke hobetzat iduki behar, ez baitakizu noiz arte diraukezun ongian zuhauk. Guziak erorkor, bainan sinets zu baino ahulagorik ez dela nehor.

3^{garren} KAPITULUA.

Egiaren erakaspenez.

1. — Dohatsu Egia bera duena erakasle; Egia, ez itchuraz eta hitz joankorrez, bainan den bezala ikasten duena!

Gure gogo-bihotzek enganatzen gituzte maiz, behakoa labor baitute.

Gauza gorde batzu jakin beharrez ibiltzetik zer dukegu? Ez-jakinaz ez gitazke berdin Jainkoaren begietan hobendun.

Zer zorokeria, gauza beharrenak bazterrerat utzirik, alferren eta galgarrien ondotik ibiltzea! Begiak ba eta ez dugu ikusten; jakintsuen arteko eztabadez zergatik achola gu?

Bethiereko Hitza edo Berboa entzuten duena, asko eztabada alferretarik kanpo dago. Guzien ithurburua da Berboa; eta izaite guziak hartaz baxharrik dira mintzo, *hura baita guzien hastapen, guhauri mintzo zaikuna.*

Hura gabe nehork deus ez du aditzen; nehork ez zuzenki jujatzen.

Oro Berboari itzultzen dituenan, oro Berboaren ganat bihurtzen, oro Berboaren baitan ikusten, bihotza azkar dagoke hura bai eta bakean Jainkoa baitan.

O Jainko ziren Egia, bat nezazu zurekin bethiereko amodioan. Asko gauzen irakurtzea eta entzutea hastio zait; zu baitan daude nik nahi eta lehiatzen ditutanak oro. Ichil bedite jakintsu guziak, ichil kreatura guziak zure aitzinean: baxharrik zu mintza zakizkit.

2. — Zonbat ere baita bilduago norbait eta bihotzez lañoago, hantatez du hak nekerik gabe gehiago eta barnago aditzen, haren adimenduak zerutik baitauka bere argia. Garbi, laño eta bakean dagon bihotza ez du lan hanitzak barreiatzen, den guzia Jainkoaren ospearentzat duelakotz egiten eta bere buruarekilako estekarik gabe bizitzerat lehiatzen delakotz.

Zure bihotzeko khar basak baino

gehiago, zerk zitu koropilatzen eta nahasten ?

Gizon zuhur khartsuak bere egi-tekoak gogoan ontsa orhatzen ditu, kanporat ager aitzin. Ez dabil hura norat ichurki harat errechki, bairan non zer den zuzen eta harat du jotzen.

Bere buruaren hezterat lehiatzen denak baino gudu bortitzagorik nork du ? Gure buruaren garaitzea, egunetik egunerat hartaz jabea-gotzea eta egun oroz ongian urrats baten egitea, ontsalaz horra zer behar litaken gure lana.

3. — Lur huntako zerek, nahi bezain onak eta itzal-gabeak izan nikan ere, zerbait buztan tzar badakarte denek, eta gure argi guziek zerbait ilhunbe.

Bere burua den bezain chume ezagutzen duena, Jainkoaren ganat joaki, zer-nahi ikasi beharrez dabilana baino chuchenago. Lañoki ikastea eta jakitea ez da berez tzarra ; on da eta Jainkoaren gogorako ; kontzientzia zuzena eta bizitze saindua haatik bethi hobe.

Bainan hanitzak ontsa bizitzerat baino lehiatuago baitira ikasterat, hortakotz dira maiz bidetik makurtzen, beren lanetik uzta guti edo batere ez dutela biltzen.

4. — O ! ikasteko bezanbat su baginu gure baitako azturen erro-tik jalgitzeko eta hek utzi lekuan bertutearen finkatzeko, ez bide litake jendearen artean hoinbertze gaichtakeria eta gaitzbide, ez eta komentuetan hoinbertze ezazolkeria !

Segur, jujamendu egunean Jainkoak ez dauku zer irakurtu dugun galdaturen, bainan ba zer dugun egin ; ez eta zoin ontsa mintzatu giren, bainan ba saindutzeko zer dugun obratu.

Erradazu : non dira orai, bizi zirelarik eta jakitatean trebe, hain ontsa ezagutu ditutzun jakintsu eta erakasle hek guziak ? Heien ontasunak jadanik bertzeen eskuetan dira, eta hetaz orhoitzen ere direnetz nago. Bizi zireno zerbait iduri zuten eta orai nehork ez ditu aiphatzen ere.

5. — Oi munduko loria, zoin laster eroria ! Heien bizi-moldea, zuten jakitatearen bethe izan balitz, orduan zuketen orduan behar bezala ikasi eta erakatsi !

Jakitate alferren bidez mundu huntan zonbat den galtzen, Jainkoaren zerbitzuko achola guti dutelakotz ! Chume baino nahiago baitute handi, hortakotz dira beren gogoeta alferretan galtzen.

Egiazki handi, karitate handia duena ! Egiazki handi, bere burua chumetzat eta ohore guziak ezdeustzat dauzkana !

Egiazki zuhur, *Jesus beretzea gatik, lurreko zer guziak lohitzat dauzkana* ! Egiazki jakintsu handi, bere nahiari uko eginik, Jainkoarena bethetzen duena !

4^{garren} KAPITULUA.

Egitekoetan behar den zuhurtziaz.

1. — Entzuten edo asmatzen ditugun guziak ez dira sineste-koak, bainan artharekin eta aizinarekin haztatu behar dira denak,

Jainkoak egin litzazken bezala.

Deitoragarri ez denetz ! bertzeetaz dioten gaizkia maiz ongia baino errechkiago sinesten dugu, hain gira ahulak. Bainan gizon osoki zuzenek nekez sinesten dituzte entzun guziak, baitakite gaizkirat lerrakor dela gizona eta bere solasetan arin.

2. — Gain gainetik zuhur, bere egitekoetan lasterregi ez doana eta bere asmuetan buru-gogor ez dena! Berdin zuhur, edozoinen elheak sinesten ez dituen, eta entzunak edo sinetsiak bertzeen beharrietarabian husten ez dituen !

Galda kontseilu gizon zuhur eta zuzener ; zuhauk asmatuer eta amestuer uko eginik, bilha zu baino hobeen argiak.

Bizitze onak du gizona Jainkoaren arabera zuhurtzen, ikusiek ikusi arau dutelarik argitzen. Nor bere baitan umilago eta Jainkoaren menago, hanbat ere hura zuhurtziaz eta bakez orotan betheago.

5^{garren} KAPITULUA.**Liburu Sainduen irakurtzeaz.**

1. — Liburu Sainduetan egia behar da bilhatu, ez hizkuntzaren ederra. Liburu Sainduak heien egi-leen gogo berarekin behar dira irakurri. Hetan mintzaiaren gochotasuna baino gehiago gure ona behar dugu bilhatu.

Atsegin berarekin irakurri behar ditugu liburu khartsuak eta chumeak, nola liburu eder jakintzazkoak. Ez beha liburuaren egilea jakintsua den ala ez ; irakur choilki egia maitez. Ez beha erraileari, beha erranari.

Gizona iragankor, *Jaunaren egia aldiz bethierekoa.*

2. — Nehor berechi gabe, asko gisaz mintzo zaiku Jainkoa.

Liburu Sainduen irakurtzean, gure begi-luzeek daukute maiz egiten kalte, sobera nahi baitugu behatu eta bahetu, aitzina joan behar ginukelarik gelditu gabe.

Liburu Sainduen esnea nahi

baduzu churgatu, irakur umilki, lañoki eta fedeeekin, jakintsu agertzeko gutizia izpirik gabe. Sainduer galda gogotik zer dioten eta hek errana ichilik entzun. Ez gutiz utz zahar hitzak, ez baitira itsurat erranak izan.

6garren KAPITULUA.

Azturez.

1. — Haizu ez den negurrian zerbait gutiziatzen duen gizona, laster asaldatzen.

Urgulutsuak eta zikoitzak nehon ez dute onik; aberastasunari bihotzez uko eginik dagona eta gizon umila, bake nasaiaren jabe dira.

Bere azturak osoki heziak ez dituenak, laster duke gudu eta den gutienekotzat behaztopatzen da.

2. — Bihotzez ahul eta, oldez edo moldez, oraino gorputzaren irritsen meneko denak, bai eta lur huntako zeretarat ukurturik dagonak, gutizia lurtiarrer nekez du uko egiten osoki. Hortakotz dago hits, heietarik urruntzen denean; errechki

khechatzen ere ba, norbaitek ihardukitzen badio. Bainan gogoan zuena beretzen badu, abian harbategi kitzikatzen dio bihotza, zeren den bere azturari jarraiki : bilhatzen zuen bakea ez dio eman.

Azturer ihardukiz da bihotzerritzen egiazko bakea, ez bere burua azturer utziz. Bakerik ez da beraz haragiaren meneko den gizona baitan, ez eta ere kanpoko gauzetarata ichuria dagon bihotzean ; bakea bere-arimaren ona bilhatzen duen gizon khartsuak du bakharrik.

7garren KAPITULUA.

Esperantza alferrari eta urguluari behar dela ihes egin.

1. — Bere esperantza gizonetan eta lurreko zeretan jartzen duen gizona, gizon ezdeusa.

Ez ahalge izan bertzeen zerbitzatzeaz Jesusen gatik, ez eta pobre agertzeaz.

Ez fida zuhauri ; jar zure esperantza Jainkoa baitan. Zure ahala

egizu zuk ; zure nahikunde ona lagunduko du Jainkoak. Ez fida zure jakitateari ez nehoren antzeari, bainan ba Jainkoaren graziari, umilak altchatzen eta urgulutsuak aphaltzen dituen Jainkoari.

2. — Ez ar espantuka zure ontasunez, aberatsa bazira ; ez eta zure adiskideez, jende handietarik direlakotz ; jar zure ohorea guzien emaile den eta oroz gaineratik bera, den guzia, eman nahi duen Jainkoa baitan.

Zure gorputzaren irazkiaz eta itchura ederraz ez egon hanturik, eritasun tchar batek aurtik eta pirtzil baitezazke. Zure antzeaz edo adimenduaz ez ukan urgulurik, Jainkoari gaitzi ez dakion ; dukezun ongia Jainkoak emana duzu dena.

3. — Bertzeak baino hobea zirela ez uste ukan, bihotzen berri dakien Jainkoak bertzeak baino tzarrago auki ez zitzan. Ez urgulutan sar zure obra onen gatik, bertzelakoak baitira Jainkoaren jujamenduak eta gizonenak, maiz

gizoner laket zaiotena Jainkoari higuin baitzaio.

Zerbait onik balin baduzu, sinets, umil egoitekotz, zerbait hoberik badutela bertzeek.

Guzien azpiko jarriz, kalterik ez dukezu ; kalte handia aldiz, zure burua bati berari nagusi badaukazu. Gizon umila bethi bakean da ; urgulutsuak aldiz bihotza maiz bekaizti du eta khechu.

8garren KAPITULUA.

Nehorekin ez dela behar adiskidegi.

1. — *Ez nor-nahiri ager zure bihotza, bainan zure egitekoez mintza zite gizon zuhur eta Jainkoaren beldur denarekin.*

Gazteekin ete arrotzekin bakan egon. Aberatsak ez lausenga ; ez izan handikari. Har adiskidetzat jende aphabetak eta chumeak, jende khartsuak eta bertutekoak, eta khartsutasunerako gauzez mintza heiekin.

Emazte nehorekin ez izan adiskidegi, bainan emazte gisako gu-

ziak arthamenda Jainkoari. Lehia zite choilki Jainkoarekin adiskidetzera eta haren aingeruekin; ez achola jendeen arteko aiphame naz.

2. — Guziak behar dira maitatu, nehorekin ez adiskidegitu.

Askotan, omen ona duelarik, arrotz batek urrunerat distiratzendautzu, zu hurbiltzearekin ttanpalahara bere dirdira histen zaiona.

Noiz edo noiz gure adiskidetasuna bertzeer laket zaiotela uste dugu, gure eskaser ohartzen direnber, hastiatzen gituztelarik.

9garren KAPITULUA.

Bat-bederak bere burujopeari uko egiteaz.

1. — On baino hobe da norbaiten azpiko egoitea, buruzagi baten ukaitea eta nor bere buruaren nagusi ez izaita. Jaun baino biziki segurago da sehi bizitzea. Asko jende beren onez baino ezinbertzeagoz daude sehi; holakoak atse-

gabean bizi dira eta ezdeustzat errangura.

Sehigoa, Jainkoaren gatik, bihotz onez onhartzen ez duteno, ez ditazke beren arimaren nagusi.

Jo hunat ala jo harat, nehon onik ez dukezu, non ez ziren norbaiten meneko jartzen. Tokiz aldatzeko ametsek eta bertze nonbait hobeki izaiteko usteak hanitz jende enganatu ditu.

2. — Egia segur, nor bere asmu- en arabera gogotik ari dela eta gogo bereko jendeak maiteago dituela. Bainan Jainkoa gure artean bada, gure asmuer uko egin behar diotegu noiztenka, bakearen onetan.

Nor da othe aski zuhur, guzien osoki jakiteko? Zuhauk asmatuer beraz ez sobera fida; entzun gogotik bertzeek zer dioten. Zuk asmatua zuzena bazen eta Jainkoaren gatik utzi baduzu, bertze bati jarraikitzeke, on gehiago baizik ez dukezu utzirik.

3. — Maiz entzunik nago, kontseilu emaita baino, entzutea eta hartzea dela segurago. Zuzena

ditake nor-bederaren iduripena; urgulutsu halere eta thematsu, bertzeenerat, berdin zuhurra delarik onez onean, jausten ez dena.

10garren KAPITULUA.

Elhasturitik baztertzeaz.

1. — Urrunt, ahal bezanbatean, gizonen arteko elhe-harrabotsetik, munduko zerez solastatzeak kalte handia baitakar, chede hoberenarekin eginik ere. Alabainan urgulurak laster beretzen gitu eta zikitzen.

Askotan nahiagoko nuken ichilik egonik eta gizonen artean ez izanik. Zertako bada hain gogotik ari gira elheka eta solasean, maizenik arima zauritan baizik ez girenaz geroz elgarretarik berechten? Zertako? zeren, elheka elgarri, elgar kontsolatzea baitugu bilhatzen, eta gure bihotz, asko gogoetek leherturik daukatena, nahi baitugu arinduz jabaldu. Atseginekin elgarri erraiten dugu orduan eta elgarrekin asmatzen

zer dugun maite edo gutizia, edo zer hastio. Bainan ondikotz alferretan eta debaldetan ardura. Ezen kampoan bildu kontsolamenduek bihotzeko kontsolamenduer eta Jainkoarener kalte handia dakar-te.

2. — Behar dugu beraz ernerik egon eta othoitz egin, gure egunen ez galtzekotz. Mintzatzerat haizu bazira eta mintzatzea gisa bada, ongirat deramaten gauzez mintzatu behar zira. Gaizki usatuak girelakotz eta bertuteen biltzerat ezazol, gira gehienik hain mihi-lazo.

Bizkitartean, bertutean aitzinatzeke, on baino hobe, bereziki gogoz eta bihotzez bat Jainkoa baitan egiten duten jende khartsuen arteko solasak.

11^{garren} KAPITULUA.

Bakearen eta bertutean aitzinatzeke suaren biltzeaz.

1. — Bake nasaia ginuke, bertzeek egin eta erranetan ez baginu

sudurrik sartzen, eta gure egitekoez baizik ez baginu acholarik. Bakea nondik nola luke luzaz bertzeen egitekoetan sudurra sarturik daukanak ; bere hartarik kanpo ausagailuketa dabilanak ; bere baitan guti edo bakan biltzen denak ?

Dohatsu lañoak, bake nasaia baitukete !

2. — Zendako dira batzu osoki saildutu eta othoitzari hola josi ? Gutizia lurtiar guzien osoki hiltzerat bermatu direlakotz : hola beren bihotz guziaz Jainkoarekilkatu baitira, eta beren arimaren onari garbiki lotu.

Gure jaidura tzarrek sobera hartzen gituzte gu eta gauza iragankorrek sobera koropilatzen. Aztura bat bakan dugu osoki garaitzen, eta egun oroz bertutean aitzineko ez dugu griñarik ; hortakotz gaude ephel eta hotz.

3. — Gure buruari osoki uko egina baginio, eta bihotzean deus pochelurik ez baginu, orduan Jainkoarekilako bitarteaz ontsa goza ginitazke, eta haren begirestea

zoin den gozo baginakike aphur bat. Pochelu egiten daukun gauza bakharra eta handiena : gure aztura eta nahikari tzarren ez heztea eta Sainduen bide arruntari lotzerat ez lehiatzea. Den atsegaberik ttipiena dathorla, abian, lotsaturik sobera, gizonen kontsolamenduen ondotik gabiltza.

4. — Gizon bihozdunen pare, guduan tente egoiterat lehiatzen bagina, berehala lathorke Jainkoa gure laguntzerat. Nagusituren gitzaizkotelakotan, gudua igortzen dauzkigun Jainko Jauna gure laguntzerat dago bethi, azkarki gudukatzen bagira eta haren laguntzari fidatzen.

Erlisioeko erakaspén eta eginbideen achalari balin bagaude choilki eta bertutea hortan badugu jartzen, dukegun khartsutasuna laster itzaliko da. Gaitza errotik motz dezagun, gure azturetarik bihotza garbitu ondoan, bake osoaz jabe gitezen.

5. — Urthe bakotch, aztura bat idokitzen baginu, laster saindu gi-

nitazke ondarra. Aitzitik maiz ohartzen gira hobeak eta garbia-goak ginela, khartsutasunari lotu berrian handik zonbait urtheen buruan baino.

Egunetik egunerat khartosuago eta sainduago behar ginitazke, bainan orai asko zaiku hastean ginuen sutik pindarño baten begiratzeara. Hastean den gutien indarra egiten baginu, gauza guziak errechki eta gogotik egin ginitzazke.

6. — Gaitz da aztura zaharren uztea, gaitzago oraino nor bere naharen kontra ibiltzea. Gauza ttipietan eta errechetan zure burua garaitzen ez baduzu, nondik nola egingen dukezu handietan? Zure irritsari iharduk hastetik, jalgi erotik aztura makurra, emeki euki handiagoetararat ez erortzekotz.

Oi gogoari emaiten baginu, ontsa ibiliz zer bakea ginuken guhauk eta bertzeek zer atsegina, daukat bertutean aitzinatzeko artha gehichago baginukela!

12^{garren} KAPITULUA.

Atsegabearen onaz.

1. — On dugu, noizetik noizerat, atsegabe eta nahigabe zonbaiten jasaitea, gizona bere-baitaratzen baitute ardura, gogoratzen diotelakotz bidekari bat dela eta lur huntako zeretarik ez duela igurikatzeke deus.

Artetan aiherkunde zonbaiten jasaitea on dugu ; on ere, bertzeek gu baitan behar ez bezalako zer asko eta eskasia badela uste ukan dezaten, gu chede hoberenekin eta zuzenki bagabiltza ere. Nahigabe hoik maiz on ditugu umil egoiteko eta urgulutik begiratzeko : gizonek erdeinatzen gituztelarik eta ez direlarik guri fida, orduan dugu Jainkoa gure bihotzaren lekukotzat nahiago.

2. — Hortakotz gizonak behar luke Jainkoari hainbertzetaraino bermatu non, ez bailuke gizonen kontsolamenduen ondotik ibiltzerik. Chede oneko gizonari sor da-

kiola nahigabe, tentazione, gogoeta tzar, orduan da ohartzen Jainkoaren zer beharra duen : Jainkoa gabe ongi ttipienaren egiteko ez dela. Orduan ere da histen eta hasperenka othoitzari lotzen, jasaiten dituen atsegabeen gatik. Orduan luzazegi bizitzea hastio du, herioari minki hel egiten dio, *hil bezain laster Jesusekin izaita gatik*. Orduan ere da ohartzen ontza lur huntan ezin ditakela sosegu ez bake osorik.

13^{garren} KAPITULUA.

Tentazioneari gogor egiteaz.

1. — Mundu huntan gireno, atsegaberik eta gudurik gabe ezin gitazke izan. Hortakotz zion Job gizon sainduak : *gizonaren bizia bururen buru da gudu*.

Beraz nork bere guduer buruzerne behar luke izan eta atzarririk othoitz egin, nondik lot aurki ez diezon debruak, debrua nehoiz ez baitago lo, *bainan itzulika baitabil nor ausik*. Nehor ez da hain saindu non

ez duen noiztenka gudu; osoki tentazionerik gabe ezin gitazke.

2. — Guduak badira bizkitartean, gizonari maiz on handia dakarteanak, nahi bezain akitgarriak eta dorpeak izanikan ere, gizona aphaltzen dutelakotz, garbitzen, trebatzen.

Hanitz atsegabe eta gudu izanik daude saindu guziak eta bertutean aitzinatzeko baliatu zaizkote. Tentazioneak ezin jasan dituztenak aldiz, madarikatu izan dira eta galdu. Ordena hain saindurik ez da, ez toki hain gorderik, non ez den gudurik eta nahigaberik.

3. — Bizi deno, gizonik ez da osoki tentazionerik gabe, tentazioneak baduelakotz gu baitan hazkurri, jaidura tzarrez baikira sortzetik orhatuak. Gudu bat edo nahigabe bat itzal, bertze bat dat-hor; bethi badukegu zer jasan, gure lehenbiziko dohatsutasuna galdua dugunaz geroztik.

Askok beren baitako gerlari ihes egitea bilhatzen dute, barnago bai-

zik ez baitira han sartzen. Tentazionea ezin dezakegu garait ihes eginez baxharrik ; jasankor izanez eta egiazki umil, gitazke etsai guzier nagusi.

4. — Erroak utzirik, gaizkiari achaletik baizik aztaparka lotzen ez dena, bertutean guti aitzinatuko da. Tentazioneak lasterrago bihurturen zaizko berriz eta gogorkiago dute joko.

Khechatuz eta gogorki ihardukiz baino errechkiago, tentazioneak urrunduko ditutzu jasankor izanez eta, Jainkoaren laguntzarekin batean, iraunkor. Tentazionetan galda kontseilu maizago ; tentazionetan denaren alderat ez izan muthiri, izaitekotz kontseilu emozu, zuhauri emaita nahi zinuken bezala.

5. — Tentazione gaichto guzien ithurburua, bihotzaren ahulezia eta Jainkoaren alderateko fidantza ttipia : uhinek lemarik gabeko it-sas-untzia harat eta hunat derabilaten bezala, tentazioneek berdin baiterabilate gizon ahul bere chedetan ez dagona.

Suak frogatzen burdina; gizon zuzena tentazioneak. Gure ahala zorbatekoa baikaude maiz; tentazioneak dauku erakusten haren bethea. Atzar egoiteko dugu bizkitartean, guziz tentazionea jartzazerakoan : etsaia errechkiago garaituko dugu, arimaren barnerat sartzerat ez utziz, eta athea jo orduko hak, athean berean oldartzen bagitzaizkio.

Hortakotz dio norbaitek : iharduk gaitzari, erroak egin aitzin; beranduz, sendagailu guziak debalde. Badathorkigu lehenik gogeta bat, laster gu baitan itchura bat hartzen duena; gero itchura hortan nahaspilatzen zaiku bihotza; azkenekotz dathorkigu higidura tzarra, eta baimena. Etsai maltzurra hola sartzen da baratche baratche, hastetik ez gitzaizkolkotz bihurtzen. Nor-bera zorbate ere baita oldartzerat uzkurrago, hanbatez da egunetik egunerat ahulago; etsaia aldiz azkarrago.

6. — Batzuek zuzen-biderat itzuli berrian dituzte tentazione

bortitzenak ; bertze batzuek aldiz zuzenbidean gogortu direlarik. Bertze zonbaitek kasik bizi guzia guduka deramate ; bakhar batzuer arinki zaizkote tentazioneak jazartzen ; hoik oro Jainko guziz zuhur eta zuzenak nola duen nahi : Jainkoak bat-bederaren heinari eta merezimenduer baitiote behatzen, denak bere hautetsien onetan egi-ten dituela.

7. — Ez dugu zeren etsi tentazio-nea jitearekin ; izaitekotz, Jainkoa behar dugu are khartsukiago ot-hoiztu, herstura guzietan gure laguntzerat jauts dadin. Jondoni Paulok diona : *probetchurekin jal-giko gitu hortik, garaitzeko ahala emanik*. Tentazione eta nahigabe guzietan beraz, Jainkoaren esku-pean aphas dezagun burua, bihotzez umilak baititu Jaunak goratuko eta salbatuko.

8. — Tentazione eta nahigabee-tan du gizonak ikusten nondik zertaratua den : hoitan da merezi-mendua handitzen eta bertutea hobeki agertzen. On eta khartsu

izaitea ez da gaitz, nekerik gabe bizi denean ; bainan, atsegabea jitearekin, bere burua umilki jasaiten duena, bertutean aitzinatzeari badagoke.

Batzuek tentazione handienak garaitzen dituzte, egun orotako ttipietan behaztopatzen direnak ; tentazione ttipietan hain ahul izaiteak umiliaturik, handietan beren indarrer sekula ez ditezen fida.

14^{garren} KAPITULUA.

Nehor ez dela ausartziarekin jujatu behar.

1. — Beha ontsa zuhauren buruari, eta bertzeek eginen jujatzetik begira. Bertzeak jujatuz, alferretan akitzen da gizona, ardura enganatzen eta hutsean errechki erortzen. Aitzitik, bere barnea ikertzen eta jujatzen duena, bethi irabazitan doa.

Gure bihotzaren goiti-beheitien arabera jujatzen dugu bethi kasik, eta, gure burua maitez, errechki

baztertzen gira egiaren ganik. Gurre chede eta gutiziak Jainkoarekikoak balira bethi, gure jiteari ez doazkon gauzez ez ginitazke hain errechki asalda. Bainan maiz gu baitan gordezik daukagun edo kanpotik gutarat jin zerbaitek, makur geramatza gu ere.

2. — Hanitzek egintza guzietan beren burua dute bilhatzen gordeka ; hori, berek jakin gabe. Banean direla iduri dute oraino, gauzak beren gogo-bihotzen arabera doatzino. Bainan kaskoan dutenaz bertzerik gerta dakiotela, abian asaldutzen dira eta histen.

Ez direlakotz jite eta gogo berekoak, elgarren artean hizkatzen dira ardurachko bai adiskide bai herritarrak, fraile, serorak, nola gizon emazte othoitz-zaleak.

Aztura zahar bat nekez galtzen ; nork berak ikusi hartarik urrunago nehor ez gogotik johan.

Jesus Jaunaren laguntza bote-retsuari baino gehiago zure adimenduari eta antzeari bermatzen bazira, bakan eta berant baizik ez

dukezu haren argirik, zeren Jainkoak bere azpiko nahi baikitu osoki, eta, amodio suhar baten bidez, dituzkegun argi guziez gorago altchatu.

15^{garren} KAPITULUA.

Karitatezko obrez.

1. — Deuseren ez nehoren amodioz, gaizkirik ez egin. Bainan, noiz edo noiz, hasi obra on bat gerokotzat utz ditake, beharrezko zerbitzu baten egiteko; halaber bertze obra hobe bati lotzeko. Bide hortaz obra ona ez da galtzen, baizik handituz hobetzen.

☛ Karitatezko gabeko obra edozoin, deusetako ez on; Jainkoa maitez eginetik, aldiz, onik baizik ez dute, chumeenak eta herrestenak izanikan ere. Zer ari giren, zertako baino, Jainkoak gutiago behatzen du.

2. — Hanitz du egiten, hanitz maite duenak; hanitz halaber, egiten duen hura ontsa duenak egiten. Bere buruari uko eginik bertzeen-

tzat artzea, ederki. Maiz uste dugu bertzeak maitez ari girela, gure burua maitez ari girelarik; gure jaidura tzar, nahikunde makur, sari baten esperantza, ontsa izaiteko gutizia, bakan dira itzaltzen.

3. — Jainkoa egiazki eta osoki maite duenak, bere burua deusetan ez du bilhatzen; orotan haren gutizia baxharra Jainkoaren ospea da. Nehorentzat ez da bekaizti, ez dabilalakotz bere atseginaren ez eta bere baitako zorionaren ondotik; oroz lehen, Jainkoa baitan dohatsu izaitiaz da gose. Nehor ez dauka ontasun izpiren ithurburu, baina oro Jainkoari dakartza, Jainkoa delakotz ontasun guzien ithurburua eta Jainkoa baitan dutelakotz saindu guziek bake eta zorion aurkitzen.

Jainkoarentzat amodio pindarño bat bera lukeena, laster ohar litake munduko zerak hutsal eta ezdeusak direla.

16^{garren} KAPITULUA.

Bertzeen itzalen jasaiteaz.

1. — Gure ala bertzeen baitan ezin zuzent ditzazkegunak, pazientziarekin ditzagun jasan, Jainkoak bertzela antolatu arte. Sinets zeure frogarentzat eta pazientziarentzat hola dela hobe, ezen, pazientziarik gabe, gure merezimenduek ez lukete hazta handirik.

Halere holako hersturan Jainkoa duzu minki othoizteko, zure laguntzerat aphaal dadin eta horren umilki jasaiteko ahala eman diezazun.

2. — Norbait, behin edo bertze abisatu ondoan, ez bada zure hartarat erortzen, harekin ez gehiagohizka, bainan bego auzia Jainkoaren gain : Jainkoaren nahia eta ospea egin ditezen bere zerbitzari guzietan, badakielakotz berak gaizkiaren oneratzen.

Bertzeen itzalen eta hutsen pazientziarekin jasaiterat lehia zite, zuhauk bertzeer nasaiki emaiten

baitiozute zer jasan. Zeure burua nahi bezala ezin molda-ta, bertzeak nola nahi ditutzu zure gogorat moldatu ? Bertzeak itzalik gabe ikusteaz atsegin duzu, zeureer ez ordean uko egiten.

3. — Bertzeak nahi ditugu bidezuzenean garrazki ezarri, bainan guhauk erasion entzutea ere ez onhartzen. Bertzeek esku sobera ukan dezaten hastio zaiku ; guk bizkitartean galdatuak oro nahi. Bertzeak nahi ditugu tinki tinkia atchikiak ikusi, guretzat denak haizu nahi ditugularik.

Hoietarik ageri da beraz zoin bakan nahi ditugun bertzeak gure ozka berean ikusi. Guziak itzalik gabeak balira, Jainkoarentzat non noren ganik zer ginuke jasaiteko ?

4. — Bainan Jainkoak bertzela du egin, elgar jasaiten dezagun ikas : nork bere jasaitekoa badu : nehor ez da itzal gabekorik ; nehor ez osoki berez bere doakenik ; nehor ez bere doi denik ; nehor ez beretzat aski zuhur. Jasan dezagun beraz

elgar, elgar kontsola, elgar lagunt, argi, abisa.

Atsegabeetan da hobekienik ageri gizona. Ez gituzte baitezpada ahultzen atsegabeek, ba ordean erakusten nolakoak giren.

17^{garren} KAPITULUA.

Komentuetako bizitzeaz.

1. — Zure buruaren garaitzen behar duzu ikasi, bertzeekin ados eta bakean nahi bazira bizi. Ez da guti komentuan bizitzea, han ahar-rarik gabe egoitea, eta hil arte bide zuzenean irautea. Dohatsu, han sainduki bizi dena eta bere bizia heriotze on bateratzen duena !

Bertutean nahi baduzu gogortu eta aitzinatu, orhoit lur gainean bidekari zirela eta zure egiazko egoitza zerua dela. Zure burua behar duzu Jesusen gatik erhotzat iduki, bizi khartsu bat nahi baduzu ereman.

2. — Jauntzia eta buruko koroa guti dira ari ; egiazki khartsu izaiteko, bizi-moldea da behar oneratu eta azturak zaphatu.

Jainkoaz eta bere arimaren salbatzeaz bertzerik bilhatzen duenak, atsegaberik eta bihozminik baizik ezin dezake bil. Bertzeen meneko chume chume izaiterat lehiatzen ez denak, ez dirauke luzaz bakean.

Zerbitzari jina zira, ez nagusi. Jakin zazu nahigabetarat eta lane-rat deitua zirela, ez pausarat edo solas alferretarat. Komentuan frogatzen da beraz gizona, urhea labean bezala. Komentuan nehork ezin dezake iraun, non ez duen osoki bere bihotza Jainkoaren gatik aphanaldu gogo.

18^{garren} KAPITULUA.

Sainduak eman erakuspenez.

1. — Beha hain osoki saindu eta khartsu izan direnek eman erakuspenez sanoer ; ikusiko duzu deus guti dela, edo deus ez, zuk egiten duzuna. Ondikotz zer da zure bizia heienaren aldean ? Sainduak eta Jesusen adiskideek Jainkoa zerbitzatu dute, izan zitezten ala gose eta egarri, ala hotz eta buluz, ala

lanez ithoak eta unhatuak, ala beilari eta barur, ala othoitzari eta gogoeta sainduer josiak, ala laido eta nahigabeen pean lehertuak.

2. — Oi zonbat atsegabe dorpe jasanik dauden apostoluak, martyrak, kobesorrak, birjinak eta Jesusen urratser jarraiki diren bertze guziak ! Alabainan beren bizia higuin ukan dute mundu huntan, bethiereko biziaz jabetzeko.

Oi zer bizi hertsia eta nekatua, bortuetako sainduen bizia ! Zer gudu luzeak eta bortitzak jasan dituzten ! Etsaia zoin ardura eta saminki oldartu zaioten ! Zer othoitz jarraiki eta khartsuak dituzten Jainkoari eskaini ! Zer barur garratzak egin !

3. — Egunak lanean, eta gauak othoitzean ; lanean ari zirelarik ere, gogoa bethi othoitzari. Gau-egunak probetchurekin higitzen zituzten ; Jainkoarekilako orenak laburrak zaizkoten ; eta Jainkoari othoitzean egoiteak eman atseginarekin, ahanzten ere zituzten gorputzaren behar beharrenak.

Aberastasun, kargu, ohore, adiskide eta ahaide guzietan uko eginik zauden; munduaren ganik ez zuten deusik nahi, bizitzeko behar den hura doi-doia zuten hartzen; gorputza arthatzen zutelarik ere, ezinbertzez eta hasperenka.

4. — Lurreko ontasunez gabeturik zauden beraz, bainan graziaz eta bertutez zoin aberats! Itchuraz ororen eskasian, bainan bihotza Jainkoaren graziak eta kontsolamenduek azkarturik. Munduari arrotz, bainan Jainkoarekin adiskide min. Beren burua ezdeus zaukaten eta mundutiarren trufa-bazka, bainan Jainkoak negurrian goresten zituen eta minki maite.

Egiazki umil ziren, bertzeen azpiko lañoki bizi. Jasankor ziren eta karitatez betheak, eta hola egun oroz bertutean aitzinatuz bazoatzen, Jainkoaren ganik grazia nasaienak ardiesten zituztela.

Jainkoak giristino guzietan baititu erakuspentzat eman, sainduen bertuteari buruz behar gituzte sus-

tatu, jende ephelek ezazolkeriari buruz baino azkarkiago.

5. — O zer komentuetako guzien kharra, sortu zelarik heien ordena ! Heien othoitzen beroa ! Heien bertutearen sua ! Beren egitekoen burutik buru bethetzeko zer lehia ! Beren buruzagientzat zer herabea eta jauspena !

Utzi dauzkiguten hatzak hor dira lekuko oraino, zer gizon saindu eta bertutekoak izan diren, azkarki gudukatuz nola duten mundua oinkatu.

Handi zaiku orai, eman hitzaren ez jatea, eta hartu uztarriaren khechatu gabe jasaitea.

6. — Oi gure oraiko epheltasuna eta ezazolkeria ; hastean ginuen kharra zoin laster hil zaikun, orai hain baikira ephel eta nagi non bizitzea bera hastio baitugu.

Bertutean aitzinatzeko zure lehia ez ahal da osoki hilen, saindu khartsu hoien obren orhoitzapenaz hain ardura berotu ondoan.

19garren KAPITULUA.

Jende Khartsuaren egitekoez.

1. — Egiazko jende khartsua bertute guziez dadila jabe, kanpozt iduri duen bezalakoa izan dadila barnez. Eta oraino kanpozt iduri duen baino biziki sainduago behar da barnez, Jainkoa dugulakotz behari : non-nahi izan, haren ahalge behar gira gain gainetik eta haren aitzinean ibili aingeruak bezain garbi.

Gure chede onak egun oroz behar ditugu berritu eta gure kharra piztu, khartsutasunari egun bere-tik lotuak bagina bezala, — Jainkoari diogula : nere chede onetan eta zure zerbitzuan lagunt nezazu, Jauna ; egizu errotik has nadin egun, egun arte deusik ez baitut egin.

2. — Hartu chedeen azkarraren arabera ohi gira aitzinatzen bertutean : aitzinatu nahi dena, pikozi ari behar da.

Chede azkarrak hartzen dituenak bera maiz erortzen bada, zer othe,

bakan edo ahulki hartzen dituenak ? Chedeer ez jarraikitzea bizkitartean gertatzen da asko moldez, eta gure egitekoetan hutsik ttipienari ondorio makurra darraio.

Hartu chedeen bethetzeko, beren zuhurtziari baino gehiago Jainkoaren graziari daude sainduak ; zernahi gerta, Jainkoari fida dira bethi. Alabainan *gizonak hartzen du chede, bainan Jainkoak ditu bere nahitarat antolatzen gauzak, eta gizona bere bideez ez da nagusi.*

3. — Jainkoa maitez edo lagunaren onetan, gure egitekoetarik bat huts-egiten badugu noizean behin, huts hori gerochago errechki bethetzen ahal dugu. Bainan huts hori nagikeriaz edo ezazolkeriaz egiten badugu, guti edo aski hobendun gira eta ondorio tzarrak dakartzke.

Indar egin dezagun beraz ahal bezanbatean ; askotan, berdin, eroriko gira errechki. Halere chede bat edo bertze behar dugu bethi hartu, guziz pocheluenik ditugun gauzen urruntzeko. Artha berarekin behar ditugu kanpoa eta barnea

aphaindu, biak baitezpadakoak baitira bertutean aitzinatzeko.

4. — Ezin bazitazke zeure baitan bildurik egon alderat, bil bederen noiztenka, gutienetik egunean behin : goizean edo arratsean. Che-deak har goizean eta zer egin duzun iker arratsean, iker nolakoak izan diren zure elheak, obrak eta gogoak, hoietan baititutzu segur Jainkoa eta laguna maizenik laidoztatu.

Gizon bati doakon bezala, debruaren maltzurkeriari ihardukitzeko zaude ernerik; neurt jan-edanak eta errechkiago heziko ditutzu haragiaren nahikeriak.

Ez egon behinere osoki alferrik, bainan ar bethi zerbait, edo irakurtzen, edo idazten, edo othoitzean, edo guzientzat on den zerbait lane-tan. Bizkitartean gorputzeko lan ala jostetak egin negurrirekin, ez baitira guziak guzientzat berdin on.

5. — Bertzeekin batean egin behar ez ditugunak ez dira agerian egitekoak, egiteko bereziak hobeki

egiten direlakotz lekukorik gabe. Ez izan ere uzkur ororekilako lane-
tarat, ez eta lan berezietarat erne-
gi; bainan zure egitekoak eta
eginbideak osoki eta leialki bethe
ondoan, aizaririk gelditzen ba-
zaitzu, egin zure khartsutasunak
galdatzen dautzuna.

Ezin dezakete denek khartsu-
tasunerako bide bera har : bati
doakona bertze bati ez. Bertzalde
bide hoien aldatzea laket zaiku,
zoin egunez bat, zoin egunez ber-
tzea : hunelako bidea besta egune-
tan laketago, horrelakoa aste-egu-
netan. Bide hoitarik batzu tenta-
ziona orduetan hartzekoak dira,
bertzeak bake eta deskantsu egu-
netan. Batzu har ditzazkegu ilhun
gaudelarik, bertze batzu Jauna
baitan botz girenean.

6.—Gure khartsutasunezko urra-
tsak besta egunetan berritzekoak
dira, eta sainduen laguntza minki-
ago eskatzekoa. Besta batetik ber-
tzerat arima behar dugu aphaindu,
mundu huntarik orduan ilkitzekoak
bagina bezala eta bethiereko bes-

tarat heltzekoak. Hola gure bihotza besta egunetan arthazkiago behar dugu aphaindu : khartsukiago ginuzke erabiltzeko gure solasak Jaunarekin, hertsikiago ginuzke bethetzeko gure eginbide guziak, Jainkoa ganik gure nekeen sariaren biltzeko hinkan bagina bezala.

7. — Eta hinka hau Jainkoak luzatzen badu, sar dezagun buruan Jainkoak egin tenorean ikusiren dugun zeruaz ez ginela oraino gai, eta hobetzerat lehia giten, mundu huntarik athera baino lehen.

Dohatsu, dio Jondoni Luc Ebanjelio idazleak, dohatsu Jainkoak jitearekin atzarririk hatzemanen duen zerbitzaria! Egiaz derratset, bere ontasun guzien jabe ezarriko duela.

20garren KAPITULUA.

Bakhartasunaren eta ichiltasunaren maitatzeaz.

1 — Zure arimaren arthatzeko astia bilha zazu eta orhoit zite ardura Jainkoaren. ongi-eginez.

Utz ergelkeriak ; zure irakur-geiak hauta ontsa, gogo-ausagarri baino bihotz-hunkigarriago izan ditezen.

Elhasturitik eta harat-hunat alferretarik begiratzen bazira, bai eta elhe purruchken entzutetik, gogoe-ta sainduentzat aizinarik aski kausituko duzu.

Gizonen batzarretarik ahal bezanbatean urruntzen ziren saindu handienak ; bakhar bakharrik nahiago zuten egon, Jesusen zerbitzatzeko.

2. — Beihalakoak zion : gizonen artean izan nizan aldi guziz, eskasago itzuli niz. Horri ohartzen gira gu ere, luzaz elhekatu girelarik. Izariz mintzatzea baino errechago, ichilik egoitea ; eta etchean gorderik egoitea ere, kanporaz geroz behar bezala bere buruaren zaintzea baino. Bizitze saindu eta khartsu baterat heldu gogo duenak beraz, Je usekilan baitezpada munduko harrabotsetik urrundu behar du.

Lanjerik gabe nehor ez ditake kanporat ager, non ez duen gorderik egoitea maite. Izarian nehor

ezin mintza, artetan gogo onez ichiltzen ez badaki. Maipuruan jarririk nehor ezin egon segurki, bertze burua berdin laket ez bazaio. Irriskurik gabe nehork ezin mana, non ez duen obeditzen ontsa ikasi. Nehor ez egiazki botz, non ez duen lekukotzat kontzientzia garbi baten argia.

3. — Hoik hola, sainduen fidantzaz Jainkoaren alderateko beldurraz bethea zen; bertutez nahi bezain distirant izan gatik, graziaz nahi bezain aberats, ez ziren gutiago erne eta umil. Tzarrak aitzitik trebe dira, urgulutsu direlakotz eta beren buruari fidegi; bainan azkenean, trebearen trebez, berak enganatzen dira.

Mundu huntan bake osorik nehoiz ez igurika, komentuan edo bortuan bizirik ere sainduki eta khartsuki.

4. — Askotan, beren buruari sobera fidaturik, jendeek saindu handitzat zauzkaten gizonak galbide handienerat erori izan dira. Hortakotz, hanitzek on baino hobe

dute, tentazionerik batere gabe bizitzea baino, maiz tentatuak izaita : hori, beren buruari ez ditezen sobera fida, ez eta urgulutansar ; ez ditezen ere bazterrez bazter ibil kontsolamendu-keta.

Atsegin iragankorren ondotik nehoiz ibil ez litakeenak, munduaz sekula ez lukeenak acholarik, o zer kontzientzia garbia luken hak ! Behar gabeko griña guziak bazter litzazkeenak, bere salbamenduarrentzat eta Jainkoarentzat baizik gogorik ez lukeenak, bere esperantzaz guzia Jainkoa baitan jar lezazkeenak, hak luke, hak, bake eta sosegu !

5. — Nehor ez da zeruko atseginen gai, non ez duen bere bekatuen urrikia bihotzean artharekin hazten.

Bihotzaren zolaraino nahi bazira urrikitu, sar zure gelan, munduko harrabotsetik urrunt. Errandena bezala : *oheraturik ere, urrikiarekin egizu lo*. Kanpoan maizetik gal zinezakeena, zure gelan duzu kausituko. Bakan atheraz da,

bakharrik egoitea gocho bilhakatzen; ardura aire hartuz, bakharrik egoiteaz asetzen da jendea. Khartutasunari lotu berrian, bihotz onez bazaude bakharrik, bakharrik egoitea gero-ta gehiago maitaturen duzu eta atseginekin gozaturen.

6. — Ichiltasunean eta bakean du egiten bide arima khartsuak eta Liburu Sainduen mamia ikasten; han du gau oroz, bere arimaren garbitzeko, nigarren ithurria kausitzen; zonbat ere baita munduko harrabotsetik urruntzen, hanbatez izaiteko Jainkoaren adiskide. Bere ahaidetarik beraz eta adiskidetarik urruntzen denari Jainkoa hurbiltzen zaio, bere aingeru-sainduekin.

Gorderik egoitea eta bere arimaren arthatzea hobe da, ezazol izaittea eta mirakulu egiten artzea baino. Laudagarri, bakan ilkitzen den jende khartsua, gizonetarat agertzea higuin zaiona; gizonik nehor, ikusteko atseginez ikusi nahi ez duena!

7. — Zendako nahi duzu ikusi, jabetzea haizu ez zaitzuna? Ira-

gankor mundua eta haren gutiziak.

Harat eta hunat ibiltzerat ichuriak gira jitez, bainan hola ibilirik zer zaiku gelditzen, kontzientzia zauritu eta bihotz barreiatu batez bertzerik ? Alegera ilkitzen dena, maiz hits itzultzen. Bozkariozko gauak, biharamun ilhuna. Lurtiar atsegin edozoin emeki emeki sartzen da bihotzean, dena phereka, eta ondarrerat ausikian hiltzen du.

Non zer ikus dirozu, ziren tokian ikusten ez duzuna ? Horra zerua, lurra, airea, sua eta ura : hoiekin eginak dira guziak.

8. — Non zer ikus dirozu, luzaz iraun dezakenik iguzkipean ? Zure gutizia guziak betheko ditutzula uste duzu, bainan ez zitazke hortarat hel. Zeure begiez ikusten bazinitu ere denak, zer litake hori, ikuste alfer bat baizik ? Goiti begiak, Jainkoari buruz, eta egin othoitz zure bekatu eta ezazolkerientzat. Utz gauza alferrak alferrer ; zaude choilki zu Jainkoak manatuer.

Hets barnetik zure gelako athea,

eta deit zure ganat Jesus maitea. Gelan zaude harekilan : nehon ez duzu halako bakerik aurkituren. Atheratu ez bazina, munduko azantzetarik ez bazinu entzun deus, bakean hobeki zinitazken egon. Zerbait berri entzutean atsegin hartzen duzun ber, nahi-t'ez bihotza nahasirik zira gelditzen.

21^{garren} KAPITULUA.

Bihotzeko urrikiaz.

1. — Bertutean aitzinatu nahi bazira, atchik bihotzean Jainkoaren beldurra ; zeure burua ez sobera erein, bainan zure jaidura guziak zaint hertsiki eta bozkario alferrer ihes egin. Urrikia landa zazu bihotzean eta khartsutuko zira. Bihotz barreiatuak galtzeko ohi dituen ontasunak, bihotz urrikituak beretzen ditu.

Harrigarri da gizona nola daitaken osoki alegera mundu huntan, bidekari bat dela orhoitzearekin, bere arima holako galbide handietan ikustearekin.

2. — Bihotzez arin girelakotz eta gure hutsen chuchentzeko nagi, gure arimaren gaitzer ez gitzaizkote ohartzen ; bainan maiz, nigar egiteko orde, gure zorokerian irriz gaude. Nehor nehon ez da egiazki libro eta botz, non ez den bihotzez garbi eta Jainkoaren beldur.

Dohatsu, bihotzaren barreia-bide guziak bazterturik, bere burua urriki saildu baterat bil dezakeena ! Dohatsu, bihotza karga edo lohi dezaketen guziak, bere baitarik urrunizen dituenena !

Guduka gizonki : ohidurak ohidura garaitzen baitu. Alde baterat gizonen uzten balin badakizu, gizonen ere zu zeure egitekoen behetzerat utziko zituzte.

3. — Bertzeen zeretan sudurrik ez sar, ez eta ere buruzagien egitekoetan. Zeure buruari beha zorrozki lehenik ; adiskideer oilarkatu baino lehen, zuhau zuhauri oldar.

Ez baduzu jendeen ara egiten, ez sar atsegabetan ; gogoari eman ordean gaizki zoatzila, ez zirelakotz Jainkoaren zerbitzari khartsu

bati doakon bezain bildu eta gurbil.

On baino hobe du gizonak, eta maiz segurago, mundu huntan atsegin sobera ez dezan jasta, guziz haragiaren arabera korik. Bainan Jainkoa ganikako atseginik ez badugu edo bakan baizik, hobendungu, bihotzeko urrikia ez dugulakotz bilhatzen, ez eta kanpoko atsegin alferrer uko egiten.

4. — Onets ez zirela zerutikako atseginen gai, atsegabe hanitz duzula izaitzekotz merezi. Bihotzean urrikia duen gizonari mundu guzia kirets eta dorpe zaio, hasperen eta nigar-biderik aski bere baitan kausitzen duelakotz gizon jainkotiarrek. Bere buruari so egin ala bertze bati egon beha, mundu huntan nekerik gabe nehor ez dela badaki. Bere buruari hurbilagotik beha, eta nigar gehiago du egiten.

Bihotzeko urrikiaren eta nigarren ithurburu zuzenak gure bekatuak dira eta hobenak; hala gauz-kate iraulirik non, zeruko gauzak

bakan baizik ez baitetzazkegu gogora.

5. — Luzaki bizitzeaz baino maizago orhoitzen bazina heriotzeaz, duda-mudarik gabe khar gehiago bazinuke zure bizi-moldearen zuzentzeko. Ifernuko eta Purgatoriko oinhazeez ontsa orhoitzen bazina, daukat edozer lan eta nahigabe gogotik jasan zinezakela, eta edozoin neke ikharatu gabe onets.

Bainan egia hoik ez ditugulakotz bihotzerainotzen, eta gorputzaren mainak maite ditugulakotz, gaude ephel eta nagi.

6. — Maiz, ez girelakotz aski khartsu, da gure gorputza errechki erranguratzen. Othoitz zazu beraz umilki Jainko Jauna, urrikia eman diezazun bihotzean; errozu profetarekin: *haz nezazu, Jauna, nigarrez bustizko ogiarekin eta nigarra emadazu edaterat untzitik.*

22^{garren} KAPITULUA.

Gizonaren atsegabeez.

1. — Non-nahi izan ziten, edozoin eskualdetarat ziten itzul, do-

hakabe zu, non ez ziren Jainkoari buruz itzultzen.

Zendako asalda, gauzak ez direnean zure nahiaren eta gutiziaren araberakoak ! Nork non ditu oro, berak nahi bezala ? Ez nik, ez zuk, mundu huntan ez nehork. Nehor ez da mundu huntan atsegaberik eta griñarik gabe, izanikan ere errege ala Aita Saindu. Nor da zoriontsuena ? Jainkoarentzat zerbaiten jasaiteko on dena.

2. — Asko jende ahul, buru arinek derasate : holakoak behazue zer bizi ederra deraman, zoin den aberats, zoin ahaldun, zoin handi ! Beha bada zeruko ontasuner, eta ikusiren duzu lurrekoak ez direla deus : egun ba, bihar ez, jasangaitz, gozatzeko bethi ikhara eta griñabide.

Gizonak, zoriontsu izaiteko, ez du nasaiki aberats behar, bizitzeko doi hura aski du. Egiazko atsegabea, mundu huntan bizitzea. Gizona jainkotiarrago eta bizi hau kiretsago zaio, bere gorputz ustelkorraren eskasak hobeki senditzen

dituelakotz eta garbikiago ikusten. Ezen jatea, edatea, atzarririk egoitea, lo egitea, pausatzea, lanean artzea eta gorputzeko bertze beharren meneko izaita, hoik oro atsegabe zaizko eta nigargarri gizon khartsuari, bihotzez nahi bailuke lokarririk gabe eta bekatu guzietarik garbi bizi.

3. — Gorputzaren beharrak alabainan pochelu ditu gizon jainkotarrak. Hortakotz zagon profeta Jainkoari oihu-minez : *nerre beharretarik garbi nezazu, Jauna. Zorigaitz ordean beren atsegabearen berri ez dakitener ; arre zorigaitz bizi herresta eta ustelkor hau maite dutener ! Nahiz esketik edo lanetik herrestan bizi diren, zonbaitek bizi hau hain dute maite non, zeruaz ez bailukete achola mikorik, hemen egoiten ahal balira bethi.*

4. — Oi bihotz argalak hek eta fede gabekoak ! lurreko gauzer hain dira josiak non, hetaz landa, deusentzat ez baitute gosturik, Bainan, dohakabeak, azkenean ohartuko dira ondikotz, maite zi-

tuzten gauzak zoin diren huts eta ezdeusak.

Sainduek aldiz eta Jesusen adiskide khartsuek gorputzaren nahikerientzat eskerrik ere ez zuten, ez eta beren mendeko edergailuentzat; bethiereko ontasunentzat baizik ez zuten bihotzik, gogorik eta hatsik. Gutiziarik ez zuten zeruko gauza bethierekoentzat baizik; lurreko ontasunen amodioak erre kara zitzan beldur baitziren.

Aneia maitea, bertutean aitzinatzeaz ez othoi etsi : hemendik goiti ere ephe badukezu.

5. — Lan horri lotzeko, bihar arte zendako igurika ? Chuti zite eta has berehala, diozularik : orai da chedeen obratzeko tenorea, orai gudukatzeko orena, orai zuzenagoki bizitzeko danga.

Nekeak eta nahigabeak jitearekin, merezimendu irabazteko tenorea ere da jina. *Suaren eta uraren artetik behar duzu iragan, gozalekurat heldu aitzin.*

Zure jiteari ez badiozu ihardukitzen, zure ohidura tzarrak ez

ditutzu garaituko. Gorputz herbail hau dakarkeguno, ezin gitazke bekatu-rik gabe, ez neke eta bihoz-
minik gabe.

Gogotik bizi ginitazke bakean, atsegabe guzietarik maldan; ba gogotik, bainan, bekatu eginez, inozentzia galdu dugulakotz, galdu ere baitugu egiazko zoriona! Baitezpada pazientzia hartu behar dugu beraz eta Jainkoaren urrikal-
mendua igurikatu, *gure arimako lohia ezeztatu eta haren hil-nahia bethiereko biziak iretsi arte.*

6. — O zoin den ahul gizonaren gemena, bethi gaizkirat lerratzen denaz geroz! Zure bekatuak egun aithor, eta bihar beretarat eror. Zure buruaren zaintzeko chedea har orai, eta, oren bat barne, chederik hartu ez bazinu bezala ibilki. Zinez gure burua aphaltzeko dugu; harrokeriatik begira giten bethi, hain ahul eta aldakor girenaz geroz. Lan handirekin, graziaren bidez, bildutchea duguna gal dezakegu, begiak itzul artean, ezazolkeriaz.

7. — Nola izanen othe gira egunaren ondarrerat, goiz goizetik hoin bihotz-gabe girenean? Zorigaitz guri, pausa nahiz baikabiltza, jadanik bakearen eta soseguaeren jabe bagina bezala, gure bizi-moldean saindutasunaren itzalik ere ez delarik ageri oraino!

On ginuke, khartsutasunari lotu berrian bezala, bertutean nola aitzina berrizikasten hastea, ikusteko ordutik harat, gure jaidurak chuchenduz, bertutean geroago aitzinatuago goazkenetz.

23^{garren} KAPITULUA.

Heriotzearen gogoan erabiltzeaz.

1. — Zure lur huntakoak laster egina duke; ikus beraz zertan duzun arima. Gizona egun ba, eta bihar ez. Begietarik itzali orduko, gogotik ere laster itzalia.

Oi gizonaren zorokeria eta bihotz gogorra, oraikoaz choilhi orhoitzeko eta geroaz ez gehiago acholatzeko! Zure chede eta obra guzietan erabili behar zinuke,

egun berean hil behar bazina bezala.

Kontzientzia garbi bazinu, hiltzeaz ez zinuke holako beldurrik. Heriotzeari ihes egitea baino, hobe litake bekatuari uko egitea. Egun hiltzeko ez on, nola zinitazke bihar? Biharamuna ez da nehoren eskuko; zer dakizu ikusiren duzunetz?

2. — Zer du balio luzaz bizitzea, hain guti girenaz geroz ontzen? Luzaz bizitzeak ez gitu bethi ontzen, hobendunagotzen ba ardura. Jainko Jauna! ai bagina, mundu huntan, egun bat bera behar bezala higatu!

Askok Jainkoari eman urtheak kondatzen ba, bainan ez ohartzen zonbatetaraino diren agorrak.

Hiltzea izigarri, luzazegi bizitzea izigarriago nere ustez. Dohatsu, bere heriotzeko orena bethi begien aitzinean daukana eta ontsa hiltzeari egun oroz ari dena! Gizon bat ikusi baduzu hiltzen behin, ateka bera zuretako ere dagola orhoit.

3. — Goizetan egizu arratserat

ez zirela helduko. Ilhantzetan zure buruari ez hitzeman biharamuna. Zaude beraz bethi ernerik ; bizi zite, herioak uste gabeen ez hatzemaiteko gisan. Tipustapan eta uste gabeka hiltzen dira hanitzak, *gizonaren Semea nehork uste ez duen tenorean heldu baita*. Azken oren hori jinen zaitzularik, iragan bizia-ri bertzela behatuko diozu, eta hain nagi eta ezazol izanik urriki handia dukezu.

4.—Zoin zuhur hura eta dohatsu, hala bizitzerat lehiatzen dena, nola ere nahi bailuke aurki dezan heriotzeak ! Heriotze on bat igurika dezakegu, mundua osoki oinkatzen badugu, bertutean aitzinatzea hai-durki gutiziatzen, bizitze bildu bat maitatzen, urrikizko eginkariak arthazki obratzen, bethi obeditzen gozoki, gure buruari uko egiten eta, Jesus maitez, zoin-nahi atsegabe jasaiten.

Ongi frango egin dirozu, osagarritan zireno ; bainan, erituz geroz, ez dakit zer egin dezakezun. Eri guti, eri egoiteak hobetzen duenik ;

beilatiar guti, beilan ardura ibiltzeak saindutzen duenik.

5. — Ez fida zure adiskide eta ahaideer, eta zure salbamendua ez utz geroko ; zuk uste baino lasterrago ahantziko zituzte gizonek. Bertzeen laguntzaren aiduru egoitea baino, hobe duzu, ordu deno, ongi zerbait aitzinetik zerurakotzat egitea.

Zure arimaz artharik ez baduzu orai, nork duke hartaz gero ? Orai da ordu guziz baliosa, orai aldezko eguna, orai salbamendurako tenorea. Bainan ondikotz ephe hori alferretan baderamazu, bethiereko biziaren irabazteko on zinukelarik. Zure bizi-moldearen zuzentzekotan, egun baten edo oren baten galdatzea gertaturen zaitzu, ez baitakit ardietsiren duzunetz.

6. — O aneia guziz maitea, zonbat lanjer eta laztura zeure ganik urrunt zinitzazken, orai beretik bethi herioaren beldurrarekin bazinaude ! Lehia zite oraidanik bizitzerat, heriotzeko orenean beldur baino atsegin gehiago ukaiteko gi-

san. Munduari hiltzen ikas orai, gero Jesusekin bizitzen hasteko. Guzien oinkatzen ikas orai, gero Jesusen ganat hegaldatzeko. Zure burua neka garrazki orai, gero fidantza oso baten jabe izaiteko.

7. — Ai zoroa ! luzaz bizitzea zendako asma, egun baten segurtaga mena ere ez duzularik ? Zonbatak ez dira enganatu eta gutienik us-tean hil ! Zoin ardura ez duzu entzun holakoa ezpataz hil dela, halakoa itho, bertze batek erori-ta duela lepoa hautsi ; hau jatean hil, hura josteta ari zelarik, bat erre, bertzea izurriak ereman, bertze bat burdinak, bertze bat ohoinek gar-bitu : eta hola guziak hiltzen, eta gizonaren bizia itzalaren pare iragaiten.

8. — Zu hil-eta, nor da orhoitu-ren zutaz ? Zuretzat nork du ot-hoitz eginen ? Egizu, egizu orai, aneia maitea, ahal duzun ongia, ez baitakizu noiz hilen ziren, ez eta, hil ondoan, zeri zagozken. Ephea duzuno, bil bethiereko ontasunak.

Ez erabil gogoan zure salbamen-

duaz bertzerik, Jainkoarekilakoez baizik ez achola, Jainko Jaunaren Sainduekin adiskida zite oraidanik : hek ohoratuz eta heien obrer jarraikiz, mundu huntarik bertzeratzean, bethiereko egoitzan onhar zitzaten.

9. — Munduko zerak deus ez zaizkon bidekari eta arrotz bat bezala ereman zazu zure bizia. Atchik bihotza libro eta Jainkoari buruz altchaturik : ez duzu hemen bethiko egoitzarik. Bida zerualde zure egun guzietako othoitz, auhen eta nigarrak, hil ondoan Jainkoaren ganat dohatsu igaiteko on izan dadin zure arima.

24^{garren} KAPITULUA.

Jujamenduaz eta bekatuen gaztiguaz.

1. — Gauza guzietan beha ondorioer ; orhoit juje garratzaren aitzi nerat agertzekoa zirela : emaitzek hura ez dutela ematen, estakururik ez duela onhartzen, bainan zuzentasunekin duela jujatuko.

Oi bekatore guziz dohakabea eta zoroa ! Khechu den gizon baten aitzinean ikharan zaudena, zer ihardetsiren diozu zure tzarkeria guzien berri dakien Jainkoari ? Jujamendu hari buruz, zure arima zendako ez oraidanik aphaint ? Orduan aitzakia emaiteko edo bere buruaren gerizatzeko nehork nehor ez duke, nor-berari bere zama askiko baitzaio.

Zure lanek orai dukete zerbait balio : Jainkoak zure nigarrak orai ditu onhartzen, zure hasperenak entzuten ; atsegabeak orai dira zure bekatuen erosteko eta garbitzeko gai.

2. — Bere bekatuen garbitzeko ez du segur bide eskasik nahigabeen jasaiten dakien gizonak, hala nola : ukan laidoaz baino laidoegilearen maltzurkeriaz bihozmin gehiago duenak ; bere etsaientzat othoitz egiten duenak ; bihotzaren erditik barkatzen diotenak ; bertzeer barkamendu abian galdatzerat uzkur ez denak ; hasarrez baino maizago urrikariz ari denak ; bere

jitea ardura zaphatzen duenak ; eta bere gorputza osoki arimaren meneko ezartzerat bermatzen denak.

Gure bekatuak hemen garbitzea hobe dugu eta gure azturak hemen heztea, hil ondoan egiteko uztea baino. Zinez guhauren burua dugu enganatzen, gure gorputza hoin itsutuki maitatuz.

3. — Ifernuko suak zer bazka duke, gure bekatuez bertzerik ? Orai zure buruarentzat ahulago eta zure azturer jarraikiago, gero gaztiguak garratzago eta su hak bazka gehiago. Zertan ere gizonak egiten bekatu, hartan garrazkienik beharko pekatu.

Han nagiak suzko chichitez akulatatuak izanen dira ; hordiak aldiz, gose eta egarriak zurpilduak. Han lizunak eta atsegaleak bikhe erakitan eta sofre okaztagarri batean pulunpatuko dira ; eta, zakur er-rabiatuen pare, gizon bekaiztiak marrumaka auhenduren.

4. — Han bekatu bihirik ez da izanen bere auhen berezia gabekorik. Han urgulutsuak ahalgeak

urturik egonen dira eta zikoitzak ezeria gorrienean. Han, auhen karrasketan oren bat luzeago, hemen penitentzian ehun urthe baino. Ifernutiarrentzat ephe gozorik bature, atsegin limarrik; hemen bederen gure lanetan arteak baditugu eta adiskide zonbaiten laguntza ere, bihotz-altchagarri.

Ohartuki pitz orai bihotzean zure bekatuen urrikia, jujamendu egunean dohatsuekin emana izan ziten.

5. — Orduan ezen fidantza handirekin chutituren dira dohatsuak, beren nekatzale eta laido-egileen kontra. Gizonen jujatzeko chutituren dira orduan, gizonen jujamenduak umilki jasan dituztenak. Jende chume aphalek fidantza handia erakutsiren dute, urgulutsuak al-diz dira iletarik zangoetaraino ikharaturen.

Orduan ageriko da zuhur izan dela mundu huntan, bere burua Jesusen gatik zoro eta ezdeustzat zaukana. Gogo onez jasan atsegabea atsegin bilhakaturen da or-

duan, eta gaichtagin guziak geldituko dira mutu.

Orduan bethikotz jende khartsu guziak botz izanen dira; ilhun, Jainkoaren etsaiak. Bere gorputza nekatu duenak bozkario gehiago ukanen du orduan, bethi mainetan hazi duenak baino. Orduan soineko arruntek distiraturen dute, eta soineko aberatsak dira ilhunduren. Jauregi urheztatuak baino ohore gehiago ukanen du orduan etchola tcharrak.

Iraupenekin jasaile izan denarentzat ondorio hobeak orduan, munduko ahaldunenarentzat baino. Mende guzietako abilena baino gorago altchaturen da orduan, lañoki bertzeen azpiko egon dena. Arima garbi eta khartsuak orduan bozkario gehiago ukanen du, jakintsu zuhurrenak baino. Lurreko aberastasunak bildu dituenak baino ospe gehiago orduan, ontasun guziak oinkatu dituenak. Orduan aphairu hoberenak baino atsegin gehiago ekarriren du othoitz khartsu batek.

Hanitz solastatu dena baino gehiago bozkariaturen da ichilik egon dena. Mintzaldi ederrenak baino gehiago baliaturen dira orduan obra sainduak. Bizitze hertsia eta nekatu batek atsegin gehiagoz betheko du orduan, lurreko lizunkeriek baino.

6. — Ikas orai oinhaze chumeen jasaiten, orduan dorpeagoetarat ez erortzeko. Ikas hemen lehenik, gerochago zer dukezun jasaiteko. Oinhaze chumeenak orai ezin jasan-eta, bethiereko auhenak nola ditutzu jasanen? Oinhaze ttipi batek orai hola nardatzen-eta, zer egingen othe duzu ifernuko suan?

Zinez bi atsegin hotaz ez zitazke batean goza : ez dezakezu mundu huntan atsegin har, eta gero, bertzean, Jesusekin erregina.

Egun arte ohoretan eta atsegine-tan igerika bizi izanikan ere, zer on zinuke hoitarik, orai berean hiltzen bazina? Ezdeuskeriak beraz oro, Jainkoaren maitatzeaz, Jainkoaren bakharrik zerbitzatzeaz bertzeak.

Jainkoa bihotzaren erditik maite

duena, ez da ez heriotzearen, ez auhenen, ez jujamenduaren, ez ifernuaren beldur, Jainkoaren alderateko amodioa baita harenganatzeke bide chuchena. Bekatuan oraino atsegin hartzen duena, ez da harrigarri heriotzearen eta jujamenduaren beldur izanikan ere.

On dugu halere, Jainkoa maitez ez bada, bederen ifernuaren beldurrez bekatutik urruntzea. Jainkoaren beldur ez denak, ez dezake luzaz iraun ongian, bainan debruaaren saretarat laster da eroriko.

25^{garren} KAPITULUA.

Khartsuki behar dugula gure bizimolde guzia onerat bidatu.

1. — Zaude erne eta khartsu Jainkoaren zerbitzuan, zure buruari maiz diozula : zertarat jina hiz ? munduari zergatik egin diok uko ? Ez othe Jainkoarentzat bizitzeko ? ez othe khartsutzeko ?

Zoazi beraz lehiatuki aitzina bertutean, laster bilduko baituzu zure nekeen saria, eta ordutik ez baitu-

kezu bihotzean ez minik ez beldurrik. Hemengo neke chumeen ondolik, bake handiaz, erran nahi baita, bethiereko zorionaz zira jabeturen. Zure egitekoak leialki, khartsuki bethetzen baditutzu, Jainkoak segur saristatuko zitu leialki eta aberaski. Sari hortarat helduko zirela, zailki behar duzu igurikatu, bainan ez sobera fidatu, ez nagitzeko edo urgulutan ez sartzeko.

Griñak jana, bere salbamenduaz batean segur, bertzean dudan zagon gizon bat, behin, egundaino baino hitsago, eliza batean sartuzen eta han aldare baten oinetan ahozpetu, bere buruari ziola : «Ai ! banaki bederen bururaino iraunen dutala !» Eta berehala hitz hok entzun zituen bihotzean : « Bazinaki hori, zer zinuke bada chede ? Orduan egin nahi zinukeena, egizu orai beretik eta segura dukezu salbamendua. » Hitz hoiek bihotza altchatu eta azkarturik, osoki Jainkoaren eskuko jarri zen gizona, bai eta haren duda-muda lotsagarriak itzali denak. Handik

harat, ez zuen gehiago bere geroa jakin beharrez ibili nahi; denik ere, arthazkiago lehiatu zen jakiterat *Jainkoaren nahi hoberen eta osoena zer zitaken, bere obra guzien ontsa hasteko eta osoki bururatzeko.*

3. — *Jar zure esperantza Jainkoa baitan eta egin ongia, dio profetak, eta lurrean egiten baduzu zure egoitza, aberaski haziko zitu.*

Bertutean aitzinatzetik eta beren bizi-moldearen chuchentzetik, gauza batek hanitz jende gibelatzen ditu : nekearen iziak eta gudukatzeari datchikon lanak. Urrats handienak alabainan nork ditu egiten bertutean ? Bere aztura makurrenen eta behaztopagarrienen garaitzerat azkarkienik bermatzen denak. Zertan ere alabainan gizonak bere burua baitu garaitzen eta gogotikago nekatzen, hartan ere da gehiago aitzinatzen eta du grazia nasaikiago merezitzen.

4. — Ez dituzte denek aztura berak zaphatzeko eta garaitzeko. Arima khartsua eta erneak bizki-

tartean, jaidura tzarrek ithoa izanikan ere, bertutean lasterrago aitzinaturen da, bere egitekoen bethetzeari nagi dagon jite oneko bat baino.

Bertzeak bertze, bi bide badauzkagu gure arimaren ontzeko : lehen, gure jite makurra norat ere baitago eta handik gogorki urrunzea ; bigarrena, bertutetarik zoin ere baitugu eskas eta haren biltzeari gogotik artzea. Bertze gizone-tan zer ere baituzu gehienik hastio, hura behar duzu zu baitarik urrundu eta garaitu.

5. — Bertutean aitzinatzeko balia orotaz ; erakuspen onak ikusten badituzu edo entzuten, berma obratzerat. Gaizki zerbaiti ohartzen bazira, begira hartarat erortzetik. Edo noizbait erori bazira, chuti lehen bai lehen.

Zu bertzeer so zauden bezala, bertzeak so daude zuri. Zoin laket eta gocho den aneien ikustea khar-tsu eta suhar, sainduki eta bilduki bizi ! Zoin hits eta nigar-egingarri, barreiatuak eta beren egitekoer

batere ez jarraikiak ikustea ! Zoin galgarri den, nork bere egitekoak utzirik, manatuak ez direner lotzea !

6. — Hartu chedeaz orhoit, eta zure begiak iduk Jesus kurutzefikatuari. Ahalgetzekoa baduzu segur, Jesusen biziari behatu-ta, ez zaizkolakotz hobeki jarraiki, nahiz aspalditik Jainkozko bidean sartua ziren.

Bere gogoa Jesusen bizi sainduan eta oinhazeetan alha daukan gizon khartsuak, han kausituko ditu nasaiki on eta behar dituen guziak, eta Jesusez kanpo ez du zeren deusik bilha. Jesus kurutzefikatua bihotzeratzen balitzaiku, laster baginakizke jakiteko ginuzkeenak oro.

7. — Gizon khartsuak gogo onez hartzen ditu eta onhartzen manatu guziak. Nagia eta ephela atsegabez atsegabe dabil ; itzul ala mitzul nahigaberik baizik ez du kausitzen ; bihotzeko gozoa eskas duelakotz, eta kanpotikako atseginen bilhatzerat ez delakotz hai-

zu. Bihotza barreiaturik dagona, handizki galtzeko menean dago. Bizi-molde errechenaren eta ez-tienaren ondotik dabilana, atsegabetan dagoke bethi, batean hau, bertzean hura hastio baituke.

8. — Nola egiten dute bada hoinbertze fraile eta serorek, beren erregularen azpian hoin hertsiki egoiteko? Bakan atheratzen dira, jendetarik urrun bizi, chuhurki jaten dute, soineko arruntak ibiltzen, azkarki lanean ari, guti mintzo, luzaz beilatzen, goizik jeikitzen, othoitz hanitz egiten, maiz irakurtzen, eta beren egiteko guzietan josirik egoiten.

Beha Chartrusak, Ciztokoak eta bertze ordenetakoak, beha gau oroz nola jeikitzen diren Jainkoaren othoizteko. Ahalgegarri litake goizalderako oren sainduak alferkerian higatzen bazinitu, hoinbertze komentulariek dutenean Jainkoa ordukotz othoiztua.

9. — Oi, bihotzez eta ahoz Jainkoaren goresteaz landa, bertze deus egitekorik ez baginu! Ez baginu

nehoiz ez jaterik, ez edaterik, ez lo egiterik, bainan Jainkoari othoitzean eta gure arimaren onari artzen ahal bagina bethi ! Orduan ginitazke, orduan zoriontsu : ezinbertzez orai gure gorputza arthatzen dugularik baino zoriontsuago. Ai, ez baginu holako behar-ordurik ! Baskan gertatzen zaikuna ondikotz, gure arimaren arthatzea baizik ez baginu !

10. — Kreatura bihi bati deus atseginik ez galdatzeko heineratzen delarik norbait, orduan ere da hasten osoki gozaten Jainkoaz, ordu-tik ere bakean dagoke bethi, zernahi gerta dakion. Orduan, hanitz ala guti ardiets, ez da hortakotz ez arraitzen ez ilhuntzen, bainan den guzia tente Jainkoari dago, orotan Jainkoa baizik ez baitu ikusten ; baitaki ere Jainkoarentzat deus nehon ez dela ez galdurik ez hilik : denak haren baitan bizirik dau dela, denak osoki bere eskupean dauzkala.

11. — Orhoit bethi heriotzeaz eta galdu orenak gal direla.

Ez bazaude erne eta arthatsu, nehoiz ez duzu bertuterik bilduko. Epheltzen hasten bazira, zira ere gaizkiratzen hasiko. Bainan khartsu bazaude, bake handia kausituren duzu, eta bai Jainkoaren graziak bai bertutearen amodioak zure lana errechturen dautzute.

Jende khartsu eta ernea edozeri dago. Esku-lanetan artzea baino bortitzago da ohidura eta jaidura tzarrer ihardukitzea.

Huts ttipietarik urruntzen ez dena, emeki emeki handiagoetarat erortzen. Arratsean bozkariatuko da bethi, eguna bere arimaren onetan higatzen duena.

Zaint zure burua, akula eta hertsa ; bertzeer edozer gerta, zeure arimaren arthatzeari ez egin uko zuk. Zonbat ere baituzu zure jitea zaphatuko, hanbatez zira bertutean aitzinatuko.

BIGARREN LIBURUA.

—
*KHARTSUTASUNERAKO
ERAKASPENAK.*

LEHEN KAPITULUA.

**Gure bihotzean dagon Jainkoarekin
solastatzeaz.**

1. — *Jainkoaren erresuma zuhaur-
ren baitan da, dio Jaunak. Itzul
Jainkoaren ganat zure bihotz gu-
ziaz, utz bere alde mundu hits hau,
eta bakea kausituren du zure ari-
mak.*

Ikas atze zaizkitzun gauzen oin-
katzen eta zeure baitakoer gogo-
aren eratchikitzen : Jainkoaren er-
resuma zure baitan jartzen ikusiko
baituzu. Jainkoaren erresuma,

ezen, bake da eta Izpiritu Sainduaren ganikako zorion, — gaichta-ginek ezin ukan ditzazketen bake eta zorion.

Zu ganat jinen zaitzu Jesus, bere gozoaz bethetzen zituela, doakon egoitza zu baitan aphaintzen badiozu. *Haren ospe eta edertasun guzia barnetikakoa da* : eta bihotz barnea zaio egoitzatzat laket. Gizon bilduak ardura duke Jesus ikusliar; ardura dituzke haren bake nasai, elhe gozo, kontsolamendu eztiak, eta harekin adiskidetasun bat harritzekoa.

2. — Eia, arima leiala, aphaint zure bihotza adiskide harentzat, zu ganat jiterat eta zu baitan egoiterat jauts dadin. Berak dio ezen : *Nork ere maite bainu eta hak begiratuko ditu nik erranak... eta haren ganat jinen gira, eta gure egoitza haren baitan dugu eginen.*

Egizu beraz leku Jesusentzat, eta hets athea bertze guzier. Jesus zurekilan, aberats zira, hura aski baituzu. Behar ditutzun guziak hak emanen dauzkitzu

eta orotan zainduko zitu; hola gizonetarik ez dukezu deusen igurikatzerik. Gizonak ezen aldakor dira eta laster itzaltzen, Jesus aldiz bethi badago, eta leial bururaino zinki.

3. — Gizon flako eta hilkorriari ez berma, lagun eta adiskide izanikan ere; ez zazula ere barna har, noiz edo noiz jazartzen bazaitzu eta oldartzen. Orai alde ditutzunak, etsai dituzketzu bihar; egun etsai ditutzunak aldiz, biharko lagun: haizea bezain aldakor da gizonaren gogoa.

Berma baxharrik Jainkoari; hura bedi choilki zure beldurra eta zure amodioa. Hak ihardetsiko du zuretzat, eta, hoberena zer ere baita, hura zuretzat egingen.

Ez zira mundu huntan egoitekoa bethi; non-nahi izan, arrotz zira eta bidekari; nehon ez dukezu onik, non ez duzun Jesusekin bat egiten.

4. — Mundu huntan zendako beha eskualde guzietarat, mundu hau ez denaz geroz zure pausa-le-

kua? Zure egoitza zeruetan beharra da, eta lurreko gauza hoberener begi bazterrez behar diozute behatu. Oro badoatzi, eta zu heiekin. Begirautzu heier esteka, bethikotz gal ez zitzaten.

Jainkoa baitan koka zazu gogo; doala goiti zure othoitza, bethi Jesusi buruz. Gogoeta mamitsu zerutiarretaraino ezin hel bazitazke, Jesus Jaunaren oinhazeetan gochazite. Ezen Jesusen zauri eta sarraskiak balin badira zure arimaren atherbe eta geriza, indar handia dukezu nahigabeetan; jendeek arbuiaturik ere, achola guti zinuke, eta heien elhe makurrak errechki zinitzazke jasan.

5. — Jesus ere arbuiatu dute gizonak lur gainean; behar-ordurik handienez, ahaide eta adiskideek debalde utzi. Bere onez jasan du Jesusek oinhaze eta laido, eta zerbaitez erranguratzeko kopeta bazinuke zuk? Etsaiak eta gaizkierraileak ukan ditu Jesusek, eta zuk oro adiskide eta ongi-egile nahi zinuzke?

Zure pazientzia nola saristaturen du Jainkoak, deus atsegaberik ez bazaitzu heldu? Nahigabe bihirik ez baduzu jasan gogo, nola zinitazke Jesusen adiskide? Jasan oro Jesusekin eta Jesusen gatik, harekin nahi baduzu erreginatu.

6. — Jesusen chedeetan osoki sartu bazina behin, eta haren baitako amodio pindar batek berotu bazinitu, achola izpirik ez zinuke zer zaitzun laket edo hastio ; izaitekotz, jin atsegabeez bozkaria zinitazke : Jesusen maitatzeak bere buruaren gutiesterat baiterakar gizona.

Jesus eta egia maite dituenak ; jaidura tzarretarik garbi, arimako gauzer zinez dagon gizona, berak nahi izarian ditake hurbil Jainkoaren ganik ; bere buruaz gorago ditake ere altcha eta Jainkoaz bakan goza.

7. — Egiazki zuhur, oro diren bezala, eta ez bertzeek erranen edo asmatuen arabera, ikusten dituenak ; hak bere jakitateak, gizonak baino gehiago, Jainkoak emanik dauka.

Kanpoko zeretarat gogoia barreiatu gabe, bere baitan bizi dena ez dago ez holako tenorearen, ez halako tokiaren beha bere khartsutasunaren alhatzeko. Bere baitarat laster biltzen da hura, ez baitauka nehoiz bere athea kanporat osoki idekia. Kanpoko lanak ala ardurazko egitekoak ez ditu pochelu; bainan, gerta-aldiak nola, eta araberan hala dabil bere urrutsetan.

Bihotza ongiari eta eginbideari daukanak, acholarik ez du batere munduak zer duen ederrik edo bertzerik. Gizona berri hoitarat trebeago, othoitzerat ere pochelu eta traba gehiago.

8. — Bihotza chuchena bazinu eta garbia, ore zure ontzeko eta zuzen-bidean aitzinatzeko litazke. Asko gauza hastio zaizkitzu eta maiz nahas-bide, zeure buruari ez zirelakotz oraino aski hila eta lurreko gauza guzier ez diozutelakotz osoki uko egina. Gizonaren bihotza deusek ez du hala zikintzen eta nahasten, nola kreaturaren amodio lohiak. Kanpoti-

kako atseginer uko egiten badiozute, zerutikakoak ardiesten ahal-ko ditutzu, eta bihotza ardura dukezu botz.

2^{garren} KAPITULUA.

Nahigabeen onhartzeaz.

1. — Ez griña batere nor duzun alde edo aiher, bainan egiten ditutzun guziak egitzu Jainkoa zure aldetzekotan. Garbi atchik bihotza, eta Jainkoak ontsa gerizaturen zitu. Ezen Jainkoak lagundu nahiko duenari, jendeen maltzurkeriak kalte izpirik ezin dezoke egin.

Ichilik egoiten eta nahigabeen jasaiten balin badakizu, Jainkoak lagunduko zituela ez ukan dudarik. Zure laguntzeko ara eta izari hobereenen berri badaki berak; zure burua haren eskuetan ezar beraz. Zure laguntzea Jainkoari dago baxharrik, bai eta nahasdura guzietarik zure khentzea.

Maiz on dugu, umilago egoiteko, gure hutsen berri jakin dezaten bertzeek eta larderia gitzaten.

2.—Bere hutsen gatik aphaltzen denak, errechki ditu jabaltzen bertzeak eta khechatu zitzaizkonak bereganatzen.

Jende umila Jainkoak zaintzen du eta gerizatzen ; umila Jainkoak maite du eta bere zorionaz bethetzen. Umilari mendutzen zaio Jainkoa ; umilari grazia nasaiak igortzen daizko Jainkoak ; eta, aphaltu ondoan, bere loriarat du altchatzen. Umilari Jainkoak bere izaute gordeena agertzen dio ; Jainkoak bereganatzen du umila eta amultsuki goratzen. Jende umila, laido handienen erdian, bake osoan dago : Jainkoari bermatzen delakotz, ez munduari.

Bertutean joana zirela barna ez uste ukan, guzietarik chumeena zu zirela ez badaukazu.

3garren KAPITULUA.

Bihotzeko bakeaz.

1. — Zaude lehenik bakean zuhau, eta, ondorioz, bertzeak baketzen ahalko ditutzu. Onez on,

jakintsu handiari bakezko gizona nagusi. Bere jaidura gaichto suharren meneko dagonak, ongia gaizkirat bihurtzen du, eta errechki sinesten gaizkia. Gizon baketiar onak onerat bihurtzen ditu oro.

Egiazki bakean dagonak, ez du nehorentzat pikorik. Bethi khechu eta hasarretsu dena, gehienez errangura da. Holakoak ez du bakerik eta bertzeer ere bakerik ez utzi nahi. Erran behar ez lukeena, maiz erraiten du, eta bere onetan egin behar lukeena, egin gabe uzten. Bertzeen egitekoer begiak churituak dago ; bereer, ñarro.

Zure kharra beraz atchik zuhaurentzat lehenik, gero bertzeetararat hedatzekotz zuzenki.

2. — Zuhauk eginentzat baduzu estakuru, bertzeen aitzakiak ordean ez onhartu ere nahi. Zuzenago litake zeure buruaren hobendun aithortzea, eta bertzeen aitzakien onhartzea. Bertzeek zu jasaitea nahi baduzu, jasan zuk ere bertzeak. Egiazko amodiotik eta umiltasunetik beha zoin urrun ziren

oraino : jende umilak, ezen, ez daki khechatzen eta hasarretzen bere buruaz baizik.

Jende on eta gochoekin bizitzea ez da gaitz, jitez guzier laket baitzaiote hori ; guziek alabainan bakea maite, eta gogo bereko jendeak nahiago. Bainan jende idor eta gaichtoekin, mokor eta moko-kariekin bakean bizitzea, hori, hori grazia handia, lan neke eta laudagarria !

3. — Badira beren baitan bakearen jabe direnak, bai eta bertzeekin bakean daudenak. Badira ere beren bihotzean bakerik ez dutenak eta bertzeak bakean uzten ez dituztenak. Holakoak bertzeentzat nekagarri, bainan berentzat bethi nekagarriago. Badira ere bakean daudenak berak, eta bertzeen baketzerat lehiatzen direnak.

Bizkitartean, mundu hits huntan gireno, bake osoa nahigabeen umilki jasaiteari datchiko, atsegaberik ez ukaiteari baino gehiago. Nork ere baitaki hobeki jasaiten, hak ere duke bake handiena. Halakoa bere

buruaren eta munduaren nagusi, halakoa Jesusen adiskide eta zeruko premu.

4^{garren} KAPITULUA.

Bihotzeko garbitasunaz eta chedeen lañotasunaz.

1. — Gizonak bi hegal baditu lurretik altchatzeko : lañotasuna eta garbitasuna. Lañotasuna chedetan behar ; garbitasuna, maitatzean. Lañoak Jainkoari buruz altchatzen du, garbiak Jainkoa kausitzen eta gozaten.

Obra on bihi batek ez zitu lotsatuko, bihotza atchikimendu makur guzietarik garbi badaukazu. Jainkoaren nahia eta lagunaren ona baizik ez balin baduzu hartzen go-goan eta bilhatzen, bihotza lokarri guzietarik garbi badatchikikezu.

Bihotza chuchena bazinu, kreatura guzietarik ikas zinezake nola bizi eta zer erakaspén sainduen arabera ibil. Ezen ez da bat hain ttipirik eta hain tcharrik, Jainkoaren onezia erakusten ez duenik.

2. — Bihotza chuchena bazinu eta garbia, guziak lanbrorik gabe ikus zinitzazke eta errechki adi. Bihotz garbiak zeru-ifernuak chilatzen ditu. Bihotza nolako, begia halako.

Lur gainean balin bada zorionik, bihotz garbiak dauka segurenik. Atsegabe-griñarik nonbait balin bada, bihotz makurrak dakike hobekienik heien berri.

Suan ezarri burdina, herdoila galduz, gorri gorria jartzen den bezala, Jainkoari buruz osoki itzultzen denak, bere nagitasuna galtzen du eta bertze gizon bat bilhakatzen da.

3. — Gizona, epheltzen hastearekin, lan ttipienak izitzen du, eta kanpotikako atseginak gogotik onhartzen ditu hak. Bainan bere buruaren zinez garaitzen eta Jainkoaren bideari lotzearekin, orduan errech kausitzen du aitzinean dorpe zitzaiona.

5garren KAPITULUA.

Gure buruaren ezagutzeaz.

1. — Gure buruari ez gitazke sobera fida, graziak eta adimenduak maiz huts-egiten daukutelakotz. Argi guti dugu gu baitan; duguna ere nagikeriaz laster galtzen. Maiz ez gira ohartzen zoinitsuak giren bihotzez. Gure obrak ardura tzarrak; tzarrago estakuruak. Batzutan jaidura tzarrek gerabiltzate, khar onak gerabiltzala baitugu uste.

Bertzeen huts ttipientzat behakoa zorrotz dugu, handiak guhaurentzat zaizkularik haizu. Bertzeen ganik zer dugun jasaiteko, laster ikusten dugu eta haztatzen; baina bertzeek zer duten jasaiteko gu ganik, gogoratzen ere ez zaiku. Bere egintzak behar bezala hazta litzazkeenak, bertzeen obrak ez litzazke hain hertsiki juja.

2. — Barnez barna bizi denarentzat, arimaren artha bertze artha guzier nagusi. Bere buruari ontsa

beha dagona, bertzeez guti mintzo. Nehoiz ez zira zeure baitan sartu eta khartsutuko, non ez duzun, bertzeak beren gisa utzirik, zure buruari bereziki behatzen. Zure buruari eta Jainkoari bazaude osoki, zure inguruan ikusiek guti zituzte durduzatuko.

Non zira, zu baitan ez zirelarik ? Gauza guzier hunkika zer ondukezu, larre utzi baduzu zure arima ? Bakea nahi baduzu eta egiazki bat egin Jainkoarekin, bertze guziak bazterrerat utzi behar dituztu, zeure buruaz baxharrik orhoitzeko.

3. — Bertutean eginen duzu bide, munduko zerez achola mikorik ez baduzu ; hanitz galduko aldiz, munduko zerak zerbaitentzat badauzkatzu. Deus ez bekizu handi, ez eder, ez atsegingarri, ez gutizigarri, Jainkoaz eta Jainkoaren ganikakoez landa. Ezdeustzat iduk kreaturetarik jin atsegin guziak. Jainkoa maite duen arimak, Jainkoaz gutiagoko guziak erdeinatzen ditu. Jainkoa da baxharrik bethie-

rekoa, negurririk gabekoa, ororen bethea; Jainkoa, gure arimaren gozo baxharra eta bihotzaren bozkario egiazkoa.

6^{garren} KAPITULUA.

Kontzientzia onaren zorionaz.

1. — Gizon prestuaren ohorea, kontzientzia on baten lekukotasuna. Iduk garbi kontzientzia, eta botz izanen zira bethi. Kontzientzia onak hanitz dezake jasan, eta atsegabeen erdian badu atsegin. Kontzientzia makurra bethi herabe, eta nehoiz ez bake osoaren jabe. Gochoki bazagozke bakean, bihotzeko errangurarik ez baduzu. Ez bozkaria, ontsa eginaz baizik.

Gaichtaginek nehoiz ez dute egiazko bozkariarik, ez eta bihotzean sosegurik; ezen, dio Jaunak, *gaichtoentzat ez da bakerik*. Eta balin baderasate: « Bakearen jabe gira gu, gaitzik ez zaiku gainerat eroriko, eta gaizki egiterat nor mentura lizaguke guri? » Zuk ez othoi sinets, Jainkoaren hasarrea

nehork uste gabean altchatuko baita, eta heien obrak ezarriko baititu ezeztaturik, suntsiturik ere ba heien gogoetak.

2. — Jainkoa maite duenari ez zaio gaitz atsegabeez bozkariatzea, baitaki hori dela *Jesusen kurutzean bozkariatzea*.

Gizonek elgarri eman loria, laster eroria. Munduko loriari atsegabea darraio bethi. Onek kontzientziatik dute beren zorionaren loria, ez jendeen aho-mihietarik. Jende zuzenen bozkarioa, Jainkoaren ganik, Jainkoa baitan. Egiak ditu bozten.

Egiazko eta bethiereko loria bilhatzen duenak, gauza iragan-korrentzat eskerrik ez du. Munduko loria, zinez erdeinatu gabe, bilhatzen duenak, zerukoa ez duela maite du erakusten. Laudorio ala erasiek kordokatzen ez dutenak, bake nasaia dauka bihotzean.

3. — Bihotza garbi duena, gutik bozten du eta baketzen. Jendeen laudorioek ez zituzte hobetzen, ez eta heien erasiek gaichtoagotzen.

Zer ere baitzira, eta hainbertze zira : jendeek nahi dutena eras bezate, Jainkoaren aitzinean ziren baino gehiago ez zitazke. Zu baitan zer ziren gogo emaiten baduzu, jendeek zutaz zer dioten ez zira hanbat izanen kilika. Jendeek achala dute ikusten ; Jainkoak aldiz bihotza. Jendeek obrer behatzen, Jainkoak chedeak haztatzen.

Bethi ongirat artzea, bere burua gutietsiz, horra jende umilaren seinalea. Kreatura bihi baten ganik kontsolamendurik ez onhartzea, bihotz garbi eta Jainkoari fida den baten seinale.

4.—Bere obren edertzeko lekukorik nahi ez duenak, den guzia Jainkoaren eskuko emana dela ageri du. *Bere burua on daukana, ez da horrengatik ona, dio Jondoni Paulok, bainan ba Jainkoak on ezagutzen duena.* Bihotzez Jainkoarekin bizitzea eta inguruko zer deusi ez atchikitzea, hori da barneko egiazko bizia.

7garren KAPITULUA.

Jesusen oroz gainerik maitatzeaz.

1. — Dohatsu, ontsa dakiena zer den Jesusen maitatzea eta Jesusen gaitik bere buruaren gutiestea ! Maite diren guziak utzi behar dira Jesus maitearen gaitik, Jesusek oroz gainerik nahi duelakotz maitatua izan.

Kreaturen amodioa enganakor eta aldakor ; Jesusen amodioa jarraikor eta iraunkor. Kreaturari datchikona, harekin eta hura bezala eroriko da ; Jesusi loturik dagona, sekulakotz finkatuko.

Maita Jesus eta harekin adiskida : guziek utzirik ere, hak ez baitautzu huts-eginen, ez eta nahiko azken egunean gal ziten. Oro utzi beharko ditutzu egun batez, nahi ala ez.

2. — Bizi ala hil, Jesus baitan egon zite eta hari zaude osoki, nehork ez dezakenean, hak lagunt baitzitezake. Jesus maiteak hala-koa du jitea non, zure bithotzean

ez baitu nahi bertzerik onhar dezazun ; nahi baitu bakhar bakharrik zure bihotzaren jabe eta berberak han erreginatu.

Kreatura guzier osoki uko egiten bazinaki, zurekin egoitea laket litzaioke Jesusi. Sinets gal dela zuretzat, Jesusez kanpo gizonentzat egiten duzun guzia. Haizeak derabilan seskari ez fida, ez berma : *edozoin jende belharraren iduriko delakotz eta duken omen handia belhar-lorea bezain erorkor.*

3. — Gizonak itchuratik haztaten baditutzu, laster zira engantuko. Zure ona eta zoriona bertzeetik bilhatzen baditutzu, ardurenik zeure kaltetan zira ariko.

Jesus bilhatzen baduzu guzietan, Jesus kausituko duzu. Bainan zeure buruaren ondotik bazabiltza, segur kausituko duzula, eta zeure kaltetan. Jesus bilhatzen ez duenak, mundu guzia eta etsai guziak baino etsaiago du bere burua.

8garren KAPITULUA.

Jesusekilako adiskidetasun
cheheaz.

1. — Jesus bihotz batean delarik, bihotz hartan oro gocho. Bainan Jesus han ez delarik, oro gaitz. Jesus bihotz batean mintzo ez delarik, atsegin guti. Bainan, hitz bat baizik ez erranikan ere, Jesus mintzo denean, zer gozoa bihotzean ! Nigarrez zagon tokitik Madalena ez othe zen abian chutitu, Marthak erran zaiolarik : *Jauna hor da, galdatzen zitu ?*

Tenore gozoa, nigarretarik bozkariariorat Jesusek deitzen gituen tenorea ? Jesus gabe, zoin ziren agor eta idor ! Zoin ziren ezdeus eta zoro, Jesusez kanpo zerbait gutiziatzen duzunean ! Hori ez othe duzu kalteago, mundu guzia galtzen bazinu baino ?

2. — Jesus gabe, zer emaiten ahal dautzu munduak ? Ifernu gorri, Jesusez gabetzea ; zeruko gozo, Jesus jabetzea. Jesus zurekin,

etsai nehork ez dezazuke makurrik egin.

Jesus kausitzen duenak, ontasun egiazkoa kausitzen du, erran nahi baita : ontasun guziez gorago den ontasuna. Jesus galtzen duenak, mundu guzia galtzen balu baino biziki gehiago du galtzen. Jesus gabe bizitzea, gabeziarik gorriena ; Jesusekin adiskide bizitzea, ontasunik handiena ; Jesusekin bizitzen dakiena, jakintsu handia ; Jesusen begiratzen dakiena, handizki zuhur.

3. — Izan umil eta baketiar, eta Jesus zurekin dukezu. Egon khartsu eta bildu, eta Jesus zurekin badagoke. Jesus laster urrunduko duzu eta haren grazia galduko, zure gogoa bazterrerat alderatu nahiz. Jesus urruntzen baduzu eta galtzen, noren ganat egingen duzu ihes, nor duzu adiskidetzat bilhatuko ?

Adiskiderik gabe ez zitazke zoriontsu bizi : Jesus ez bada zure lehen adiskidea, zoin ilhun eta hits izanen ziren ! Zorokeria beraz,

bertze norbaiti fidatzea eta zorionaren eskatzea. Bietarik batean, Jesusen hegalpetik urrun izaitzea baino, mundu guzia etsai ukaitzea hobe duzu. Beraz zure adiskide minenen artean, minena bekizu Jesus.

4. — Gizon guziak maitatu behar dira Jesusen gatik ; Jesus aldiz, bere gatik. Jesus baxharrik duzu behar maitatu bereziki, adiskide guzietarik hura baita leialena eta hoberena.

Bai adiskideak bai etsaiak maita Jesusen gatik eta Jesus baitan ; batzuentzat eta bertzeentzat egin othoitz, guziek Jesus ezagut dezaten eta maita. Gizonek bereziki maita zitzaten eta lauda, ez zazula gutizia behinere : Jainkoari baizik ez zaio holakorik zor, parerik ez duen Jainkoari baizik.

Norbaiten bihotzaren alhapide izaiteko tirriarik ez ukan ; zeurean nehoren amodio berezirik ez sar, bainan Jesus bedi zu baitan eta jende prestu guzietan.

5. — Iduk bihotza garbi eta li-

bro, kreatura bihi batentzat atchikimendurik gabe. Guzietarik behar zira buluzi eta Jainkoari bihotza garbi eman behar diozu, Jainkozko gozoa hutsik nahi baduzu jastatu. Segur ez zira hortaratuko, aitzinetik eta ondoan haren graziak ez bazira, traba guziak bazterturik eta debalde utzirik, Jainkoarekin osoki bat egiten lagundua.

Jainkoaren grazia alabainan norbaiten ganat jausten delarik, zer-nahiren egiteko ahala dio emaiten. Eta grazia itzaltzen deanean, orduan gizona behartsu jartzen da, herbail eta gaztiguen aztaparretan bezala. Ez du hargatik lotsatzekorik, ez etsitzekorik; baina dagola gizonki Jainkoaren nahiari; gertatzen zaizkon guziak Jesusen gatik ditzala onhar, ezen neguari uda darraio, gauari eguna, eta ekaitzari jabaldura handi bat.

9garren KAPITULUA.

Kontsolamendurik gabe bizitzeaz.

1. — Gizonen kontsolamenduen gutiesteria ez da gaitz, Jainkoarenak

sendi ditugularik. Bainan handi da, biziki handi gero, bai gizonen kontsolamenduez bai Jainkoarenez gabeturik bizitzea, eta gabezia horren gogotik jasaitea Jainkoaren ohoretan ; handi oraino, bere buruaren deusetan ez bilhatzea eta bere merezimenduer batere ez behatzea.

Grazia heldu zaitzularik, zer da harrigarri botz eta khartsu izanikan ere ? Ez gaudea guziak holako aldarte baten aiduru ? Ontsa gochoki dabil, Jainkoaren grazia duena zamari. Zer da mirakulu gorputzeko hazta ez senditurik ere, Jainko guziz boteretsuak airean geramatzalarik eta aitzindari soberanoa dugularik bidari ?

2. — Arinduko gituen zerbaiten ondotik gabiltza bethi ; nekez du gizonak uko egiten bere buruari.

Bere aphezpikuari leial egonez, Jondoni Laurendi martyrak garaitu zuen mundua, munduak dematzan atsegin guziak zituelakotz zangopilatu ; gochoki ere zuelakotz onhartu, Jesus maitez, hain atchikia

zen Sixto Aita Sainduaren ganik urrundua izaitea. Jainkoa maitez, gizon batekilako lokarria hautsi zuen, eta, gizonetikako kontsolamenduak utzirik, Jainkoaren nahia hautetsi.

Ikas beraz zuk ere adiskide hoberen eta minenaren uzten Jainkoaren gatik ; adiskide batek bazter utzirik ere, ez sar atsegabetan : dakizun bezala, oro egun batez elgarretarik berechi behar gira.

3. — Gizonak hanitz eta luzaz du gudukatu behar, bere burua osoki garaitu aitzin, bere bihotz guzia Jainkoari eman aitzin.

Bere buruari bermatzen den gizona, kanpotikako kontsolamenduen ondotik errechki dabil. Bainan Jesus egiazki maite duena eta bertuteen biltzeari arthaz ari dena, kontsolamenduetarat ez da aphaltzen ; ez du lurreko eztikerier amor emaiten : izaitekotz, neke eta lan bortitzenen ondotik dabil, Jesusen gatik.

4. — Jainkoak beraz bihotzeko gozoa igortzen dautzularik, har

diezozu, eskerrak bihurtuz ; bainan Jainkoaren emaitza bat dela sar ontsa buruan, ez zure merezimenduen saria. Ez ukan urgulu ez bozkariarik, ez eta zu baitan fidantza soberarik : bainan ukantza bat erori zaitzularik, izan umilago, atzarriago, herabeago zure urrats guzietan, oren hura itzaliko baitzaitzu eta tentazionea jinen ondolik.

Bihotzeko gozo hori itzaltzearekin, ez ordu berean etsi, bainan umiltasunekin eta pazientziarekin egon Jainkoaren aiduru ; ezen, eman dautzun baino gehiago emaiten ahal dautzu oraino. Jainkoaren bideak ezagutzen dituztenek, gauza hoiien berri badakite cheheki ; saildu handiak ezen eta ohiko profetak berak graziaren joan-jin hoi-er ohartu dira ardura.

5. — Hargatik zion batek, grazia berekin zuelarik : *Nere nasaizian erran dut : deusek ez nehork ez nu sekula kordokatuko ni.* Bainan grazia itzali-ta, bere baitan zer senditu zuen erakusten dauku, diolarik :

Zure begitartea ni ganik baztertu duzu, eta orai hor nago nahasirik.

Herstura hortan ez du etsitzen halere, bainan ba minkiago Jainkoa othoizten, hunela : *Zuri buruz, Jauna, eginen dut oihu, eta nere othoitza zu ganat dut altchatuko.*

Azkenean bere othoitzaren ondorioa erakusten dauku eta Jainkoak entzun duela erraiten, diolarik : *Jaunak entzun nu eta urrikaldu zait, Jaunak azkarki nu lagundu.*

Bainan - nola lagundu ? *Nere deithorea, dio berak, egin duzu bozkario, eta alegrantziaz nuzu inguratu.*

Saindu handiener hola gertatu zaiotenaz geroz, guk, giren bezalako herbail gaichoek, batzutan khartsu girelakotz eta bertzetan hotz ez dugu zeren etsi : Jainkoaren grazia Jainkoak nahi duen bezala zaiku jiten eta joaiten. Hargatik ziotson Job sainduak : *goizean egiten diozu begitarte gizonari, eta handik laster atsegabetan duzu ezartzen.*

6. — Zeri berma beraz eta nori

fida, baizik Jainkoaren urrikal-
menduari eta graziari? Jende
prestuek, haurride khartsuek,
adiskide leialek, liburu sainduek,
idazti ederrek, eliza-kantu gozoek,
hoik guziek guti nute laguntzen,
guzier gozo guti diotet kaunitzen,
grazia ez badut nerekin, eta nere
gabezian baxharrik utzia baniz.
Orduan sendagailurik hoberena
pazientzia, eta gure buruaren uz-
tea Jainkoaren nahiari.

7. — Behinere ez dut ikusi gizon
hain jainkotiarrik eta khartsurik,
non ez zaion grazia noiztenka it-
zali edo kharra ttipitu. Saindurik
ez da izan zeruko argi betherat
hain gora altchaturik, non ez duen,
goiz edo berant, tentazionerik
ukan. Alabainan Jainkoarentzat
atsegaberik jasan ez duena, Jain-
koaren begiresteaz ez da gai.

Tentazione bat jasaiteko balin
baduzu, ardura kontsolamendu
bat ondotik darraiola marka :
zerutikako kontsolamenduak ten-
tazioneak garaitu dituztener baiti-
ra hitzemanak. *Garaituko duena,*

dio Jaunak, *nerre Egiaren ginarritik dut haziko.*

8. — Jainkoak emaiten ditu bere kontsolamenduak, atsegabeen jasaiteko azkarrago izan dadin gizona ; gero badathorkio huni tentazionea, ukan ongiaz urgulutan sar ez dadin.

Ez dago lo debrua, haragia ere ez da emalditua ; egon beraz erne heldu den guduari buruz : ezker eta eskuin etsaiak baititutzu, nehoiz geldirik ez daudenak.

10^{garren} KAPITULUA.

Jainkoak eman graziatzat behar den ezagutzaz.

1. — Zendako duzu pausa bilhatzen, laneko sortua zuk ? Sinets atsegabea nagusi dukezula hil artean atseginari, bai eta bozkarioari kurutzea.

Zoin mundutiarrek ez litzazke arimako atsegin eta kontsolamenduak gogotik har, bethiereko gozamentzat ? Alabainan munduko eta gorputzaren atsegin guzier,

arimako atseginak hanitzez nagusi dira. Munduko atseginak, edozoin izan ditezen, ezdeus dira eta ahalgegarri; arimako atseginak aldiz, Jainkoak bihotz garbietarat ichuriak, gozo eta garbi dira eta bertutearen ume. Atsegin hoitaz bizkitartean nehor ez ditake bere gogorat goza, tentazioneek utzi epheak ez direlakotz nehoiz luzeak.

2. — Bihotzez lazoegi girelakotz eta gure buruari fidegi, Jainkoaren ganikako atseginak ez ditzazkegu bil gure baitarat nekez baizik. Jainkoak ontasun handia dohaintzen dio gizonari, kontsolamenduaren grazia emaiten dionean; gizona ordean gaizki dabil, ez aithortuz nondik jina zaion eta Jainkoari eskerrak ez bihurtuz.

Graziaren emailearentzat eskergabe girelakotz, gure ezagutza ez delakotz graziaren ithurbururaino heltzen, horra ere zendako ez ditaken gure baitarat jauts graziarik. Ukan graziez eskerdun denari, grazia berri bat ez zaio nehoiz eskuetik atchikia; Jainkoak umilari

emaiten ohi dio, urgulutsuari khentzen duena.

3. — Atseginik ez dut nahi, bihotzeko urrikia khen lezaketanik. Jainkoaren beko-bekoaz ez niz gozagura, urguluz hanpatzekotan. Ezen gauza eder guziak ez dira saindu, gozo guziak ez dira on, ez eta nahikunde guziak garbi; Jainkoari ere ez zaio bethi laketguk maite duguna.

Zoin graziak ere bainu umiliagotzen, atzarriagotzen eta neure buruari ukotzeragotzen, grazia hura bera dut gogokoena. Bada-kiena grazia zer den, zer, graziaz gabeturik egoitea, ez da hura ausartaturen berez bere zerbait onik badaukala sinesterat; izaitekotz, zoin hitsa den eta dohakabea du aithorturen.

Jainkoarenak Jainkoari. Zure itzalak daudela zuretzat. Ukan graziertzat Jainkoari bihur eskerak; zure bekatuak zure gain, onhar bekatuari dagokion atsegabeaz baizik ez zirela hartze.

4. — Jar zite bethi azken mailean,

eta lehena zaitzu emana izanen : zimendurik gabe ez baititake kas-
korik.

Jainkoaren araberako saindu handienak, beren iduriko dira ttipienak : gorago deituago, eta biho-
tzez umilago. Zerutikako egiaz eta ospeaz betheak, hek, ez dira lurreko ohore gose. Jainkoa baitan landaturik baitaude eta finkaturik, urguluak ez ditu beren ozkatik harrotzen. Onik duten guzia Jainkoari dute gogoz bihurtzen. Ez dabilta gizonak elgarri dematen ospearen ondotik ; Jainkoaren ganik dathorrena baizik ez dute nahi. Zertarat diren lehiatuenik, zer duten bakharrik nahikari, huna : Jainkoa izan dadin goretsia beren baitan eta saindu guzietan, izaite ororen gainetik.

5. — Bihur beraz eskerrak grazia ttipienentzat, handienen ardies-
teko hola baitzitazke gai. Handitzat iduk Jainkoaren emaitza ttipienak ; edertzat, gizoner ezdeus zaizkotenak. Emailearen handitasunari behatzen badiozu, ukantza

bihi bat ez zaitzu ttipi eta charpil idurituko. Deus ez da ttipirik, Jainko guziz handiak duelarik emana.

Auhenak eta nahigabeak igorri-rik ere Jainkoak, eskerrak daizkogu zor, gertatzen zaizkun guziak gure salbamenduaren karialat baititu gertatzerat uzten.

Jainkoaren grazia begiratu nahi duenak, ukan graziarentzat eskerrak bihur ditzala, eta, grazia itzaltzen zaiolarik, har dezala pazientzia. Othoitz egin beza, graziaren berriz ardiesteko ; umil eta atzarri egon bedi, berriz ez galtzeko.

11^{garren} KAPITULUA.

Jesusen kurutzea gutik dutela maite.

1. — Zeruaren maitatzeko, lagun hanitz badu Jesusek ; kurutzearen bizkarreratzeko, guti. Jesusen kontsolamenduak hanitzek dituzte nahi ; atsegabeak, gutik. Harekin mahainean jartzeko, hanitz bada ; harekin barur egiteko, guti. Guziek nahi dute harekin bozkariatu ; harentzat jasan, nehor gutik.

Hanitzak badarraizko ogi-hausterraino; gutiak, haren odolezko nigarretan ezpainen bustitzeraino. Haren mirakuluak hanitzek dituzte goresten; haren kurutzea gutik hartzen. Hanitzek Jesus maite dute, nahigaberik gertatzen ez zaioteno. Hanitzek Jesus goresten dute eta benedikatzen, haren ganik atsegin zerbait biltzen duteno. Baina Jesus gordetzen bazaiote eta den gutien bat uzten baditu, edo erranguratzen dira edo sobera lotsatzen.

2. — Jesusentzat duenak Jesus maite, ez bere atseginaren gatik, Jesus benedikatzen du bere nahigabe eta herstura guzietan, atsegin handienetan bezala. Eta atsegirik ez balaukio nehoiz igorri ere nahi, halere bethi gorets lezake eta eskerrak bethi bihurtu nahilitzozke.

3. — O zoin den indartsua Jesusen alderako amodio garbia, gure buruaren amodioarekin nahasia ez bada. Haren kontsolamenduen ondotik dabiltzanak, ez othe dira

oro sariketariak deitu behar ? Beren onari eta mainari gogoa josirik daukatenek, beren burua Jesus baino maiteago dutela ez othe dute ageri ? Non nor kausi, Jainkoarentzat urririk ari nahi lukeena ?

4. — Bakan gertatzen da jende bat aski khartsua, orotaz osoki gabeturik egoiteko. Non nor kausi, aberastasunari bihotzez ez dat-chikona eta kreatura guzier osoki uko eginik dagona ? *Urrun, lurra-ren zedarrietaraino behar du joan batek holakoaren aurkitzeko.*

Dituen guziak emanik ere gizonak, hori ez da deus ; penitentzia handi bat eginik ere, hori deus guti da oraino ; munduko jakitate guzieren jabe izanikan ere, Jainkoganik urrun dago ; bertute handienak eta khartsutasun beroena bereturik ere, hanitz eskas du oraino ; gauza bat du eskas, bainan beretzat beharren beharrena. Zer bada ? Guzier uko egin ondoan, bere buruari uko egitea, bere baitarik osoki atheratzea, eta bere buruaren amodiotik osoki buluztea.

5. — Bere jakinean egiteko zitu-
tuen guziak egin ondoan, errotik
sinets beza deusik ez duela egin
oraino ; iduriz handi dena, ez beza
handitzat har, bainan aithor zinez
zerbitzari alfer bat dela, Jesusek
dionaren arabera : *Manatu guziak
egin-eta ere, errazue : zerbitzari alfer
batzu gira.* Orduan ditake gizona
gogoz egiazki pobre eta guzietarik
buluzia ; orduan dezake profetare-
kin erran : *Bakharrik niz munduan
eta gabezia gorrian.*

Bere buruari eta bertze guzier
uko egiten dakienak, bai eta bethi
azken mailean egoiten, nehor ez du
bera baino aberatsagorik hak, ne-
hor ahaldunagorik, nehor libroago-
rik.

12^{garren} KAPITULUA.

Kurutze saindurako bidez.

1. — Hanitzer idorra zaiote hitz
hau : *Uko egiozu zure buruari, har
kurutzea eta jarrai Jesusi.* Bainan
ez othe da idorrago azken juja-
mendu eguneko hau : *Nitarik ur-*

run, madarikatuak, zoazte bethiereko surat? Kurutzearen ekartzeko manamendua orai beretik gogo onez entzuten duena eta bethetzen, bethiereko surat deraman hitzak ez du izituren.

Horra zer gogoetaratuko duen zeruko kurutzeak, jujatzerat jinen delarik Jesus. Orduan kurutzearen zerbitzari guziak, Jesus kurutze-fikatuari jarraiki zaizkonak, Jesus jujearen ganat fidantza handirekin hurbilduko dira.

2. — Kurutzearen eremaiteak zendako izitzen zitu, zeruko bidea izanki-ta? Kurutzean da salbamendua, kurutzean bizia, kurutzean etsaien kontrako geriza, kurutzean zerutikako gozoaren ithurburua, kurutzean arimaren indarra, kurutzean bihotzaren zoriona, kurutzean bertutearen goiena, kurutzean saindutasun osoa.

Arimak ez duke salbamendurik, ez eta bethiereko biziaren esperantzarik, kurutzean baizik. Kurutzea harturik beraz, jarrai Jesusi, eta bethiereko bizirat helduko zira.

Berak ereman du lehenik bere kurutzea eta zuretzat hil da kurutzearen gainean, zuk ere zure kurutzea ereman dezazun, eta kurutzearen gainean hiltzeko lehia dezazun ukan. Harekin hiltzen bazira, harekin ere zira biziko. Oin-hazeetan haren lagun bazira, zeruko lorian ere haren lagun zira izanen.

3. — Bi alderdi baditu beraz kurutzeak eta kurutzearen gainean hiltzeak. Egiazko bizirat eta bihotzeko bakerat heltzeko bertze biderik ez da, kurutze sainduarekila-koa eta egun oroz hiltzekoa baizik. Joan norat-nahi, iker bazter guziak, beha goiti, so beheiti, gainean bide hoberik ez duzu kausituko, ez eta beherean bide seguragorik, kurutze sainduaren bidea baino.

Oro zure nahikunde eta chedeen arabera jiten bazaizkitzu ere, atsegaberik baizik ez duzu kausituko, zuk nahi ala ez, eta beraz bethi kurutzea duzu aurkituko. Alabainan bethi dukezu edo auhen gorputzean edo nahigabe bihotzean.

4. — Batean Jainkoak zitu debalde utziko, bertzean gizonek zaphatuko. Gehiago dena, zuhau izanen zira zure buruari pochelu, eta bizkitartean ez duzu zure burua ezeztatzen edo arintzen ahalko, bainan Jainkoak nahi dueno jasan beharko. Jainkoak nahi du alabainan nekeen jasaiten ikas dezazun kontsolamendurik gabe, haren eskupean osoki jar ziten eta zu baitan umilago egon.

Jesusen auhener nehor ez da hain minbera, auhen berak jasaitenko dituen bezala. Kurutzea beraz bethi chutik dago eta bethi zure bidean. Norat-nahi joan, kurutze-ari ezin ihes egin : non-nahi, zure burua zurekin baderamazulakotz, zure burua duzu bethi kausituren. Itzul goiti, itzul beheiti, itzul kanporat, itzul barnerat, orotan kurutzea hatzemanen duzu ; orotan baitezpada pazientzia hartu behar, bihotzeko bakea eta bethiereko saria nahi badituzu.

5. — Kurutzea gogotik badakarrazu, hak ere ekarriko zitu zu eta

helduko nahigaberik ez den lekua-
aren mugaraino ; ez baita hura lur-
gainean. Kurutzea zinkurinaka
eremanez, zure buruari zama bat
gehiago diozu emaiten, eta bizki-
tarteetan berdin dukezu baitezpada
ereman beharra. Kurutze bati ihes
egiten badiozu, duda-mudarik ga-
be bertze bat aurkituko duzu, oro-
bat dorpeagoa.

6. — Gizonetan nehork bazter
ez dezakeena, zuk baztertzea uste
duzu ? Sainduen artean, bizi zire-
no, nor izan da kurutze eta nekerik
gabe ? Jesus Jaunak berak oren
bat ez du iragan auhenik gabe
mundu huntako egunetan : *Kris-
tok behar zuen, dio berak, baitezpa-
da pairatu eta hiletarik piztu, eta
bide hortaz bere ospean sartu. Ku-
rutzearen errege-bide hortaz bertze
biderik zendako bilha beraz zuk ?*

7. — Kurutze eta oinhaze izan
da Jesusen bizi guzia : pausa eta
zoriona zendako bilhatzen duzu
zuk ? Zure burua enganatzen duzu,
enganatzen, bizi hilkor hau guzia
nahigabez bethea, eskualde gu-

zietarik kurutzez landatua izanki-
ta, atsegabeen jasaiteaz bertzerik
bilhatzen baduzu.

Bertutean nor ere baita barnago
sartzen, hak berak maiz kurutze
dorpeagoak ditu kausitzen, dester-
ruak emaiten dion bihozmina
Jainkoarentzat duen amodioak
handitzen diolakotz.

8. — Bainan hola leherturik
daukaten atsegabeen arintzeko ez
du kontsolamendu eskasik, ohar-
turik baitago kurutzearen jasaite-
ari ondorio hoberenak darraizkola.
Kurutzea ezen gogo onez onhartzen
duenetik, haren nahigabeek beren
hazta galtzen dute, Jainkoak la-
gunduren duelako fidantzak ezez-
tatzten baitiote. Eta auhenek zon-
bat ere baitaukote gorputza leher-
tuago, hanbat ere bihotza Jain-
koaren graziak azkarturik dauko.

Jesus kurutzefikatuarekin eite
nahiz, oinhazeak eta nahigabeak
hain ditu maite, eta amodio hor-
rek hainbertzetaraino du azkart-
zen, non ez bailuke auhen eta oin-
hazerik gabe bizi nahi : zonbat ere

baitu nahigabe dorpe gehiago jasanen, Jainkoak hanbatez maiteago duela daukalakotz.

Segurantzaz hori Jesusen graziak dakar, ez gizonaren bertuteak; graziak gure gorputz ahulean badu hainbertze ahal eta indar, non, bere jitez higuin zituen eta bazter uzten zituenak oro, gizonak eskatzen baititu eta maitatzen, bihotza berorik.

9. — Kurutzearen jasaitea, haren maitatzea, gorputzaren heztea eta arimaren meneko ezartzea, ohorer ihes egitea, laidoen gogotik onhartzea, bere buruaren guties-tea eta bertzeek gutiets dezaten agiantzea, kalte eta nahigabe guzien gogotik hartzea, lurreko ontasunen gutiziarik batere ez ukaitzea, hoik oro ez doazko gizonaren jiteari.

Hoiengatik egiteko zure indarrer bazau, deusik ez duzu eginen ahalko. Baina Jainkoari bermatzen bazira, zerutik igorriko dautzu hark indarra, eta bai mundua bai zure gorputza garaituko ditutzu.

Fedea balin bada zure erredola, eta kurutzea zure eskuetako makila, debruak ere — zure etsaiak — ez zitu izituko.

10. — Beraz Jesusen zerbitzari on eta leial bati doakon bezala, kurutzearen gizonki eremaiteko erne zaude, Jesus, zu maitez, kurutze baten gainean hil denaz geroz. Hanitz atsegabe eta nahigabeen jasaiterat zaude mundu hits huntan; non-nahi izan, bertzerik ez dukezu; non-nahi gorde, bertzerik ez deza-kezu aurki. Ezin begira zitazkenaz geroz, gaitz hoiien gogotik jasaita duzu ihes-bide baxharra. Jaunaren kalitzatik edazu gogotik, haren adiskide nahi bazira eta zeruan nahi baduzu harekin jarri.

Kontsolamenduak utz Jainkoaren gain, berak nahi bezala eman dietzatzun. Nahigabeen jasaiteari zaude zu eta sinets kontsolamendu handiena duzula hor; ezen *lur huntako oinhazeak ez dira zeruko loriaren bethe*, zeurez zeure jasaiten ahal bazinitu ere guziak.

11. — Atsegabea, Jesus maitez,

on eta gozo kausitzen duzunean, dohatsu zu : mundu huntan be-rean baituzu kausitu zerua. Nahigabeen jasaitea gogor zaitzuno eta heier ihes egitea duzuno bilhatzen, dohakabe zu : urrundu nahi duzun atsegabea jarraikiren baitaitzu bethi.

12. — Nahigabeak jasan behar ditutzunaz geroz eta ororen buruan hil, — jasaiteari bermatzen bazira eta ontsa hiltzeari jartzen, laster hobetuko zira eta bakea kausituko duzu. Jondoni Paulo bezala hirugarren zeruraino altchatua bazina ere, nahigabe bihirik ez jasaitea batere ez zinuke segura. *Nik, dio Jesusek, erakutsiko diot nere izenaren gatik zonbat behar duen jasan.*

Zure egiteko baxharra beraz nahigabeen jasaitea da, Jesus maitatu nahi baduzu eta bethi zerbitzatu.

13. — Ai ! Jesusen gatik zerbitzen jasaiteko on bazina, zer ohorea zuretzat ! Zer bozkarioa luketen Jainkoaren saindu guziek, zer erakuspen ederrak zure lagunek ! Gu-

ziek pazientzia goresten, gutik ordean hartzen.

Zonbait atsegabe ttipi Jesusentzat jasan dezazun ez othe litake zuzen, hainbertzek munduarentzat handiagoak jasaiten dituztelarik ?

14. — Sinets errotik zure biziak egunetik egunerako heriotze bat behar duela izan. Eta nor zonbat ere baita bere buruaren alderat gehiago hiltzen, hanbatez da geroago azkarrago Jainkoarentzat bizitzen hasten. Zeruko gauzen aditzeko nehor ez da on, non ez dituen atsegabeak Jesusen gatik umilki jasaiten.

Jainkoari deus ez zaio laketago, zuhaurentzat deus ez da hoberik, Jesusen gatik gogo onez pairatzea baino. Bietarik batean, kontsolamenduen ukaita baino, Jesusen gatik atsegabeen jasaita maiteago behar zinuke ; hola eite gehiago bazinuke Jesusekin eta iduriago zinitake saindu guziekin. Zure mehezimendua, ezen, eta aitzinamendua ez datchizkote kontsolamen-

duer eta atseginer, bainan atsegabe handier eta hauien Jesusentzat gogo onez jasaiteari.

15. — Pairatzea baino hoberik balitz gizonaren salbamenduko, segur Jesusek hitzez eta obraz erakutsi zaikuken. Bere dizipuluak, ezen, eta jarraiki nahi zaizkon guziak kurutzearen bizkarreratzerat garbiki deitzen ditu, diotelarik: *Nor ere nahi baita nere ondotik jin, bere buruari uko egin bezo eta, kurutzea harturik, jarrai bekit.*

Guziak irakurtu eta ikertu ondoan, hitz hau bekizu buruan geldi: *hanitz atsegabe behar dela jasan, Jainkoaren erresuman sartzeko.*

HIRUGARREN LIBURUA.

—
BIHOTZEKO GOZOAZ.
 —

LEHEN KAPITULUA.

**Jesusen solas amultsuak arima
 leialarekin.**

1. — ARIMAK. — *Entzunen dut
 zer dion ni baitan Jainkoak.*

Dohatsu arima, Jainkoa bere
 baitan mintzo aditzen duena, eta
 haren ahotik elhe gozoak entzuten
 dituen!

Dohatsu, Jainkoaren boz eztiari
 idekirik dauden beharriak, mundu
 huntako harrabotser gor direnak!
 Dohatsu, bazterreko elheer hetsi-
 rik dauden beharriak eta barnean
 mintzo zaioten Egiari erne daude-
 nak!

Dohatsu begiak, kanpoko gauzer hetsirik eta barnekoer zabalik daudenak!

Dohatsu, beren arima-barneko gauzak chilatzen dituztenak, eta, beren egun orotako lanen bidez, zeruko gauza gordeen gero-ta gehiago ezagutzerat ari direnak!

Dohatsu, beren gogoa Jainkoaz alha derabilatenak, eta mundutikako traba guziak inharrosten dituztenak!

Gauza hoier gogo emazu, nere arima, eta hets zure gogo-bihotzen leihoak, zu baitan Jainko Jaunak zer dion entzuteko.

2. — Hauche dio zure Jesus maiteak : Ni niz zure salbamedua ; ni, zure bakea eta zure bizia. Zaude nerekin eta bakea kausituko duzu. Gauza iragankor-rak utz denak, bilha bethierekoak. Gauza iragankor-rak zer dira, baik eta enganakor-rak ? Kreatura guziek zer laguntza emanen dautzute, debalde uzten bazitu Jainkoak ? Guziet uko eginik beraz, leial izan zite eta Jainkoaren go-

gorako, egiazko dohatsutasunaz jabetzekotan.

2^{garren} KAPITULUA.

Bihotzean mintzo dela Egia, elheharrabotsik gabe.

1. — ARIMAK. — *Mintza zite, Jauna, zure zerbitzariak entzuten zitu. Zure zerbitzaria niz ni ; zure manamenduen ezagutzeko argia emadazu. Zure solasen entzuterat bilzazu nere bihotza ; nere bihotzerat jauts bedite, ihintza bezala.*

Israeldarrek Moïsi zioten behala : *Mintza zakizkigu, zu, eta entzunen zitugu ; bainan ez bekigu Jauna mintza, hil ez gitezen. Holakorik ez, Jauna, holakorik ez dautzut galdatzen nik, bainan Samuel profetarekin umilki eta minki zitut othoizten : Mintza zite, Jauna, zure zerbitzariak entzuten zitu.*

Ez bekit ez Moïs ez bertze profetarik mintza, bainan, othoi, mintza zakizkit zu, Jauna, zu profeta guzien argitzale eta gar-emailea ; ezen, hek gabe, zuhauk osoki ar-

gitzen ahal nuzu, eta hek, zu gabe, ezin degikete deusik.

2. — Solasak adi-araz ditzazkete, baina ez ariman sar. Gain gaitetik ederki mintzo dira, baina, ichilik bazaude zu, heien erakaspe-
nek bihotza ez dezakete bero.

Liburu Sainduen achala emaiten dute, zuk baizik ez mamia. Misterioak erakusten dauzkigute, baina ezagut-arazten zuk. Zure manamenduak erakasten dituzte, heien bethetzeko indarra zuk emaiten. Hek erakusten dute bidea, baina ibiltzeko zuk azkartzen. Achaletik baizik ez dira ari hek, zuk dituzu gogo-bihotzak argitzen. Hek estalgirat dute ihintza ichurtzen, zuk hazia barnean pizten: Hek mintzoaz beharriak jotzen, zuk idekitzen adimenduko athea.

3. — Ez bekit beraz Moï's mintza, baina zu, nere Jainko Jauna, bethiereko Egia, hil ez nadin eta agor geldi : hori gerta bailitzaket, entzun elhe guzien gatik, bihotzean ez banu kharrik ; mintza zakizkit, Jauna, zure begietan hobendun

izan ez nadin, zeren dutan zure elhea entzun eta ez obratu, ezagutu eta ez maitatu, sinetsi eta ez begiratu; *mintza arren, Jauna, zure zerbitzariak entzuten baitzitu, eta bethiereko biziaren hitzak zuk baitauzkatzu.*

Mintza zakizkit, nere arimari gozo zerbaiten emaiteko eta nere bizi guziaren chuchentzeko; mintza ere, menderen mendetan izan ziten laudatua, ohoratua, goretsia.

3^{garren} KAPITULUA.

Jainkoaren hitzak umilki entzutekoak direla, eta hanitzek ez diotela gogo handirik emaiten.

1. — JESUSEK. — Haur maitea, entzun zazu nere solasa, gochotasunez betherikako nere solasa, lurreko gizon zuhur eta jakintsu guzien erraner nagusi dena. Nere elheak bizitze eta izpiritu dira, ez dira gizonen gogoen arabera haztatzeakoak. Ez duzu hetan atsegin alfer bat bilhatu behar, baina ichil ichila ditutzu entzuteko eta

ahal bezain umilki eta khartsuki onhartzeko.

ARIMAK. — Erran ere dut : *Dohatsu, zuk argitzen duzuna, Jauna, eta zure legea zuhauk erakasten diozuna*, haren egun gaichtoen ez-titzeko eta kontsolamendurik gabe haren ez uzteko lur gainean.

2. — JESUSEK. — Nik, dio Jau-nak, nik ditut haste hastetik argitu profetak, eta, geroztik hunat, egungo eguna barne, ez niz gelditzen zuer mintzatzetik ; bainan hanitzak nere bozari gogor eta elkor daude. Hanitzek dute Jainkoa baino gogotikago entzuten mundua, Jainkoaren nahiar baino errechkiago jarraikitzen haragiaren irritser.

Munduak gauza guti emaiten du aitzinerat, direnak ere iragankorrek, eta haren aldekoak oro zerbitzari suhar dira ; nik ontasun handienak eta bethierekoak agintzen ditut, eta gizona nere alderat bihotzez hotz dago. Orotan nere zerbitzatzera eta niri obeditzera nor da bermatzen, bertzeak munduaren eta mun-

duko nagusien zerbitzatzerat bezala ?

Ahalgez gorri hadi, Sidon, dio itsasoak. Nahi duzu jakin zendako ?

3. — Huna : irabazi ñimiño barentzat bide hanitz egiten du gizonak ; zeruaren irabazteko aldiz zangoa ere ez altchatu nahi aldi bat. Sari tchar baten ondotik heratua dabil gizona ; ardit baten gatik, auzi ahalgegarrietan sartzen ; gauza ezdeus baten, agintza tchar baten gatik, gau eta egun lehertua ibiltzeko ez da lotsa ; bainan, deit-horagarri ez denetz bada, bethiereko ontasunarentzat, ezin prezatuzko sariarentzat, negurririk gabeko ohore eta ospearentzat, den gutienik ez akitu nahi.

Ahalge zite bada, zerbitzari alfer eta zinkurinaria, zeren bertzeak beren buruaren galtzeko erneago diren, zu zeurearen salbatzeko baino. Ezdeuskerientzat beroago dira hek, zu egiarentzat baino. Bizkitartean, igurikatzen zutena bakan zaiote eskurat jiten ; nik

aginduek, aldiz, ez dute huts-egiten neheri eta niri fidatzen dena ez dut ophor uzten. Leialki bururaino maitaturen nuenari emanen diot hitzemaña, eta errana egingen diot.

Jende on guziak nik ditut saris-tatzen eta khartsu guziak nik fro-gatzen barnadanik.

4. — Sar nere hitzak zure bihot-zean eta lehiatuki gogoan erabil, tentazione orduetan ontsa behartu-ko baitzaizkitzu.

Irakurtzean aditzen ez duzuna, ni zu ganat jitearekin adituko du-zu. Bi moldez jausten niz nere hautetsien ikusterat : tentazioneak igorritz eta kontsolamenduak. Egun bakotch, bi erakaspem emaiten daizkotet : bat, beren hutsentzat larderiatur ; bertzea, bertuten biltzerat sustatur. Nere hitzak entzun ondoan, arbuiatzen ditue-nak, nork juja baduke hak azken egunean.

5. — *Kartsutasunaren galdatzeko*

OTHOITZA.

Jainko Jauna, zu zira nere onta-

sun guzia. Nor niz ni, zuri mintzatzerat ausartatzeko ? Ni niz zure zerbitzariño tcharren tcharrena eta lurreko har herrestena, dakitan eta erran dezaketan baino biziki tcharrago eta ezdeusagoa.

Orhoit zite bizkitartean, Jauna, ez nizala deus, deusen jabe ez nizala, deusik ezin dagiketala. Zu zira baxharrik ona, zuzena eta saindua, guzien egilea, ororen emailea, denen asetzalea ; bekatorea baizik ez duzu eskuak hutsik uzten. Orhoit zite zure urrikalmenduez eta bethezazu nere bihotza zure graziaz, zuk eginak alferretan eginak ikusi nahi ez ditutzunaz geroz.

Nere burua nola jasan dezaket bizi dohakabe huntan, zure urrikalmenduak eta graziak azkartzen ez banute ? Ni ganik ez othoi bazter, Jauna, zure begitartea ; ni ganat jitea ez othoi gehiago luza ; zure kontsolamenduak ez khen nere bihotzetik, nere arima bilhaka ez dadin lur kazkar eta idor baten pare.

Zure nahi sainduaren egiten

erakats ezadazu, Jauna ; erakats ere zure aitzinean behar bezala eta umilki ibiltzen : nere zuhurtzia zu baitzira, nizan bezalako nakizuna, nihau eta mundua bera egin aitzinetik ezagutzen nuzuna.

4garren KAPITULUA.

Egiaren arabera eta umiltasunekin behar dela Jainkoaren aitzinean ibili.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, egiaren arabera ibil zite nere aitzinean eta bilha zabilzkit, bihotza librorik.

Nere aitzinean egiaren arabera dabilana, etsaiaren ukaldietarik zainduko dut, eta tzarren balaku nola gezur beltzgarrietarik begiratuko. Egiak libroturik, egiazki libro izanen zira eta jendeen solas alferrez ez dukezu acholarik.

ARIMAK. — Egia, Jauna. Diozun bezala egizu othoi ni baitan. Argi nezala zure egiak, begira nezala eta heriotze on baterat hel. Amodio lizun eta gutizia makur guzieta-

rik garbi nezala, eta zurekin nabillake, bihotza egiazki libro.

2. — JESUSEK. — Nik erakatsiko dautzut, dio Egiak, zer den zuzen eta zer zaitan laket. Zure bekatuak erabil gogoan urriki eta bihozminekin, zure obra onen gatik zerbait bazirela nehoiz ez sinets.

Egiazki bekatore zira, eta hantiz azturek estekaturik eta iraulirik zauzkate. Esdeusterat ichuria zira jitez; laster lerratzen zira, begiak hets-ideki artean erortzen, abian nahasten, berehala lotsatzen. Zeurez zeure espantuarenik ez duzu; zure buruaren gutiesteko aldiz bazinuke asko, ohar zitzazkeion baino biziki ahulago baitzira.

3. — Zuk eginetarik ez beraz handitzat iduk deus. Sar barna gogoan deus ez dela handirik, deus balios eta miresgarririk, deus aiphagarririk, deus ederririk, deus egiazki laudagarri eta gutiziagarririk, bethi eta bethi iraun behar duena baizik.

Oroz gainetik maita zazu bethiereko Egia; higuin ukan bethi zure

ezdeustasun ezin gehiagokoa. Ez ukan deusentzat ez beldurrik, ez erasiarik, ez herrarik zure hutsentzat eta bekatuentzat baizik ; hoiek munduko kalte guziak baino gehiago hastiatu behar ditutzu.

Batzu ez dabilta arraiki nere aitzinean ; begi-luzez eta urguluz nere gauza gordeak eta Jainkoaren misterioak chilatu nahi dituzte eta jakin, beren burua eta salbamendua bazterrerat utzirik. Bainan beren urguluaren eta begi-luzearen gatik aiher nitzaiotelakotz, tentazione eta bekatu handienetarat dira erortzen.

4. — Sar bihotzean barna Jainkoaren jujamenduen beldurra eta guziz boteretsu denaren hasarrearen izialdura. Jainkoak eginak ez kitzika, bainan iker hurbilik zure bekatuak ; iker zonbat gauza egin duzun gaizki eta zonbat obra on egin gabe utzi.

Batzuek beren khartsutasun guzia elizako liburuer datchikote ; bertzek hango idurier, bertze batzuek aldiz elizako urratser eta

elizkizuner. Batzuek beren aho-
mihitan nute, bainan gutik beren
bihotzean.

Bertze zonbait, adimendua argi
eta bihotza garbi, bethiereko on-
tasunaren ondotik hats-bahi da-
biltza ; lurreko erran-n. erranak
bihozminekin dituzte entzuten,
beren gorputza ezinbertzez eta
nigarra dariotela arthatzen. Izpi-
ritu Sainduak zer diotsoten hek
dute aditzen : erakasten diote
Izpiritu Sainduak lurreko gauzak
ostikaturik zerukoan maitatzen ;
munduari uko eginik, gau eta
egun zeruaz nahikaritzen.

5^{garren} KAPITULUA.

**Jainkoaren alderateko amodioaren
ondorio miresgarriez.**

1. — ARIMAK. — Benedikatzen
zitut, nere zeruko Aita, Jesus nere
Jaunaren Aita, zeren ni bezalako
herresta batez orhoitzeko aski ona
izan ziren. Oi urrikalmenduaren
Aita eta kontsolamendu guzien
Jainkoa, eskerrak zuri, zeren, na-

hiz ez gai, zure gozaldiekin azkartu nuzun noiztenka.

Benedikatzen zitut bethi, zure Seme bakotcharekin eta Izpiritu Saindu kontsolatzalearekin orozbat menderen mendetan goresten zitutala.

O Jainko Jauna, hain minki maite nuzuna, nere barne guzia bozkarioz jauziko da, nere bihotzerat jautsiko zirelarik. Zu zira nere ospea eta nere bihotzeko atsegin bethea ; zu, nere esperantza eta ihes-lekua nere egun gaichtoetan.

2. — Bainen ahulki maite zitalakotz oraino, eta bertutea eskachko dutalakotz, zure laguntza-
ren eta kontsolamenduen beharretan niz. Zato beraz ardura ni ganat, zure erakaspén sainduetan nere argitzeko ; garbi nezazu nere jaidura tzarretarik, amodio makur guzietarik senda nezazu : bihotza hola sendo eta garbi, zure maitatzeko gai izan nadin, nahigabe guzien jasaiteko indartsu, bururaino irauteko azkar.

3. — Ba, zerbait handirik da amodioa, ontasun bat ontasun guzietz goragokoa : hak baxharrik ditu gauza dorpeak arintzen, haren bidez du gizonak berdin jasaiten berdin ez zaiona. Hura lagun, nekerik gabe jasaiten ditu nekeak, ezti eta gozo kausitzen kirets direnak. Jesusen alderateko amodio arraiak obra handienen egiterat sustatzen du eta bethi gauza hobereenen nahikarirat akulatzen.

Amodioak goienerat du bere deia ; lurreko gauza bihi batek ez deratchikike beheiti. Amodioak libro nahi du eta lurtiar amodio guzietarik garbi, beldur baita hauiek ilhun dezaten ; beldur, lurreko ontasuner josirik berant dadien gizona zerurako bidean, edo nahigabeak jorik eror.

Deusik ez da amodioa baino gozoagorik, deus azkarragorik, deus goragorik, deus zabalagorik, deus atsegingarriagorik, deus betheagorik eta hoberik zeru ala lurrean : amodioak Jainkoa baitu ithurburu, eta, kreatura guzien gainez-gain

iganik, onik ez baituke Jainkoa baitan baizik.

4. — Amodio duena lasterka doa, hegaldaka doa, bazkariotan da, libro da eta deusek ez du baratzen. Oro emaiten ditu, guzien jabe izaiteko, eta orotan guzien jabe da : ororen gainetik, Izaite bakhar soberanoa baitan delakotz indar-berrikatzen, ontasun guzien ithurburuan eta ithurrian. Ez du ukantzari behatzen, bainan ontasun guziez gorago altchatzen da, emaileraino.

Amodioak ez du maiz negurrik ezagutzen, haren kharrak gaindika irakitzen du. Amodioari deus ez zaio pizu, ez nekagarri ; dezaken baino gehiagori da lotzen ; ez dezakelako aitzakiarik ez du nehoiz, oro eginkizun baitauzka eta egingai. Ororen egiteko on da beraz, eta izaitetz bururatzen ditu asko gauza, amodiorik gabea akit eta alferretan higa lezaketenak.

5. — Amodioa bethi atzarririk dago, eta lo dagolarik ere nehoiz ez lo ; akiturik ere ez da akitzen, atse-

gabetan izanikan ere ez lotsatzen, iziturik ere ez zozotzen : bainan zuziaren argia eta suko garra goiti doatzin bezala, amodioak halaber, pocheluak bazterturik, goiti du hartzen oldar.

Amodio duenak, hitz horren indarraren berri badaki. Sua darion arima baten kharra Jainkoraino altchatzen da, oi hu sarkor hunen pare : nere Jainkoa ! nere amodioa ! nere zira osoki eta ni zurea !

6. — Nere amodioa zabal zazu eta bero, nere bihotzak ikas dezan zoin den gozo zure maitatzea, bai eta zure amodioan geza dadin eta urt.

Zure amodioak osoki bere nezala eta nere buruaz gorago altcha bere khar biziaren indarraz. Amodiozko kantika kantatuz, nere arima jarrai bekizu, Jesus ona, zure loriazko goratasunerat ; eta bere bozkarioak gaindi eginik zu maitetz, zure goretsiaren goretsiaz ahi bedi.

Zure zerbitzariak maita zitzala bera baino gehiago ; zure gatik

baizik ez dezala bere burua maita ; zinez maite zituzten guziak zu baitan maita ditzala, zuk argiratu amodiozko legeak manatzen duen bezala.

Amodio duena erne da, arrai, maitagarri, ezti eta gocho ; azkar da, jasankor, jarraile, zuhur, zail, bihoz dun, eta berearen ondotik ez dabil nehoiz : nork zertan baitu bere burua bilhatzen alabainan, hartan ere du hak bere amodioa galtzen.

7. — Amodioak bazterretarat behatzen ohi du, umila da eta zuzena ; ez da malina, ez arina, ez ergelkeriari emana ; jan-edanetan izariz dabil, garbitasuna begiratzen du ; ez da beratza, pausatua da, gorputza hertsiki du zaintzen.

Amodio duenak badakar jauspen buruzagien alderat ; bere ustez erdeinagarri da eta zartzail. Oso osoan Jainkoari dagolarik eta ahal guziaz bethi eskerdun, Jainkoa baitan dauzka bere fidantza eta esperantza, Jainkoak behintzat utzia duela iduri zaiolarik ere : badakie-

lakotz amodiorik ez ditakela bihozminik gabe.

8. — Guzien jasaiterat eta Jesusen nahiaren egiterat ez dagona, Jesusen adiskide izena ez du merezi. Jesus maitearen gatik atsegabe gogor eta kiretsenak onhartu behar ditu Jesus maite duenak, eta, zer-nahi gerta dakion, Jesusen ganik ez du berechi behar.

6^{garren} KAPITULUA.

Jesus maite duenaren atsegabeez.

1. — JESUSEK. — Haurra, zure amodioa ez da aski azkarra oraino eta argitua.

ARIMAK. — Zergatik, Jauna ?

JESUSEK. — Den nekerik ttipie-nean uzten duzulakotz hasi gauza eta gose soberarekin zabilalakotz kontsolamenduketa. Azkarki maite nuena, tente dago tentazionetan eta etsai maltzuraren saretarat ez da erortzen. Atseginetan maite nuen bezala, berdin maite nu atsegabetan.

2. — Zuhurki maite nuenak,

emaitzari ez du hala behatzen, nola emailearen amodioari. Ukantzari baino gehiago emailearen amodioari du esker, eta emailea ukantza guziak baino gorago du ezartzen. Arraiki maite nuenak, bere onaren ithurburua ez dauka ni ganikako dohainetan ; bainan, dohain guzien gaineratik, ni baitan.

Ez dira beraz zuretzat oro gal, neretzat edo sailduentzat ditutzun sendimenduak ez badira noiz edo noiz zuk nahi bezain khartsuak. Artetan sendi duzun Jainkozko khar hori, zu baitan den graziaren ondorioa da eta zeruko atseginarenean aitzinetikako jasta bat bezala. Ez zaizkiola haatik sobera finka, airerat baitoa jin bezain laster.

Bihotzeko nahikari makurrekin borrokatzea, debruaren enganio tzarrer bihur egoitea, hori da, hori merezimendu handizko bidea eta bertute gotorraren marka.

3.—Asmu arrotz edozoin nondik-nahi jin dakion, zure bihotza ez bedi beraz asalda. Egon tente zure hartzean, atchik hartu chede onak. Ez

uste ukan begietako lillura bat dela, noiz edo noiz bihotza zeruetaraino altchatzen bazaitzu, eta gero, handik laster, bere alhapide itsusietarat erortzen. Holakoetan ez zira bada nagusi, norbaiten eskupeko zira ; delako alhapideak hastio ditutzuno eta uko egiten diotzuteno zinez, merezimendu da zuretzat eta ez zira leizean.

4. — Jakin zazu zure etsai zaharrak zeri buruz hingatzen dituen bere indarrak : zure gutizia on guzietan zuri pochelu egiteari katzakätzen da eta urrats khartsu guzietarik zure urruntzeari. Gibelatu nahi zitu sainduen gorestetik, gogoan khartsuki nere oinhazeen erabiltzetik, urrikia bihotzean zure bekatuez orhoitzetik, behar bezala zure bihotzaren zaintzetik eta bertutean aitzinatzeko hartu chedeari jarraikitetik.

Gogoeta tzar hanitz ereiten du zure bihotzean, zure lotsatzeko eta atsegabeen azpian zure lehertzeko, othoitzetik eta liburu khartsuen irakurtzetik zure urruntzeko. Hi-

guin du zure bekatuez egiten duzun aithor umila, eta ahal balu, komunionen saindutik bethierekotz urrunt zintzake.

Etsai haren beldur ez izan, ez ikharan egon hurbil dakizun, zu galdu nahiz bere arteak maiz hedatzen badauzkitzu ere. Eman nahi dauzkitzun gogoeta tzar, ahalgegarriak, utz haren gain. Errozu: hoakit, izpiritu likitsa; ahalgez gorri hadi, hizan bezalakoa; holako solasen niri sakatzeko, barnea ez bide duk guti ustela. Ttattolatzaile okaztagarria, hoakit urrun nitarik; den gutieneko lotkiarik ez dukek ni baitan hiretzat; eta Jesus nere ondoan atherako baitzaik gudulari gaitza, geldituko hiz ilhaundurik hi. Nahiago diat hil oinhaze handienen erdian, hiri nere baia eman baino. Ichil hakit, ago ichilik, ez hut gehiago entzunen, nahi dukana eginik ere nere durduzatzeko.

Jainkoa da nere salbamendua eta nere argia, noren beldur nitake? Armadak oldar balitzaizkit ere ler-

roka, ez lezaketet bihotza izi. Jesus da nere laguntzale eta salbatzalea.

5. — Soldado bipil baten pare, guduka zite ; noiz edo noiz ahuleziaz erortzen bazira, aitzinean baino indar handiago bat bil zazu, nere grazia nasaikiago ukanen duzula fidaturik ; oroz lehen zure burua begira zazu bere alderako zurikeriatik, nola urgulutan sartzetik. Hortarik dira hogoi-ta bortz gal-bidean sartzen eta, zonbait aldiz, kasik-ezin sendatuzko itsumendurat erortzen. Beren buruari zoroki fidatzen direnen erortze hori balia bekizu, zuhau erne eta umil egoiteko bethi.

7^{garren} KAPITULUA.

Grazia behar dela gorde umiltasunaren hegalpean.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, hobe duzu eta segurago khartsutasunerako graziaren gordetzea, graziaren ukanaz ez urgulutan sartzea, hartaz guti mintzatzeari, den baino haren ez handiagotzea

hobe duzu eta segurago izaitekotz, zure buruaren gutiestea, eta, grazia duzulakoan, gai ez ziren fagore batez bezala hartaz beldurtzea. Egungo sendimendua bertze baterat alda ditakelarik biharko, ez atchikiegi izan haren alderat. Orhoit, grazia hor duzularik, graziarik gabe zoin hits eta herresta ziren.

Bertutean aitzinatzea ez datchiko choilki kontsolamendu ukaiteari, bainan, hetaz gabetua zirenean, umil eta jasankor egoiteari. Hola, othoitzaren edo ohi ditutzun khartsutasunezko urratsen alderat ez zira nagitzen. Bertutean aitzinatzeko, zure egiteko guziak bethezkitzu ahalik hobekienaz, zure argien arabera; arima idor eta hersturan duzulakoan, ez utz zure bihotza osoki erortzerat.

2. — Hanitzak berehala khexatzen dira eta bihozgabetzen, gauzak ez doatzilarik beren gogorat. Gizona alabainan ez da bethi bere bidearen nagusi. Jainkoari dago kontsolatzea eta graziaren

emaitea nahi duelarik, nahi duen izarian, nahi duenari, iduri zaion bezala, ez gutiago ez gehiago.

Batzu khartsutasunerako graziak berak galdu ditu, grazia horren gatik ezazoldu direlakotz : ahal baino gehiago egin nahi zuten, beren ahal ttipiaz ez dira orhoitu, beren bihotzeko suari adimenduko argiari baino jarraikiago izan dira. Jainkoak nahi baino lan handiagoer lotu direlakotz, dute grazia hoin laster galdu. Beren ohantzea zeruetan ezaririk zauden eta lurrean dira gelditu, gaichoak, eskuak hutsik ; zoin hitsak eta ezdeusak diren ohartu ondoan, ikas zezaten ez beren hegalekin ibiltzen, bainan nere hegalepean fidantzarekin egoiten.

Jainkoa ganako bideetan sartu berriak gal ditazke errechki eta errekarat eror, non ez duten jende zuhurrer argi galdatzen.

3. — Zuhurren erraner baino beren asmuari nahiago badute jarraiki, beren salbamendua lanjer handian ditake, non ez duten beren

asmuari uko egiten. Bere burua zuhur daukanak, bakan ditu onhartzen umilki bertzeen erranak.

Guti jakitea eta umil egoitea hobe da hanitz jakitea eta urgulutsu izaita baino. Ontasun guti ukaitea ere ba, aberats eta urgulutsu izaita baino.

Bozkarioari osoki emaiten dena guti zuhur, ahanzten duelarik bere lehengo gabezia eta Jainkoaren alderateko beldurra, hunek baitu gizon zuhurra, eskuratu duen grazia gal dezan beldurtzen.

Neke-orduetan eta edozoin atsegabetan sobera etsiturik dagona, ni baitan behar baino fidantza gutiago duena, hura bertute eta zuhurtzia ttipiko gizona.

4. — Bake egunetan sobera maldan nahi dena, da maiz gudu-orduetan herabeena eta lotsatuena.

Bazinaki zu baitan umil eta chume egoiten, bai eta zure gogobihotzen negurrian eta menean idukitzen, lanjererat eta bekaturat ez zinitazke hoin laster eror. Zuhurtzia handia, zure bihotzak

kharra dariolarik, grazia itzaltzearekin zer zitazken gogoratzea. Grazia itzaltzearekin, orhoit berri ere itzultzen ahal zaitzula, argi hori ezen khentzen dut noiztenka nere ospearentzat eta zure onetan.

5. — Holako nahigabe bat hobe duzu maiz, oro bethi zuk nahi bezala gertatzea baino. Merezimendu irabazteko, ez da segur aski zerutikako kontsolamenduez bethea izaitea, edo Liburu Sainduetan trebe izaitea, edo kargu handietarat heltzea ; behar da oraino umil umila egon eta Jainkoa osoki maitatu, Jainkoaren ospea garbiki eta errotik bilhatu, bere burua ezdeustzat iduki eta zinez erdeinatu eta bertzeetarik ukan laidoez gehiago bozkariatatu laudorioez baino.

8garren KAPITULUA.

Nork bere buruaren gutiesteaz Jainkoaren aitzinean.

1. — ARIMAK. — Nahiz hauts eta erhauts baizik ez nizan, nere Jainko Jaunari mintzaturen nitzaio.

Den baino gehiagotzat badaukat nere burua, horra non altchatzen ziren nere kontra ; eta egian zirela hor ditutzu nere bekatuak lekuko, eta lekukotasun hori ez dezaket gezurta. Bainan nere burua gutiesten badut eta ezeztatzen, nitaz daukantan urguluzko gogoetak zaphatzen baditut eta hastapeneko erhautserat gogoz itzultzen baniz, orduan alde duket zure grazia eta nere bihotzari hurbil zure argia ; orduan, zerbait nitakelako usteke-riarik ttipienak nere ezdeustasunean ithoko dira eta behin bethikotz han galduko.

Han nuzu nihauri erakusten : zer nizan, zer izan, zer bilhaku mailez mail behereraino jautsiz : deus ez niz ezen, eta ez nakien.

Nihau nihauri utzia balin baniz, zer niz ? Ahul bat, bertzerik deus ; bainan bat-batean behatzen badautazu, berehala azkartzen niz eta atsegin berri batez bethetzen. Nere haztak errekarat nerama bethi, eta, Jauna, ez othe da mi-resgarri zoin laster nuzun zure ga-

nat altchatzen eta zoin amultsuki besarkatzen ?

2. — Ni maitez egiten duzu hori, nitaz urririk artha hartzen duzula eta nere hainbertze behar-orduetan laguntzen nuzula, bai eta lanjer handienetarik begiratzen eta ehun gaitzetarik atheratzen. Nere burua sobera maitez niz galdu ; zu choilki bilhatu zitutalarik eta garbiki maitatu, nere buruarekin batean kausitu ere zitut, eta zure amodioak barnago ehortzi nu nere ezdeustasunean.

O Jesus, guziz bihozbera, merezi dutan baino hanitzez gehiago, igurikatzen dutan eta galdatzerat ausarta nitaken baino gehiago duzu egiten neretzat !

3. — Izan zite goretsia, nere Jainkoa, hain ona zirelakotz eta esku-zabala non, gu zure ongi bihi baten gai ez izanikan ere, zu guri gau eta egun ongi igortzen ari baitzaizkigu, nahiz eskergabe gauden eta zutarik urrun.

Zu ganat osoki itzul gitzatzu, izan gitezen eskerdun, umil eta

khartsu, zu baitzira gure salbamendua, zu, gure bertutea eta gure indarra.

9garren KAPITULUA.

Gure biziaren azken muga Jainkoa denaz geroz, hari buruz ditugula guziak egiteko.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, ni behar niz zure azken azken muga, egiazki zoriontsu nahi bazira. Chede horrek garbituren dautzu bihotza, maizegi berari eta kreaturer buruz ichuria dagon zure bihotza. Alabainan zuhauren ona zerbaitetan bilhatzen baduzu, abian epheltzen zira eta nahasten.

Bihur beraz niri ditutzunak oro, ezen nik emanik dauzkatzu guziak. Orhoit gauza guziak Ontasun soberanoaren ganik datotzila; hari bihurtzekoak direla beraz, beren ithurbururat bezala.

2. — Handi ala ttipiek, behartsu ala aberatsek nitarik dute, ezin agortuzko ithurburutik bezala,

graziaren ihintza ezpainetarat biltzen; eta neretzat arraiki eta gogotik ari direnek, grazia batentzat biga dituzkete sari. Aitzitik, bere ospea nitarik kanpo bilhatu edo nitaz bertze ontasun batean atsegin hartu nahiko duena, egiazko zorionean ez da sekula finkaturen, ez eta haren bihotza nehoiz ez bozkariaturen egiazki, bainan hanitz traba eta hersturetan koropilaturen.

Ongi mikorik ez ezar zure kondu, ez eta bertuterik gizon bihi baten eskuko, bainan eman Jainkoa guzien jabetzat, ezen hura gabe nehork deusik ez du. Oro nik emanak baitira, gibelerat nahi ditut oro bedera-bedera eta zor zaizkitan eskerrak hertsiki ditut galdatzen.

3. — Horra egia bat, urgulua ihes igorri behar duena. Zeruko grazia eta egiazko amodioa bihotz batean sartzen badira, bihotz hak ez du gehiago ez bekaizgorik ez hersturarik ezagutuko, ez bera gehiago maitaturen berak. Alabainan

Jainkoaren amodioak oro garaitzen ditu eta arimaren indar guziak handitzen.

Zuhurra balin baduzu, ni baitan zira choilki bozkariaturen, ni baitan duzu choilki zure esperantza jarriko, zeren ez baita nehor onik Jainko Jauna baizen, eta oroz gaineratik hura behar baita goretzi eta benedikatu.

10garren KAPITULUA.

Mundua oinkaturik Jainkoaren zerbitzatzea gozo dela.

1. — ARIMAK. — Berriz ere mintzatuko nitzaitzu, Jauna, eta ez niz solasetik baratuko. Zeru gorenean den nere Jainko Errege Jaunari erranen diot : *Zure beldur direnentzat daukazu gozoa, Jauna, zoin den handia eta nasaia ! Maite zituztenentzat zer daukazu bada ; zer, beren bihotz guziaz zure zerbitzuan daudenentzat ?*

Zinez ezin erranezkoa da eta ezin gozoagoa, maite zituztener othoitzaz emaiten diozuten atse-

gina. Zure amodioaren gozoa erakutsi dautazu, ez nuen bizia eman dautazularik ; zutarik urrun egokita zure zerbitzurat deitu nuzularik eta maita zitzatan dautazularik manatu.

2. — O bethiereko amodioaren ithurburua ! Zer erranen dut zutaz ? Nola ahanzten ahalko zitut, zu nitaz orhoitzeko aski ona izan zirenean, nihauk nere arima eihartzerat eta hiltzerat utzia nuelarik ? Zure zerbitzariaz urrikaldu zira, berak uste zuen baino amultsukiago ; zure grazia eta adiskidantza eman daizkotzu, hartze zituen baino nasaikiago.

Grazia horrentzat zer bihurtuko dautzut ? Ez dute orok, utzirik guziak eta munduari uko egirik, komentuan sartzeko grazia. Handi othe da zerbitza zitzatan zu, kreatura guziek zerbitzatu behar zituztena ?

Zure zerbitzari izaitea ez zait handi behar ; bainan hauche behar zait handi eta harrigarri : nola ni, hoin ezdeus eta onik-gabea, nuzun zer-

bitzaritzat nahi eta nola nuzun zure zerbitzari maiteen artean ezarri.

3. — Ditutanak oro, zure zerbitzatzeko dituzketan ahal guziak, zuk emanak ditut. Eta bizkitartean zer ari zira ? Zuk gehiago zerbitzatzzen nuzu, nik zu baino.

Horra hor zeru-lurrak, gizonaren zerbitzuko zuk eginak, zuk manatu guziak egun oroz egiten baitituzte. Eta hori guti zaitzu oraino: gizonari aingeruak eman daizkotzu zerbitzari. Bainan emaitza guzier nagusi dena, gizona zuhauk nahi duzu zerbitzatu, eta, zuhau emaitzaz haren izanen zirela, diozu hitzeman.

4. — Ehun ongi hoientzat nik zer dautzut bihurtuko ? Ai ! nere bizi guzian zerbitza ahal bazindezat ! Egundak bat zure behar bezala zerbitzatzeko on banintz ! Zinez guziek zerbitza zitzaten zor zaitzu ; zor, ohore guziak eta be-thiereko laudorioak. Zinez nere nagusia zira eta ni zure zerbitzari ezdeusa ; behar zitut beraz nere

indar guziez zerbitzatu eta, behinere unhatu gabe, goretsi. Hori baita nere nahikundea, nere tirria, emadazu othoi hortaratzeko eskas duketan grazia.

5. — Ohore eta ospe handi, zure zerbitzatea eta zure gatik bertze guzien oinkatzea. Zure zerbitzu sainduan gogotik ari direnek, sari handia dukete. Zu maitez atsegin lurtiar guziak ostikatzen dituztenak, Izpiritu Sainduaren kontsolamendu gozoenez jabetuko dira. Zure gatik bizitze hertsia bati lotzen direnek eta mundu huntako zurruburru guzier uko eginik daudenek, gogo-bihotzak handizki libro dituzkete.

6. — O Jainkoaren alderako zerbitzu maitagarri eta gozoa, gizona librotzen eta saindutzen duena! Oi komentuetako bizitze saindua, gizona aingeruer parekatzen duena, Jainkoari laketa eta debruari higuin zaiona, giristino guzientzat ohoragarri dena! O ezin aski bilha eta gutizia ditaken esteka, ontasun guzier nagusi den Ongia mere-

zitzen daukuna, bai eta emaiten bethiereko zoriona !

11 garren KAPITULUA.

Bihotzaren nahikariak ikertu behar direla eta negurritu.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, gogoan ontsa hartu ez ditutzun asko gauza behar ditutzu berriz ikasi.

ARIMAK. — Zoin dira, Jauna ?

JESUSEK. — Zure nahikundea behar duzu osoki nereganatu, zure burua ez maitatu batere, bainan nik nahi dutana lehiatuki obratu. Gutiziek bortizki zerabiltzate ardua, sutan ezartzen zituztela : beha ordean ontsa, nere ohoretan ari zirenetz ala gehienik zuhauren onetan. Neretzat ari bazira, nik zer-nahi mana, atsegin dukezu. Bainan zeure burua maitez den gutienik artzea, horra zerk zituen aurtikitzen eta nahasten.

2. — Nere ichilean zuhauk asmatu gutizier ez beraz othoi sobera jarrai, laket zitzaitzuna edo on baino hobetzat zin aukana ondotik

hastia dezazun beldurrez, bai eta urrikitan sar zitezen eginik. Onak zaizkitzun gutizier ez zira berehala jarraiki behar ; ez ditutzu ere makurrak zaizkitzunak debalde utzi behar abian.

Chede eta gutizia onetan ere emeki ibiltzea hobe duzu, lasterka ibiliz zure gogoaren ez barreiatzeko ; lehia soberarekin ariz, bertzeer gaizbiderik ez emaiteko ; edo, bertzeen aiherkundeak nahasirik, ez etsitzeko.

3. — Bainan artetan gogorki behar duzu jokatu eta gorputzaren nahikerier gizonki iharduki, gorputzak zer duen nahi edo zer ez, kasurik egin gabe ; oroz gainetik gorputza nahi-t'ez iduk arimaren meneko.

Hezi behar duzu zure gorputza eta arimaren esku-makil egoiterat hertsatu, eginbide guzien bethetzerat edo atsegabe guzien jasaiterat jar arte ; gutiz deusen ez uzten, gauza chumeenen maitatzen, eta, edozoin nahigabe gerta, deusetaz ez erranguratzen ikas arte.

12garren KAPITULUA.

Pazientziaren biltzeaz eta azturen hezteaz.

1. — ARIMAK. — Jainko Jauna, pazientziaren behar handitan nizala ikusten dut; ezen, bizi huntan, hanitz nahigabe gertatzen da. Bakeaz jabetzeko nahi dutana eginik ere, nere bizia ez ditake gudurik eta bihozminik gabe izan.

2. — JESUSEK. — Hala da, nere haurra. Ez dut nahi gudurik edo bihozminik gabeko bakearen ondotik ibil ziten, bainan sinets dezazun, atsegabeek ezarriko zituzte-nean iraulirik eta nahigabeek porroskaturik, orduan duzula zu baitan bakea. Ez dezakezula hanitz jasan balin baderasazu, purgatorio-ko sua nola jasanen duzu bada ?

Bi gaitzetarik ttipiena hautatu behar bethi : bethiereko oinhazetarat ez erortzekotz beraz, lehia zite oraiko gaitzen gogo onez jasaiterat Jainkoaren gatik. Zer uste duzu, mundutiarrek deusik ez dutela edo

deus guti dutela jasaiteko ? Holakorik ez duzu ikusiren, atseginean igerika dabilzanen artean ere.

3. — Bainan, diozu, hanitz atseginen jabe dira, nahi dutena egiten dute, eta hola aintzen zaizkote beren nahigabeak.

4. — Hala biz ; eman dezagun nahi dutena badutela. Bainan noiz arte uste duzu iraunen duela ? Lur huntan atseginez okituak daudenak, khea bezala dira itzaliko eta heien mukurruaz batere ez orhoituko. Bizi direno ere, heien atseginek ez dute kirestasun, beldur ez ilhundura eskasik.

Alabainan zertan ere baitute kausitzen atsegin, hartan ere dute ardura nasaiki biltzen bihozmin.

Zuzen da, beren atseginak bilhatu ondoan negurririk gabe hartzen-eta, nahasdurarik eta ilhundurarik gabe ez ditzaten goza. Oi zoin laburrak, zoin gezurrezkoak zoin makurrak, zoin ahalgegarriak diren heien atsegin guziak ! Bizkitartean, hordi eta itsu direlakotz, ez dira ohartzen. Abere basak iduri,

beren arima gal-bidean ezartzen dute atsegin ezdeus eta galgarri baten gatik.

Zu beraz, nere haurra, zure az-turer ez jarrai ; zure nahikerier egin uko zuk. Bozkaria zite Jauna baitan eta hak emanen dauzkitzu bihotzak galdatu guziak.

5. — Alabainan egiazki atsegin hartu nahi baduzu eta nere kontsolamenduez nasaikiago jabetu, egin uko lurreko atsegin galgarri guzier ; orduan ditutzu egiazki kausituren zoriona eta kontsolamendu ezin agortuzkoak. Zonbat ere baitzira munduko atseginetarik urrunduren, hanbatenaz ditutzu nereak indardunago aurkituren eta gozoago.

Orobat ez zira gudu ez nekerik gabe hortarat helduko : erro gaitzeko aztura bat edo bertzek poche-lu egin dezazukete, bainan ohidura on batek garaituren ditu hek. Gorputza erranguraturen zaitzu, bihotzeko kharrak hezi artean. Ohiko suge tzarrak enganatu eta galdu nahiko zitu : othoitzaz da ihes

igortzekoa hura, zerbait lan onetan ariz, bihotzeko athea hetsirik dat-chikozula.

13^{garren} KAPITULUA.

Jesus Jaunak bezala, umilki behar dela obeditu.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, obedientziako athekatik jauzterat ari denak, graziari bere bihotzeko athea berak dio hesten ; eta nork ere nahi baitu ber-beretzat zerbaiten jabe izan, ororentzat den on-tasuna galtzen du hak.

Gogotik eta bere onez buruzagien azpiko ez dagonak, ageri du bere odola ez duela oraino osoki hezia, bainan erranguratzen zaiola eta oldartzen ardura.

Ikas beraz buruzagiek manatuen egiten zalu, zure odola hezi nahi baduzu. Kanpotikako etsaia alabainan lasterrago garaitzen da, barneko guduek ez badute bihotza chehatua.

Zure arimak zuhau baino etsaitzarragorik eta gaichtoagorik ez

duke, zeure baitan zapartatua zirelarik. Osoki eta zinez zure buruaren gutiesterat heldu behar zira, zure haragiaz eta odolaz nahi bazira nagusitu. Zeure burua maite duzulakotz oraino negurririk gabe, zira bertzeek manatuen osoki egiterat hoin uzkur.

2. — Zu, erhauts eta erhautsa baino gutiago izanki-ta, zer mirakulua gizon bati Jainkoaren gatik mendu zitezen : ni guziz boteretsu eta handia, guziak ezdeusetarik egin ditutana, zure gatik umilki mendu nizanean gizonari. Orotako aphaltana, ororen azken jarri niz, zure urguluaren garaitzeko balia dakizun nere aphaltasuna.

Ikas obeditzen, ilhauna ; ikas aphaltzen, ziren lohia, eta guzien zangopean lepoaren ukurtzen. Ikas zure nahiaren kalitzen eta edozoinen azpiko bizitzen.

3. — Khecha zite zuhauri buruz, eta urgulua ez utz zu baitan hanpatzerat ; egin zite hain chume eta eman hain behera non, zure gai-

nean, ichtilaren gainean bezala, baitabilke edozoin.

Ezdeusetarik atheraia zu, zer duzu errangura ? Aiher zaitzunari nola zitazke ozar, bekatore beltza, hainbertzetan Jainkoa laidoztatu eta ifernua merezitu duzuna ? Bainan, onaren onez, gupidatu nitzaitzu, zure arima balios zaitalakotz eta jakin dezazun zonbat zitutan maite ; gupidatu ere, nere onginginentzat eskerdun izan ziten bethi, bertzeen meneko zinez bethi umilki egon ziten eta ikas dezazun laidoen jasaiteari iraunkor izaiten.

14^{garren} KAPITULUA.

Jainkoaren jujamendu gordeak go-goan erabili behar ditugula, gure obra onek urguluz ez hantzekotz.

1. — **ARIMAK.** — Zure jujamenduen ortzantz-karraska aditzearekin, Jauna, ikharak eta beldurrak inharrosten ditu nere hezurak, eta izialdurak jana dago nere arima. Harriturik nago ikustearekin zeruak ere ez zaizkitzula garbiak. Gaizkia

kausitu baduzu aingeruetan eta ez badiozute barkatu, zer dago bada neretzat ?

Zerutik erori dira izarrak ; nik, nizan erhautsak, zeren kopeta duket ? Beren obretan ohoragarri iduri zuten asko erreka-zolarat erori dira ; eta aingeruen ogia zutenak hazkurri, ikusi ditut atsegin hartzen urde-bazkari.

Jauna, ez da beraz saindutasunik, zure eskua urruntzen baduzu gu ganik ; ez zuhurtziarik, ez baduzu zuhauk bidatzen ; ez indarrik, zuk ez baduzu laguntzen ; ez eta garbitasunik, zuhauk zaintzen ez baduzu. Gizona bere buruaren begiratzeari alferretan ditake berma, ez balin bazitu alde. Guhauren gain uzten bagitutzu, ithotzen gira eta galtzen ; gure laguntzerat heldu bazira, goititzen gira eta azkartzen. Alda-maldaka goatzi, beharrik zuk ezartzen gitutzu tente ; ephel gira, beharrik zuk sustatzen gitutzu.

3. — Aphurra nizala eta aphala, oi zonbat dutan orhoitzeko ! Ni

baitan ageri den on izpia, oi zonbat dutan gutiesteko ! O zoin behera behar nizan aphan du zure jujamendu ezin gordeagoen azpian, ni baitan ez dutanaz geroz kausitzen deusik, bainan deusik gero ! O zure hazta, hazta ez ditakeena ! O leihorrik gabeko itsasoa ! Itsaso horren zolan nere deus ez dut ikusten, ez deus bat nizala baizik.

Urguluak non duke beraz gordetzekorik ? Nor non bere indarrari fida ? Nere urgulu eta harrokeria guzia ithotzen da zure zuzentasunaren itsasoan.

4.—Gizona zer da zure aitzinean ?
Bere moldatzaleari oldarturen othe zaio buztina ?

Jainkoaren begietan bihotzez egiazki aphan dagona, laudorio alferrek nola hantzen ahalko dute ? Jainkoak bere meneko daukan bihotza, mundu guziak ez dezake aira, ez harro ; bere esperantza guzia Jainkoa baitan landaturik daukana, mundutiarren esku-zarta guziek ez dezakete erho. Aho ala esku-azantzak alabainan ez dira

deus ; laudorioak beren harrabotsarekin itzaltzen dira : Jainkoaren egiak baxharrik dirau menderen mende.

15garren KAPITULUA.

Gutizia ditazken gauzetan nola ibil eta mintza.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, gauza guzietan hunela mintza zite : Jauna, zuk atsegin duzuna egin bedi. Jauna, holako gauza zuretzat ospe bada, zure izenean egin bedi. Holako gauza on duketala iduri bazaitzu, Jauna, egizu gauza hortaz balia nadin zure ospearentzat. Bainan nere arimak kalte eta galbide dukela ikusten baduzu, khien ezadazu haren gutizia.

Ez dira ezen gutizia guziak Izpiritu Sainduaren ganikakoak, gizonak on eta zuzen kausiturik ere. Gaitz ere da jakitea chuchen, holako gauzaren gutiziatzerat nork zitu en hertsatzen : aingeru onak ala gaichtoak, ala zuhauren gogoak berak. Asko, aingeru onak zera-

biltzala iduri hastean-eta, engana-
turik gelditu dira azkenean.

2. — Edozoin gauza gutiziatzea-
rekin beraz, bethi Jainkoaren bel-
durrarekin eta umilki duzu guti-
ziatu behar hura eta galdatu ; gu-
ziz, nere nahi sainduaren menerat
aphaldurik, oro nere gain uzten
ditutzula, diozularik : Zuk dakizu,
Jauna, zer dutan hobe, egin bedi
zuk nahi bezala. Emadazu nahi
duzuna, nahi duzun izarian eta
zuhauk nahi duzun tenorean. Egi-
zu nitaz iduri zaitzuna, zer ere
baitzaitzu on eta haren arabera,
bethi zure ospe handienarentzat.
Nahi duzun tokian ezar nezazu eta
zernahitako har zerbitzaritzat. Zure
eskuko niz, nahi duzun alderat it-
zul nezazu eta firurika. Horra non
zure muthil nizan orotako ; ez
dut nahi neretzat bizi, bainan zu-
retzat bakharririk : agian behar beza-
la eta osoki !

3.—*Jainkoaren nahiari daudenen*

OTHOITZA.

O Jesus, guziz amultsua, ema-

dazu othoi zure grazia, *nerekin izan dadin, nerekin lanean ar eta nerekin egon bururaino*. Egizu gutizia dezatan bethi eta onhar, zuk gehienik nahi duzuna eta atseginenik zaitzuna.

Zure nahia izan dadila nereea, eta nere nahia zureari jarrai bekio, haren ganik baztertu gabe deusetan. Zuk nahiak eta ez nahiak bat egin bezate nik nahiekin eta ez nahiekin; eta zer nahi baituzu eta ez nahi, nik ez dezatala ni baitan bertze zerbaiten nahi ukaiteko edo ez nahi ukaiteko ahalik.

Egizu munduko zer guzier hil nadin, bai eta laidoak eta esker tzarrak maita ditzatan. Egizu nahikari dituzketan guziak baino gorago daikitán zure baitako gozoa, eta nere bihotzak bere bakea zu baitan baizik ez dezan bilha.

Zu zira bihotzaren egiazko bakea, zu haren pausa-leku bakharra; zutarik landa ez da atsegabe eta griñarik baizen. Bake hortan, erran nahi baitut zu baitan, Ontasun oso eta bakharra, o nere

Jainkoa, ditut hartuko nere deskantsua eta nere loa. Halabiz.

16^{garren} KAPITULUA.

Egiazko zoriona Jainkoa baitan behar dugula bilhatu.

1.— ARIMAK. — Nere zorionarentzat gutizia dezaketana edo asma, ez dut bizi huntan igurikatzen, bainan ba bertzean. Lurreko zorion guziaren jabe banintz, munduko atsegin guziak goza ahal banitza ere, segur ez lezaketatela luzaz iraun. Ezin duket beraz zorion osorik, ez eta bozkario osorik, jende chumeak laguntzen eta aphaalak gerizatzen dituen Jainkoa baitan baizik.

Nere bihotza, igurika zazu aphaur bat, igurika Jainkoak hitzema, eta zeruan dituzketzu ongi guziak gaindika. Lurrekoen ondotik zilegi den baino goseago balin bazabiltza, zeruko bethierekoak ditutzu galduren. Balia zite hetaz; hotaz baizik ez haatik tirria. Edozoin izan dadin, ontasun iragankorrak

ez zitzazke ase, Jainkoak ez zituelakotz gozatzeko egina.

2. — Lurreko ontasun guziak eskuko bazinitu ere, ez zinitazke zoriontsu hortako. Bainan zure zorion osoa, guziak egin dituen Jainkoari datchiko : ez mundutiar ergelek asmatzen eta gutiziatzen duten zoriona, bainan Jesusen zerbitzari onek igurikatzen eta bihotz khartsu garbiek aitzinetik artetan jastatzen dutena. Hok ezen zeruan bizi dira jadanik.

Mundu huntako atseginak, huts eta laburrak ; zorion gozoa eta egiazkoa, Jainkoak emaiten daukuna.

Gizon khartsuak berekin dakar bethi Jesus, bere kontsolatzalea, eta hunela mintzo zaio : orotan eta bethi, Jesus Jauna, hel zakizkit. Gizonetarikako kontsolamenduez gabetua izaitetik, eta heien eskasaren gogo onez hartzetik bedi nere kontsolamendua. Eta zureak huts-egiten badaut, Jauna, zure nahia eta zuk igorri nahigabe zuzena bekizkit atseginetarik han-

diena : *ez baitzira ba hasarre izanen bethi eta zure dichiduek ez baitute iraunen mende.*

17^{garren} KAPITULUA.

Zer dukegun hoberenik Jainkoak ikus dezan behar dugula utzi.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, zutaz nahi dutanaren egiterat utz nezazu, nik baitakit zer duzun on. Zuk gizon bezala ditutzu zure gogoetak orhatzen, eta zure sendimenduak, asko gauzen gainean, bihotzaren ichurkirat daude.

ARIMAK. — Egia zuk, Jauna. Hanitz artha gehiago hartzen duzu nitaz, nihauk har dezaketan baino.

Erorikoaren beldurtzekoa duke laster, zu beraren besoari loturik ez dagona. Jauna, nere chedeak zuzenbidean egoitekotan eta gogortuak zu baitan, egizu nitaz zure gogorat : nitaz eginen duzun guzia ez baititake izan ongi baizik. Ilhunbean nahi banuzu, eskerrak zuri ; argian banuzu nahi, nere eskerrak halaber. Atseginetan nahi

banuzu, eskerrak oraino ; atsegabetan banuzu nahi, eskerrak berdin.

2. — JESUSEK. — Nere haurra, hola behar duzu izan, nerekin ibiltzekotz. Atsegabearen jasaiteko gai izan behar zira, nola bozkariatzeko. Beharrean eta deus-gabe bizitzea onhartu behar duzu, nola aberats eta ausarki-dun izaitzea.

ARIMAK.—Erauntsi edozoin igoririk ere zuk, Jauna, gogotik dut jasanen zure gatik. Berdin gogotik nahi ditut zure eskutik onhartu ongiak eta gaitzak, gozoak eta kirretsak, alegerak eta hitsak : eta gertatzen zaizkitan guzietan eskerrak dauzkitzut.

Begira nezazu bekatu guzietarik, eta ez duket ez heriotzearen ez ifernuaren beldurrik. Ez balin banuzu bethikotz han harat igortzen zutarik urrun, eta hautetsien izenak dauzkan liburutik ez banuzu khentzen, bihotzeko ausikirik ere ez da min eginen dautanik.

18^{garren} KAPITULUA.

Bizi huntako nahigabeak behar ditugula, Jesusek bezala, gogo onez jasan.

1. — **JESUSEK.** — Nere haurra, zure salbatzeko zerutik jautsi niz; zure nahigabeak nere gain hartu ditut, ez ezinbertzez, bainan zu maitez : jasankor izaiten ikas dezazun eta bizi huntako nahigabeak erranguratu gabe ditzatzun jasan.

Sortzetik ezen kurutzearen gainean hil arteraino, jasaiteko ausarki ukan dut. Bizitzeko beharrenak eskas nituen; maiz entzun dut nitaz asko errangura; trufak eta laidoak amultsuki hartu ditut, nere ongi-eginen sari esker tzarrak bildu, nere mirakuluen ordain ahopaldiak, nere erakaspentzat erasiak.

2. — **ARIMAK.** — Jauna, lur gainean hoin jasankor izan zirenaz geroz, guziz hola zure Aitaren nahia bethetzen zinuela; zuzen dani, nizan bezalako bekatore ezdeusa, zure nahiaren egiteko pai-

ratzale izan nadin, eta, zuk nahi duzun artio, bizi hits hunen hazta jasan dezatan nere arimaren salbatzeko. Bizi hau alabainan minberatsu bazaiku ere, zure graziak merezimenduz bethe du, eta, bai zuk bai zure sainduak eman erakuspener esker, bizi hau arinago eta ohoragarriago zaiote gogo ahuler.

Lege zaharrear baino gozoago ere da ; orduan ezen tinki tinkia hetsirik zagon zeruko athea ; eta hain zen nekezago zerurateko bidearen kausitzea non, gutik baitzuten harateko bidearen bilhatzeko kharra. Gainerat, orduko gizon zuzenak, zerukotzat eginak hek, Aitaren erresumarat ezin sar zitzazken, — zuk, pairatuz eta hilez, sartze hori erosi ondoan baizik.

3. — Zer eskerrak zor daukitzugu, onez on zerurateko bide segura eta chuchena erakutsi daukuzulakotz niri eta giristino guzier. Zure bizia da ezen gure bidea, eta pazientzia sainduak garmatza zu ganat, zu gure hel-burua.

Bide hori ez bazinu lehenik hartu eta erakutsi, bide horren hartzerat nor tirria? Ondikotz zonbatak urrun eta gibel balagozke, zure oinen hatzak ez balitu argitzen! Zure hoinbertze mirakulu eta erakaspentzen entzun ondoan, ephel gaude oraino : zer ginitazke bada, zuri jarraitzeko holako iguzkia ez baginu hetarik?

19^{garren} KAPITULUA.

Laidoen onhartzeaz, eta egiazko jasankorra zertarik den ageri.

1. — JESUSEK. — Zer derasatazu, haurra? Nere oinhazeak eta sainduenenak ikustearekin, ez othoigehiago errangura. Ez duzu odol ichurtzerainokoan iharduki oraino. Beha zonbat oinhaze, zer gudu bortitzak, zer atsegabe dorpeak, zonbat nahigabe eta neke mota jasan dituzten zonbaitek : hoiengan aldean guti duzu jasaiten.

Zure nahigabe ttipiak arinago kausitzeko, bertzeen handiak erabil bada gogoan. Eta zureak ez

bazaizkitzu ttipiak, ikus ez dituenetz zure pazientzia eskasak handitzen. Bizkitartean, ttipi izan dituzen ala handi, lehia zite guzien jasaiterat erranguratu gabe.

2. — Zonbat ere baitzaude nahigabe jasaitari, hanbat zuhurrago zira agertzen eta merezimendu gehiago duzu irabazten; arinago ere ditutzu atsegabeak kausituz, bihotza hoietaratjartzen baduzu lehiatuki.

Ez erran : holako gizonaren ganik ez dezaket neholere egitate hori onhar, ezin jasana baita. Kalte handia egin daut, nehoiz gogoratu ere ez zaitanarentzat nu erasiatu; bertze baten ganik haatik atsegabe gutiagorekin jasan nezake, eta nihauk izartuz nere mina.

Zorua, holako gogoeta : ez zira ohartzan pazientzia nolako bertutea den eta nork saristatu beharra, baina jendeak eta laidoak zoin zer diren duzu choilki behatzen.

3. — Ez da egiazki jasankor, berak nahi duenaren ganik eta berak

nahi duen negurrian baizik jasan gogo ez duena. Egiazki jasankor denak, ez du behatzen laidoa edo atsegabea noren ganik duen : duen hau bere nagusia, bere heinekoa ala bere azpikoa ; ala den gizon zuzen edo makurra. Jasankorrak, edozoin eta nahi bezanbat atsegabe gerta dakion eta edozoinetarikin, guziak berdin gogotik eta eskerrekin hartzen ditu Jainkoaren eskutik, eta handizki irabazitan dela iduritzen zaio ; Jainkoak ez du ezen saririk gabe utziko atsegabetarik den ttipiena, harentzat jasana izan bada.

4. — Gudukatzeari erne zaude beraz, garaitu nahi baduzu. Gudurik gabe, pazientziari zor zaion sarirat ez zitazke hel ; deusik ez baduzu jasan gogo, saria duzu ez nahi. Saria nahi baduzu beraz, guduka gizonki, jasan iraupenekin. Lanik gabe, ezin dukezu pausarik ; ez eta garai-ik, gudurik gabe.

5. — ARIMAK — Graziaren bidez errech ezadazu, Jauna, jitez ezin egin dezaketana. Zoin guti jasan

dezaketan badakizu ; bai eta zoin laster dutan etsitzen, den gaitz-biderik ttipiena jiten zaitanean. Edozoin atsegabe zure gatik maitagarri eta gutziagarri bekit : zuretzat laido eta nahigabe jasaitea on baino hobe baitut, nere arimaren salbatzeko.

20^{garren} KAPITULUA.

Nork bere ahuleziaren aithortzeaz, eta bizi huntako nahigabeez.

1. — ARIMAK. — Nere hobena aithortuko dautzut, Jauna, aithortuko ere ba nere ahulezia. Ardura ezdeus bat aski dut histeko eta etsitzeko. Lehia badut orai bertutean gogor egoiteko, bainan sarri, tentazionerik ttipiena jin den ber, herstura handi baterat aurtikitzen nu. Ardura gauzarik ttipienak, ezdeuskeria batek indarrean baderamakit gogoa gaizkirat. Eta deus ez dutalarik hautemaiten ni baitan ; guti edo aski atherbean nagolarik nere ustez, horra haizechka batek aurtikitzen nuela kasik.

2. — Behozu bada, Jauna, nere ezdeustasunari eta hoinbertze ageri den nere ahuleziazko ezin-ihardukiari ; urrikal zakizkit eta athera nezazu lohitik, ez nadin han leporaino sartua sekulakotz geldi.

Ardura histen nuena eta ahalgetzen zure aitzinean, da ikustea zoin erorkor nizan eta nere azturer ihardukitzeko zoin malet. Eta aztura hoier baimen osorik ez emanik ere, hoien jasaitea bizkitartean dorpe zait eta akitgarri, eta hoiekin bethi borroka bizitzeak nardatzen nu.

Huntarik zait nere herbailkeria hobekienik ageri : gogoeta ahalgegarriak jiten baitzaizkit, urruntzen zaizkitan baino errechkiago.

3. — O Israelgo Jainko guziz azkarra, giristinoen arimak hain samurki maite ditutzuna, beha zozute othoi zure zerbitzariaren lanari eta griñari, eta bere behar-ordu guzietan hel zakizkio.

Zerutik igor ezadazu zure indarra, gizon berriari nagusi ez dakion zaharra ; ez eta arimari, oraino

osoki bere meneko ez daukan gorputz lerrakorra, gorputz horri beharko bainiz jazarri, bizi dohakabe huntan hatsa dueno. Zer othe da zorigaitzezko bizi hau, nondik-nahi atsegabez eta kurutzez bethea, alde orotarik artek eta etsaiek inguratua den bezalako hau ? Atsegabe bat itzal, bertze bat dathor abian ; eta maiz lehenarekin borroka ari nizalarik, huna non dutan bertze andana bat uste gabean heldua gainerat.

4. — Hoin kiretsa, hoinbertze zorigaitzez eta nahigabez bethea izanki-ta, bizi hau nola ditake bada maita ? Hoinbertze heriotze eta izurriteen ithurburua, nola deitzen othe dugu ere bizia ? Bizi hau bizkitartean hanitzek maite dute eta beren atsegina bizi huntan bilhatzen.

Mundu hau zoin ezdeusa den eta enganakorra maiz artzen gira erraiten, bizkitartean ez diogu uko egiten errechki, jaidura tzarrak nagusituegiak ditugulakotz. Gauza batzuek munduaren maitatze-

rat geramatzate, bertze zonbaitek aldiz erdeinatzerat. Gorputzaren nahikeriek, begietako atseginek eta bizitzeko urguluak munduaren maitatzerat deramate ; bainan, zuzen bezala, hoier darraizkoten atsegabeek eta bihozminek munduaren hastiatzerat eta higuin-tzerat.

5. — Bainan ondikotz munduari datchikon bihotzaren barnean atsegin tzarrak dira nagusitzen, lore choragarri baitauzka han bildu arantzeak, zeren ez duen ikusi ez jastatu Jainkoa zoin den gozoa, eta zoin maitagarria bertutea.

Mundua osoki erdeinatzen dutenek eta Jainkoarentzat sainduki bizitzerat lehiatzen direnek, Jainkoa zoin den gozoa badakite segur, Jainkoak munduari zinez uko egi-ten dutener hitzemanaren arabera ; eta ezin hobeki ohartzen dira mundua zoin itsuski eta zonbatgisaz den enganatzen eta duen enganatzen.

21 garren KAPITULUA.

**Jainkoa baitan behar dela egon,
bertze ontasun guzien gainetik.**

1. — ARIMAK. — Nere bihotza,
gauza guzien gainetik eta gauza
guzietan, gocha zite bethi Jauna
baitan, hura bera da ezen Sainduen
bethiereko gozoa.

O Jesus, guziz ezti eta amultsua,
egizu zu baitan kausi ditzatan
nere ona eta bakea oroz gainetik :
ohore eta ospe, osagarri eta eder-
tasun guzien gainetik ; kargu eta
nagusitasun, jakitate eta argi gu-
zien gainetik ; antze eta aberasta-
sun, atsegin eta bozkario guzien
gainetik ; laudorio eta aiphamen,
kontsolamendu eta gozotasun gu-
zien gainetik ; esperantza eta
agintza, merezimendu eta gutizia
guzien gainetik ; ichur eta eman
ditzazketzun emaitza guzien gaine-
tik ; asma eta har ditzazkegun zo-
rion guzien gainetik ; azkenean
aingeru eta zeruko oste guzien
gainetik ; ikus eta ezin ikus ditaz-

ken izaite guzien gaineratik ; hots, zutaz bertze guzien gaineratik, o nere Jainkoa.

2. — Ezen, nere Jainko Jauna, zu zira guzietarik hobereena ; zu choilki guziz gora, zu choilki guziz boteretsua ; zu choilki zuhaurentzat aski zirena eta nehoren beharrik ez duzuna ; zu choilki guziz amultsua eta gozoa ; zu choilki guziz aberatsa eta maite gitutzuna ; zu choilki guziz handi eta ospegarria ; zu baitan dira ontasun guziak batean eta osoki ; zu baitan izan dira ontasun guziak eta izanen bethi : hortakotz, zutaz emaiten dauzkitatzun bertze guziak ez zaizkit aski edo ttipiegi zaizkit ; eta zure buruaz agertzen dauzkitatzunak eta agintzen, ez zaizkit aski, ez balin bazitut ikusten zu eta osoki neretzen.

Nere bihotzak ezen onik ez duke zinez eta ez ditake osoki goza, non ez den zu baitan kokatzen, bai eta, ukantza eta kreatura guziez gorago, zure ganat altchatzen.

3. — O Jesus, nere adiskiderik minena, garbikienik maite nuzuna, mundu guziaren jabea eta nagusia, nere lokarriak nork hautsiko dauzkit, hegalak nork emanen, zuri buruz hegaldatzeko eta zu baitan kokatzeko? Noiz duket, nere Jainko Jauna, choilki zuri so egoiteko eta zoin gozoa ziren ikusteko zoriona?

Noiz othe niz ni baitan hainbertzetaraino bilduko non, zu maitez nere buruari ez bainiz ohar-tuko ere, bainan zu choilki baitzitut gozatuko, nehork erran ez dezaken eta askok ezagutzen ez duten moldez?

Intziraka nago maiz orai eta nere atsegabea hasperenka deramat : nigargarriko haran huntan gaitz frango gertatzen baita, maiz nahasten, histen eta ilhuntzen nutenak. Gaitz hoiek nute ardura trabatzen eta barreiatzen, beren ganat hurrupatzen eta saretan sartzen, hola zure ganat jiterat ez bainute uzten eta dohatsuentzat dauzkatzun besarka gozoak khentzen baitauzkitate.

4. — Nere auhenek eta jasaiteko dutan gaitz andanak hunkiren ziztuzte agian, o Jesus, bethiereko ospearen iguzkia, mundu huntako arimen kontsolatzalea. Nere ezpainak mutu daude zure aitzinean; ichil daudelarik hek, nere bihotza zaitzu mintzo.

Nere ganat jiterat noiz arte beranduko du nere Jaunak? Bethor ni ganat, ni bere zerbitzari gaicho gaichoaren ganat, eta bozkarioz bethe nezala. Bere besoa heda biezat, eta, nizan dohakabea, herstura guzietarik nezala khen.

Zato, zato : zu gabe ez baituket ez egun bat ez oren bat alegerarik, zu baitzira nere zoriona eta zu gabe nere mahaina hutsik baitagoke. Zure begitartearen argia nere azkartzerat, zure arpegi maitagarria nere lokarrien hausterat heldu ez deno, atsegabetan niz, presondegi batean oinak burdinez trabaturik bezala.

Zu utzirik, nahi dutenaren ondotik ibil bedite bertzeak; nik, hasteko, ez dut deusik maite ez

nehoiz maitaturen zutaz bertzerik, zu nere Jainkoa, nere esperantza, nere bethiereko salbamendua. Ez niz ichilduko, ez othoitzetik baratuko, zure grazia berriz itzuli arte ni ganat eta zu nere bihotzari mintzatu arte.

JESUSEK. — Horra non nizan zure ganat jina, deitu nuzulakotz. Zure nigarrek eta zure arimaren nahikariek, zure umiltasunak eta bihotzeko urrikiak hautsi nute zure alderat eta jautsi zu ganat.

5. — ARIMAK. — Deitu zitut, Jauna, eta zutaz gozatzea dut gutiziatu. Guzien oinkatzerat nago zure gatik : zure bilhatzerat zuhauk bainuzu hertsatu lehenik. Milesker beraz, Jauna, zure urrikalmendu nasaiaren arabera zure zerbitzariarentzat hain ona izan zirelakotz.

Zure zerbitzariak zer duke egiteko, bere bekatuez eta ezdeustasunaz orhoituz zure aitzinean are gehiago aphaltzeaz bertzerik? Alabainan zeru-lurreko ikusgarri guzietan zure idurikorik ez da.

Zure obrak guziz onak dira, zuzenak zure jujamenduak ; guziak zuk eman bizipidetik dabilta. Ohore beraz zuri eta ospe, o Aita-ren zuhurtzia ; nere mihiak, nere bihotzak eta izaite guziek benedikata bezitzate eta gorets menderen mendetan.

22^{garren} KAPITULUA.

Jainkoaren emaitza nasaiez orhoitzeaz.

1.—ARIMAK.—Zure legeari, Jau-na, idekotzu nere bihotza, eta zuk manatuer jarraikitzen erakats ezadazu. Egizu zure nahia ezagut deztan, eta zuk niri eman guziez orhoit nadin jauspen eta gurbiltasun handienarekin, hola behar bezalako eskerrak bihur dietzatzutan.

Badakit ordean eta aithortzen dut zuk egin emaitza ttipienarentzat ezin ditzaketzutala zor zaizkitzun eskerrak bihur. Zuk eman ongi guziez aphaingo niz biziki ; zure handitasunari so nagolarik, nere gogoa zorabiatzen da.

2. — Gorputzean eta ariman ditugun guziak, soin-barnean eta achalean, jitez ala graziaren bidez ditugunak oro, zuk emanak ditugu ; eta zure ongi-egin guziek erakusten daukute zoin ziren ona, zoin bihozbera, zoin esku-zabala, zu gure ontasun guzien ithurburua.

Oro, arren, zu ganik dathotzi, batek gehiago, bertzeak gutiago ukan badute ere ; zu gabe ezin gitazke ontasun ttipienaren jabe. Gehiago ukan duena ez ditake bere merezimenduez urgoi ; ez du zeren bertzeek baino gorago altcha burua, ez eta gutiago ukan duena trua : handiagoa da ezen eta hobe bere buruari merezimendu gutiago emaiten duena eta zuri eskerren bihurtzen guzien artean umilkienik eta khartsukienik ari dena.

Bere burua guzietarik herbaileenarentzat eta tzarrenarentzat daukana ditake ukantza handienen gehienik gai.

3. — Ontasun gutiago ukan du-

enak ez du behar histu eta khechatu, ez eta hak baino gehiago ukan duenaz bekaiztu ; behar du aitziatik are gehiago bere gogoa zuri buruz altchatu eta zure onezia goretsi, zeren ditutzun hain nasaiki, gogotik eta urririk zure emaitzak egiten, nehoren alderako berech-kuntzarik gabe. Oro zu ganik dathotzi, eta beraz orotan gorestekoa zira.

Badakizu zuk nork zer duen on ; ez da guri ikertzea, bainan ba zuri, hunek zergatik duen guti eta hanitz hak, zuhauk dakizunaz geroz bat-bederaren merezimenduen berri.

4. — Hortakotz, Jainko Jauna, dohain berezi daukat neretzat, ez baitautazu jendeen laudorio eta ohorez estal nindezaken achaleko lilluragarririk deus eman. Bai segur, bere buluziari eta ezdeusari ohartzen dena, ez dagoke neholere hits, ilhun, etsian ; boztea duke hak eta arraitzea, izaitekotz ; ezen jende herbailak, umilak eta munduak zangopean dauzkanak, zuk,

Jainko Jauna, hautatu ditutzu adiskide eta zerbitzaritzat.

Zure Apostoluak hor ditugu lekuko, *munduaren buruzagi* zuek ezarriak. Errangurarik gabe bizi izan dira lur gainean, hain chume eta apha, maltzurkeria eta enganio guzietarik hain garbi non, *zure gatik laidoen jasaitea atsegin baitzitzaioten*, eta munduari higuin zaiona amultsuki baitzuten hartzen.

5. — Zu maite zituena eta zure ongien berri dakiena, deusek ez du hainbertze bozkariatu behar, nola zure nahiaren eta hartaz ditutzun chedeen bethetzeak. Halako atsegin eta zoriona baduke bide hortarik non, batzu handi-mandi izaitiaz tirriatzen diren bezala, hura ttipi izaiteari berdin gogotik baitago, lehen mailean bezain alegera eta zoriontsu azkenean; non berdin gozoki bizi baita laido eta eskarnioen pean, izenik ala omenik gabe, nola bertze batzu ohorez eta karguz gaindian. Zure nahia ezen eta zure ospearen amodioa guzier

nagusi behar da ; ohiko eta geroko ukantza guziek baino atsegin eta zorion gehiago behar diote eman.

23^{garren} KAPITULUA.

Bake handia dakarten lau bideez.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, erakatsiko dautzut orai bakearen eta egiazko libertatearen bidea.

ARIMAK. — Diozuna egizu, Jauna. Zure entzutea gocho zait.

JESUSEK. — Lehia zite, nere haurra, ez zurearen, bainan bertzeen nahiaren egiterat. Hauta bethi gutiren ukaitea, hanitzen baino. Har bethi azken maila eta bertze guzien azpiko jar. Egin othoitz bethi eta gutizia, zu baitan egin dadin Jainkoaren nahi guzia. Hola ari dena, bakearen eta soseguaaren bidean sartua da.

2. — ARIMAK. — Zure solas labur horrek, Jauna, gizonaren hobetzeko badauka indar handi. Solas laburra, bainan mamitsua eta ondorioz aberatsa. Begira ahal baneza leialki, ez nintazke hain er-

rechki asaldatu behar. Nere burua khechu eta ilhun sendi dutan aldi oroz, erakaspén hoitarik baztertu nizala ohartzen niz. Bainan zuk, guzien egiteko ahala daukazuna eta bertutean aitzina nadin nahi duzuna, emenda zazu ni baitan zure grazia, zuk errana osoki obra dezatan eta nere salbamendua burura.

3. — *Gogoeta tzarren ohiltzeko*

OTHOITZA.

Nere Jainko Jauna, ez othoi nitarik urrunt; nere Jainkoa, laguntzerat zatozkit laster: gogoeta asko eta izialdura bat gaitza sortu baitira ni baitan, nere bihotza leherturik eta nahasirik daukatela. Osorik nola atherako niz hortik? Nola gairaturen ditut?

Ni, duzu erran, ibiliko niz zure aitzinean eta lurreko handi-mandiak aphaalduren ditut. Presondegiko atheak zabalduren ditut eta erakutsiren dauzkitzut ihes-biderik gordeenak.

Diozun bezala egizu, Jauna, eta zure aitzinean suntsi bedite

gogoeta lizun guziak. Nere atsegin eta esperantza baxharra hauche da : atsegabe guzietan zure ganat ihes egitea, zuri bermatzea, bihotzaren erditik zure othoiztea, eta zure kontsolamenduen aiduru pazientziarekin egoitea.

4. — *Adimenduaren argitzeko*

OTHOITZA.

O Jesus ona, nere bihotzerat ichur zazu zure argia, estalirik daukaten hedoi beltzak urratuz. Hezkitzu, Jauna, nere ehun gogoeta barreiatuak eta urrunt othoi nitarik leherturik naukaten guduak. Altxa zazu nere alde zure besoa, ehozkitzu ni baitan orrobiaka chutuak diren azturak : zure indarrari esker bakea bil dezatan, eta nere bihotz garbituak nasaiki ditzan zure laudorioak kanta.

Mana zozute haizeari eta zirimolari : « jabal hadi », errozu itsasoari ; « geldi hadi », haizeari ; eta jabaldura handi bat egingen da.

Igor othoi zure argia eta egia, lurraren gainean distira dezaten ;

ezen, lur agor eta ilhun baten pare nago, zuk argitzen ez nuzuno. Zure grazia gainerat ichur ezadazu eta zeruko ihintzaz busti nere bihotz-choko guziak : hedazkitzu ur gizenak lur kazkarraren zohitzeko, uzta on eta salbagarria eman dezan. Nere bihotz, bekatuen haztak lehertua daukan hau, altchazazu ; zeruko gauzer lot, othoi, nere gutizia guziak : zeruko zorionaren gozoa jastaturik, lurreko zerez orhoitzea bera hastia dezatan.

Har nezazu eta khen lurreko gauzetarikako atsegin iragankorretarik, kreatura bihi batek ez baitezake ase ez osoki goza nere bihotza. Zuri jos nezazu amodioaren ezin hautsizko lokarriaz ; ezen, zu choilki aski zitu maite zituenak eta, zu gabe, alfer eta ergel zaizko oro.

24^{garren} KAPITULUA.

Non nola dabiltzan bertzeak ez dela gure ikustekoa.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, ez izan begi-luze, eta behar-gabeko

grñarik ez alha. *Hau edo hura gerta, ez duzu ikustekorik zuk? Jarrai zakizkit niri.*

Hau izan dadin holakoa edo halakoa ; hura hola edo hala ibil dadin eta mintza, zer zaitzuke ? Ez zira bertzeen berme, baizik zuhauren. Zendako beraz heientzat grña ?

Nik ezagutzen ditut gizon guziak ; iguzkipean egiten direnak oro ikusten ditut ; badakit bat-bederaren berri, gogoan zer daukan, zer duen nahi eta gutiziak zeri doazkion. Oro beraz nere gain utzi behar ditutzu : zu aldiz zaude bakkean eta utz nehon ez dagokena bere urrats nahasietarat. Egin edo erran duena gainerat eroriko zaio, ni ez bainu enganutzen ahal.

2. — Ez ibil omen handi baten itzalaren ondotik, ez eta adiskide hanitz beharrez ; ez eta zonbait bakharren adiskidantza berezia nahiz : hoik guziek gogoa barreiatzen dute eta bihotza handizki hedoitzen.

Gogotik mintza nintzaikezu eta gauza gordeenak nauzkiketzu

ager, noiz nathorkitzun aiduru bazinaude erne, eta bihotzeko athea zabaltzen bazinaut. Erne zaude eta atzarririk othoitzean, eta gauza guzietan umilia zite.

25^{garren} KAPITULUA.

**Zeri datchizkon bihotzeko bake osoa
eta arimaren
egiazko aitzinamendua.**

1. — JESUSEK. — Nere haurra, erran dut : *Bakea uzten dautzuet, nere bakea emaiten dautzuet, baina ez munduak emaiten duen aran.*

Bakea orok nahi, baina nondik nola bil nehor guti acholatzan. Nere bakea umilentzat eta bihotz eztientzat. Zure bakea pazientzia handi bati datchiko. Entzuten banuzu eta nik erranari bazarraizkio, bake nasaiaz gozaten ahalko zira.

2. — ARIMAK. — Zer duket egiteko bada ?

JESUSEK. — Gauza guzietan gogo emazu zer egiten duzun eta zer erraiten ; ez bertze lehiarik ukan nihauri atsegin egitea baizik.

Ez gutizia deus, deus ez bilha nitaz bertzerik. Bertzeen solasen edo obren kitzikatzerat ez ausarta; zure gain ez diren zeretan ez sar: hola guti edo bakan zaitzu nahasiko bihotza. Bizkitartean nahasdura-rik batere ez ukaita, gorputzean edo bihotzean atsegabe bihirik ez jasaitea, ezin ditake hori lurreko bizian, bainan choilki bethiereko bakean.

Ez uste ukan beraz egiazko bakea kausitu duzula, nahigaberik batere ez duzulakotz; ez eta guziak ontsa doatzila, ez duzulakotz etsai bihirik; ez eta bertutearen goienerat heldua zirela, oro punperat jiten zaizkitzulakotz; begira zite urgoitzetik, buruan sartzetik Jainkoak molde berezi batez maite zituela, khartsutasun gozo batean bizi zirelakotz: bertutea nork nola maite duen ez da hoitarik ageri, ez datza hor arimako aitzinamendua eta gizonaren saindutzea.

3. — ARIMAK. — Zertan bada, Jauna?

JESUSEK. — Saindu zitazke,

nere nahiaren meneko gogotik jartzen bazira ; deusetan, ttipi ala handi, orai ala gero, zure ona bilhatzen ez baduzu ; esker-rak bihurtzen dauzkitatzula begitarte on berarekin, eta oro gogotik jasaiten ditutzula, on ala tzar.

Bihotzeko gozoaz gabetua izan nikan ere, esperantza aski azkar eta gogor balin badaukazu bihotzaren aphaintzeko nahigabe bortitzagoen jasaiterat ; zure burua churitzen ez baduzu gaitz hoik merezi ez bazinitu bezala ; bainan, zer-nahi gertaturik ere, saindua eta zuzena nizala aithortzen baduzu, orduan zira bide zuzenean, egiazko bakerat deraman bidean, eta duda-mudarik gabe igurikatzen ahalko duzu nere begitarte berriz ikusiko duzula bozkariorekin.

Zure buruaren osoki gutiesterat heltzen bazira, jakin zazu orduan zirela bake nasaienaz gozatuko, lur huntan egin ditaken bezanbategan.

26^{garren} KAPITULUA.

Gogoko libertatea othoitzetik dela hobeki biltzen, irakurgeietarik baino.

1. — ARIMAK. — Jauna, nor zer saildu den ageri da, zeruko gauzetarik gogoa nehoiz ez badu baztertzen; hanitz griñaren erdian, griñarik gabe bezala bada bizitzen; eta hori, ez batere nagia delakotz, bainan zure graziari esker bere gogoa libro daukalakotz, bai eta bihotza lurreko zeren amodio makurretik kanpo.

2. — Othoi, othoi, nere Jainko guziz ona, bizi huntako griñetarik begira nezazu, berandets ez nezaten nere bidean; begira gorputzaren mila beharretarik, gurikeria lizunak ez nezan lillura; begira arimaren etsai guzietarik, atsegabeek ez nezaten lotsa eta lehert.

Ez dautzut galdatzen mundutiarrek hain lehiatuki bilhatzen dituzten gauzetarik begira nezazun, bainan guziek, Adamen bekatu madarikatu zinuenaren ondo-

rioz, jasaiteko ditugun atsegabee-
tarik ; hoiek baitiote zure zerbitza-
riari arima koropilatzen eta be-
rantzen, eta haren gogoa liberta-
teaz gozatzerat ez uzten nahi
luken bezanbat.

3. — O nere Jainkoa, ezin ge-
hiago amultsua, egizu, othoi, ki-
rets kausi dezatan zeruko gauzen
maitatzetik urruntzen nuen atse-
gin iragankor, orai ondikotz, ona
delakoaren idurian, bereganatzen
nuena.

O Jauna, nere azturak ez bekiz-
kit nagusi, munduak eta hunen
ohore laburrek ez nezatela lillura,
ez eta engana debruak, nere etsai
maltzur hak. Emadazu iharduki-
tzeko indarra, jasaiteko pazientzia,
bururaino tente egoiteko iraupena.
Munduko atsegin guzien orde,
emadazu zure gozoa ; eta lurtiar
amodioaren orde, zure izenaren
amodioa.

4. — Jatea, edatea, eta gorpu-
tzak bizitzeko behar dituenak oro
pochelu zaizko arima khartsuari.
Egizu sokorri hoitaz behar den ne-

gurrian balia nadin eta ez ditzatan sobera maita.

Hoiien guzien debalde uzterat ez gira haizu; gorputzak berea behar baitu. Halere, hoitarik behar baino gehiagoren hartzea eta atsegin gehiena dakartenen bilhatzea, zure lege sainduak debekutzen dauku, arimari oldar bailitake bertzela gorputza. Hoik hola, zure besoak othoi bida nezala eta argi, sobe-rakin guzietarik begira dezatan nere burua.

27^{garren} KAPITULUA.

Gure buruaren maitatzeak gituela gehienik Jainkoaren ganik urrun-tzen.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, orotaz jabetzekotz, behar dautazu zure burua osoki eman; zu baitan ez dadila izan zeurerik deus. Jakin zazu zeure buruarentzat duzun amodioa baino etsaiagorik, munduan ez duzula deusik.

Zer negurritan baititutzu maite, negurri ber-berean zatchizkiote

gauzer. Heientzat duzun atchikimendua garbia bada, lañoa eta zuzena, ez zira heien meneko izanen. Ez gutizia zilegi ez zaitzuna. Ez atchik arimaren libertatea khentzen ahal dautzunik eta pochelu dukezunik deus. Harritzeko da nola ez ziren bihotzaren erditik nere gerizan jartzen, gutizia ditzazketzun edo eskuko dituzketzun guziekin.

2. — Zendako zaude atsegabe hutsal batzuek jana ; zendako, griña alfer batzuek urtua ? Nere nahi sainduari lot zakizkio eta deusek ez zitu zaurituko. Zure onaren edo zure atseginaren gatik, lekuz leku edo gauzaz gauza balin bazabiltza, sekula ez zira bakean edo griñarik gabe biziko : gauza guzietan eskas zerbait kausituko duzulakotz eta toki guzietan etsai zonbait.

Bakea ez datchiko beraz ontasun ukaiteari edo ontasun metatzeari, bainan ba heien erdeinatzeari eta bihotzetik uzteari. Ez diozute choilki diruari eta ontasuner behar egin uko, bainan ohore-laudo-

rio goseari eta gutiziari, ezen hoik oro munduarekin batean suntsitzen dira.

3. — Tokiz aldatzea deus guti da, bihotza khartsu ez bada ; kanpoan bilhatu bakeak guti du iraunen, haren egiazko zimendua eskas badu bihotzak. Erran nahi dut : ni baitan ez bazaude tente, alda zitazke, bainan ez zitazke hobeki. Ezen lerra-bide bat agertzen bazaitzu, zutarik urrun zinauzkan gurikeriak edireinen ditutzu han, lohia-gorik oraino ez bada.

4. — *Bihotzeko garbitasunaren eta zerutikako zuhurtziaren ardies-
teko*

OTHOITZA.

Izpiritu Sainduaren graziaren bidez azkar nezazu, Jauna. Azkar othoi nere bihotzean egiazko khartsutasuna. Maltzurkeriazko dei guziak ithozkitzu nere bihotzean, gauza bihirik, ez tchar ez ederrik, ez dezatan gutizia, — orhoit nadin, aldiz, gauza guziak iragankorrek pirela eta ni ere heiekin iragaitekoa

nizala : ezen iguzkipean iraunkorrik ez da deus, oro ezdeuskeria baizik ez dira eta bihozmingarri. O zoin den zuhurra, gauza guzietan hola behatzen diotena !

Emadazu, Jauna, zerutikako zuhurtzia, ikas dezatan oroz lehen zure bilhatzen eta kausitzen, zure gochatzen eta maitatzen, eta gaineratekoen zuek egin eta diren bezala hartzen. Egizu lausengatzaileak nitarik zuhurki urrunt ditza-tan, niri aiherrak daudenak jasan ditza-tan khechatu gabe ; zuhurtzia handia da, ezen, entzun solas guzietan gogor egitea eta laudorio zakurrer beharrien hestea. Hasi bidea hola da bururatzen segurki.

28^{garren} KAPITULUA.

Mihi gaichtoer nola iharduk.

1. — JESUSEK. — Ez khecha, nere haurra, nork edo nork zutaz gogoe-ta gaichtoak alhatzen baditu, edo mintzo bada laketa ez zaitzunaz. Zeure burua gutiestekoago duzu oraino zuhauk ; sinesteko duzu zu

baino arimaz markitsagorik ez dela nehor. Egiazki khartsu bazira bihotzez, achola handirik ez dukezu haizeak deramatzan hitzez.

Egun beltzetan ichilik egoitea eta bihotzez niri buruz itzultzea, zure bihotza jendeen erranek nahasterat ez uztea : hori zuhurtzia, eta ez ttipia.

2. — Zure bakea ez jar sekula jendeen aho-mihietan : ezen, zutaz ontsa mintza ditezen ala gaizki, ez zira bertze gizon bat hargatik. Non dira egiazko bakea eta ospe egiazkoa ? Ez othe ni baitan ?

Gizoner atsegin egiterat edo ez egiterat kilika ez dena, bake nasaienaz da gozaturen. Zure bihotzeko griñen eta barreiaduren erroa, zure buruaren amodio makurra eta jendeentzat duzun beldur zorroa.

29^{garren} KAPITULUA.

Atsegabea jitearekin, Jainkoa nola behar dugun othoiztu eta goretsi.

1. — **ARIMAK.** — Zure izena goretsia bedi, Jauna, menderen men-

detan, oraiko atsegabe hau gerta dakitan nahi ukan duzulakotz. Bazter ez dezaketanaz geroz, zer duket egiteko zure ganat ihes egitea baizik, lagunt nezazun eta zer-bait onik athera dezazun hartarik neretzat.

Jauna, horra hersturan nizala : bihotza eri dut, tinkatzen duen azturak mingaizturik. Eta beraz zer erranen dautzut, nere Aita maite maitea ? Hersturak bereturik nauka dena. *Hinka tzar huntarik athera nezazu.*

Neke hau jin zait, goretsia izan ziten altchaturen nuzularik, ni hain behera erortzerat utzi ondoan. Othoi, othoi beraz, altcha nezazu, ezen nik, nizan bezalako ezdeusak, zer ahal duket eta norat noake goiti zu gabe ? Pazientzia emadazu, Jauna, oraino aldi huntan. Lagunt nezazu, nere Jainkoa, eta, zer-nahi gerta dakitan, deusen beldurrik ez duket.

2. — Eta orai zer erran dezazuket oraino ? Zure nahia egin bedi, Jauna, hersturak eta bihozminak

merezi ditut segurki. Oinhazeak baitezpada jasan behar ditut, pazientziarekin agian, zirimola itzal eta aro ederra itzul arte.

Orai arte hainbertze aldiz egin dautazun bezala, nere Jainko urrikaltsua, zure beso guziz indartsuak gudu huntarik athera nezake oraino, eztituz hunen indarra, errekarat ez nadin arras eror. Eta lan hori zonbat ere baitzait niri gaitzago, hanbatez da zure beso azkarrarentzat errechago.

30^{garren} KAPITULUA.

Jainkoari laguntzaren galdatzeaz eta igurikatzeaz.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, ni niz Jauna : atsegabeanean nik dut azkartzen bihotza. Ni ganat zato, atsegabeanean zirelarik.

Lasterrago ez baduzu ukaiten laguntza zerutik, berantegi baitzira lotzen othoitzari. Alabainan niri khartsuki othoitz egin aitzin, bazterrerat zeharkatzen zira aringailu bilha eta kontsolamendu an-

dana baten. Bainan diren guziak guti zaizkitzu, ohartu arte nik ditutala altchatzen nere laguntzari daudenak, eta nitaz kanpo ez dela behar bezalako laguntzarik, ez kontseilu onik, ez eta sendagailu iraunkorrik.

2.—Orai haatik, ekaitzaren ondotik zure-baitaratua baitzira, indar berriak harzkitzu, nere urrikalmenduaz orhoituz : ezen zuri hurbil nago guzien antolatzeke, ez bakarrik osoki, bainan oraino nasaiki antolatzeke eta gaindika.

Ezin eginik ba othe da deusik neretzat ? Ala erraiten eta ez egiten duenaren pare niz ni ? Fedea non duzu ? Zaude azkar eta tente. Izan zite jasankor, eta gogor, gizona, bere tenorean jinen zaitzu zoriona. Igurika nezazu, igurika : jinen nit-zaitzu eta sendaturen zitut. Debrua-aren sare bat da zure asaldadura ; zinez ez duzu izitzekorik.

Geroaz duzun griñak zer dakar, atsegaberik eta nahigaberik bai-zen ? Egunean eguneko gaitzbidea bekizu aski. Geroaz histea edo

boztea alfer eta debalde da, zuk asmatua ez baita sekula gertaturen orobat.

3. — Bainan ametsezko gogoeta hoiek gizona enganatzen dute, jitea halakoa duelakotz ; arima ora no ahul delako marka bertzalde, etsaiak gogoratzen dionari hain errechki jarraikitzen denean. Huni egia ala gezurra berdintsu zaizko, gizona lillura eta engana dezaken ber ; bat bera zaio, oraiko gauzen amodioaz ala geroko gaitzen beldurraz zangopera zitzan, baldin azpiratzen bazitu.

Zure bihotza ez bedi beraz nahas ez beldurretan sar. *Fida zite niri eta berma nere urrikalmenduari.* Nitarik urrun zirela uste duzunean, orduan nuzu ardura hurbilenik. Oro kasik galduak dauzkatzularik, orduan zira maiz merezimendu gehiagoren irabazteko menean.

Ez dira oro gal, ez bazaizkitzu nahi bezala jiten denak. Ez duzu zure oraiko ustearen arabera jujatu behar ; ez eta etsitu behar, atsegabea nondik-nahi dathorkizun,

atheratzeko esperantzarik gelditzen ez balitzaitzu bezala.

4. — Ez uste ukan arras debalde utzia zitutala, noiz edo noiz nahigabe zonbait igortzen dautzutalakotz, edo nahi zinuken atsegin zerbaitez gabetzen zitutalakotz : hola baita zeruko erresumarat heltzen. Zuk eta nere bertze zerbitzariak, oro nahi bezala ukaita baino, hobe duzue segur atsegabe zonbait bidean trebes hatzemaitea.

Gogoeta gordeenen berri badakit nik ; badakit bihotza agor egoitea on duzula salbatzeko, oro ontza doazkitzulakotz urgulutan sar ez ziten ; ez eta alai zu baitan, ez zirena bazirela ustez. Eman dutana khen dezaket, bai eta berriz eman, nahi dutalarik.

5. — Emaiten dutana, bethi nere dago ; gibelerat hartzen dutana, ez dut zuretik khentzen : nere eskutik doa ezen ontasun edozoin, edozoin dohain saindu. Zerbaite atsegabe edo nahigabe igortzen dautzutalarik, ez khecha ez etsi, abian ezen

arin zitzaket eta zure atsegabea atseginerat dezaket bihur. Bizkitartean, hola ari nitzaitzularik, zuzenean nago eta eskerrak hartze baino hartzeago ditut.

6. — Zuhurra baduzu eta gauzer diren bezala behatzen badiozute, atsegabeak nehoiz ez zitu histu behar etsitzerainokoan; izaitekotz, bozkariatzea dukezu eta niri eskerren bihurtzea. Gehiago dena, zure bozkario baxharra hauche behar litake : *jo zitzatan gupidarik gabe.*

Aitak maite nuen bezala zituztet nik ere maite, nion nere dizipulu hautetsier, igortzen nituelarik ez munduko atseginetarat, bainan ba gudu izigarrienetarat; ez ohoretarat, bainan ba laidoetarat; ez lo egiterat, bainan ba lanerat; ez pausarat, bainan ba jasanaren jasanaz arimaren gain gaisetrik ontzerat. Nere haurra, orhoit nere hitz hoitaz.

31garren KAPITULUA.

Lurreko izaite guziak ahanzteko direla, Jainkoaren aurkitzekotan.

1. — ARIMAK. — Jauna, grazia handiago baten beharretan niz oraino, deusek ez nehork pochelu egiten ahalko ez dautan heinerat heltzekotz. Zerbaitek, ezen, bere aztaparretan naukano, ez nitake zu ganat aisean hegaldak. Aise horren mina bazuen hauche zionak *Hegalak nork emanen dauzkit ursoari bezala, eta hegaldaturen niz eta pausa-leku bat aurkituren dut.*

Lur gainean deusik gutiziatzen ez duena baino libroagorik nor da? Lurreko zerez gorago altchatu behar gira eta gure buruari osoki uko behar diogu egin, gure baitatik ilki, gorago igan oraino eta goien goienean ezagutu zu zirela ororen egilea, ez dela deus zu bezanbategorik.

Gogoa lurreko edozeri loturik daukaguno, ez dezakegu Jainkozko gauzez alha. Hortakotz da bada

Jainkoaren begiresle hain guti, bakanak baitira lurreko gauza iragankorretarik osoki baztertzen direnak.

2.— Huntaratzeko, grazia handi bat behar da, arima bera baino gorago altcha dezaken grazia bat. Gizona ez badago gogoa gora eta kreatura guzietarik garbi, bai eta Jainkoari osoki josirik, haren jakitatea eta haren ontasunak arras hazta ttipikoak dira.

Jainkoaz bertze zerbait handizat daukana, erpil dagoke luzaz eta herrestan; Jainkoa da, ezen, choilki negurririk gabekoa eta bethiereko ontasuna. Jainkoaz bertze guziak deus ez dira, eta ezdeustzat idukitzeak.

Jainkoak argitu gizon khartsuaren zuhurtziatik eta jakintsuak liburuetarik pirka pirka bildu jakitaterat, ozka bat bada handia. Gizonak berez bere biltzen duen argia baino hanitzez gorago da, Jainkoak zerutik igortzen dion argia.

3. — Hanitzek Jainkoaren be-

giresterat heltzeko nahikaria balukete, hortartzeko bidea ez dutenak ordean hartzen. Zendako guziz ez dira hortarutzen hanitzak? Zure erakaspener ez direlakotz achalez baizik jarraikitzen eta beren buruaren nekatzeko lehia guti dutelakotz.

Ez dakit zer giren, zerk gerabiltzan eta zer dugun nahi guk, kharitsu omena dugunek, bainan artha eta lan asko derabilagu gauza iragankor eta ezdeus batzuentzat, eta epherik ere kasik ez aurkitzen arimako zerez bildu-bilduki orhoitzeko.

4. — Oi lastima! bilduche orduko, barreiatzen gira eta nehoiz kasik-ez ditugu gure obrak behar bezain hertsiki haztatzen. Ez gira ohartzen zoin beherakoi den gure bihotzeko ichuria; urrikirik ere ez dugu, giren guzia lohi baizik ez izaitiaz. *Gizon guziek zikindu zutelakotz beren bidea, zuen Jainkoak igorri delako uhaldea.*

Gure bihotzeko ichuria beraz likitsa denaz geroz, likisten ditu na-

hi-t'ez gure obrak, eta, hortik barna, agerian ezartzen gure arimako ahulezia. Bizi onaren uzta-bihia bihotz garbian da hazten.

5. — Edozoinentzat galde hau aditzen da : zer egin du horrek ? Zuzenki egin duenetz haatik, nehork guti behatzen.

Bagaude holakoa bihoz duna denetz, aberatsa, ederra, jakintsua, idazle ala kantari ona, eskuairekoa bere langintzan ; bainan nehork guti galdatzen umila denetz, jasan-korra, ezitia, othoitzegilea, jainkotiarra.

Naturalezak gizonaren achalari behatzen, graziak aldiz mamiari eta barneari : ardura enganatzen hura ; bertzea Jainkoari bermatzen ez enganatzeko.

32^{garren} KAPITULUA.

Nor-bederak bere buruari uko egiteaz.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, zure lokarriak ez ditzazketzu hauts

osoki, non ez diozun zure buruari uko egiten. Estekan dira bizi beren burua maite dutenak eta berentzat ari direnak. Beha : goseak dira, begiluzeak ; norat haize harat aise dabilta ; beren mainak bilhatzen dituzte, ez nere atsegina ; amets zoro batzuek derabiltzate har-uzka, ezin eginak nahi baitituzte egin. Jainkoaren ganik ez diren guziak erorkor dira alabainan.

Hitz labur eta mamitsu hoik atchik buruan : utz guziak eta kausituko ditutzu denak ; zure nahikerier egin uko eta bakea aurkituren duzu. Hitz hoik alha gogoan ; obratuko ditutzularik, orotaz jakintsu izanen zira.

ARIMAK. — Jauna, ez da hori egun bateko lana, ez haur josteta bat ; aitzitik, hitz labur hoiek saindutasunaren gain gaineko mailerat heltzeko behar den guzia daukate beren baitan.

2. — JESUSEK. — Nere haurra, ez duzu zeren gibelerat egin ez etsi bertutearen goienerako bidea zoin den entzutearekin ; bainan ba

goien hortarat heltzerat bermatu edo bederen zure ahal guziaz heltzerat lehiatu.

Ah ! hortaratua bazina eta zure buruaren ez maitatzerat heldua ! Heldua bazina nere eskupeko egoiterat eta eman dautzutan buruzagiaren meneko ! Orduan zinitazke nere gizona eta zure egunak oro baloazke bozkarioan eta bakan.

Hanitz gauza baditutzu oraino utzi beharrak ; nere gatik ez badiozute uko egiten guzier, galdatzen duzuna ez duzu ardietsiko. *Sinets nezazu : aberastekotz, suak garbitu urrea eros ezadazu ; hitz garbiz, eros ezadazu mundu guzia oinkatzen duen zerutikako zuhurtzia.*

Hunen biltzeko, lurreko zuhurtziari uko egiozu, bai eta jendeek zutaz diotenari eta zuhauk zeure buruaz daukazunari.

3. — Erran dautzut : jendeek balios eta edertzat dauzkatenak utzkitzu, ezdeustzat dauzkatenen erosteko ; zerutikako zuhurtzia,

ezen, ezdeusa eta tcharra zaiote, ahantzirik ere daukate kasik ; ez duelakotz hak bere buruaz harrokeriarik eta lur gainean laudoriorik nehon ez bilhatzen.

Hanitzek hura ezpain muturrez goresten dute, bainan beren urratsetan hartarik urrun daude ; hanitzentzat gorderik dagon *perla baliosa* delarik bizkitartean.

33^{garren} KAPITULUA.

Bihotzaren aldakorraz, eta Jainkoa behar dugula bethi gure azken chede.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, ez fida zure oraiko kharrari, laster bertze baterat alda ditake. Bizi zireno, aldakor zira nahi-t'ez : batean boz, bertzean hits ; orai nahasia, gero bakean ; egun khartsu, bihar ephel ; batean lantzale, bertzean nagi ; orai ilhun, gero arrai.

Bainan gizon zuhur eta khartsutasunaren berri dakiena, tente dago aldaira hoiien erdian : zer

duen sendi eta haizeak nondik dion jotzen kasurik ez duela egiten, bainan bere gogoa daukala osoki heldu behar den zorionezko mugari. Hola deusek ezin inharrosia da eta den bezala dagoke, hoinbertze gertakarien erdian niri so dagola, chedea laño.

2. — Nork bere chedea garbiago eta, ekaitzaren erdian, bide egiteko iraupen gehiago. Bainan chede hori jende hanitzen bihotzean berazten da, kausitu atsegin makur batek ausatzen dituelakotz; bakanak dira, ezen, beren burua batere maite ez dutenak.

Hala nola, delako Juduak Bethanirat jin ziren Martha eta Mariaren ganat, ez *Jesusen galik choilki, bainan oraino Lazaro-en ikusteko*. Chedea garbitu behar da beraz, lañoa eta zuzena izan dadin; eta, ararteko bertze zer guziak gainditurik, niri buruz itzuli.

34garren KAPITULUA.

Jainkoa baizik ez ditakela goza, eta gauza guzietan duela gozaten zinez maite duenak.

1. — ARIMAK. — Nere Jainkoa eta nere guzia ! Gehiagokorik eta atsegingarriagorik zer dezaket gutizia ? O hitz gozo eta eztia, ez mundua eta mundukoak, bainan choilki Jesus maite duenarentzat ! Nere Jainkoa eta nere guzia ! Hitz hoiien erraitea aski zaio aditzen dituenari eta errepikatzea atsegin zaio maite duenari. Zu hor, oro gozo ; zu ez hor, oro kirets.

Zuk duzu bihotza jabaltzen, bai eta bakez eta bozkarioz bethetzen. Zure ariaz ditugu gauza guziak diren bezala ikusten, zure ariaz zitugu behar bezala goresten ; deusik ez da zu gabe luzaz atsegin dagikanik ; bainan zerbaitek, on eta gozo izaiteko, baitezpada zure grazia behar du eta, altchatzeko, zure zuhurtziaren gatza.

2. — Berea zituenak, non zer duke gozagarriagorik ? Eta berea

ez zituenari nondik zer atsegin dathorkioke ?

Munduaren araberrako zuhurrak, atseginik ez baita heientzat lizunkerietan baizik, galtzen dira beren zuhurtzia guziarekin : hau ginarrigiazkorik gabekoa baitute eta hilkorra beren arimentzat.

Mundua oinkatuz eta gorputza heziz darraizkitzunak aldiz, egiazki eta zinez dira zuhurrak, gezurretik egiegarat, haragitik izpiriturat doatzilakotz goratuz. Holakoergozoa zaiote Jainkoa, eta lurreko zeretan on zerbait kausitzen badute, Jainkoa dute choilki goresten. Osoki biga dira, ezen, zurekilakogozotasuna eta lurreko gauzetarikakoa, bethiereko bizia eta oraikoa, bethiereko argia eta gure begiek ikusten dutena.

3. — O bethiereko argi, zuk egin argi guziez ezin gorago ziren argia, zure inhar bat, chimichtaren garra bezala, jauts dadila ni ganat, sartzen dela nere bihotz-barneko chokorik bizieneraino. Garbi zazu, zabal, argi eta pizkor nere arima bere

ahal guziekin, bozkarioz gaindika betherik, zurekin bat egin dezan.

Oren dohatsu eta gutziagarri hura noiz da ethorriren, zure ikus-teak bainu zorionez betheko eta osoki baitzitut neretuko guzietan ? Hori ez dutano, nere zoriona ezin ditake osoa. Ondikotz oraino nere jaidura tzarrak bizirik daude, ez ditut osoki heziak ez nekatuak ; arimari gogorki jazartzen zaizko oraino, gudu bortitz bat pizturik daukotela, eta bihotza ez dautate bakean uzten.

4. — *Bainan zu, itsaso izigarriaren nagusia zirena, eta haren uhinen oldarra eztitzen duzuna, chuti zite eta lagunt nezazu. Suntsizkitzu niri aiher dauden etsaiak, zure beso azkarrak porroska bitza ; erakutskitzu zure obra miresgarriak, zure indarra goretsia izan dadin ; ez dut, ezen, esperantzarik ez ihes-lekurik zu baitan baizik, nere Jainko Jauna.*

35^{garren} KAPITULUA.

Nehor ez dela, bizi deno, tentazionerik gabe izaitezaz segur.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, mundu huntan nehoiz ez zira maldan ; biziak diraukezuno, gudurako zure arima indar beharretan ditake bethi. Etsaiek inguratua zira, eskuin eta ezker zuri aiher daude. Erredola batek bezala pazientziak ez bazitu zaintzen, ez zira zauririk gabe egonen luzaz.

Bertzalde, zure bihotza ez badaukazu ni baitan itzaturik, eta ez baditutzu oro lañoki jasan nahi nere gatik, gudu bortitz hoik ez ditutzu jasaiten ahalko eta dohat-suen korona ez duzu irabaziren. Jasan beraz oro gizonki, eta esku azkar batekin pochelu guziak baztert zutarik. Garaitzaleari, ezen, diot emaiten zoriona, eta nagia atsegabe handitan dut uzten.

2. — Bizi huntako bakea bilhatzen baduzu, bethiereko bakerat nola helduko zira ? Ez uste ukan

bakea mundu huntan aurki ; atsegabeak ba, sar buruan ausarki dituzketzula hek. Bilha egiazko bakea, ez lurrean, bainan zeruan ; ez gizonetan, ez eta gauzetan, bainan Jainkoa baitan choilki.

Jainkoa maitez, gogotik behar ditutzu jasan oro : neke, oinhaze, tentazione, auhen, herstura, gabezia, eritasun, laido, elhe gaichto, egia samin, ahopaldi tzar, ahalge, erasia, erdeinu. Hoiek zituzte bertuteari buruz laguntzen ; hoiek, Jesusen soldado frogatzen ; hoiek, zeruko zorionaz jabetzen. Neke labur batentzat emanen dut bethiereko saria ; ahalge iragankor batentzat negurririk gabeko loria.

3. — Zer uste duzu, nere kontsolamenduak zuk nahi bezala ukanen ditutzula bethi? Nere sainduek ere ez dute ez gero holakorik bethi ukan, gudu eta neke hanitz jasan ba. Pazientziarekin diote buru egin, beren indarrer baino gehiago Jainkoari bermatuz : bazakitelakotz *lur huntako nahigabeak ez direla zeruko sariaren bethe.*

Askok nigar hanitzen eta lan handien ondotik ardietsi dutena, zer duzu zuk berehala nahi? *Igurika zazu Jauna, ar gudukan gogotik eta azkar zite*; ez etsi, gibelerat ez egin, bainan Jainkoaren ohoretan higazkitzu bethi zure gorputzarimak. *Sari bethea emanen dautzut nik eta atheka gaichto guzietan zurekin izanen niz.*

36^{garren} KAPITULUA.

Jendearen jujamendu hutsaler nola iharduk.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, zure bihotza emazu gogotik Jainkoaren eskuetan, eta jendearen jujamenduen beldurrik ez ukan, zure kontzientziaren arabera garbi zireno eta jainkotiar. Holako zerbaiten jasaitea on duzu eta zorion; bihotz umil, berari baino gehiago Jainkoari fidatzen denari ez zaio gaitz izanen hori.

Jende gehienak hanitz mintzo dira; hainbertze nondik sinets? Bertzalde, denekilakoa nehork ezin

egin. Eta Jondoni Paulok, Jainkoa baitan guzier atsegin egiterat lehiatu bada eta zen guzia guziekilako bada izan, achola guti zuen bizkitartean jendeen erranez. Bortz egin-ahalak egin ditu bertzeen onetan eta salbamendutako; halere, nahi bazuen edo ez, jendeek gaizki jujatu dute noizean behinka eta gutietsi. Hortakotz, guzien berri dakien Jainkoaren gain utzi zituen oro, eta bere burua, jasankor eta umil atchikiz, zaindu mihi gaichtoen eztenetik eta beren herraren arabera mintzo ziren jende gezurti eta ezdeusen ausikietarik. Noizetik noizerat ihardetsi diote bizkitartean, beldur baitzen, ichilik egonez, giristino ahulak behaztopa zaizkion.

2. — Nor zitut zu, gizon hilkor baten beldur izaiteko? Egun ba, hura, eta biharko orobat hila ditake. Jainkoaren beldur izan zite: eta nehoren beldurrik ez dukezu. Nork zer egin diezazuke, elhez ala laidoz? Zuri baino kalte gehiago egiten dio bere buruari, eta, nor-

nahi izan dadin, Jainkoaren jujamenduari ez dezake ihes egin.

Begien aitzinean atchikiz Jainkoa, utz zuk eztabadak eta zinkurinak. Eta orai iduri bazaitzu erortzerat zoazila eta merezi ez duzun ahalge bat duzula jasaiten, ez khecha horrengatik eta zure koronari lorerik ez motz, pazientzia eskasez; izaitekotz, beha zerurat niri buruz, nik baitaukat ahalge eta laido guzietarik zure jalgitzeko ahala, eta nik baitut saristatzen nor bere obren arabera.

37^{garren} KAPITULUA.

Nork bere buruari osoki eta zinez uko egiteaz, bihotzeko lokarri guzien haustekotz.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, zure buruari uko egiozu, eta kausituren nuzu. Ez egin sekula hauturik ez berechkuntzarik, ez izan deusen jabe; eta irabazitan izanen zira bethi. Ezen, zuretzat deusik atchiki gabe zure buruari uko egiten diozun ordutik, grazia handiago bat duzu ardietsiren.

2. — ARIMAK. — Jauna, nere buruari zonbat aldiz behar diot egin uko ? Eta zertan ?

JESUSEK. — Bethi eta edozoin tenorez ; gauzarik ttipienetan nola handienetan. Deusik ez dut berechten ; zu ganik nahi dutana da, zeure ez ziten gehiago izan den gutienik. Nola zitazke nerea, eta ni zurea, zure nahikundeak ez baidituzu kanpoz eta barnez uzten ? Zonbat lasterrago baituzu egiten hori, hanbatez ere zitazke hobeki ; zonbatez osoki eta zinez uko egingen ere baitiozu zure buruari, hanbat ere zitut nik gehiago maitaturen eta aberasturen.

3. — Badira beren buruari uko egiten dutenak, bainan berentzat zerbait atchikiz : ez direlakotz Jainkoari bermatzen osoki, beren zurruburruetan derabilate gogoa. Bertze batzu, aldiz, osoki niri emaiten dira hastetik ; bainan gero, tentazionea jitearekin, beren zeretarat itzultzen, eta hortakotz bertutean arras guti aitzinatzen.

Holakoez bihotz garbien egiaz-

ko libertatea eta nere adiskidetasun gozoaren grazia ez dute ardietsiren : non ez duten beren burua osoki nere gain uzten eta egun oroz nekatzen, hori gabe ez baita eta ez baititake nerekilan gozameneko batasunik.

4. — Hamar aldiz erran dautzutana errepikatuko dautzut : zure buruari uko egiozu, eman zakizkit osoki, eta bihotzean bake nasaia dukezu. Emazkidatzu oro, ororen ukaiteko ; deusen ondotik ez ibil ; ez galda deus : niri bakharrik atchikian egon azkarki, eta, nitaz jabetuko zira. Zure bihotza orduan izanen da libro eta ilhuntzen duten hedoietarik garbi.

Hauche ukan zazu nahikari, hauche bilha eta othoitzean galda : ditutzun guziez buluzirik Jesus buluziari jarraikitzea, zeure buruari hiltzea eta neretzat bethi eta bethi bizitzea. Orduan suntituren zaizkitzu gogoeta hutsal guziak, asaldadura tzarrak eta behar gabeko griñak. Orduan ere itzaliren behar gabeko bel-

durrak eta bihotzeko nahikeria makurrak.

38^{garren} KAPITULUA.

Kanpoko gauzetan nola ibil, eta lanjeretan Jainkoaren ganat nola ihes egin.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, huna zertarat behar ziren azkarki lehiatu : edozoin toki, edozoin obra ala kanpoko urratsetan bihotza libro egoiterat eta zure buruaren jabe ; gauza guzien zure azpiko atchikitzerat, eta ez zu heien meneko ; zure obren nagusi eta bidatzale egoiterat, eta ez heien zerbitzari eta esku-makil.

Izaitekotz, egiazko Israeldar baten pare, lokarri guziak hautsirik Jainkoaren haurretaratu behar zira, hok bezala libro eta zoriontsu : hok, lur huntako zerez gorago altchaturik, beren gogoa bethierekoetan finkaturik baitaukate ; gauza iragankorrer ezkerreko begiarekin baitiote behatzen eta zerukoer eskuinekoarekin ; beren bihotza ez

baitute mundu huntako gauzer lotzerat uzten ; bainan, oldez eta moldez, Jainko Nagusi Soberanoak manatu bezala baitira gauza hoi-taz baliatzen, Jainkoak bere obretarik bat baxarra ez duelakotz utzi, zoakon mailean ohatu gabe.

2. — Bertzalde, gertakari guzietan tente balin bazaude, itchurer so baratu gabe, eta ikusi ala entzun gauzer ez badiozute zure haragizko begiekin behatzen, bainan, nahi dena gerta, Moïs bezala Jainkoaren etchean sartzen bazira Jainkoari argi galdatzeko, maiz ihardetsiren dautzu Jainkoak, oraiko bai eta geroko gauzez argitua itzuliren baitzira. Moïs alabainan Jainkoaren ganat zoan bere duda-muden eta nekeen argitzeko, eta othoitza zuen lagun bere lanjeretan eta gizonen maltzurkeriaren hausteko.

Hola behar duzu, zuk ere, zure bihotzaren barnean sartu, Jainkoaren laguntza minkiago galdatzeko. Liburu Sainduek diote Gabaondarrek enganatu zituztela Josue

eta Israeldarrak, *hok ez zutelakotz aitzin Jainkoari argi galdatu* ; ezta zarioten solaser fidegiturik, urrikal-mendu zoro batek galdu zituela.

39garren KAPITULUA.

Gure obrak ez ditugula tarrapataka egin behar.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, zure egitekoen artha bego bethi nere gain ; oro antolaturen ditut, jin arau, zure onetan. Zaude nik mana, eta onik baizik ez dukezu hortarik.

2. — ARIMAK. — Nere egiteko guziak zure gain uzten ditut, Jau-na, gogotik : nere argiekin, berdin, ez nitake urrun joan. Geroaz griñarik gabe, orai beretik agian jarriko niz zinez zure nahi bethearen meneko !

3. — JESUSEK. — Nere haurra, gutiziatzen duenaren ondotik kal-da soberarekin dabil maiz gizona ; bainan beretu dueneko, gauza hari bertzela dio behatzen, gizonaren gutiziek ez baitiraukete luzaz gau-

za berari buruz ; aitzitik, batetik bertzerat derabilate nahi-t'ez. Ez da gauza ttipia, segur, gauza ttipietan ere nork bere buruari uko egitea.

4. — Nork bere buruari uko egitea, bertutean egiazki aitzinatzea. Bere buruari uko egiten diona, egiazki libro da eta atherbean. Bainan ohiko etsaia, ongi guzien etsaia, guri jazarri gabe nehon ez dagoke ; gau eta egun bere sare izigarriak hedatzen dauzkigu, bere burua zaintzen ez duena hetan sartu beharrez. *Egon atzarririk eta egin othoitz, dio Jaunak, tentazionetan ez erortzekotz.*

40^{garren} KAPITULUA.

Gizonak berez-bere onik ez duela deus, eta deusetaz ez dezakela egin espanturik.

1. — ARIMAK. — *Gizona zer da, Jauna, zu orhoit zaizkion ? Zer othe gizonaren semea, jin zaizkion ikusterat zu ? Nondik nola merezitu duke bada gizonak zure grazia ?*

Zertaz duket erranguratzeko, Jauna, debalde uzten banuzu? Edo zuzenez zer duket erraiteko, nik galdatua ez baduzu egiten? Zinez hauche baizik ez dezaket asma eta erran : deus ez niz, Jauna, deusik ez dezaket, nerezh-nere ez dut deus onik ; orotan hautemaiten dut ordean nere ahulezia eta orok ilhauntzerat baneramate. Laguntzen ez nuzularik eta barnetik sustatzen, epheltzen niz eta nagitzen osoki.

2. — *Zu aldiz, Jauna, bethi bera zira ; bethi on, zuzen eta saindu badirauzu menderen mendetan, — gauza guziak ontsa, zuzenki eta sainduki egiten ditutzula eta antolatzen. Ni ordean, aitzinatzerat baino gibelatzerat ichuriago, ez nagoke bethi ozka berean, bainan egunean zazpi aldiz aldatzen zait gogoa.*

Hobetzen niz bizkitartean, nere laguntzerat aphaltzen zireneko, zeren zuk bakharririk, nehoren laguntzarik gabe, laguntzen ahal bainuzu ; bai eta hainbertzetaraino azkartzen ahal non, nere begitar-

teak ez baitu gehiago bere argia galduren eta nere bihotza zuri buruz choilki baita itzuliko, zu baitan pausatuko.

3. — Hortakotz, gizonen kontsolamendu guzier banaki uko egiten, bai khartsutasunaren ardiesteko, bai ezinbertzez zure bilhatzeko, — gizonetan nehor ez denaz geroz nere atsegabea arin dezakeenik —, orduan zuzenez zure graziaren aiduru banagoke gostuan, eta zerutikako kontsolamendu berri zonbaiten ukaitiaz botz nintazke.

4. — Eskerrak zuri, gauzak ontza gertatzen zaizkitan aldi oroz. Eskerrak zuri, ongi guzien ithurburua. Deus ez niz ni zure aitzi-nean, deus baino gutiago : gizon aldakor, ahul bat. Zertaz zer espantu dirot egin ? Bertzeek gores-tea nondik dezaket gutizia ? Ez-deus nizalakotz othe ? Ezin handiagoko zorokeria, hori.

Harrokeria zinez izigarriko izurria da eta zorotasunik handiena : egiazko loria khentzen baitaiku eta zure graziaz baikitu gabetzen. Bere

buruaz alaitzen dena, zuk laster higuin duzu ; jendeen laudorioen ondotik dabilanak, egiazko bertutea du galtzen.

5. — Gizonaren egiazko ospea eta bozkario saindua, zu baitan loriatzea, ez bere baitan ; zure izenaz bozkariatzea, ez bere bertuteaz ; eta lurreko gauza bihi batean atsegirik ez hartzea, zure gatik baizen.

Zure izena bedi goretsia, ez nerea ; ez nere obrak, bainan zureak ; eta gizonen laudorioetarik neretzat ez bedi bihirik geldi. *Zu zira nere ospea eta nere bihotzaren bozkarioa ; zu baitan niz loriatuko eta bozkariatuko, bizi nizano ; nik aldiz espanturik ez dut eginen nere ahuleziaz baik. Gizonak elgarri emaiten duten ospea bezate bilha juduek : nik Jainkoaren ganik heldu dena baizen ez dut bilhatuko.*

Mundu huntako ospea eta handitasun guziak huts eta erho dira bethiereko ospearen aldean. O nere Jainkoa, nere Egia eta nere Urrikalmendua ! Trinitate Sain-

dua ! Zuri choilki laudorio, ohore, botere eta ospe negurririk gabeko menderen mendetan !

41^{garren} KAPITULUA.

Mundu huntako ohore guzien oinkatzeaz.

1. — JESUSEK. — Ez hits othoi, nere haurra, bertzeak ohoratuak eta goretsiak ikustearekin, zu aldiz gutietsia eta aphaudia. Zure bihotza altcha zerurat niri buruz eta gizonen erdeinuek ez zituzte ilhunduako lur gainean.

2. — ARIMAK. — Hain gira itsuak, Jauna, non ezdeuskeria batzuek laster enganatzen baikituzte. Nere buruari ontsa behatzen badiot, kreatura bihi batek ez daut egundaino zuzengabekeriarik egin, eta beraz, ez dut zutaz erranguratzekorik. Bainan laidoztatu zitutalakotz maiz eta larriki, zuzenez zaizkit jazartzen kreatura guziak.

Ahalgeak eta erdeinuak hartze ditut beraz egiazki ; zuk aldiz laudorioak, ohoreak eta ospea. Eta on-

hartzen ez badut gogotik jendeek gutiets nezaten, debalde utz eta ezdeustzat har, nere bihotzak ez duke bakerik ez sosegurik; ez zure graziaren argirik, ez eta zurekilako batasun osorik.

42^{garren} KAPITULUA.

Nork bere bakea ez duela gizonen gainean jarri behar.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, zure bakea norbaiten gainean jartzzen baduzu, gogo berekoak zireztelakotz eta harekin bizitzea zaitzulakotz laket, bethi durdurikan izanen zira eta griñan. Bainan bethi bizi eta bethi bera dagon Egiaren ganat ihes egiten baduzu, adiskide baten galtzeak edo hiltzeak ez zitu histuko.

Adiskide batentzat duzun atchikimendua ni baitan behar duzu jarri: atchikimendu egiazkorik eta garbirik ez da, non ez den nik kopilatua. Atchikimendu mota guzietan hainbertzetaraino behar diozute egin uko non, zutan denaz be-

zanbatean, ez baitzinuke nehoren adiskide izaiteko gutziarik ere.

2. — Bainan berez-bere zerbait onik baduela daukanak, Jainkoaren grazia ez du hak bere baitarat jausterat uzten : Izpiritu Sainduaren graziak bihotz umilak bilhartzzen dituelakotz bethi.

Zure buruaren osoki ezeztatzen eta kreaturen alderateko amodio guzier uko egiten bazinaki, zure bihotzerat jauts nintazke, nere grazia nasaienen ichurtzerat. Kreaturer beha dagonak, Kreatzalea begietarik galtzen. Kreatzalearen gatik, ikas zure buruaren garaitzen orotan: orduan zira Jainkoaren ezagutzerat helduko. Den gauzarik ttipienak, izariz kanpo gutziziatzen duzun ber eta maitatzen, arima zikintzen dautzu eta urruntzen zitu Jainkoa den Ontasun osotik.

43^{garren} KAPITULUA.

Zoin huts eta ezdeusa den munduko jakikatea.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, ez utz zure burua jendeen solas

eder eta legunek choratzerat : Jainkoaren erresuma ez datza elheetan, bainan ba obretan. Nik erraner zaude erne : bihotza berotzen dute eta adimendua argitzen, bihotzean urrikia pizten eta atsegin guziak emaiten.

Irakurtze bihirik ez egin, jakintsuago edo zuhurrago agertzea gatik. Azturen hezterat lehia zite : asko gauza gaichtoen ikastea baino gehiago baliaturen zaitzu hori.

2. — Askok irakurri eta ikasi ondoan, bethi gauza guzien ithurbururaturat dukezu itzultzea. *Gizonen nik diotet jakitatea emaiten eta haurren adimendua nik dut gehiago argitzen, gizonak bere erakaspeneekin egin dezaken baino. Nori ere mintzo bainiz eta hura laster ditake jakintsu, bai eta bertutean azkarki aitzinatzeko bidean.*

Zorigaitz, asko ergelkeria jakin beharrez gizonen ondolik dabiltzaneretan nere zerbitzatzeko bideez achola guti dutener ! Jinen da tenorea, Jesus erakasleen erakaslea eta Aingeruen Nagusia agerturen

baita, nork zer ikasi duen entzuteko, erran nahi baitut bat-bederaren bihotzaren ikertzeko; *orduan argiekin miatuko du Jerusaleme eta ilhunbean dauden gauzak argiratu-ko ditu, eta guziek beren estakuruak ichilduko dituzte.*

3. — Umilak nik ditut, ephe laburrik barne, hainbertzetaraino altchatzen non zeruko gauzen berri baitakite, asko bezala hamar urthe liburuetan ari izan balira baino hobeki. Elherik gabe erakasten dut nik eta ezbai-ik gabe, espanturik gabe eta hizkatu gabe. Nik erakasten dut lurreko ontasunen gutiesten, oraiko gauzen hasiatzen, bethierekoen bilhatzen eta gochatzen, ohoreer ihes egiten, laidoen jasaiten; nik erakasten nor-bederari esperantza guziaren ni baitan jartzen, nitaz landa deusen ez gutiziatzen, eta oroz gainetik minki nere maitatzen.

4. — Batzuek, bihotzaren erditik maitatu nutelakotz, dituzte Jainkoarekilako gauzak ikasi, hotaz gero ezin ederkiago mintzo

baitziren. Beren buruari uko eginenez gehiago ikasi dute, liburu ederrenetan ikasiko zuten baino.

Guzier doazkoten gauzez mintzo nitzaiote batzuer, beren gauza bereziez bertzeer; itchuretan eta alegietan gochoki agertzen nitzaiote zonbaiti; bertze batzuer aldiz nere gauza gordeenak argi handitan ditut erakusten.

Liburua berdin mintzo guzier, bainan ez guziak berdin argitzen: bihotzari nik baitiot egia erakasten, bihotza nik ikertzen, gogoetak nik chilatzen, artzeko indarra nik emaiten, eta nere emaitzak baititut egiten nori bere merezimenduen arabera.

44^{garren} KAPITULUA.

Kanpoko zerek ez gituztela beretu behar.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, asko gauza jakin gabe behar zira egon eta *munduarentzat hila bazina bezala bizi, mundua zuretzat ez balitz bezala*. Beharriak hetsirik ditutzu

entzun behar asko solas, eta bakea dakarketen gauzak gogoan erabili. Hobe duzu laket ez zaizkitzun gauzetarik begien baztertzea, eta nor bere gogoan dituenekin uztea, harekin kalapitan artzea baino. Jainkoarekin ontsa bat egiten baduzu eta haren jujamenduez orhoitzen bazira, errechki jasanen duzu bertzeen azpiko egoitea.

2. — ARIMAK. — O Jauna, zertaratuak gira? Galtze iragankor batentzat nigarretan gaude, irabazi chume batentzat lehertzen gira eta lasterka gabilta, arimako kalteak aldiz ahantzirik dauzkagu, edo gure baitan ez gira berant eta doi-doia baizik sartzen. Gutirentzat edo deusetako baizik ez dugun zerbaiti begiak churituak gaude eta baitezpadako ginukeena dugu bazterrerat uzten, gizona kanpoko zeretarat ichuria dagolakotz dena; bai eta, bere baitan ez delakotz berehala sartzen, han delakotz atseginekin gelditzen ithorik.

45garren KAPITULUA.

Ez direla oro sinestekoak eta elheetan huts-egitea errech dela.

1. — ARIMAK. — Hel zakizkit, Jauna, nere hersturetan, gizonaren laguntzak ez bainezake athera. Laguntza zonbat aldiz ez zait eskastu, ukaitea nondik ere uste bainuen ! Eta zonbat aldiz ez dut kausitu, non ere gutienik bainuen uste ! Ez dugu zeren gizoner fida beraz : jende zuzenen salbamendua zu baitan dago choilki, Jainkoa. Gertatzen zaizkigun guzietan go-retsia izan zitezela, nere Jainko Jauna.

2. — Ahulak gu eta aldakorrak, laster enganatzen gira eta aldatzen. Nor non da, gauza guzietan aski atzarri eta begiraturik, noiz edo noiz uste gabeen enganatua ez izaiteko edo zer egin bethi ontsa ikusteko ?

Zuri bermatzen dena, Jauna, eta bihotza lañorik bilhatzen zituena, ez da hain errechki erortzen. Eta

atsegabetarat erortzea gertatzen bazaio, nola-nahi behaztopaturik ere laster duzu altchatuko zuk, bai eta atseginetan ezarriko, bururaino zuri fida dena ez duzulakotz zuk debalde uzten.

Bakan da gertatzen adiskide ona, bere adiskideari herstura guzietan tinki datchikona. Zu, Jauna, zu zira choilki guzietan guziz leiala, zutaz bertzerik nehor ez.

3. — O zoin zen zuhurra, hauche zion arima saindu hura : *nere bihotza finkaturik eta itzaturik daukat Jesus Jaunari*. Ni ere hala banintz, gizonen beldurrak ez nindezake hain errechki bere, ez eta heien solas tzarrek hain aise nahas.

Nor non da aski zuhur, aitzinerat guzien ikusteko eta geroko gaitz guzietarik zaintzeko ? Aitzinerat ikusi gaitzek hain saminki jotzen-eta, uste-gabekoak zombatez ez dira garratzago ? Nizan bezalako dohakabea, nere burua zergatik ez dut hobeki zaindu ? Zendako ere niz bertzeer hoin itsutuki fidatu ? Bainan gizonak gira, gizon

ahul batzu baizik ez, askok aingeruak girela uste ukanik eta erranik ere.

Nori fida, Jauna, nori, zuri ez bada ? Zu zira egia : zu ez zira enganatzen eta ez duzu enganatzen ahal. Gizon guziak aldiz gezurtiak, ahulak, aldakorrak eta erorkorrek guziz solasetan ; hainbertzetaraino non ez baitzaizkote kasik sinetsi behar berehalakoan, egia diotela iduri dutelarik ere.

4. — O zonbat zuhurki erran daukuzun gizoner ez fidatzeko, gizonak etsaitzat dauzkala etche-koak berak, eta nor-nahik erranik ere : *Kristo nerekin da edo hor da*, ez dugula sinetsi behar ! Hori nere gostuz ikasirik nago : agian ez hain zoro, bainan atzarriago izaitekotan.

« Gure artean dagola hemen errana, gure artean, » daut othoizka galdatzen norbaitek. Eta ni ichil ichila nagolarik eta hak errana nehork ez dakikela uste dutalarik, horra non bera ez dagoken ichilik, niri ichilik egoiteko galdatu on-

doan; horra non abian saltzen nuen, saltzen ere ba bere burua, eta badoan han harat.

Hortakotz, Jauna, ahopetik beharrirako segetu airakorretarik begira nezazu; zaint nezazu aho bildu zabal-errechetarik; hek bezelako ez nadin bilhaka. Elhe egiazkoak eta zinezkoak emaitzu nere ahoan, eta nere mihiak ez dezala jukutiarik erabil. Bertzeetarik onets ez dezaketanetik begiratu behar dut-neure burua hertsiki.

5. — O zer zoriona eta bakea, bertzeez ez mintzatzea; edozeren nola-nahi ez sinestea; entzun gauzen ez errepikatzea; bakhar batzuer baizik bihotzaren ez agertzea; zu bethi gure bihotzaren lekuko hartzea; elheek norat haize harat aise ez eremaita; bainan gu baitan eta gutarik kanpo diren guziak zure nahi sainduaren arabera gerta ditezen agiantzea!

Zeruko graziaren begiratzeko zer bide segura, bertzalde, gizonek edertzat dauzkaten guzier ihes egi-

tea ; goresten dituztenen ez guti-
ziatzea, bainan bihotza zuzent eta
kharrez bethe dezaketen guzien
bilhatzea artha handienarekin !

Zonbat ez dute askok galdu,
bertutea jendeek ezagutu diotela-
kotch eta goretsi goizegi ! Bertze
batzuek aldiz zonbat ez irabazi,
grazia ichil ichila begiratu dutela-
kotch, tentazionekilako gudua
athertzen ez zaikon bizi huntan !

46^{garren} KAPITULUA.

**Jainkoari girela bermatu behar, mi-
hi gaichtoek jorratzen gituztelarik.**

1. — JESUSEK. — Nere haurra,
tente zaude ni baitan eta berma
zite niri. Elheak zer dira, elhe
baizik ? Aireak jotzen dute, bainan
harria ez hausten. Hobendun ba-
zira, orhoit zure nahikaria zure
hutsetarik zuzentzea behar dela
izan. Bihotzean deus errangurarik
ez baduzu, erabil gogoan mihi-
chichtak bihotz onez behar ditu-
tzula jasan, Jainkoaren gatik.

Erauntsi handirik oraino ezin

jasan-eta, sobera othe zaitzu noiz edo noiz elhe gaichto zonbaiten jaisaitea? Holako gauza ttipiek zendako dautzute bihotza jotzen, baizik haragiaren menean zirelakotz oraino eta gizoner behar baino gehiago diozutelakotz behatzen? Jendeek gutiets zitzaten beldur zirelakotz, duzu zure hutsentzat erasiarik ez nahi, eta estakuru bilha zabiltza heien estaltzeko.

2. — Bainan zeure buruari behatuz hobeki, onhartuko duzu mundua zure bihotzean bizi dela oraino, bai eta gizonen errankizunek gogoetatzen zituztela. Alabainan, zure hutsentzat ez duzunaz geroz erasiarik ez larderiarik onhartu nahi, ageri duzu garbiki ez zirela oraino egiazki umil; ez eta munduari ez zirela egiazki hila, ez eta mundua zuretzat.

Nere hitza entzun zazu, eta jendeen hamar mila elheez ez dukezu acholarik. Ditazken elhe tzarrenak zuretzat erranik ere jendeek, zer kalte zinuke, lasto-fits baten pare airez aire haizeak ere-

man ditzan uzten bazinitu ? Burutik bilo bat bera khentzen ahal othe dautzute ?

3. — Bihotza khartsu ez duena eta Jainkoa begien aitzinean ez daukana, erasia tchar batek errechki du asaldatzen. Niri bermatzen denak aldiz eta bere hartan egon beharrez ez dabilanak, gizonen beldurrik ez duke. Juje ni niz ezen, nik ditut gauza gordeena ezagutzen ; badakit nik gauza non nola gertatu den, laidoa nork nori duen egin.

Holako elhea nere ganik jin zaitzu, holako gauza nere baiarekin gertatu, hanitzen bihotzean gorde-rik zauden gogoetak argi betherat ager zitezten. Hobenduna eta hobengabea nik ditut egun batez jujaturen ; bainan nihauk dakitan jujamendu gorde batez nahi ukan ditut, aitzinetik, bat eta bertzea haztatu.

4. — Gizonen lekukotasuna maiz enganakorra, nere jujamendua aldiz egia : bethi bera egonen da eta ez da kordokatuko. Ardura

gorderik dago, jende bakhar batzuer diotet choilki agertzen gertakari bakotchean, bainan nehoiz ez du enganatzen, ez enganatzen ahal, zuhurtziarik gabekoer ez dela zuzena iduriturik ere. Edozeren jujatzea bego beraz nere gain ; ez bedi hortan nehor bere burutarik sar.

*Jende zuzena ez da nahasiko, zernahi gerta dakion Jainkoaren nahiz. Ez duke achola handirik, hoben emaiten badiote ere jendeek zuzengabeki. Eta bertze batzu, alde jarriarik, heltzen bazaizko churitzerat, ez da ere horrengatik zoroki bozkariaturen. Orhoit da hura *nik bakharrik dakitala bihotz eta gerruntze barneen ikertzen*, eta ez dutala achaleko idurien eta itchuren arabera jujatzen. Maiz jendeek laudagarri daukatena, niri osoki gaizki zait.*

5. — ARIMAK. — O Jainko Jau-na, juje zuzen, azkar eta jasankorra, gizonen ahuleziaren eta tzarke-riaren berri dakizuna, izan zite othoi nere indarra eta nere zurrkaitza, ezen nere bihotzaren leku-

kotasuna ez zait aski. Zuk bada-
kizu nik ez dakitana : erasia guziak
beraz umilki behar nituen hartu
eta ezti-eztia jasan.

Barka ezadazu othoi, hola egin
ez dutan aldi guzientzat, eta pa-
zientziarekin jasaiteko grazia ema-
dazu ausarkiago. Barkamenduaren
ardiesteko hobe segur zure urrikal-
mendu nasaia, nere kontzientzia
uherraren churitzeko duketan ale-
giazko zuzentasuna baino. *Biho-
tzean deus errangurarik ez ukanikan
ere, ez dut hori aski bizkitartean
zuzen izaiteko : zure urrikaria khen,
gizonetarik nehor ez baita saindu
zure aitzinean.*

47garren KAPITULUA.

**Nahigaberik handienak behar direla
jasan bethiereko biziaren irabaz-
teko.**

1. — JESUSEK. — Ez lotsa, nere
haurra, neretzat hasiak ditutzun
lanetan ; ez etsi den gutienik, heldu
zaizkitzun atsegabeetan ; bainan,
zer-nahi gertaturik ere, nere agin-

tzak azkar bezitza eta altcha. Nehoren beharrik ez dut, negurririk gabe zure saristatzeko.

Mundu huntan ez zira luzaz nekaturen, bihozminek ez zituzte leherturen bethi. Aphur bat igurikazazu, eta zure gaitzak bururatzen ikusiko ditutzu laster. Tenore bat jinen da, zure lanak eta nahasdurak bururatuko baitira. Egunekin batean itzaltzen direnak oro, gauza guti dira eta guti dute irauten.

2. — Egin, egiteko duzuna ; nere mahastian ar lanean leialki : nihau izanen niz zure saria. Idaz, irakur, kanta, ar oi-hu-minka, egon ichilik, egin othoitz, nahigabeak jasan gizonki : bethiereko biziak gudu hoik oro eta handiangoak balio ditu. Bakea jinen zaitzu, Jainkoak dakien egun batez : orduan ez da orai bezala egunik ez gauik izanen, bainan bethi argia, bethi iguzkia, bethi bakea eta pausu geldi bat.

Ez duzu erranen orduan : *gorputz hilkor huntaz nork gabetuko nu* ; ez eta oi-hu eginen : *oi zer nere zorigaitza, oi nere desterruaren luzea !* Ezen he-

rioa leizerat aurtikiren du Jainkoak, eta zoriona ezin galduzkoa izanen da ; orduan auhen bihirik ez, bainan bozkario dohatsu bat ; orduan gozotasuna eta ospea, biak elgarrekin.

3. — O ! sainduen koronak ikusten bazinitu zeruan ! Munduak lehenago, bizitzeko gai izan ez balira bezala, zangopean zauzkanak, zer ospearen eta bozkarioaren jabe diren orai bazinaki, segur abian lur-reraino apha! zintazke, eta nahiago zinuke guzien azpiko jarri, bati berari manatzea baino. Mundu hunktako atseginak ez zinitzazke gutizia ere : Jainkoaren gatik zerbaiten jasaitez ba, bazinuke atsegin ; eta jendeen artean ezdeustzat hartua izaita irabazietan handiena litzaitzuke.

4. — O ! egia hoik gocho balitzaizkitzu eta bihotzaren zolaraino sar bazinitza, nondik zinuke behin erranguratzeko kopeta ? Neke guziak ez othe dira jasaitekoak, bethiereko biziaren irabazteko ? Jainkoaren erresumaren galtzea

edo irabaztea ez ahal da guti ?

Altcha beraz begitarte zeruari buruz : han nago ni ; nerekin handaude mundu huntan azkarki gudukatu diren saindu guziak. Orai bozkarioetan hek, orai atseginetan, orai beldur guzietarik atherbean, orai pausuan ; eta menderen mendetan nerekin egoitekoak nere Aitaren erresuman.

48^{garren} KAPITULUA.

Bethiereko zorion betheaz eta bizi huntako hersturez.

1. — ARIMAK. — O zeruko egoitza guziz dohatsua ! O bethiereko egunaren distiranta, gauak nehoiz ilhuntzen ez duena ! Egun bethi bozkariozkoa, bethi segura, eta nehoiz bertzelaka ez ditakeena ! O egun hura jina balitz, lur huntako zer guziak suntsituak balira !

Jadanik badute sainduak argia darion bethiereko egun hura ; baina lur gainean dabilzanek ez dute ikusten oraino, urrunerat eta itzal hanitzen artetik baizen.

2. — Zeruko egoiliarrek egun hari zer bozkario datchikon bada- kite : oraino lur gainea diren Eba- ren semeak, aldiz, hasperenka daude, hemengo egunak zoin ki- retsak eta okaztagarriak diren ikusiz.

Lur huntako egunak laburrak eta tzarrak, auhenez eta hersturaz betheak : hemen bekatuek zikin- tzen dute gizona, aztura hanitzek beren saretan sartzen, asko bel- durrek dardarikatzen, asko griñek tirabiratzten, asko ergelkeriek bar- reiatzen, asko ezdeuskeriek ber- duratzen, hanitz gezurrek ingu- ratzen, ehun lanek lehertzen, mila tentazionez ethentzen, gurikeriak zaingabetzen, beharrak mingaiz- ten.

3. — Oi gaitz hoik noiz dira itza- liko ? Noiz suntsituko, koropila- tua naukaten jaidura tzarrak ? Zutaz baxharrik noiz othe niz or- hoituren, Jauna ? Zu baitan noiz bozkariaturen osoki ? Deusek ez nehork pochelurik egin gabe, noiz othe niz biziko egiazki libro, arima-

ko ala gorputzeko gaitz guzietarik atherbean? Noiz duket bake azkarra, bake iraunkor eta segura, barneko eta kanpoko bakea, deusek ez nehork nahas ez dezaken bakea?

O Jesus ona, zure ikusterat noiz othe niz helduko; zure erresumaren ospea noiz dut begiretsiko; noiz izanen zaizkit guzietan guzia? O noiz aurkituren niz zure erresuman, *bethieretik zure hautetsientzat daukazun erresuman*? Etsaien artean nago gaichoa bakharrik, nere herritik urrun, egun oroz gudukan eta ezeria gorrienean.

4. — Nere zorigaitza arin zazu eta nere auhena ezti, nere gutizia guziak, ezen, zuri buruz doatzi, dei errepiketean. Munduak eskaintzen dauzkitan laguntza guziak nekarri zaizkit. Nere bihotz guziaz zutaz gozatu nahi nuke, baina hortarat ezin helduz nabil. Zeruko gauzer nahi nintazke josi, baina ontasun iragankorrek eta nere jaidura tzar, heziak ez ditutanek leher turik naukate. Gauza guziez gorago

altchatu nahi nuke gogoa, bainan gorputzak heien menerat aphaltzen nu nahi-t'ez. Hola, nizan bezalako dohakabea, nihaurekin borroka ari niz ; nere burua zama bat zait, arimak goiti eta gorputzak beheiti aiherka deramatena, zoinek bere eskualde.

5. — Oi zer nere bihotzeko auhena, gogoa zeruko gauzetan izankita, gogoeta tzarrak nere othoitzaren nahasterat metaka heldu zaizkitalarik !

Nere Jainkoa, ez urrunt othoitarik eta zure hasarrean ez baztert zure zerbitzariaren ganik. Aurtik othoi zure ortzia, eta barreia gogoeta hoik ; bota gain-beheiti zure geziak, eta suntsituko dira etsaiaren maltzurkeriak. Bil zazu zure ganat nere izaitte guzia ; egizu munduko zer guziak ahantz ditzatan, nitarik urrunt ditzatan eta ostika nere jaidura tzarretarikako ametsak.

Hel zakizkit, o bethiereko Egia, eta ezdeuskeria bihi batek ez biezat har bihotza. Zato, zeruko egoiliarren Gozoa, zure aitzinean ihes

joan bedite lizunkeria guziak. Barka ezadazu niri ere, barka othoi, othoitzean zutaz bertze zerbait gogoan derabilatan aldi oroz.

Zinez aithortzen dut, gogoa maiz bertze nonbait dutala. Chutik ala jarririk, ez niz ardura gorputza dutan tokian. Nere gogoak norat ere bainerama eta han niz maizenik. Nere gogoa non, ni han ; ardura nere gogoa maite ditutan zeretan. Jitez maite dutana edo laket ohi zaitana, hura lasterka heldu zait bururat.

6. — Hortakotz diozu garbiki : *Non zure ona, han zure bihotza.* Zerua badut maite, zeruko gauzez niz gogotik orhoitzen. Mundua badut maite, munduko onek nute bozkariatzen eta hango gaitzek ilhuntzen. Gorputza badut maite, gorputzari doazkon zerak zaizkit maiz gogoratzen. Arima badut maite, arimari doazkonak ditut gogoan erabiltzen. Alabainan zer ere baitut maite, eta hartaz mintzatzeara dut gogotik entzuten eta haren itchura dakarrat nerekin etcherat.

☉ Dohatsu, zure gatik kreatura guziak urruntzera uzten dituen; bere jite tzarra hezten duena nahi-t'ez; bihotza khartsu daukalarik, haragiaren gutiziak zaphatzen dituen; hola haren bihotzak, bakeaz jabeturik, othoitz garbiak eskaintzen baitauzkitzu, eta, kanpoz ala barnez lurtiar guzier uko eginik, on baita zeruko aingeruen lerroetan sartzeko.

49garren KAPITULUA.

Bethiereko biziaren gosez, eta gulari bihozduer hitzeman ontasunez.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, zeru gainetik bethiereko zorionaren gosea emana zaitzularik, bai eta gorputzeko bahitegitik atheratzekoa, nere argi itzalik ez hitsaldirik gabekoaren begiresteko, — zabal zazu zure bihotza eta zerutikako asmu saindu hori onhar amodiorekin. Jainko guziz onari bihur esker minenak, hain samurki arthatzen zituelakotz, hain amult-

suki ikuskatzen eta, zuhauren haztak lurreko gauzetarat lerraraz ez zitzan, hain azkarki altchatzen.

Gutizia hoik, ezen, ez dute zure gogoan edo zure ekintzetan beren ithurburua, baizik zeruko grazian. Jainkoari daizkotzu zor, zure ganat aphaudu nahi ukan baitu bere behakoa, bertutean eta umiltasunean geroago gehiago aitzina ziten, jinen zaizkitzun guduer buruz azkar dezazun zure bihotza eta, zure indar guziez niri loturik khartsuki, nere zerbitzaterat gogotik lehia ziten.

2. — Zonbat-nahi bizia izan dadin sua, kherik gabe bizkitartean ez da altchatzen kharra. Halaber, zeruaren gutiziak erreak daude batzu, gorputzeko irrirts eta tentazionetarik ez direnak oraino osoki garbi. Hortarik da ez baitabiltza Jainkoaren gatik bakharrrik, *arren* eta *arren* galdeka ari zaizkolarik.

Holakoak ere dira maiz zure gutiziak, zinezkoak eta kharrez be-theak dauzkatzularik zuhauk. Nork bere gochoki-nahitik sortzen

dituen gutiziak ez dira garbiak, ez onak osoki.

3. — Galda, ez laket zaitzuna edo on duzuna, bainan niri on eta ohoragarri zaitana ; ezen, zuhurra baduzu, zure gutiziak eta munduko gauza guziak baino nahiago behar duzu ukan nik manatua dautzuta eta huni behar zaizko jarraiki.

Badakit zure nahikariak zer diren ; entzuten ditut zure auhenak. Nahi zintazke jadanik Jainkoaren haurren artean izan, libro eta lorios ; atseginarekin ez zagozke bethiereko egoitzaz eta bozkariozko zeruaz orhoituz ; bainan hartarako tenorea ez duzu oraino jina: gerlatean zira oraino, lan-arte, nahigabe jasaiteko urthetan. Ontasun soberanoaz nahi zintazke ase, bainan ez ditakeena da orai. Ni niz ontasun hura : *zagozkit aiduru, Jainkoaren erresumako aldia jin arte.*

4. — Lur gainean asko nahigabe jasan behar ditutzu oraino, eta hanitz atsegabetarik barna duzu iragaiteko. Zoriona badukezu

noizetik noizerat, bainan ez zorion nasai, osoa. Azkar eta tente zaude beraz, zure naturalezari ez doazkonak bai egiten bai jasaiten ditutzula ontsa. *Gizon berria jauntzi behar duzu eta bertze gizon bat bilhakatu.* Nahi ez duzuna, maiz egin behar ; eta nahi duzuna, utzi.

Bertzeak beren urratsetan ontsa heltzen ikusiko ditutzu : zuk, zure bidean, harri mokorrak ditutzu joko milaka. Bertzeak entzunak izanen dira : zuri itzuliko zaizkitzu aditzaleak bizkarrez. Bertzeek galdatzea askiko dute ukaiteko ; zuk, aldiz, galdatuko eta ez ardietsiko. Jendeen aho-mihitan handiak izanen dira bertzeak : zu nehork ez zitu aiphatuko ere. Hau edo hura emanen diote bertzeer egiterat : zu, deusetako on ez bazina bezala, zituzte bazterrerat utziko. Hortarik bihotza ilhunduren zaitzu arte-tan ; zerbait izanen zira, balin bazagozke halere ichilik.

5. — Nahigabe hoi-en eta holako hanitzen bidez, ohi da ezagutzen nor den Jainkoaren zerbitzari ; hoi-

tarik da ageri nork nola dion bere buruari uko egiten eta nola duen hau garaitzen, edozoin aldartetan.

Deusek ez dautzu, nere ustez, zure buruari hil behar zirela erakusten, nola gutienik nahi ditutzun gauzen begiz ikusteak eta jasaiteak, bereziki laket eta deusetako on ez zaizkitzun gauza batzuen egiterat manatua zirelarik. Buruzagi baten azpiko zirenean, nagusi hari jazartzeko kopetarik ez duzulakotz, garratz zaitzu haren eskumakil bizitzea eta zuhauren nahikundeer uko egitea.

6. — Bainan, nere haurra, lan hoiien ondorioak erabilzkitzu gogoan; orhoit bururaturen direla laster eta zer sari handia darraikoten: hola ez ditutzu dorpeak kausituren, bainan zure pazientzia ezin gehiago azkarturen da.

Zure nahikeri tcharrer orai bertetik eta gogotik uko egiten badiozute, zeruan nahi duzuna egingen duzu bethi. Han nahi ditutzun guziak eta gutizia ditzazketzunak oro kausituko ditutzu; han ontasun gu-

ziez jabetzen ahalko zira, galtzeko beldurrik gabe. Han zure nahiak nerearekin bat egingen du : nitaz landa ez duzu ontasun bihirik nahiko. Han nehor ez zaitzu jazarriren, nehork ez dautzu kalapitarik emanen, nehor ez dukezu pochelu, nehor aiher : bainan gutiziatu guziak han badituzketzu batean, zure bihotza osoki asetzen dutela eta gaindika bethetzen. Hartu laidoentzat han emanen dautzut ospea, jasan ahenentzat ohorea ; han, lur gaineko azken mailaren orde, bethiereko errege-alki bat. Obedientziaren ondorioak han dira ageriko ; han da bozkariaturen bere burua nekatu duena ; umilki bertzeen azpiko egon dena, Jainkoak han du saristatuko ederki.

7. — Orai beraz umilki aphaltite bertzeen eskupean, nork zer dautzun erran ala manatu kasurik egin gabe. Galdatu ala manatu guziak artha handienarekin onharzkitzu eta gogotik egin, galdatzalea edo manatzalea izan dadin

zure buruzagi, zu baino gazteago ala zure kideko.

Batek hau dezala bilha, bertzeak hura ; bat aho betheka espan-tuz ar dadiela huntaz, bertzea hartaz ; hamar mila jendeen laudorioak ditzatela bil ; begozi : zu, ordean, ez bozkaria ez huntan ez hartan, baizik zure buruaren guties-tean, nere ospean eta nere nahi sainduan. Hauche baxharrik duzu gutiziatu behar zuk : *bai bizitzeaz bai heriotzeaz Jainkoa izan dadin bethi goretsia zu baitan.*

50^{garren} KAPITULUA.

Auhenetan dagonak, bere burua nola behar duen Jainkoaren eskuetan ezarri.

1. — ARIMAK. — Jainko Jauna, Aita guziz saindua, izan zitela goretsia orai eta bethi, oro egin izan direlakotz zuk nahi bezala, eta zuk egin guziak ontsa baitira. Zu baitan bedi bozkaria zure zerbitzaria, ez bere baitan, ez eta bertze bihi baten baitan : zu zira choilki boz-

kario egiazkoa, zu nere esperantza eta nere loriazko saria, zu nere zoriona eta nere ohorea, Jauna.

Zeren jabe da zure zerbitzaria? Choilki zuk eman diozunaren jabe, deusen gai ez zelarik bizkitartean. Oro zureak dira, oro zuk emanak, oro zuk eginak. Beharrean nago ni eta lanetan haurzarotik; batzutan hits dago nere arima nigarretaraino, batzutan ere nahaspilatzen da, jaidura tzarrek hertsaturik.

2. — Bakeari darraikon bozkarioa dut gutiziatzen; zure haurrek duten bakea dut eskatzen, zure zorionaren argiarekin hazten dituzun zure haurren bakea. Bake hori emaiten badautazu eta zorion saindu hori bihotzerat ichurtzen, bozkarioz betheko da zure zerbitzariaren arima eta zure goresten ariko khartsuki.

Bainan, ardura egiten duzun bezala, itzaltzen bazaizko, ezin ibiliko da lasterka zure manamenduen bidean; belaunikatzea baizik ez zaio gelditzen orduan eta bere bulharren jotzea, ez diolakotz aitz-

neko egunetan bezala buruaren gainerat distiratzzen zure argiak, eta zure hegalpeak ez baitio tentazionetarik begiratzeko emaiten atherbe.

3. — O Aita zuzen eta bethi goresgarria, zure zerbitzariaren frogatzeko tenorea jina da. Aita guziz maitagarria, zuzen da zure zerbitzariak zerbait jasan dezan orai zuretzat. Aita bethierekotch adorgarria, jitekhoa zela zuk bethidanik zinakien tenore hura jina da : zure zerbitzaria ephe labur batentzat eroriko bezala da orai, bainan bihotzez bethi zu baitan bizitzeko. Jendeek behin guti edo aski erdeinaturen dute, aphalduren, erhautsiren ; jasanaren jasanaz ehoa izanen da, ezin chutitzeko heinean mamitua : bainan egun berri baten argi-urratzearekin batean zurekin pizteko eta zorionezko ibaian sartzeko, zeruetan. Aita guziz saindua, zuk hola nahi ukan duzu, hala duzu manatu, eta zuk manatua bethe izan da.

4. — Hau da zure adiskidearen-

tzat daukazun grazia : nahi duzu atsegabeak jasan ditzan mundu huntan zu maitez, zuk nahi duzun negurrian eta iduri zaitzun edozoinen bidez. Deus ez da gertatzen lur gainean itsurat, gibelondo zerbait zuk emana ez zaionik, zure zuhurtziak manatu ez duenik.

Zuk aphaltzea on nuen, Jauna, zure legeen ikasteko, nere bihotzetik harrokeria eta urgulu guzien khen-tzeko. Ahalgeak begitartea estal zezatan on nuen, nere atseginaren zu baitan bilhatzeko, ez gizonetan. Ikasi ere dut zure jujamendu gordeetaz beldurtzen, bai eta jende zuzena kaskatzen duzula nola bihurria, zoin bere negurrian haatik eta sekula zuzenik gabe.

5. — Eskerrak zuri, nik egin gaizkientzat zure besoak ez nuela-kotz gupidetsi ; aitzitik, ukaldi garratzenez porroskatu nuzulakotz, kanpoz ala barnez min eta hersturrak igorritz.

Iguzkipean ez da deus ez nehor, bihotza altcha dezaketanik, zu baizen, nere Jainko Jauna, arimen

arthatzalea. Zuk duzu zauritzen eta sendatzen, zuk ifernurat eremaiten eta handik gibelerat bidatzen. Zure erakaspeneak naukate sailean ; zure zigorrak argituko nu berak.

6. — Huna non nizan zure eskuetan, Aita maitea ; zure zaharoaren ukaldier nago. Jo nere bizkarra eta nere lepo-hezurra, zure nahi sainduaren araberalat chuchent ditzen nere nahikunde makurrak.

Hain ontsa dakizun bezala, haur khartsu eta umil bat egizu nitarik, zure nahi sainduaren bethetzerat dagokeena bethi, lehen keinurat. Nizan guzia, ditutan guziak zure eskuetan emaiten ditut, zuk zuzentzeko : zigorraz hemen joa izaitea hobe dut, bertze munduan baino.

Guzien berri badakizu cheheki eta gizonaren bihotzak deus gorderik ez du zuretzat. Geroaren berri badakizu, gertatu aitzinetik eta nehoren beharrik ez duzu nork zer egiten duen jakiteko. Zuk badakizu bertutean aitzinatzekeo zer dutan on : nahigabea zoin on dutan nere hutsetarikako herdoilaren

garbitzeko. Egizu nitaz zure olde-
rat ; debalde ez utz nere arima bere
bekatuen gatik, nehork baino ho-
beki ezagutzen daizkotzun beka-
tuen gatik.

7. — Egizu, Jauna, jakin behar
dutana jakin dezatan, maite behar
dutana maita, gehienik laket zait-
zuna gorets, on zaitzuna kausi de-
zatan on, gaizki zaitzuna dezatan
gaitzets. Ez nezazula utz *nere gor-
putzeko begiek ikusiaren arabera
jujatzerat*, ez eta entzuten ditutan
elhe arinen arabera mintzatzerat,
bainan egizu gorputzeko zerak eta
arimakoak elgarretarik zuzenki
zeihar ditzatan nere iduripenean,
eta guziz lehia nadin zure nahia
nolako den ezagutzerat.

8. — Gizona maiz enganatzen,
bere naturalezaren arabera jujatuz;
ba mundutiarra, begiz ikusten di-
tuenak baizik ez maitatuz.

Gizon batek gehiago balio du-
kea, den baino handiago egiten
duelakotz norbaitek ? Gezurti ba-
tek gezurti bat du enganatzen, ez-
deus batek ezdeus bat, itsu batek

itsu bat, eri batek eri bat, gizon batek bertzea aho-betheka handiesten duenean ; eta finkarik gabeko laudorioek ahalgetzen baizik ez dute, egiazki, emanak zaizkona. Ezen, san Frantses umilak ziona, nor zonbat ere baitaukazu zuk, Jauna, eta izaitez da hura hanbat, den gutienik ez gehiago.

51^{garren} KAPITULUA.

Obra handientzat on ez dena, ttipietan egon behar dela.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, bertuteari buruz ez dezakezu bethi berotasun bera atchik ; ez zagozke ere bethi khartsutasunaren ozka berean : noizean behin, sortzez eta izaitez makurra zirelakotz, nahi-t'ez zira jautsiren beherago, eta zure bizi galkorraren hazta ezinbertzez eta hasperenka duzu jasan behar-ko. Gorputz hilkor hori deramazu-no, unhadura eta bihozmin asko badukezu. Gorputz hori baduzuno, gorputz horren haztak maiz auhenkaraziko zitu, bihotza hertsatzen

dautzula, ez baitzitu arimako zere-
tan geldi-geldia utziko, ez eta Jain-
koaren behin bethikotz begiresterat.

2. — Orduan dukezu on, orduan,
kanpo lanpide chumeetarat ihes
egitea ; obra on zonbaitetan zure
gogoaren jostatzea ; fidantza han-
dienarekin nere ikustaldiaren ai-
duru egoitea ; jabaltzerat itzuli
ez nitzaitzuno, zure bihotzeko
agorraren eta arrotzaren pazien-
tziarekin jasaitea. Itzuliko nitzaitzu
bada segur. Nekeak ahantz-araziko
dauzkitzut. Gozaraziren zitut bi-
hotzeko bakeaz. Zabalduren dauz-
kitzut Liburu Sainduetako alhor
bihitsuak : bihotza zorionak han-
turik nere manamenduen bideari
abia ziten lasterka. Eta erranen du-
zu : *Bizi huntako minak ez dira, egun
batez agertuko zaitan ospearen bethe.*

52^{garren} KAPITULUA.

Gizonak ez duela uste ukan behar
atseginak dituela hartze, baina
ba zigorradak.

1. — ARIMAK. — Zure kontsola-
menduen ez niz gai, Jauna, eta nere

bihotzerat jauts ziten ez dut merezi. Zuzenki ari zaizkit beraz, gabezian eta auhenetan uzten nuzularik. Itsasoaren bethe nigar egiten ahal banu ere, ez nintazke oraino zuk kontsolatzeko gai. Zigorra eta zaharoa baizik ez ditut hartze, ardura eta handizki laidoztatu zitutalakotz eta milagisetarat dutalakotz bekatu egin.

Oro ontsa haztatu ondoan, ait-hor dut ez nizala atsegin ttipienaren gai. Bainan zuk, Jainko samur eta urrikaltsua, zuhauk eginak suntsi ditezen nahi ez duzuna, — *zure oneziaren aberastasuna urrikalmendu-ibaietan ichurtzea gatik*, zor ez zaion negurrian zure zerbitzariari bihotza altchatzen diozu, Jainko bati doakon aran. Zure kontsolamenduak, alabainan, gizonen arteko solas hutsaletarik bertzelakoak dira.

2. — Zer egin dut, Jauna, zuk niri zerutikako kontsolamendu ttipienaren emaiteko? Nere orhoitean, deus onik ez dut egin; gaizkirat aldiz ichuria nintzan bethi

eta biziaren zuzentzerat nagi. Horra egia, nik ezin ukatua. Bertzerik banerasa, niri bihur zinitazke eta ez nuke nehor aldekorik.

Nere bekatuentzat er dut hartze, baizik ifernua eta bethiereko sua? Zinez aithortzen dut laido eta trufa guziak merezi ditutala eta zure zerbitzari khartsuen lerroetan sartzeko ez dutala zuzenik. Eta, nahiz bihozmin dutan huntaz, egiaren alde jarriko dut lekuko nere burua bera: hobendun nizala aithortzen dut, zure urrikalmenduaren errechkiago ardies-tekotan.

3. — Nizan bezala hobendun eta ahalgeak urtua, zer erran dezaket? Hitz hau baizik ez dut utziko erortzerat: Bekatu egin dut, Jauna, bekatu egin, urrikal zakizkit, barka ezadazu othoi. *Nere atsegabeen nigar chorta zonbaiten ichurtzerat utz nezazu, leku ilhun eta herioak goibeldurik daukan hartarat joan baino lehen.*

Hobendunari, bekatore dohakabeari zer diozu galdatzen, bere

bekatuen urriki minarekin apha dadin baizik? Egiazko urrikitik eta bihotzeko umiltasunetik sortzen da barkamenduaren esperantzza; hek dute jabaltzen bihotz iraulia; hek gibelerat itzultzen galdu grazia; eror ditaken Jainkoaren hasarrea hek baztertzen, eta besarka saildu batean hek batzen arima urrikitua Jainkoarekin.

4. — Bekatorearen urriki umila laket zaitzu, Jauna, isentsuaren usaina baino biziki laketago. Hura da zure oin sailduen gainerat ichurtzea nahi zinuen gantzugailua, *ezen bihotz urrikitu eta umila ez duzu behinere arbuiatu*. Urrikian da etsai errabiatuaren kontrako ihes-lekua; urrikiak du oneratzan eta garbitzen bide bazterretan lohitu eta zikindu den bihotza.

53^{garren} KAPITULUA.

Lurreko zerer atchikiak daudenen baitan ez duela graziak uztarik emaiten.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, handizki baliosa da nere grazia;

atze dituen zerekin eta lurreko gozakariekin ez dezake nahas-mahasik onets. Graziak pochelu dituen guziak behar ditutzu beraz baztertu, bihotzeratu nahi baduzu. Urrunt zite guzietarik, bakhar bakharrik egoitea maita zazu, solas alferretarik egizu ihes, othoitz zazu geroago gehiago Jainkoa eta khartsukiago, urrikitan eta garbi idukitzea gatik bihotza. Munduari begiak hets, den guzia ez balitz bezala, eta Jainkoari lot lurreko gauzer baino hertsikiago.

Ez dezakezu gogoa ni baitan finka eta, orozbat, gauza iragan-korretan atsegin har. Ezagunetarik eta adiskideetarik urrundu behar zira eta lurreko gozakari guzietarik kanpo egon. Giristinoer hau zioten galdatzen Jondoni Petrik: *Arrotz eta bidekari batzu bezala ibil zitezten mundu huntan.*

2. — O zer fidantza duken hiltzerat doanak, atchikimendu bihi batek ez badauka munduari joserik ! Bainan eri den arima ez dagoke guzietarik hola bazter ; eta lur-

reko gauzer josirik dagon gizonak ez daki, zonbat bere buruaz jabeago den bere baitan bizi den gizona.

Egiazki khartsu nahi bazira, bai hurbilekoer bai urrunekoer behar diozute egin uko eta zeure buruari nehorri baino gutiago fidatu. Zeure buruaren osoki garaitzerat heltzen bazira, etsai guziak errechki azpiratuak dituzketzu. Garai-ik handiena, nork bere buruaren garaitzea. Bere burua hezten duena, alabainan, gorputza arimaren sehi eta arima nere zerbitzari ezartzeko gisan, hura da, hura, bere buruaren jabe eta mundu guziaren nagusi.

3. — Goien hortarat heldu nahi bazira, gizonki behar duzu, hasian hasi, haizkorarekin erroari lotu, zure buruaren eta lurreko ontasunen alderat duzun amodio gorde eta makurraren mozteko.

Bere buruaren sobera maitatze-tik dathorzkio gizonari, ondoan garaitzeko eta erotik khentzeko dituen aztura guziak. Bere alderako amodio itsutik athera bezain

sarri, bake eta jabaldura handia duke bihotzean.

Bainan beren buruari hiltzerat gutiak direlakotz ari eta beren hartarik ilkitzerat gutiak lehiatzen, hartakotz daude, bethi berdin, jaidura tzarren esku-makil, eta gogoa ezin dakiokete beren buruaz gorago altcha. Bere buruaren jabe nerekin ibili nahi duenak, bere bihotzaren lerrabideak gogorki behar ditu zaindu eta kreatura bakhar bati ere atchikimendu bereziz ez lotu.

54^{garren} KAPITULUA.

Graziaren urratsak naturalezaren urratsetarik bertzelakoak direla.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, beha ontsa graziaren eta naturalezaren urratser : nahiz biziki aiher diren elgarri, non zoin diren nekez da ikustea ; jende khartsu eta argituenek berek batzu bertzeetarik doi-doi dituzte berechten.

Orok ongia nahi segur, eta, beren elhe eta obretan, guti edo aski

bilhatzen ; hortakotz ditu bada ongiaren itchurak enganatzen gizon hanitz.

2. — Naturaleza maltzurra da, jende hanitz bereganatzen du, sartan sartzen eta enganatzen, ba eta da bethi beretzat ari ; grazia, aldiz, lañoki dabil, gaizkiaren itzalarari berari ihes egiten du, arte bihirik ez hedatzen, oro Jainkoarentzat ditu egiten garbiki eta Jainkoa baitan da pausatzen bere azken mugan bezala.

3. — Naturaleza heriotzeari bihurri ; hertsaturik izaithea ez du onesten, gaitzi zaio azpira dezaten edo eskupeko ezar ; bere oldez eskuperatzeak latz egiten dio. Graziak aldiz zeure buruaren nekatzerat zeramatza, zure jaidura tzarrer ihardukitzerat, bertzeer mendutzerat. Harekin zure libertateaz ez duzu acholarik ; garaitua izaithea, bertzeen azpiko bizitzea berdin zaitzu ; zure buruaren jabe ez eta nehoren nagusi izaithea ez duzu nahi, bainan ba Jainkoaren eskuko bizitzea, egoitea eta izaithea bethi

eta Jainkoaren gatik *edozoinen eskupean umilki aphaltzea*.

4. — Naturaleza beretzat ari da lanean, nork zer on ekarriko dion begiak landatuak dago. Graziak aldiz ez du behatzen nondik zer on duken nor-berak beretzat, baina ba zer onik duketen ere bertze zonbaitek.

Naturalezak ohore eta jauspén gogotik du hartzen ; graziak aldiz ohore eta ospe guziak Jainkoari ditu leialki bihurtzen. Naturaleza laidoen eta ahalgeen beldur da ; grazia aldiz, Jesusen izenean, laidoen jasaiteaz botz. Naturalezak alferkeria eta pausa maite ditu ; graziari aldiz lana besta bat baitzaio, lanean gogotik da ari.

5. — Naturaleza gauza pollit eta ederren ondotik dabil, tchar eta itsusiak bere ganik urrunduz. Graziari aldiz gauza bakun eta aphaltak laket zaizko ; den kazkarrenak ez du lotsatzen, piltzardunak berak ez izitzen.

Naturaleza lurreko ontasun gose, heien ukaitiak du bozkariatzen,

galtzeak ilhuntzen, elhe gaichto ttipienak khechatzen. Grazia aldiz, bethiereko ontasuner beha dagola, lurrekoer ez da lotzen, hauien galtzeak ez du histen, elhe makurrenek ez hasarretzen : bere ontasunak eta zoriona zeruan ezarririk dauzkalakotz, deusik galtzen ez den zeruan.

6. — Naturaleza zikoitza da. Emaiten baino gogotikago du hartzen. Berea du choilki maite. Graziak aldiz berea gogotik emaiten orori, beretzat bakharririk deusik ez nahi, beretzat aski guti. Baidu uste *emaiteari atsegin gehiago darraikola hartzeari baino.*

Naturalezak lurreko zeretarat, atsegin tzarretarat, esdeuskerietarat eta solas alferretarat du bere ichurkia. Graziak aldiz Jainkoaren ganat eta bertute biltzerat altchatzen gizona. Ordutik hunek lurreko ontasuner uko eta munduari ihes baitu egiten, gorputzaren nahikeriak zaphatzen ditu, barreia-bideak bakantzen, jendeetarat agertzeak berak ahalgetzen.

Naturalezak bere atsegina gorputzari doazkon gauzetan gogotik du hartzen ; graziak aldiz bere zoriona Jainkoa baitan baizik ez du bilhatzen eta, lurreko zer guziak oinkaturik, bere atsegina Ontasun soberanoa baitan jartzen.

7. — Naturaleza bethi beretzat eta bere onetan ari da. Urririkorik ez du deus egin nahi. Bertzeentzat ari da, uste duelarik hok ordaina edo zerbait gehichago emanen diotela dela fagore, dela laudorio. Egiten duen izpia, emaiten duen pochia zer-nahi bazaizko, zer-nahi badirela nahi luke erakuts balezote lagunek.

Grazia aldiz ez dabil urtheek deramatzaten ongien ondotik : Jainkoaz bertze saririk ez zaio sori. Bizitzeko baitezpada behar dituen berer ez da atchikia, bethiereko biziaren irabazteko on dituen negurrian baizik.

8. — Naturaleza adiskide eta ahaide hanitz ukaitiak alaitzen du ; sortzez handietarik balin bada edo nolazpeit handien lerrorat hel-

dua, dagon mailaz da hanpatzen. Handien alderat dena agur, aberatsetarat dena elhe zuri, bere kidekoen goresle bethi.

Graziak aldiz bere etsaiak ere maite ditu ; grazia adiskideen ketaz ez da urgulutan sartzen. Grazian denari ez zaio deus aitoren seme edo familia zaharretarik izaitea, non ez zituen bere arbasoak bertutez bertzeer nagusi. Gabezian denari aberatsari baino begitarte hobe ohi du egiten ; hobenik-gabearen alde gogotikago hartzen, azkarraren alde baino. Egia maite duen gizona du laguntzat nahi. Gezurtiaren ganik baztertzen da. Jende onen sustatzetik ez da baratzen, onak hobetzerat lehia dituzen oraino, beren bertuteaz Jainko-Semearekin eite hartzeko chedetan.

9. — Naturaleza eskas ala pochelu duenaz laster erranguratzen da ; graziak aldiz gabezia pazientziarekin du jasaiten. Naturalezak beraren ontsatzerat bidatzen ditu oro ; bere intresentzat gudukatzen

kalapitan. Graziak aldiz guziak Jainko ithurburuaren ganat ditu itzultzen; ongia bere ganik eta berez-bere dukelakorik ez du. Eztabada ez zaio laket; bere iduripenean ez da thematzen, hobea iduriturik. Bere asmu eta gogo guziak onhartzeko uzten ditu bethidanikako Zuhurtziari; jujatzeko, Jainkoari.

10. — Naturaleza berri eta segeretu gose da; bere buruaren erakusterat-irrikatua da, nola gauza guzien ikusterat, ikuskatzerat bere begiz; ezagutua izan dadin, laudatua, miretsia, horra zer tirriak derabilan.

Grazia aldiz ez da berriketari, ez begi-luze: badaki aztura hoik harjoaren ustel usain bat badutela, — berririk deus, deus iraunkorrik ez denaz geroz lur gainean.

11. — Graziak erakasten dauku beraz gorputzeko nahikerien negurritzen, geure baitan ez alaitzen, gure buruaren behar gabe ez agertzen, gorderik egoiten, laudatuak eta miretsiak izaita merezi dugu-

larik. Nahi du, jakitate ala bertze edozeretan, arimarentzat on dukeguna baizik ez dezagun bilha, hau orozbat Jainkoarentzat ohore delarik eta ospe.

Bere alde diren edo egiten dituen ongientzat ez dabil laudorio-keta; du baxharrik nahi Jainkoa izan dadin goretsia, bere amodio garbian igortzen dituen emaitzetan.

12. — Grazia hori naturalezaz goragoko argi bat da, Jainkoaren emaitza berezi bat, hautetsien zigiloa edo marka eta salbamenduren finka : gizona lurreko gauzetarik zerukoan maitatzerat derama lehen gorputzeko atseginetaratzagona arimako zeretaratzustuz.

Herstuago beraz eta heziago naturaleza, eta graziaren ihintza egunetik egunerat nasaikiago heltzen choko guzietarat, gizona baitan alki berri egiten duela Jainkoarentzat.

55^{garren} KAPITULUA.

Gure jitearen tzarraz eta graziaren ondorio onez.

1. — ARIMAK. — Nere Jainko Jauna, zure eite eta idurirat egin nuzuna, emadazu, othoi, nere salbamenduko hain baitezpadakoa erakutsi dautazun grazia handi hori, nere jite tzar, bekaturat eta galbidetarat herrestan neramana hez dezatan. *Nere gorputzean sendi dut alabainan bekatuaren legea, arimaren legeari aiher dagona eta nere gutizia tzarren bethetzerat neramana, nahi badut ala ez. Nere jaidura tzarrer ez dezaket iharduk, zure grazia saindua bihotzerat bero beroa ichuriz laguntzen ez banuzu.*

2. — Zure graziaren beharretan niz eta behar handitan, *nere jite, haurzarotik gaizkirat ichuria dagonaren garaitzeko. Adam lehen gizonaren bekatuak kotsatu du gure jitea. Haren hutsaren ondorio gaichtoa jautsi da gizon guzien gaine-*

rat. Oro lehertuak gauzka. On eta zuzen egina zinuen naturalezak, arbasoaren bekatutik ahulezia dakar eta makurkeria. Bere gain utziz, ez doake makur baizik, lurreko gauzetarat eroriz buruz behera. Gelditu zaion ahal izpiak iduri du hauspean gorde pindarñoa.

Ahal ttipi hori sortzetik dugun adimendua da, hedoi lodi batzuek alde orotarik inguratua. Badaki oraino ongiaren berechten gaizkitik, gezurretik ere ba egiaren, bainan ontsa zaionaren obratzeko ez du ordean ahalik : egiaren argi bethea ez baitauka arren bere baitan eta bihotzeko kharra ez baitu osoki garbia.

3. — Hortako dut bada, Jauna, gizon khartsu bezala zure legean atsegin hartzen ; hortako niz ohartzen zure manamenduak onak direla, zuzenak eta sainduak, gaizkia gaitzesten dutelakotz eta gutarik bakotcha bekatutik zehartzen. Bainan nere larruaren barnean, bekatuaren legeak bere lokarriez tinkatua nauka ;

adimenduari baino jarraikiago niz gorputzeko nahikerier.

Hortako dut ni baitan ongiaren gutizia, bainan ezin egina era ba. Hortako ditut chede onak hartzen ardura ; bainan nere ahulezia zurkaizten duen grazia eskasten zaitanean, den trabarik ttipienari amor emaiten diot eta erortzen niz. Saindutasunerako bidea itsu-mandoka hatzemaiten dut, garbiki ikusten orduan zer dutan egiteko ; bainan, nere ustelduraren haztak lehertua, ez nitake deusetan ontosoki.

4. — Oi Jauna, zure graziaren zer behar handitan nizan, ontzen hasteko, onbideari jarraikitzeke, onbidearen bururaino heltzeko ! Hura gabe, ezen, deusik ez dezaket ; zu baitan ordean urrats on guzien egiteko ahala badut, zure grazia lagun.

O zinez zerutikako grazia, nehork merezimendurik ez baitu hura gabe ; hura gabe sortzez ditugun dohainak ez dira deus. Jakitate, aberastasun, edertasun, in-

dar, antze, aho eder, hoik oro, Jauna, graziarik gabe deus ez dira zure begietako. Naturalezako dohainak erkide dira alabainan onentzat nola gaichtoentzat; bainan grazia ala karitaterako lehia hautetsiek dute baxharrik ukaiten dohainez; hartarik dira ezagun bethiereko biziak gai direnak.

Grazia hain da gauza handia non, hura gabe, geroaren asmatzeko ahala, mirakulu egitekoa, Jainkoaren begirestekoa bera deus ez baitira. Zer diot? Ez fedea ere, ez esperantza, ez bertze bertuteak ez zaizkitzu laket, grazia eta karitate-rik gabe.

5. — O grazia guziz dohatsua, adimendu laburreko gizona bertutez aberasten duzuna eta ontasun handien jabea umiltzen, zato, jauts zite ni ganat; zure kontsolamenduez bethe nezazu goizean jeiki orduko, agortasunak sobera akiturik etsi ez dezan nere bihotzak.

Othoi, othoi, Jauna, urrikal zakizkit: zure grazia aski dut alabainan,

jitez nahi dutana ez ardietsirik ere. Guduek eta hersturek leherturik ere, gaitz bihi baten beldurrik ez duket, zure grazia nerekin dutano. Hura da nere indarra ; hura, nere argia eta laguntza. Etsai guzier nagusi da indarrez ; jende zuhur guzier, zuhurrez. Hak du erakasten egia, bizia hak onerätzen, argitzen bihotza eta hersturetan jabantzen ; hak ditu ilhundurak arintzen, beldurra khentzen, othoitzerako khar-rari hazkurri emaiten ; hak jauzarazten urrikiaren nigarrak.

Hura gabe zer niz ni, doi-doi suko on den egur eihar bat baizik ? Aitzin-biderat jinik, zure graziak bethi lagunt nezala beraz, Jauna ; hertsatuki neramala obra onetarat : deiadar egiten dautzut, Jesu-Kristo zure Semearen bitartez. Halabiz.

56^{garren} KAPITULUA.

Gure buruari behar diogula uko egin, eta kurutzearekin Jesusi jarraiki.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, zeure buruari zonbat ere baitiozu

eginen uko, hanbatez zira ni baitan sarturen. Hala nola bihotzean ba-ke-a baitauka kanpotik deus guti-ziatzen ez duenak, halaber, bere buruari uko eginez da nor-bedera batzen Jainkoarekin. Nakaizdura-rik eta errangurarik gabe nere nahi sailduaren egiterainokoan, zeure buruaren erdeinatzen nahi dautzut erakatsi.

Jarrai niri : *ni niz bidea, egia eta bizia*. Biderik gabe ezin aitzina ; egiarik gabe ezin ezagut ; bizigai-lurik gabe ezin bizi. Ni niz hartu behar duzun bidea ; ni, sinetsi be-har duzun egia ; ni, iguriki behar duzun bizia. Ni niz bide zuzena ; ni, lehen eta azken egia ; ni, egiaz-ko bizia, bizi dohatsua, bere baita-rikako bizia. *Nere bidean balin ba-zaude, egia ezaguturen duzu ; eta egiak zure buruaren jabe ezarriko zitu, eta bethiereko bizia duzu ar-dietsiko.*

2. — *Nerekin bizitzerat heldu na-hi bazira, jarrai nere manamenduer.* Egia nahi baduzu ezagutu, sinets ni baitan. Osoki saildutu nahi ba-

zira, sal oro. *Nere ondotik jin gogo bazira, egin uko zure buruari.* Bizi dohatsuaz nahi bazira jabetu, erdeina oraiko bizia. Zerurat altchatu nahi bazira, umilia mundu huntan. Erreginatu nahi baduzu nerekin, ereman nere kurutzea. Kurutzearen zerbitzariak dute bakharrik zorionaren eta egiazko argiaren bidea kausitzen.

3. — ARIMAK. — O Jesus Jauna, munduak erdeinatzen duen bizi hertsia ereman duzunaz geroz, emadazu, othoi, mundua oinkatuz zuri jarraikitzeke grazia. *Sehia, ezen, ez da bere nagusia baino gehiago, ez eta haurra bere erakaslea baino gorago.*

Zu bezala bizitzerat ar bedi zure zerbitzaria, hartarik baitu bere salbamendua eta egiazko saindutasuna. Zure biziaz kanpo irakurtzen edo entzuten ditutan guziak ez dautet atsegin ez zorion osorik emaiten.

4. — JESUSEK. — Nere haurra, gauza hoik oro badazkitzunaz geroz, dohatsu zu, egiten baditutzu.

Nere manamenduak ezagutzen dituenak eta begiratzen, hak nu maite. Eta nik ere maitatuko dut hura, nere burua hari agertuko diot eta nerekin dut jar-araziko nere Aitaren erresuman.

5. — ARIMAK. — Jesus Jauna, zure erranaren, zuk hitzemanaren arabera egina izan bedi : zuri esker, negurririk gabeko zorion hartaz izan nadila gai. Zure eskuetarik hartzen dut, ba hartzen, kurutzea ; eremanen dut, ba eremanen zuk nahi ukan duzun bezala, hil artio.

Zinez, jainkotiarraren bizia kurutze bat da, bainan zeruko osperat deramana. Abiatu niz ; gibel egiterat ez niz haizu ; gelditzerik ez dut.

6. — Ea, aneia maiteak, goazen elgarrekin : gurekilan izanen da Jesus. Jesusen gatik dugu hartu kurutzea, Jesusen gatik dezagun ereman bururaino. Jesus izanen da gure laguntzalea, gure aitzindari eta biderakusle den bezala. Horra gure Erregea aitzinean doakigula ; gure alde joko du haren besoak.

Garraizkiola gizonki; nehor ez bedi izi; *gauden gogo bethez biziaren galtzeari gudu hortan*; bainan gure ohorea ez dezagun beltza, Kurutzeari ihes eginez.

57^{garren} KAPITULUA.

Nehork ez duela behar etsitu, huts zonbaiten gatik.

1. — JESUSEK. — Nere haurra, zorion aldartetan botz eta khartsu baino, nahiago zitut nahigabetan jasankor eta umil ikusi. Zendako ilhun, jendeek gain emaiten dautzuten huts ttipi baten gatik? Handiagoa izan balitz ere, ez zinuken gogoetatzerik. Utz elheak erortzerat. Egina zaitzun zimikoa ez da lehena, badakizu holako baten berri; ez da ere izanen azkena, luzaz bizi bazira.

Baduzu bihotzik aski, deus khechabiderik gertatzen ez zaitzunean. Kontseilu onen ere emaiten bada-kizu eta elhe onez bertzeen pizkortzen; bainan, bat-batean nahiga-beak jo orduko, horra non ziren

zuhau argi eta indarrik gabe. Beha zonbatetaraino ziren beratza, gauzarik ttipienetan hoin ardura ikusten duzun bezala, eta bizkitartean Jainkoaren oldez da hori, nahi baitu salba ziten.

2. — Khen ahal bezanbatean bihotzetik pilpirak; atsegabeak hunkitzen badu, gaina har bezo berehala, lotsa nagusitzerat utzi gabe. Jasan bederen pazientziarekin, ez badezakezu arraiki jasan. Zerbait entzunik bihozmin baduzu eta sumintzen bazitu, zaude ezteki; zure ahotik atheratzerat ez utz deus, jende ahulak ahalge ditazkeenik. Zure zainak laster jabalduko dira eta itzultzearekin graziak gozatuko dautzu bihotzeko kiretsa.

Bizi niz bethi, dio Jaunak, zure laguntzeari nagola eta sekula baino gehiago zure kontsolatzeari, baldin niri fidatzen bazira eta dei egiten badautazu khartsuki.

3. — Izan bihoz dunago eta gehiagoren jasaiterat zaude. Ez dira oro gal, atsegabeak eta gudu bor-

titzak maiz gainerat ditu^{tz}zulakotz. Gizon zira, ez Jainko ; gorputz zira, ez aingeru.

Bertutearen ozka berean nondik zindagozke alderat, aingeruek zeruan eta lehen gizonak lurrian ez dutenaz geroz iraun ahal ukan ? Auhenetan daudenak nik arintzen ditut eta salbatzen ; eta beren ahuleziaren berri dakitenak, nere Jainkotasunerat nik altchatzen.

4. — ARIMAK. — Jauna, goretzia izan bedi zure hitza, *nere ahoarentzat erlearen ezti baino eztiagoa den zure hitza*. Hoinbertze atsega-been eta hersturen erdian zer egin dezaket nik, zure elhe onek altchatzen ez banute ?

Azkenean zeruratzen baniz, zer zaiket jasaitea, jasanik ere hoinbertze ? Emadazu heriotze on bat ; mundu huntarik bertzeratze dohatsu bat duketala zu ganik. Orhoituz nitaz, nere Jainko Jauna, bide chuchenaz nezazula ereman zure erresumarat. Halabiz.

58garren KAPITULUA.

Gure ikusmenetik gorago ez dugula zeren beha; Jainkoak beretzat dauzkan jujamenduetan ez dugula sartzerik.

1. — JESUSEK. — Begirautzu, nere haurra, zure adimenduaz goragoko zeretan eztabadan artzetik eta Jainkoaren jujamendu gordeen kitzikatzetik; zendako den bat debalde utzia eta bertzea graziaz gaindika bethea; zendako den hau auhenez ithoa eta bertze hura oho- rez estalia. Gizonen argi guziez gorago daude gauza hoik; gizonaren adimendu eta jakitate guziak ez du Jainkoaren jujamenduen chilatzeko ahalik.

Beraz etsaiak holako tirriak igortzen dauzkitzularik edo oraino lagun begi-luze batzu gauza hoik jakin beharrez dabiltzalarik, ihardets zuk profetarekin: Zuzena zira, Jauna, eta zuzenak dira zure jujamenduak. Edo oraino: Egiak dira Jainkoaren jujamenduak eta berenaz zuzenak. Gizonak nere ju-

jamenduen beldurti behar du, ez zilatzaile, haren adimenduaz gorago direlakotz.

2. — Sainduen merezimenduak ere ez hazta ; heien gainetik ez kalapita, zoin den sainduago edo zerruan handiago. Hortarik dira sortzen ardura eztabada alferrak eta aharrak ; burgoikeria eta urgulua du hazten, bekaizgoa pizten eta herra, hau ari dela saindu baten goresten, hura bertze saindu batez espantuka.

Holako zeretan sartzeak ez dakar gibelondorik deus ; gehiago dena, sainduer gaitzi zaiote ; Jainkoa, ezen, ez da lipiztari, bainan baketiar, eta bakea egiazko umiltasunari datchiko, ez urguluari.

3. — Batzuek saindu bat maiteago dute bertze bat baino ; bainan hortan beren bihotzak derabiltza, Jainkoak baino gehiago. Saindu guziak nik ditut eginak, nik graziaz duntuak, nik saristatuak zerruan.

Heien artean nork zer merezimendu duen badakit nik ; ukan

dituzten grazia guziz gozoak nik emanak naizkoten aitzinerat; mendeak mende ziren baino lehen, nere hautetsiak ezagutzen nituen. Nik ditut mundutik bereziak, ez n te hek hautatu lehenik; nere graziaz deitu ditut eta nere urrikalmenduan nereganatu. Gudu mota askoren artetik nik ditut athera, atsegin espantagarrienak heien bihotzerat nik ichuri, iraupena nik diotet eman, heien pazientzia nik saristatu.

4. — Azkena ezagutzen dut nola lehena, eta direnak oro negurririk gabeko amodio batez ditut besarkatzen. Nere saindu guzietan ni nuzu behar goretsi, oroz lehen ni benedikatu eta ohoratu, nik ditut guziak hoin gora altchatu bethiereko ospean, aitzinetik gai ez zirelarik hautetsi bainituen.

Saindu ttipienetarik bat gutiesten duenak, handiena ez du gores-ten, handia, ezen, eta ttipia nik eginak ditut. Saindu bat aphaltzen duenak, zeruan diren bertze saindu guziak eta nihau gitu aphaltzen.

Saindu guziak amodiozko lokarri batek elgarri josirik dauzka : denek gogo bera dute, nahi bera, eta orok elgar maite dute maitetasun beraz.

5. — Bainan oraino gehiago dena, beren burua eta merezimendurak baino maiteago nute ni. Beren buruaz gorago nik altchaturik, berentzat zuten amodioa suntsiturik, nere amodioan osoki barna daude, eta ni baitan pausaturik gozagarritzko bake batean. Deusek ez ditu handik baztertzen ahal, ez histen ahal ; bethiereko Egiak bethetzen dituela, amodio ezin hil batek sutan dauzka.

Gizon lurtiarrak ez ditezela beraz sainduak zer eta nola diren ondotik ibil, beren atsegin makurren berri baizik ez dakitenaz geroz. Sainduen ospea ttipitzen dute edo handitzen beren ichuriaren arabera, eta ez bethiereko Egiaren arabera.

6. — Asko ez-jakinean mintzo dira : heien artean guziz, Jainkozko argiak hunkitzen ez dituenak,

bakan baitute hok norbait maite buruzko amodio garbi, oso batez. Bihotzeko ichuri batek, gizonaren gizonerako amodio batek dera-matza holako edo halako saindu-aren alde; uste baitute zeruko bizia lurreko biziaren idurikoa dela. Bainan lurtiarrek uste du-tena bertzerik da, bertzerik, Jain-koak argitu gizonek ikusten du-tenetik.

7. — Beraz, nere haurra, zure jakitateaz gorago diren gauza hoitan ez zirika zure adimendua; izaitekotz, artha handienarekin le-hia zite egun batez Jainkoaren er-resuman leku baten hatzemaiterat, azkena bada ere izanen.

Zeruan nor den sainduena eta handiena norbaitek balaki ere, zendako luke ezagutza hori, umil ez badago nere aitzinean eta nere Izen saindua goresten ez badu are gehiago? Bere bekatuen izigarriaz, bere bertuteen ttipiaz orhoit dena, ikusiz sainduen saindutasunetik zonbat dabilan urrun, Jainkoak hura maiteago du, zeruan zoin den

saindu handiena edo ttipiena ari dena baino.

Khartsuki sainduen othoiztea eta, umil bihotza, heien arartekotasunaren eskatzea hobe da biziki, zer eta nola diren behar gabe bilhatzea baino. Sainduak botz dira, osoki botz beren dohatsuan, bertzerik zer dukezu jakin beharrik hetaz? Nola diren badakizunaz geroz, zendako erabil zure mihia solas alferretan?

8. — Beren merezimenduez ez dute espanturik sainduak; beren baitarik deus onik ez dutela aithortzen dute eta duten ongi guzia niri bihurtzen, ezen nik emanak daizkotet oro, nere negurririk gabeko amodioan. Hain nute maite eta zorionez hain dira betheak non, heien ospeak deusik ez baitu eskas eta heien zorionak ez baituke eskasik deus.

Saindu guziak zonbat ere baitira zeruan gorago, hanbatez dira beren baitan umilago, hanbatez ere nitarik hurbilago, eta nik hanbatez ditut maiteago hek. Horta-

kotz da errana : *beren koronak Jainkoaren oinetarat aurtikirik, ahospez erori zirela Bildotsaren ait-zinean eta menderen mendetan bizidena adoratu zutela.*

9. — Hanitzak badaude nor othe den zeruetan handiena, ez dakitelarik ttipienen artean sartzeko gai ditazkenetz berak. Zeruan oro handi dira, ttipienak ere, oro Jainkoaren haur deituak izanen baitira eta deitu bezala izanen. Ttipiena gizadi handi baten buruzagia bezala izanen da, bekatopeak bizitze luze baten ondarrerat ez duelarik aurkituko heriotzea baizik.

Nere dizipuluak elgarri baitzauden nor othe den zeruetan handiena, nik hauche nioten ihardetsi : ez bazirezte itzultzen gaizkitik ongirat eta haur ttipien idurikotzen, zeruko erresuman ez zirezte sartuko. Nork ere baitu bere burua aphalduren haurño hunen heinerat, hura da handiena izanen zeruko erresuman.

10. — Zorigaitz, beren burua haurñoek bezala aphaldu gogo ez

dutener : zeruko athea hain da aphala non, ez baitira sartu ahalko. Zorigaitz ere, beren atseginak lur gainean hartzen dituzten aberatser, gabezian daudenak sartzearekin zeruan, kanpoan baitagozke hek orrobiaka.

Eta zuek, jende chumeak, algera zitezte eta bozkaria : *zuekdako baita Jainkoaren erresuma*, baldin egiari doakon bidez bazabiltzate.

59^{garren} KAPITULUA.

Nork bere esperantza eta fidantza choilki Jainkoa baitan behar dituela jarri.

1. — ARIMAK. — Jauna, bizi nizano, zeri edo nori berma? Zerupean ageri diren guzietan nor da nere atsegin handiena? Ez othe zu, nere Jainko Jauna, negurririk gabe urrikaltsu zirena? Non izan niz ontsa zu gabe? Non gaizki zurekin? Gabezian nahiago dut zuegatik, aberats baino zu gabe. Lur gainean ibilkari nahiago dut zure-

kin, zu gabe zeruaz gozatzale baino. Zu non, zerua han ; zu non ez, heriotzea han eta ifernua.

Zu zira nere gutizia guzia, zure ondotik behar niz beraz hasperenka, auhenka eta othoizka ibili. Zuri baizik ez nitake osoki fida, laguntza zu baitan baizik ez dezaket igurika behar-orduetan, nere Jainkoa. Zu zira nere esperantza, zu nere fidantza, zu bethi nere kontsolatzale jarraikiena.

2. — Oro beren onaren ondotik dabilta : zuk nere aitzinamendua eta nere salbatzea duzu choilki bilhatzen eta oro nere ontzekotan ditutzu antolatzen. Guduen eta nahigabeen erdian uzten nuzularik ere, nere geiagotzea gatik zira ari : ara hortaz frogatzen ohi baititutzu maite ditutzunak. Eta ez zitut gutiago maitatu behar, ez gutiago laudatu nere gorabeheretan, kontsolamendu handienez bethetzen banintuzu baino.

3. — Zu baitan beraz, Jainko Jauna, dut finkatzen nere esperantza guzia eta nere ihes-lekua,

zure eskuetan ezartzen nere nahigabe eta herstura guziak : zutaz bertze guziak aldakor baitzaizkit eta ahul.

Adiskide hanitz ukanikan ere, lagun azkarrenek lagundurik ere, jende zuhurrenek behar bezala argiturik ere, jakintsu handienen liburuek bihotza goraturik ere, nere buruaz jabetzeko ontasun handienak bildurik ere, leku gordeenean eta laketgarrienean gordeurik ere, zertan nitazke, zuk ez banuzu laguntzen, gerizatzen, azkartzen, goratzen, argitzen eta begiratzen ?

4. — Bakea eta zoriona iduriz dakarten gauzak deus ez dira zugegabe ; egiazko zorion mikorik ez dute emaiten. Zu zira beraz guzien burua, biziaren ithurburua, jakitate guzien erroa ; eta oroz gainetik zuri bermatzea da zure zerbitzariaren atsegini altchagarriena.

Nere begiak zuri buruz dauzkat ; zure eskuetan jartzen niz, nere Jainkoa, urrikalmenduen ithurria. Zerutik benedikata eta saindu zazu

nere arima, zure egoitza sainduaren han egiteko, zure bethiereko ospe ren han finkatzeko, eta zure Jainkotasunari aiher ditakeenik ez dadin ere han aurki deus.

Guziz ona eta urrikaltsua zirenaz geroz, beha ezadazu othoi; ilhunbetan eta herioarekin borroka zutarik urrun dabilan zerbitzariaren othoitza entzun zazu. Bizi huntako galbideen erdian geriza zazu eta begira zure zerbitzari chumearen arima ; zure graziak lagunt beza eta ereman, bakezko bidean gaindi, bethiereko Argiaren egoitzarat. Halabiz.

LAUGARREN LIBURUA.

SACRAMENDU SAINDUAZ.

Mahain saindurako Jesusen dei khartsua.

JESUSEK. — Zatozte ni ganat, lanaz akituak eta nekeetan zirezten guziak, eta nik arinduko zituztet. Nik emanen dautzuetan ogia, nere haragia da, munduari bizia emanen diona. Har zazue eta jan : hau da nere Gorputza, zuentzat emaiten dutana ; egizue hau nere orhoitza-penetan. Nere haragia jaten duena eta nere odola edaten, ni baitan dago eta ni haren baitan. Nik zuer erran hitzek egiazko argia eta bizia dauzkate.

LEHEN KAPITULUA.

Zonbat jauspenekin dugun behar
Jesus bihotzeratu.

1. — ARIMAK. — Zure hitzak dira hoik, o Jesus, bethiereko Egia, nahiz ez ditutzun oro egun berean erranak, nahiz ez ditugun oro leku berean irakurtzen. Zureak direnaz geroz eta egiak, eskerrekin eta fedeekin ditut behar hartu. Zureak dira, zuk erranak direnaz geroz; nereak ere dira, nere salbatzeko erranak ditutzulakotz.

Zure ahotik zorionekin hartzen ditut, nere bihotzean barnago sartzeko. Sustatzen nute hitz ezti, gozo eta amultsu hoiek; bainan nere bekatuek lotsaturik naukate eta nere bihotzeko lohiak sakramendu guziz saindu hortarik urruntzen nu. Zure hitz amultsuek biltzen nute zu ganat, nere bekatuen haztak aldiz tokiari lotzen.

2. — Manatzen dautazu, zeruan zurekin nahi baniz, fidantzarekin mahain saindurat nadin hurbil eta,

bethiereko bizi az eta ospeaz nahi baniz jabetu, zerutikako Ogitik jan dezatan. *Zatozte ni ganat, diozu, lanaz akituak eta nekeetan zirezten guziak, eta nik arinduko zituztet.* O hitz ezti, maitagarria bekatorearen beharientzat! Zuk, nere Jainko Jauna, gizon ezdeus eta herbaila zure Gorputz Sainduaren jaterat deitzen duzu! Baina ni nor niz, Jauna, zu ganat hurbiltzerat ausartatzeko? Zuk, zeruetako eremuen eremuak bethetzen ditutzunak: *Zatozte ni ganat!* diozu.

3. — Zeren gatik zure jauspén urrikaltsu hori, zeren gatik holako dei amultsua? Nondik ausarta ni zu ganat, nihauren baitan fidantza zerbait eman dezaketan onik deus ikusten ez dutana? Nola zuri idek nere etheko athea, zure begitarte guziz amultsua hainbertze aldiz laidoztatu ondoan?

Aingeruek ikharetan zituzte adoratzén, sainduak zure aitzinean beldurrarekin josiak daude, eta :

*Zatozte guziak ni ganat, zuk diozu !
Zuhauren ganik ez balitz dei hori,
Jauna, egia dela nork sinets ? Eta
hurbil gaizkiotzun zuhauk ez ba-
zinauku manatzen, gutarik nor
mentura ?*

4. — Noe gizon sainduak, bertze
zonbaitekin bere buruaren salba-
zekotan, arkharen egiten ehun
urthe zituen eman : eta nik nere
burua nondik dezaket aphain oren
bat barne, zeru-lurren egilearen
bihotzeratzeko doakon jauspenare-
kin ?

Moïs zure zerbitzari handi eta
adiskide bereziak, ezin ustelduzko
zurez moldatu zuen arkha bat,
urre garbienaz aphaintzen zuelarik,
legearen bi harri-lauzen ezartzeko
barnean : eta nik, nizan bezalako
har-joak, nondik duket lege-egile-
aren eta bizi-emailearen hain er-
rechki nere baitarat hartzeko ko-
peta ?

Salomon Israelgo errege zuhur-
renak zazpi urthe eman zituen tem-
plo espantagarri baten eraikitzen
zure Izen Sainduaren ohoretan ;

bururatu ondoan eskaini zautzun, eskerrak zaizkitzula bihurtzen zortzi egunez ; eta, turrutek bazter guziak inharrosten zituztela, oiuhka ari zelarik jendea bozkarioz, ospe handitan pausatu zuen batasunezko arkha aitzinetik berezia zaion tokian. Eta nik, gizonetarik herbailenak eta ezdeusenak, oren erdi bat doi-doi ez baineramake khartsuki, — ha ! oren erdi bat baino gutiago higatu banu behin behar bezala ! — nola zitzazket sar-araz nere etchean ?

5. — O nere Jainkoa, zer kharra-ekin lehiatu diren gizon saindu hoik guziak zuri atsegin egiterat ! Eta nik ondikotz zoin guti dutan egiten ! Zoin den laburra, komuniatu aitzin, nere bihotzaren ap-haintzen deramatan ephea ! Bakan niz nere baitarat osoki biltzen, bakanago nere gogoa bateie barreiatu gabe egoiten.

Bizkitartean zure aitzinean, nere Jainkoa, behar ez bezalako gogoe-ta bihirik ez lakiket jin behar, ez eta lurreko deusek ez nehork gogoa

hartu : bihotzeratu behar dutana, ez aingeru bat, bainan aingeruen Nagusia bera denaz geroz.

6. — Batasunezko arkha, barnean zauzkan gauzekin, eta zure Gorputz guziz garbia, bere ezin erranezko bertuteekin, ez dira bat bertzearen bethe, hurbilik ere ; ez elgarren bethe halaber Juduek legearen arabera egiten zituzten sakrifizoak eta zure Gorputzeko sakrifizoa, hek itchurazkoak baitziren eta heien eskasa hunek baitu orai osoki estaltzen.

7. — Zendako beraz ez dut su gehiago zure aitzinean ? Zure Gorputz Sainduaren jateko zergatik ez dut bihotza khar gehiagorekin aphaintzen, ohiko Patriarka eta Profeta saindu hek, bai eta errege eta aitzindariak beren azpiko zituzten jende guziekin, hainbertze artha ukan dutenaz geroz zor zaizkitzun ohoreen bihurtzeko ?

8. — David errege guziz khart-sua bere indar guziez jauzika arizan zen batasunezko arkharen aitzinean, Jainkoak haren arbasoer

egin ongien orhoitzapenetan ; asko musika-tresna mota ere egin-arazi zuen ; psalmo batsu moldatu, gero jendeak bozkariotan kantatzen zituenak ; berak halaber, Izpiritu Sainduaren graziak gogoa beroturik, chirribinka joz errepikatzen zituen ; erakatsi zuen Israelgo jende guzier nola beren bihotz guziaz Jainkoa gorets ; erakatsi oraino, elgarrekin Jainkoaren ohoratzen eta handiesten egun oroz.

Batasunezko arkhak holako kharra eta Jainkoaren alderat holako ohoreak sortzen bazituen orduan, zer sua eta jauspena ez dugu behar, nik eta giristino guziek, Sakramendu Sainduaren aitzinean, Jesusen Gorpütz guziz Sainduaren jaterat goatzilarik !

9. — Hanitzak tokiz toki bada-biltza Sainduen erreliken ikusteko; harriturik daude hek egin gauzak entzutearekin, heien ohoretan altchatu eliza ederrak ikustearekin ; heien hezur saindu zetaz eta urrez estalientzat badute behako eta musu : eta zu, hemen zitut aldare

gainean, nere aitzinean, zu nere Jainkoa, sainduen Saindua, gizonen Kreatzalea eta aingeruen Nagusia !

Beilari hoik begi-luze izanez dabilta ardura eta zerbait berririk ikusi beharrez ; nehor guti, aitzinean baino prestuago itzultzen denik ; bereziki, bihotzean egiazko urrikirik gabe, arinkeriaz dabiltzanean.

Hemen aldiz, aldareko Sakramenduan, oso osoa hor zira, o Jesus, egiazko Jainko eta egiazko gizona, eta bethiko salbamenduarentzat hazkurri nasaia zu baitan dugu biltzen, khartsuki eta behar bezala bihotzeratzen zitugun aldi oroz. Ez gituzte ez arinkeriak, ez jakingurak, ez gorputzeko atseginak zugaratzen, bainan ba fede biziak, esperantza khartsuak eta egiazko amodioak.

10. — O ezin ikus zitzazkegun Kreatzalea, zoin den miresgarria guretzat egiten duzuna ! Zoin ziren gozo eta urrikaltsua zure hautetsientzat, zure Gorputz Saindua jaterat emaiten diozutenaz geroz !

Zure egitate hori gure adimenduaz goragokoa da; horrek dautzu bereziki jende khartsuen bihotza biltzen, horrek diote berotzen zu ganako amodioa. Alabainan zure zerbitzari on, egun oroz beren buruaren hobetzerat ari direner, sakramendu guziz saindu horrek maiz emaiten diote khartsutzeko ahalbizia eta bertutearen amodio errea.

11. — O sakramendu horrek daukan grazia espantagarria, zure zerbitzariak baizik ezagutzen ez dutena, gaichtaginek eta bekatuaren meneko daudenek ezagut ez dezaketen grazia!

Sakramendu horrek dauku Izpiritu Sainduaren grazia ichurtzen bihotzerat; arimak hor ditu beritzen galdu indarrak, eta bekatuak khendu edertasuna hor bereztzen berriz. Grazia hori batzutan hain da handia non, darraikon khartsutasunari esker, ez bakharrik arimak, bainan ere gorputz ahulduak indar berri bat baitu.

12. — Hortako bereko da samin-

ki deitoragarri, ephel eta nagi baikau-
kaude, Jesusen bihotzeratzeko
nahikari gutirekin, hura delarik
bizkitartean hautetsien esperantza
eta sari baxharra. Alabainan Je-
susek gitu salbatzen, hak gitu ero-
si, hura da gure atsegina lur gai-
nean eta sainduen zoriona zeruan.

Oi deitoragarria ! zonbat jende
sakramendu salbagarri hortaz
achola guti dutenak, sainduen boz-
karioa delarik eta mundu guziaren
zurkaitza ! Oi gizonaren bihotza
zoin den itsu eta gogorra, sakra-
mendu espantagarri hortaz acho-
latuago ez izaiteko, iduri-ta, egun
oroz har ditakelakotz, gutiago du-
en balio !

13. — Sakramendu guziz saindu
hori toki batean baizik ez balitz
obratzen eta obratzeko aphez bat
baizik ez balitz munduan, zer le-
hiarekin loazken jendeak toki har-
tarat eta aphez haren ganat, sakra-
mendu hori obratzen ikusi nahiz !
Bada ordean aphez bat baino ge-
hiago, mezak hanitz tokitan badira:
zonbat ere lur gainean komunione

saindua hedatuago baitoa eta hantatez garbikiago ager ditezen Jainkoaren urrikalmendua nola amodioa gizonaren alderat.

Eskerrak, zuri, o Jesus ona, bethiereko Artzaina, zeren gitutzun gure desterruan eta gabezian zure Gorputz eta Odol sakratuaz hain amultsuki hazten eta sakramendu horren hartzerat zuhauk deitzen, diozularik : *Zatozte ni ganat, lanaz akituak eta nekeetan zirezten guziak, eta nik arinduko zituztet.*

2^{garren} KAPITULUA.

Sakramendu Sainduak erakusten daukula Jainkoa zoin den ona eta zoin maite gituen.

1. — ARIMAK. — Jainko on eta urrikaltsua baitan fedez betherik, hurbiltzen nitzaitzu, Jauna ; eri, nere Salbatzalearen ganat nathor ; gose eta egarriak zizpildua, biziaren ithurbururat ; orotaz gabetua, zeruko Erregearen hegalperat ; meneko, nere Nagusiaren eskueta-

rat; kreatura, Kreatzalearen al-
zorat; auhenek urtua, nere kont-
solatzale amultsuaren ganat na-
thor.

Bainan zer duket nere ezdeuse-
an, zu nere ganat jiteko? Zer niz
ni, zuhauren niri emaiteko? Be-
katopeak nondik du zure aitzinerat
agertzeko kopeta? Eta zu nola
zira bekatoarearen ganat jausterat
aphaltzen?

Zure zerbitzaria ezagutzen duzu;
badakizu bere baitan deus onik ez
duela, zuk emaiten diozunaren gai-
izaiteko. Zoin ezdeusa nizan ait-
hortzen dut beraz eta zu zoin ona
ziren eta amultsua ezagutzen; zuk
neretzat duzun amodio negurriga-
bearentzat eskerrak bihurtzen
dauzkitzut. Ezen zeure baitarik
duzu egin hori, ez nere merezimen-
duen gatik; egin, zoin ona ziren
hobeki jakin dezatan, geroago ge-
hiago zitzatan maita eta barnago
nadin finka umiltasunean.

Hori laket zaitzunaz geroz eta
hola daukuzunaz geroz manatu,
atseginekin dut hartzen nik ere zure

emaitza : nere bekatuek ez dautet agian pochelurik eginen.

2. — O Jesus guziz on eta eztia, zer jauspena, zer eskerrak, zer laudorioak dauzkitzugun zor, zure Gorputz Saindua daukuzulakotz emaiten ! Gizonik nehor ez da emaitza hori zoin den handia behar bezala erran dezakeenik.

Komuniatzean, nere Jaunaren ganat hurbiltzearekin, zer gogoetak dituzket, -doakon bezala ez dezaketanaz geroz adora ; hainbertzerainokoa dutalarik bizkitartean haren nere bihotzeratzeko gutizia ! Gogoeta hoberik eta salbagarriagorik zer duket, zure aitzinean osoki umiliatzea baino ? Gores-ten zitut, nere Jainkoa, eta bethi goretsiko ; nere burua gutiesten dut eta zure peko ezartzen, ezdeusa nizan bezain behera.

3. — Sainduen Saindua zu, eta ni bekatore zirtzil bat ! Ni zuri behatzeko ere on ez izanki-ta, horra non zu nitaraino ziren aphaltzen. Horra non heldu ziren nere ganat ; nerekin nahi zira, zure ma-

hainerat deitzen nuzu. Jaterat eman gogo dautazu zerutikako hazkurri bat : aingeruen ogia. *Eta ogi hori zuhau zira, bizirik den ogia, zerutik jaustia, munduari bizia emaiten duena.*

4. — Horra non den ageri zure amodioa ; horra non dugun garbiki ikusten zoin ziren ona ! Zer esker minak eta laudorioak ez ditutzu hartze hortakotz ! O zer chede on eta salbagarria zurea, sakramendu hori egin zinuelarik ! O zer afari gozo eta atsegingarria, zure Gorputz Saindua zinuelarik jaterat eman ! O zoin espantagarria zure obra, Jauna ; zoin handia zure ahalia, zoin miresgarria zure egia ! Erran duzu eta oro egin izan dira, eta zuk manatua da gertatu.

5. — O gauza harrigarria, federik gabe ezin sinetsia eta gizonaren adimendua leherturik daukana : zu, nere Jainkoa Jauna, egiazko Jainko eta egiazko gizona, ogi pochi baten eta arno chorta baten itchuren azpian oso osoa hor zira, eta jaten zituenak ez zitu suntsitzen. Zu,

guzien Nagusiak, deusen ez neho-
ren beharrik ez duzunak, sakra-
mendu horren bidez nahi ukan duzu
gu baitan egon: nere gorputz eta ari-
ma garbirik atchik ditzatzu, bihotza
botz eta garbi zure Gorputz Saindua
maizago har dezatan nere salbamen-
duaren onetan, sakramendu hori,
ezen, zure ospearentzat egin duzu,
zure amodioaren orhoitzarentzat.

6. — Bozkaria zite, nere bihotza;
bihurzkiotzu eskerrak Jainkoari
ukantza espantagarri horrentzat
eta nigarrezko haran huntan utzi
dautzun kontsolamendu parega-
bearentzat. Ezen sakramendu hori
berritzen eta Jesusen Gorputza
bihotzeratzen dugun aldi oroz,
gure erospeneko obra dugu berri-
tzen eta Jesusen merezimendu gu-
ziez gira jabetzen.

Jesusek guretzat duen amodioa
alabainan nehoiz ez da ttipitzen
eta haren urrikalmendu handia
nehoiz ez agortzen. Gure bihotza
behar dugu beraz sakramendu hori
buruz geroago khartsukiago
aphaindu eta misterio salbagarri

hori artha handienarekin gogoan erabili.

Emaiten edo entzuten dugun meza saindua behar zaiku handia, berria eta atsegingarria iduritu : Andre dena Mariaren sabelerat jautsirik egun, egun gizon egiten balitz bezala Jesus, edo, gizonen erosteko, egun hiltzen balitz bezala, kurutzetik dilindan.

3garren KAPITULUA.

Ardura komuniatzea on dugula.

1. — ARIMAK. — Huna non heldu nitzaitzun, Jauna, zure emaitzaz baliatzekotan, bozkariatzekotan halaber zure onezian aphaindu daukuzun aphairu sainduan. Gutizia dezaketan, gutiziatu behar dutan guzia zu baitan dago : zu zira nere Eroslea eta Salbatzalea, nere esperantza eta indarra, nere ohorea eta ospea. *Bozkaria zazu beraz egun zure zerbitzariaren arima, zuri buruz baitut altchatu nere bihotza, o Jesus Jauna.*

Nahi zitut orai khartsuki eta

jauspenekin bihotzeratu, nere etchean sar-arazi : Zakeok bezala merezi dezatan zuk benedikatzea eta Abrahamen haurren artean jartzea. Nere arima zure Gorputza beretu nahiz dago eta nere bihotza zurekin bat egin nahiz.

2. — Eman zaizkitan aski dut : zutaz kanpo egiazko altchagarri-rik ez baita. Zu gabe ezin egona niz ; nere ganat heldu ez bazira, ez nitake bizi. Zu ganat behar niz beraz maiz hurbildu, nere gaitzen sendagailutzat behar zitut bihotzeratu : bidean eroriko niz, zerutikako hazkurriaz gabetua baniz.

Alabainan, o Jesus urrikaltsua, osteari mintzatu eta eriak sendatu ondoan, zinion egun batez : *Ez ditut beren etchetarat barurik igorri nahi, bidean alditchar ez ditezen.* Hori egizu neretzat ere, zure Gorputza giristinoen altchagarritzat sakramendu hortan utzi daukuzunaz geroz. Ezen zu zira arimaren hazkurri gozoa ; eta doakizun aran hartzen zituena, bethiereko loriaren ondoko da bilhakatzen.

Hain ardura bekaturat erortzen, hain laster nagitzen eta lotsatzen nizanaz geroz, behar dut baitezpada, maiz othoitz eginez eta kobesatuz, nere bihotza berritu, garbitu, sustatu zure Gorputz Sainduaren jateko; bertzenaz, luzazegi barur egonez, nere chede oner huts-egin beldur bainiz.

3. — *Haurzarotik, ezen, gizonaren jitea gaizkirat ichuria dago, eta gaizkian barnago sartzen ditu erroak, zure sendagailuek laguntzen ez badute. Komunione sainduak gaizkitik khentzen du eta ongian gogortzen.*

Orai, komuniatzen edo meza emaiten dutalarik, hain ardura ephel eta nagi balin banago, zer nintazke bada sendagailu horri uko egiten banio eta holako laguntza handiaz gabe banintadi? Eta ez baniz egun oroz komuniatzeko edo mezaren emaiteko on, egin-ahalak ditut eginen noiztenka bederen komuniatzeko eta grazia handi hortaz jabetzeko: bere gorputz hilkorrak zutarik urrun dau-

kano, giristino baten atsegin lehe-
na, atsegin bakharra bere Jainkoaz
maiz orhoitzea baita eta bere Jesus
maitearen khartsuki bihotzera-
tzea.

4. — O guretzat duzun onezia
harrigarria ! Zu, Jainko Jauna,
izpiritu guzier bizia eta izaitea
emaiten daizkotchutena, nere arima
gaicho gaichorat nahi zira jau-
tsi eta zure Jainkotasun eta gi-
zontasunarekin haren gosea nahi
duzu ase.

Dohatsu bihotza, dohatsu arima,
khartsuki bere Jainko Jaunaren
jateaz gai egiten dena ! Zoin den
maitagarria bereganatzen duen
Arrotza ! Zoin gozoa bihotzeratzen
duen Laguna ! Zoin jarraikorra
bere-baitaratzen duen Adiskidea !
Zoin ederra besarkatzen duen
Maitea, maite dituen guziak eta
gutizia dezazken zer guziak baino
maiteago behar duena !

Zeru-lurrak eta hango edergai-
luak oro ichil bedite zure aitzinean,
o nere Jesus maite guziz gozoa,
dituzketen gauza eder eta espan-

tagarriak zuk emanik baitauzkate denak, eta ederrez eder ez baitira zutarik hurbiltzen ere, *zu negurrigabeko Jainko zuhurretik.*

4garren KAPITULUA.

Komunione khartsuari darraizkon ondorio onak.

1. — ARIMAK. — Nere Jainko Jauna, *zure zerbitzariaren bihotzerat ichurkitzu zure grazia gozoenak,* zure sakramendu guziz eder hortarat khartsuki hurbiltzeko on izan nadin. Zuri buruz susta ezadazu bihotza eta nere nagikeria leletik iratzar nezazu. Nere ikusterat zato zure grazia salbas arriekin : sakramendu horrek, bere ithurburuan bezala, gorderik daukan zure gozotasuna jasta dezatan eta goza gogoz eta bihotzez. Argizkitzu nere begiak ere sakramendu paregabe horren begiresteke ; azkar zazu nere bihotza, duda-mudarik gabeko fede batekin dezatan sinets sakramendu horri datchikon misterioa.

Sakramendu hori zure obra da, ez gizonena ; zuk egina duzu, ez gizonek asmatua. Sakramendu horren asmatzeko eta adimentzeko, berez bere nehor ez da on, aingeruen beren adimenduaz gorago baita. Nondik beraz nik, bekatore zarpail, hauts eta erhauts baizik ez nizanak, nondik zer dezaket misterio handi hortan ezagut eta adi ?

2. — Jauna, laño bihotza, fedea azkar bezain umil, eta zuk manatu dautazulakotz, fidantza eta jauspen handienarekin heldu nitzaitzu : zinez sinesten dut hemen zirela sakramendu huntan Jainko eta gizon. Nere bihotzerat jautsi nahi zira, amodioz zuri nahi nuzu josi. Zuri othoitzean nago beraz, Jainko guziz amultsua, eta grazia berezi bat minki galdatzen dautzut : zu maitez urt nadin eta suntsi zu baitan, zutaz kanpo kontsolamenduden gutienik ez dezatan bilha.

Sakramendu guziz handi eta saindu hau, alabainan, gorputzaren eta arimaren salbamendua da eta bihotzaren eritasun guzien sen-

dagailua; horrek ditu aztura tzarrak chuchentzen, ematzen jite bortitza, tentazioneak ezeztatzen edo ahultzen, grazia handiagoak ichurtzen bihotzerat, bertutea gotortzen, fedeari finkatzen erroak, indar emaiten esperantzari, sustatzen amodioa eta zabalitzen.

3. — Sakramendu'hortan zonbat grazia ez duzu eman, bai eta egun guzietz oraino emaiten, khartsuki komuniatzen duten zure adiskide maiteer, nere Jainko Jauna, zu nere arimaren zurkaitz bakharra, gure ahuleziaren sendatzalea eta arimako atsegin guzien ithurburua. Nahigabe mota guzien jasaiteko, hanitz kontsolamenduo diozute emaiten : lotsatuak daudelarik, zuk gerizaturen ditutzulako esperantzarekin altchatzen ditutzu; — grazia berri zonbaitekin bihotza azkartzen diozute eta argitzen; eta hola, komuniatu aitzin griñatsu eta ephel zaudenak, zerutikako hazkurriak azkarturik aitzinean baino hobeak direla ohartzen dira.

Zure hautietsekin zuhurki ari zira hola : berak ohar ditezen garbiki eta onhar dezaten zinez beren baitarik zoin ahulak diren, eta zuri esker zer graziak eta ongiak bereztzen dituzten, berenaz hotz, gogor, idor zirenak lehen, zuri esker berotzen, ernatzen, khartsutzen baitira.

Zu ganat, o gozo guzien ithurburua, nor hurbil ditake umilki, eztiago itzuli gabe ? Su handi baten ondoan nor dagoke, berotu gabe aphur bat ? Zu zira ithurburua, bethi betherik gaindika dariona ; zu, bethi garretan dagon ezin iraungizko sua.

4. — Gaindika bethea den ithurri hortan hurrupatzerat eta ase artio edaterat haizu ez baniz, berderen ezpainez tinki lotuko niz uraren aska-chiloari, eta han, ahal bezala, chortaña zonbait churgaturen ditut nere egarriaren hausteko, egarriarekin ez zizpiltzeko. Ez badut oraino aingeruen garbitasuna eta sua, egin-ahalak ditut eginen halere khartsutzeko eta

bihotzaren aphaĩntzeko ; bizia emaiten duen sakramendu hori umilki hartzearekin, zeruko su handitik pindarño bat bedere dezatan bil.

O Jesus ona, Salbatzale guziz saildua, zure graziarekin bethe zazu othoi nihauk eskas dutana, — edozoini dei egiteko aski ona izan zirenaz geroz, ziniolarik : *Zatozte ni ganat, lanaz akituak eta nekeetan zirezten guziak, eta nik arinduko ziluztel.*

5. — Bai segur, nekeetan niz ni, begitartea izerdi dut, bihotza hersturetan ; bekatuek lehertua naukate, tentazioneek lotsatua, mila jaidura tzarrek tinkatzen nute eta nekatzen. Nehork ez nu laguntzen ahal, nehork ez nezake lohitik athera zuk baizik, nere Salbatzale Jainko Jauna ; nizan guzia, ditutan guziak zure gain uzten dauzkitzut, begira nezazun eta bethiereko bizirat hel.

Har eta onhar nezazu beraz, zure Izen sailduaren ohoretan, zure Gorputza hazkurritzat, eta

edaritzat zure Odola eskaini dauzkitatzunaz geroz. Egizu, Jainko Jauna, nere Salbatzalea, zure sakramendu hortarat maiz hurbilduz nere khartsutasuna geroago handiago jar dadin eta beroago.

5^{garren} KAPITULUA.

Aldareko sakramenduaren saindutasunaz. Apheztasunaren goraz.

1. — JESUSEK. — Aingeru bat bezain garbi eta Jondoni Joane bezain saindu bazina ere, Gorputz Sainduaren jateko ez zintazke gai, ez eta hunkitzeko bereko. Alabainan Jesusen Gorputzaren kontsekratzeko, hunkitzeko eta hazkurritzat aingeruen ogiaren hartzeko, nahi bezain saindu izanikan ere, gizonak ez duke zuzenik.

O aphezen kargu espantagarria eta ohore paregabea, aingeruer ez bezalako ahala eman baitiotet! Eliza sainduak bere legeen arabera ordenatu aphezek daukate bakarrik, ezen, mezaren emaiteko eta

Jesusen Gorputzaren kontsekra-
tzeko ahala.

Apheza Jainkoaren lekukoa da egiazki. Jainkoak erran eta manatuaren arabera, Jainko bezala da mintzo. Jainkoa da bizkitartean sakramendu horren obratzale nagusia, nehork ikusi gabe ari dena, oro haren nahi sainduaren azpiko direnaz geroz eta orok hak manatua dutelakotz egiten.

2. — Sakramendu guziz eder hortan, Jainko boteretsuak errana behar duzu sinetsi, ez zuhauk uste duzuna edo itchuretarik iduri zaitzuna : beraz ikhara saindu batekin eta jauspeneekin behar zira aldare saindurat igan. Beha zure buruari eta ikus zer kargua eman dautzun aphezpikuak, bere eskuak zure gainerat hedatu dituelarik.

Horra non ziren aphez, mezaren emaiteko eskuarekin : jarrai zite meza sainduaren khartsuki emaiteari, behar den tenorean, eta zure bizia dadila izan itzalik gabea. Zure eginbidea ez da hortakotz arinago ; aitzitik, hertsiago da-

karrazu uztarria eta bertze jauntzi batean zintazken baino sainduago behar zira. Aphez batek bertute guziez du edertzeko bere arima; bertzeer, bizitze garbi baten erakuspena du emaiteko. Ez da hala hulako jendeak bezala edo bertze arruntak bezala bizi behar, bainan zeruko aingeruak eta lurreko jende sainduenak bezala.

3.—Bere eliza-jauntziak soinean Jesusen lekuko, beretzat eta gizon guzientzat umilki eta minki othoitz egiteko da apheza. Aitzinean eta gibelean kurutzearen itchura dakar, Jesusen oinhazeez bethi dagoen orhoit. Aitzinean kurutzea : Jesusen urratser ontsa behaturik, jarraikitzerat khartsuki lehia dakioten. Gibelean kurutzea : bertzeen ganik heldu zaizkon atsega-been eztiki jasaiteko Jainkoaren gatik. Aitzinean kurutzea : bere bekatuez nigar egiteko ; gibelean kurutzea : bertzeak maitez, hauien bekatuez ere nigar egiteko ; Jainkoaren eta bekatoreen ararteko Jesusek ezarria dela ez dezan bert-

zalde ahantz, eta, Jainkoaren urrikalmenezko grazia ardietsi arte, othoitz egitetik nola mezaren emaitetik ez dadien unha.

Meza saindua emaiterekin apezak Jainkoa goresten du, aingeruak bozkariatzen eta bera Elizaren gizon agertzen ; biziak laguntzen ditu, hilak zoriontzen eta bera ongi guziez da jabetzen.

6garren KAPITULUA.

Komunione aitzineko othoitzza.

1. — ARIMAK. — Zoin handia ziren, Jauna, eta ni zoin ezdeusa orhoitzearekin, ikharetan nago eta ni baitan ahalgeturik. Alabainan zu ganat hurbiltzen ez baniz, biziari diot ihes egiten ; eta bihotza lohi baniz hurbiltzen, hasarretzen zitut. Zer egin beraz, nere Jainkoa, zu nere behar-orduetako laguntza eta argia ?

2. — Bide chuchena erakats ez dazu, erakats zer araz, laburzki, nere bihotza aphaint dezakezutan ni baitarat sartzeko. Jakitea on

dut alabainan nere bihotza nola behar dutan khartsuki eta jauspekin aphaindu, nere salbamenduari onetan zure sakramenduaren hartzeko edo oraino meza saindu guziz handiaren emaiteko.

7^{garren} KAPITULUA.

Kontzientziaren ikertzeaz eta hobetzeko chede zinaz.

1. — JESUSEK. — Oroz lehen, bihotza zinez umil, jauspen apha-lenarekin, fede osoaz betherik eta Jainkoaren goresteko chede khartsuenarekin du behar aphezak adare saindurat hurbildu misterio sainduen obratzeko, Jesusen Gorputzaren hunkitzeko eta bere baitaratzeko.

Iker cheheki zure kontzientzia eta, egiazko urriki eta kobesio umil baten bidez, ahal bezanbat garbi zazu eta argi zure bihotza ; haletan non, zure bekatuen zamaz arindurik, nahasmendu eta errangurarik gabe hurbil baitzitazken ni ganat. Duzula barnatik urriki zure bizi

guziko bekatuez, bainan bereziki zure egun orotako hutsez, eta ephe-rik aski balin baduzu, bihotzez aithor Jainkoari zure jaidura tzarretarik dituzketzun arimako ithatchurak.

2. — Egizu nigar eta auhen, gorputzeko atseginetarat hain ichuria zirelakotz oraino eta munduari hain josia ; zure azturak hain guti direlakotz heziak ; gutizia likitsez hain zirelakotz bethea ; zure gogo-bihotzen zaintzerat hain ezazol ; mila amets ergelek hain ardurra lilluratua ; kanpoko gauzetarat hain barreiakor, barneko bildutasunerat hain hurri ; irri egiterat eta jostatzerat hain zalu, nigar egiterat eta urrikitzerat hain uzkur ; ezazoltzerat eta gurikerialat hain lehiatsu, gorputzaren nekatzerat eta arimaren khartsutzerat hain nagi ; berrien ikasteko eta ezdeuskeria batzuen ikusteko hain begi-luze, ahalge eta laido jasaiteko izipera ; ontasun hanitzen biltzerat hain aztaparkari ; emaiteko hain zikoitz, atchikitzekeo hain

tinki ; solasetan hain arin, ichilik egoiteari hain bihurri ; zure bizi-moldean hain harro, zure urratsetan hain bazter-nahasle ; jan-edanetan hain sabelkoi ; Jainkoaren hitzaren entzuteko hain elkor ; lanaren uzterat hain lerrakor, lan egiterat hain muthiri ; konde-ra perttolietarat hain atzarri, gaubeila sainduetan hain logale ; hok noiz bururatuko diren hain khechu dirauteno, othoitzetik gogoa hain urrun ; meza emaitetan hain chori-buru, eliza-othoitzetan hain ephel, komuniatzean hain agor ; inguruetarat gogoa hain zeiharkor, hain bakan zure baitan osoki bildua ; hain laster odola jauzia, lagunari zimiko egiterat hain trebe, gaizkiari ohartzeko hain begi-zorroztz, lardarian hain garratz ; atseginetan hain airos, atsegabeetan hain bihozgabe ; chede onen hartzerat hain erne eta hauien bethetzerat hain nagi !

3. — Urrikia bihotzean hutz hoik eta gaineratekoak aithortu ondoan, zure ahuleziaz auhen eta

bihozmin duzula, chede zin bat har zazu hobeki bezitzeko eta bertutean urratsez urrats aitzinatzeke. Gero zeure baitan bihotzaren erditik eta zabalki, aldare gain batean bezala, behin bethikotz zure buruaren eskaintza osoa egidazu nere Izen sainduaren ohoretan, zure gorputz eta arima nere eskuko uzten ditutzula arrunt : ara hortaz Meza sainduaren emaiteko gai izan ziten eta nere Gorputz Sainduaren hartzeko zure salbamenduaren onetan.

4. — Alabainan ez da Jainkoari doazkon eskaintzetan ederragorik ez eta bekatuen garbitzeko bide hoberik, mezan eta komunionean Jesusen Gorputza eskaintzearekin batean nork bere buruaren garbiki eta osoki eskaintzea baino.

Egin-ahala egiten badu gizonak eta bere bekatuez egiazko urrikia balin badu, barkamendu eta grazia galdez heldu zaitaneko, hitzemaiten diot nik — *biziaren Jainkoa niz ni, ezen, eta ez dut bekatorearen heriotzea nahi, bainan ba ni ganat*

itzulirik sainduki dadin bizi — hitzemaiten diot haren bekatuez ez nizala gehiago orhoituren, bainan oro barkaturen daizkotala.

8garren KAPITULUA.

Jesusek bere burua kurutzearen gainean guretzat osoki eman duen bezala, gu ere osoki eman behar gitzaizkola.

1. — **JESUSEK.** — Kurutzearen gainean bēsoak hedaturik eta buluz, zure bekatuentzat Aitari nere oldez eskaini nizan bezala, nihaurentzat deusik iduki gabe Jainkoaren baketzeko nizan guzia emaiteraino, halaber zuk ere, egun orotako mezan, zure burua behar dautazu zeure baitarik eman garbiki eta osoki, zure khar eta indar guzietan, ahal bezain gogotik.

Zer dautzut oroz gainetik galdetzen? Nere eskuko osoki jartzerat zitezen lehia. Zutaz kanpo emaiten dauzkitatzun guziak ez zaizkit deus : ez ditut zure emaitzak nahi, bainan zu.

2. — Bertze guziak ukanikan ere zuk ni gabe aski ez zinuken bezala, halaber zure emaitzetarik bihi batetik ez nu atsegintzen, ez bazaizkit eskaintzen zuhau. Zure burua eman ezadazu, eman osoki Jainkoaren gatik eta zure eskaintza onharturen dut.

Nizan guzia zure gatik eskaini diot nere Aitari ; nere Gorputza eta Odol guzia hazkurri egin ditut, ni osoki zurea izaitea gatik eta zu nere gelditzeko. Bainan zu baitan biribilkaturik bazaude eta zure burua ez baduzu nere nahi sainduari gogotik eskaintzen, zure eskaintza ez da osoa eta gure artean ez da izanen egiazko batasunik. Zeure jabe izaiteko grazia ardiestekotz, edozoin obrari lotu aitzin behar zira zeure baitarik Jainkoaren eskuko jarri.

Nere argiak ardiesten dituztenak eta beren azturak garaitzen, zendako dira hain guti? Ez dak telakotz beren buruari osoki uko egiten. Nik errana bethi egia da : *Orori uko egiten ez duena, ezin ditake nere*

dizipulu. Zuk beraz, nere dizipulu izan nahi bazira, ziren guzia eman zakizkit zure bihotz-olde guziekin.

9garren KAPITULUA.

Ditugun guziekin behar gitzaizkola Jainkoari eman eta guzientzat dugula behar othoitz egin.

1. — **ARIMAK.** — *Jauna, oro zureak dira, bai zerukoak bai lurrekoak.* Nizan guzia nahi nitzaitzu gogotik eskaini, eta zure egon nahi niz sekulakotz. Jauna, nere burua lañoki dautzut egun eskaintzen zure zerbitzuko; har zazu zure eskumenerat, zure ohoreari doakon guziaren egiteko. Har nezazu egundanik zure Gorputzaren eskaintzarekin batean, ikusten ez ditutan aingeruak hor berean daudelarik izaitzez lekuko; eta egizu nere emaitza hori nihauri eta zure haur guzier balia dakigun, salbamentuko.

2. — Bekatu egiten hasiz geroztik hunat zure aingeruen eta zure aitzinean egin ditutan bekatu eta

huts guziak eskaintzen dauzkitzut, Jauna, zure urrikalmenduzko aldarearen gainean : zure amodioaren suan erre ditzatzun oro, kontzientzian utzi dauzkitaten lertzoak berak suntsi ditzatzun ; eta, bihotza hola garbitu ondoan, bekatuek gal-arazi grazia berriz diezadazun eman, denak osoki barkaturik ; azkenekotz, zure haurra amultsuki zureganatuz, baketurik harekin dezazun besarka.

3.—Nere hobenak nola ditzazket ordain, bihozmin kiretsenarekin umilki aithortuz baizik eta zure barkamendua eskatuz gau ala egun ? Othoi, othoi entzun nezazu ; zure aitzinean ahospez nagonaz geroz, urrikal zakizkit, nere Jainkoa. Nere bekatuek lazten nute, higuin ditut ; hitz dautzut ez nizala gehiago eroriko ; nere hutsez nigar egiten dut eta eginen, bizi nizano ; eta, ordaintzekotan, penitentzia egiterat nago nere ahalaren arabera.

Barka, Jauna, barka nere bekatuak zure Izen sainduaren oho-

retan ; salba zazu, othoi, zure Odol sainduarekin eresia duzun nere arima. O Jainko urrikaltsua, zure galtzarrean jartzen niz eta zure eskuetan dut ezartzen nere burua ; egidazu othoi zure oneziaren arabera, ez nere maltzurkeriaren eta hobenen arabera.

4. — Ttipia izan arren eta eskasa, ni baitan ditaken ongi guzia eskaintzen dautzut, zuk garbi dezazun eta saindu, onhar dezazun eta zure gogorakoa izan dadin, hobe dezazun egunetik egunerat eta nizan bezelako gizon nagi eta ezdeusa zorionezko zerurat nezazun ereman.

5. — Eskaintzen dauzkitzut ere jende khartsuen nahikunde on guziak, nere burhasoen, adiskideen, aneien, arreben, ahaideen eta zu maitez niri ala bertzeer zerbait ongi egin daukutenen beharrak ; eskaintzen ere, berentzat eta berentzat — bizi bizi, bai hilentzat — othoitzak eta mezak galdatu dauzkidatenen deiak. Guziek hauteman bezate beren baitan

zure graziaren laguntza, zure kontsolamenduen indarra ; galbideetarik begirazkitzu, eztizkiotzute bihozminak ; gaitz guzietarik arinduak, bozkariotan ditzatzutela beren esker minenak bihur.

6. — Bereziki nere othoitzak, mezak eta komunioneak eskaintzen dauzkitzut laidoztatu, histu edo atsegabeen ezarri nutenentzat, edo zerbait kalte eta bihozmin egin dautatenentzat ; halaber, nere jakinean edo ustegabeen, hitzez ala obraz histu eta zauritu ditutentzat, bihozmin eta gaizbide eman diotedan guzientzat, gure bekatuak eta elgarri egin makurrak guzier berdin barka dietzagutzun.

Khen, othoi, gure bihotzetik, Jauna, gogo makur, sumindura, hasarre eta eskatimazko lipizta guziak ; khen, othoi, elgarrentzat behar dugun amodioa hauts edo ttipi dezakeena. Urrikal, Jauna, zure urrikalmendua eskatzen dautzutenez ; eman othoi zure grazia beharrean daudener ; egizu, bizi

huntan zure dohainez gozatzeko gai izanik, hel gitezen bethiereko bizirat. Halabiz.

10^{garren} KAPITULUA.

Komunione saindutik ez girela hala hula baztertu behar.

1. — JESUSEK. — Maiz joan behar zira graziaren eta urrikalmen-
duaren ithurbururat, oneziaren eta
garbitasun osoaren ithurbururat,
zure jaidura tzarretarik eta be-
katuetarik sendatzekotz : azkarra-
go, erneago iharduk dezazun
debruaren oldarrer eta zure burua
zaint haren sare-ukaldi ichiletarik.
Etsaiak, komunione sainduari zer
ondorio onak darraizkon eta ko-
munionea zer sendagailu gaitza
den badakielakotz, bere zazpi
egin-ahalez bermatzen da giristino
khartsuen mahain saindutik baz-
tertzerat eta urruntzerat.

2. — Komunione sainduaren
egiterat doatzilarik dituzte, ala-
bainan, batzuek tentazione bortit-
zenak jasaiten debruaren ganik.

Aingeru tzar hau, Job sainduak zion bezala, Jainkoaren haurren arterat dathor, bere ohiko maltzurkeria herratsuaz heien nahasterat, izitzerat, herabetzerat, heien khararren ttipitzerat edo fedearen kordokatzerat, komunione sainduari uko egin dezoten edo mahain saindurat epheltasunekin ditezen hurbil.

Bainan haren maltzurkeriaz eta hak egorri gogoeta tzarrez, hok nahi bezain izigarriak eta lizunak izanikan ere, ez duzu zeren aכולa : kaskoari behera aurtizkiotzu denak. Aingeru ahalgegarri hori erdeinatu behar duzu eta trufatu; haren tarrapatek nahi bezanbat nahasirik ere, ez duzu zeren komunione saindua utz.

3. — Komunione sainduak maiz pochelu du ere khartsu beharrez dukezun griña handiegia eta kobesatu nahiz dukezun keska. Egizu jende zuhurrek errana eta utz behar gabeko keskak eta griñak : Jainkoaren graziari pochelu egiten diote eta bihotzean kharra dute ezeztatzen.

Ez utz komunione saindua, ap-
hur bat nahasia zirelakotz eta
kontzientzian baduzulakotz zer-
bait errangura; bainan kobesa
zite lehen bai lehen eta bertzeek
egin dauzkitzuten laidoak barkaz-
kiotzute gogotik. Zuhauk norbaiti
hoben egin badiozu, umilki galda
zozu barkamendu eta Jainkoak
gogotik barkaturen dautzu.

4. — Kobesioaren edo komunio-
nearen luzatzeak zer duke onik?
Bihotza garbi zazu lehen bai
lehen, aurtik laster pozoina. Senda-
gailuaren hartzerat ernatuz, bethi
luzatuz baino hobeki zoazke. Egun
aitzakia baten gatik gerorat uzten
baduzu, bihar orobat handiago
batek zitu gibel-araziko; hola luzaz
egon zitazke komuniatu gabe eta
komuniatzeko geroago gutiago zi-
nitazke on.

Zure oraiko epheltasuna eta nagi-
keria inharroskitzu lehen bai lehen:
grñaturik eta nahisirik luzaz egoi-
teak deus onik ez du, traba batzuek
mahain saindutik urrun atchik
zitzaten ere ez. Aitzitik, komuniatu

gabe luzaz egoitea kaltekor duzu biziki, nagitasun handi bat dar-raio bethi kasik.

Oi deitoragarria ! giristino ephel eta ezazol batzuer estakuru guz ak on zaizkote kobesatu gabe egoiteko luzaz eta ondorioz komuniatu ere gabe, bere buruaren hobeki zaintzeko beharretan ez izaitea gatik.

5. — Nigar-egingarria ! Komuni-one saindutik hoin errechki urrun-tzen direnek, zoin guti nuten maite, eta zoin guti diren khartsu ! Zoin den dohatsu eta Jainkoak zonbat duen maite, bihotza bethi zilhar daukan gizona, hain zilhar non egun oroz komuniatzeko on baita, gogotik komunia bailezake ere, haizu balitz eta bertzeak ohartu gabe egiten ahal balu !

Norbait artetan komuniatu gabe balin badago umiltasunez edo zerbait aitzakia zuzenez, ohore hari, Sakramendu horrendako duen jauspenarentzat. Bainan epheltasunez badago mahain saindutik urrun, bere burua behar du akulatatu eta bere ahal guziaz ait-

zinerat urrats egin. Jainkoak lagunduko du haren nahikundea, nahikunde onari baitu bereziki behatzen Jainkoak.

6. — Ez komuniatzeko zerbait aitzakia zuzen ukanikan ere, komuniatzeko nahikari eta chede ona balin badu norbaitek, ez da sakramendu horren ondorio onez gabeturik egonen. Alabainan giristino jarraiki edozoin egun oroz eta tenore guziez komunia ditake gogoz, eta komunione horri ondorio hoberenak datchizko; bizkitartean, egun batzuez eta behar ordue-tan, amodio eta jauspenekin behar duzu Salbatzalearen Gorputz Saindua egiazki bihotzeratu, zure atsegina baino gehiago Jainkoaren ohorea eta ospea bilhatzen ditutzula.

Inkarnazioneko misterioa eta Jesusen oin hazeak gogoan dera-biltzan aldi oroz, halaber Jesusen amodioak bihotza sustatzen dion aldi guziez, gogoz komuniatzen da giristino bat eta ikus ez dezaken grazia batek azkartzen du.

7. — Besta buruetan edo komuniatzea ohi duen egun batzuetan baizik bere bihotza aphaizten ez duena, ardura erdi-larre izaiten da komuniatzeko. Dohatsu, bere burua osoki ezeztaturik Jainkoari emaiten diona, meza emaiten duen edo komuniatzen den aldi oroz !

Meza emaiten ez izan zaluegi ez hurriegi, baina atchik zure herritarrer doakoten izari ona. Ez zira bertzeentzat akitgarri ez lotsagarri behar, baina ba buruzagiek manatu malda erditan duzu egon behar ; ikusiz, ez nondik duken gozo gehiago zuhauren bihotzeko kharrak, baina nola ditaken hobe jendearen harat-hunatentzat.

11garren KAPITULUA.

Komuniatzea eta Liburu Sainduen irakurtzea guziz beharrezko direla arima jarraikiarentzat.

1. — ARIMAK. — O Jesus guziz gozoa, arima khartsuarentzat zer atsegina zure mahainean zurekin jartzea : han, o arima khartsuaren

amodio baxarra, bere bihotzaren gutizia guzien gainerik gutiziatu behar zituena, han zure Gorputz Saindua diozu jaterat emaiten, ez bertzerik.

Niri ere gozo litzaiket zure aitzinean nigar zonbaiten ichurtzea zu maitez eta, santa Madalenak bezala, nere nigarrekin zure oinen bustitzea. Bainan khar saindu hori non kausi? Nigar sainduen ithurburua non aurki?

Bai segur, zure aitzinean eta aingeruen aitzinean nere bihotz guzia sutan behar litake jarri eta bozkarioarekin nigarrez urtu. Hor zitut alabainan, sakramendu hortan, egiazki hor, nahiz bertze itchura batzuen azpian gorderik zauden.

2. — Izaitez eta Jainko bezala duzun distiradura nere begiek ez lezakete jasan, eta izaitez dariozun argia estaltzen ez bazinu, mundua suntsitua litake. Sakramendu hortan beraz gorderik balin bazaude, nere ahuleziaren gatik zaude hola gordea.

Aingeruek zeruan adoratzan dutena, nere dut egiazki eta hor adoratzan nik ere ; bainan nik fedearen bidez baizik ez dut ikusten oraino, hek aldiz den bezala eta estalgirik gabe. Egiazko fedearen argia aski behar zait niri eta argi horri jarraiki behar nitzaió bethiereko egunaren argia jeiki arte, itchuren itzalak suntsitu arte.

*Bainan itzalik gabeko egun hura jitearekin, ez da gehiago sakramendurik izanen, dohatsuek zeruan ez dutenaz geroz sakramenduetako sendagailuen beharrik. Bozkariotan daude alabainan alde-
rat Jainkoaren aitzinean, haren ospea bekoz beko ikusten dutela ; Jainkozko argian igeri bezala eta berak argi bilhakatua, Jainko gizon egina gozatzan dute, haste hastetik zen bezala eta bethi dagon bezala.*

3. — Gauza espantagarri hoitaz orhoitzen nizalarik, arimako kontsolamenduak berak dorpe zaizkit eta higuigarri ; munduan ikusi eta entzun guziak, ezen, ezdeustzat

dauzkat, nere Jainkoa bere ospearen distira osoan ikusiren ez dutano.

Hor zitut lekuko, Jauna, ez dutala nehon kontsolamendurik, pausurik ere ez kreaturetan aurkitzen; ez dezaket aurki zu nere Jainko, bethierean begiretsi nahi zituzketanaren baitan baizik. Ez ditakeena da bizkitartean hori, gorputz hilkor hunekin deramatano nere bizia. Pazientzia handi bat hartzeko dut beraz, nere nahikunde guztiak zure nahiaren azpiko daudela.

Alabainan, Jauna, zeruan jadanik zurekin bozkariotan diren sainduak ere, lur gainean zireno, fede eta pazientzia handiekin zauden zure egunaren aiduru. Hek sinetsi dutena sinesten dut nik ere; hek zailki igurikatu dutena igurikatzen dut berdin nik; zure graziaren laguntzarekin heltzea badut uste nik ere hek heldu izan diren lekurat.

Anartean, sainduen erakuspeneak azkarturik, fedearen arabera biziko niz. Kontsolatzeko eta argitzeko ukanen ditut bertzalde Liburu

Sainduak, eta, oroz gainetik, sendagailu eta ihes-lekutzat zure Gorputz Saindua.

4. — Lur huntan beraz bi gauza ditut baitezpada behar, bata eta bertzea gabe ezin jasana bailitzaikeket bizia. Gorputz barnean bahitua, bi gauza ditut eskas : jatekoa eta argia. Bada, arimaren nola gorputzaren hazteko zure Gorputz Saindua hazkurritzat eman daukuzu ; eta argitzat zure hitza ait-zinean ezarri. Bi gauza hoik gabe ez nintzan ontsa bizi ahalko : Jainkoaren hitza baita arimaren argia ; zure Gorputza, bizitzeko behar den ogia.

Erran ditake badirela bi mahain, Eliza sainduaren ontasunen artean ezker eta eskuin ezarriak. Lehen mahaina : aldare saindua eta hunen gainean Ogi sakratua, erran nahi baitut Jesusen Gorputz sakratua. Bigarrena, Jainko-legearen mahaina : hunek dauka erakaspén saindua, egiazko fedea zoin den erakasten daukuna, — temploko oihalaren barneraino, Sain-

duen Saindua dagon lekurat chu-
chen geramatzan legea.

Eskerrak zuri, Jesus Jauna, o
bethiereko argiaren argia, esker-
rak erakaspén sainduaren mahai-
narentzat, — zure zerbitzari Pro-
feten, Apostoluen eta bertze era-
kasleen bidez eman daukuzunaren-
tzat.

5. — Eskerrak zuri, gizonen Kre-
atzalea eta Eroslea, mundu guziari
zure amodioaren erakustea gatik,
aphairu espantagarri bat aphaindu
daukuzuna. Aphairu hortan ez
daukuzu zure itchuralako bildotsa
emaiten jaterat, bainan ba
zure Gorputz guziz Saindua eta
zure Odol sakratua. Aingeruak
gurekin parteliar diren aphairu
saindu hortan, — nahiz gozakari
biziagoarekin hek —, zure erakas-
penari dauden guziak bozkarioz
gainditzen ditutzu; bihotza zora-
tzen diote Odol sainduak, zeruko
zorion guziak berekin baitauzka.

6. — O zoin den handi aphezta-
suna eta ohoragarri! Ahala zuk
emanik, aphezen hitz sainduek

dezakete alabainan Jainko Jauna aldare gainean ogi eta arnoaren orde-araz ; aphezek ezpainez Jainko Jauna eskerrekin gorets dezakete, beren eskuetan atchik, beren ahorat ezar eta bertze giristinoer eman.

O zoin garbiak behar dituzten eskuak, zoin garbia ahoa, zoin saindua gorputza, bihotza zoin chahua, garbitasunaren kreatzalea hain ardura dutenaz geroz jaten ! Jesu-Kristoren Sakramendua hain ardura hartzen duen aphezaren ahotik ez da athera behar solas saindu, zuzen eta ondorio onekorik baizen.

7. — Jesu-Kristoren Gorputzaren begirestea ohi duten begiak izan bedite behakoz begiratu, so lizunik gabeak ; zeru-lurren Kreatzalea noiz-nahi hunkitzen duten esku hek, zerualde erabiliak, gaizkiaren kotsutik chahu. Aphezarentzat guziz da errana Liburu Sainduetan : *Izan saindu, ni zuen Jainko Jauna saindu bainiz.*

8. — Zure graziak lagunt gitzala, Jainko guziz boteretsua, gu aphez

girenak, apheztasunari doakon bezala zerbitza zitzagun, othoitzerako khar egiazko batekin eta kontzientzia garbi. Eta ez bagitazke behar ginuken bezain sainduki bizi, emaguzu bederen gure bekatuentzat zinez nigar egiteko grazia : halaber oraidanik khartsukiago zerbitzaturen zitugulako chedearen umilki hartzekoa.

12^{garren} KAPITULUA.

Komuniatzerat doanak artha handienarekin behar duela bere bihotza aphaindu.

1. — JESUSEK. — Ni niz garbitasunaren adiskidea eta ni ganik dathor arimaren saindutasuna. Bihotz garbiaren ondotik nabil eta han dut nere pausa-lekua. *Aphaint ezadazu jan-toki handi bat eta Bazkoko bildotsa zure etchean janen dut nere dizipuluekin.*

Zure ganat jin eta zu baitan egon nadin nahi baduzu, aurtik zazu altchagarri zaharra eta garbi zure bihotzaren barnea. Khen

handik munduko gogoetak eta jaidura tzarren burrunba. *Bazterreko hegatz-azpi batean nigar-tinttaka ari den etche-choria bezala, erabilzkitzu bihozminekin gogoan zure bekatuak.*

Adiskideak adiskidearentzat du alabainan bethi leku hoberena eta ederrena aphaintzen eta hola dio erakusten zer atchikimenduz dion idekitzen athea.

2. — Jakin zazu bizkitartean, nahi duzuna eginik ere, zure bihotzaren aphaintzeko ez zirela zeure baitarik on, urthe bat osoa ar bazinite ere, bertzerik deus gogoan gabe. Nere oneziari eta graziari esker zaitzu choilki mahain saindurat hurbiltzea zilegi, hala nola eskaleari aberats baten aphairurat, ez baitezake bertzalde hak ere bere ezagutza erakuts esker on batzu umilki bihurtuz baizik.

Zuk zure egin-ahala egizu, egin arthazki, eta ez bertzeek bezala egiteko edo ezinbertzez; bainan bel-durrekin, jauspenekin, amodiore-

kin har zazu zure ganat jiteko aski ona den Jainko Jaun maitearen Gorputz Saindua. Nik zitut deitu, jiteko nik dautzut manatu ; eskas duzuna nik betheko dut, zato eta har nezazu.

3. — Khartsutasunaren grazia emaiten dautzutalarik, bihur eskerrak Jainkoari : grazia hori ez baitzinuen hartze, bainan ni zutaz urrikaldurik baituzu bildu. Grazia hori ardiesten ez baduzu eta zure bihotza agorrango baduzu senditzen, are gehiago egizu othoitz eta ahen ; atheari jotzetik ez bara, nere mahainetik papur zerbait edo graziaren ur salbagarrietarik ttintta bat ukan artio.

Zuk duzu nere beharra, nik ez dut zure beharrik. Ez zira zu nere saindutzerat heldu, ni nathor zure hobetzerat eta saindutzerat. Nere ganat heldu zira saindutzeko eta nerekin bat egiteko, grazia berri baten ukaiteko eta geroago hobeki bizitzerat zure bihotzaren sustatzeko. Grazia hori ez othoi gutizutz, bainan, Jesus maitearen zeure

baitarat sar-arazteko, aphaint zure bihotza artha handienarekin.

4. — Ez zira choilki komuniatu aitzin behar izan khartsu, bainan khar hori ondoan ere behar duzu lehiaz atchiki. Komunione ondoan bildu bildua egoiteko, ez da komunione aitzin bihotzaren aphaintze-ko baino artha gutiago behar. Komunione ondoan bildu bildua egoitea, ezen, da grazia gehiagoren ardiesteko bide hoberena.

Komuniatu orduko kanpoko atseginetararat doana, biziki gaizki dabil grazia hoien ardiesteko. Urrunt zite solas alferretarik, egon bakhar bakharrik eta goza zure Jainkoaz. Mundu guziak ebasten ahal ez dautzuna bihotzean duzu alabainan. Niri behar zira eman osoki : hemendik harat ez zu baitan, bainan ni baitan griñarik bature gabe, zitezen bizi.

13^{garren} KAPITULUA.

Sakramendu huntan arima khart-suak Jesusekilako batasuna behar duela bihotzaren erditik bilhatu.

1. — ARIMAK. — Zoriona noiz duket, Jauna, zure kausitzeko bakharririk eta nere bihotz guziaren zuri zabaltzeko, nahikari dutan bezala zutaz gozatzeko? Hemendik harat nehork ez nuela gutiesten, ez nahasten, ez bilhartzzen, zoriona noiz duket zu choilki niri mintzatzeko eta ni zuri, adiskideek elgarri mintzatzeko eta elgarrekin jateko ohi duten bezala? Huna zer dutan galdatzen, huna zer nuken nahi: zurekin osoki bat egitea, kreatura guzietarik nere bihotzaren urruntzea, eta, maiz komuniatuz eta meza emanaz, zeruko ontasun bethierekoen geroago gehiago gozaten ikastea.

O Jainko Jauna, noiz egingen dut osoki bat zurekin; zu baitan noiz niz urtuko eta nere burua noiz dut osoki ahantziko? Nagola

zu baitan eta zu ni baitan eta batasun hori neholere ez bedi hauts.

2. — Bai zinez zu zira *nere Maitea, milen artean hautatua* ; zu baitan izaitea laket zaio nere arimari, zu baitan egon nahi luke bethikotz. Zu zira Errege baketierra ; zu baitan dut kausitzen ezin handiagoko bakea eta egiazko deskantsua ; zutarik kanpo ez da bihozmin, auhen eta negurririk gabeko nahigaberik baizen. Zu zira egiazki Jainko gordea ; federik gabeko gaichtoetarik urrun bazaude, bainan lañoekin eta umilekin solastatzea laket zaitzu.

O zure atchikimendua zoin den gozoa, Jauna : *maite ditutzula jakin dezaten, zure haurrak hazi nahi baititutzu ogi gozo zerutik jautsiarekin.*

Zinez ez da nehon populurik, nahi bezain handia izan dadin, bere jaun-goikoak hala hurbiltzen zaizkonik nola zu, gure Jainkoa, giristinoen batzarrerat baitzira hurbiltzen : zuk egun oroz, heien bihotzaren azkartzeko eta zerurat

buruz altchatzeko, ziren guzia emaiten diozute, zure Gorputz Sainduaz hazten ditutzu eta zutaz gozarazten.

3. — Egiaz mintzatzeko, badea populurik populu giristioarekin erkida ditakeenik ? Zerupean nor da arima khartsua baino Jainkoak maiteago duenik, bere Gorputz Sainduaz hazterat baitzaio jausten ? O grazia paregabea ! O fagore espantagarria ! O amodio negurririk gabea, gizonari baizik erakutsia izan ez zaiona !

Bainan Jaunari zer bihurtuko diot nik grazia horrentzat eta neretako duen zedarririk gabeko amodioarentzat ? Jainkoari zer egin dezoket hoberik eta laketago zaionik, nere bihotzean osoki hari emaita eta tinki tinkia jostea baino ?

Nere barne guzia inharrosiren du bozkarioak, nere bihotzak noiz ere Jainkoarekin osoki bat egingen baitu. Orduan erranen daut Jaunak : nerekin nahi bazira, zurekin nahi niz ni ere. Eta nik ihardetsiko

diot : othoi, Jauna, zaude nerekin, zurekin izan nahi errea niz. Nere nahikari guzia da nere bihotzak zurekin bat dezan egin.

14garren KAPITULUA.

Arima batzuek Jesusen Gorputzaz duten gutizia khartsuaz.

1. — ARIMAK. — O zoin gozoa ziren, Jauna, zure ahalge direnentzat ! Arima batzu zer khartsutasun eta amodiorekin mahain saindurat hurbiltzen diren orhoitzen nizalarik, ahalgetan niz neure baitan, gero herabez gorritzen hain ephel eta hotz aldarerat eta mahain saindurat hurbiltzen nizan ; gorritzen ikusteaz ez nizala zure aitzinean, nere Jainkoa, osoki sutan jartzen eta komunione sainduarentzat ez dutala bertze hanitzek ukan duten tirria eta khar handia. Arima khartsu hek komunione sainduaren halako gutizia zuten eta heien kharra hain zen bizia non ez baitzagozken nigarririk egin gabe ; hasperenka eta pilpiran

zauden zuri buruz, o graziaren ithurburua ; beren gosea eta egarria ez zezazketen nehondik hil, zure Gorputz Saindua bozkariotan eta janiza handi batekin hartuz baizik.

2. — O heien egiazko fede bizia, izaitez sakramendu hortan zirela frogatzen daukuna ! Jesus beretu ondoan, ezen, bihotza atseginez zanpaka ari zaiotenak, ohartuak ziren Jainkoa bera izaitez han zutela, *ogia zutelarik hausten*.

Zoin urrun nagon ardura holako atchikimendu gozo, holako amodio bizi batetarik ! Aldeko jar zakizkit, o Jesus on, ezti eta amultsua. Urrikal zite eskale gaicho batez ; noiztenka bederen emozu, komunione sainduan, khar hortarik pindar baten senditzeko grazia, nere fedea geroago azkarrago dadin, nere esperantza geroago handiago, — zoin ona ziren ikusiz —, eta nere amodioa, zeruko ogitik jastatzeak behin bethikotz piztu ondoan, ephel ez dadin gehiago.

3. — Zure urrikalmenduari esker, emaiten ahal dautazu grazia

hori ; zure onezian, zuhauk hautatu egunean amultsuki nere ganat jausten ahal zira. Nere gutiziak ez izanikan ere zure zerbitzari berezien gutiziak bezain beroak, bizkitartean, zure graziari esker, nere gutizietarik handiena da heien gutizia suharrez jabetzea. Nahi nuke eta eskatzen dautzut arima khartsu hoiien lerroko eta batzarkide nezazun ezar.

15^{garren} KAPITULUA.

Umiltasunaren bidez eta bere bu-ruari eginez uko duela nork-bederak ardiesten khartsutasunaren grazia.

1. — JESUSEK. — Khartsutasunaren grazia behar d zu alderat bilhatu, lehiatuki galdatu, pazientziarekin eta fidantzarekin igurikatu, eskerrekin hartu, umilki begiratu, artha handienarekin lantu eta, bera jin arte, Jainkoa grazia berriekin noiz nola jinen zaitzun Jainkoaren gain utzi.

Umiliatu behar zira guziz, bi-

hotza ez duzularik batere edo guti baizik khartsu, bainan etsitu gabe eta sobera ilhundu gabe. Luzaz eman nahi izan ez duena, Jainkoak maiz bat-batean du emaiten. Othoitzaz hastean eman ez daukuna, othoitzaz bururatzean emaiten dauku maiz.

2. — Berehala eta galdatu orduko, balu Jainkoak eskua zabaltzen, graziaren hain errechki ardiesteak ahuletik ahulagorat leramake gizona. Hortakotz duzu khartsutasunaren grazia behar igurikatu fidantza zail batekin, pazientziarekin eta umilki.

Bizkitartean zure gain eta zure bekatuen gain doala, Jainkoak grazia ez badautzu emaiten edo gutien ustean khentzen badautzu. Batzutan deus guti aski du graziak ez jiteko edo itzaltzeko ; deus guti dela erran baditake holako ontasunez gabetzen zituen zera. Bainan, ttipi izan dadin traba ala handi, baztertzen baduzu eta osoki garaitzen, galdatua ardietsiko duzu.

3. — Alabainan, bihotzaren erditik zure burua Jainkoari eman bezain laster, eta, zure nahikari jauzteka zabilzatener uko eginik, Jainkoaren eskuetan jartzen ziren bezain sarri, Jainkoari josia zitazke eta bake handi baten jabe : deus ez baitzaitzu gozoago ez laketago idurituren Jainkoaren nahi sainduaren egitea baino.

Nork ere baitu, laño bihotza, bere chedea Jainkoari buruz altchaturen, lurreko zerentzat duen atchikimendu makurra edo herra nork ere baitu bere bihotzetik hustuko, khartsutasunaren graziaren ukaiteko gai ditake hura. Jainkoak, ezen, untzi garbietarat du bere grazia husten.

Zonbat osokiago baitio gizonak munduari uko egiten, bere burua gutietsiz ahanzterainokoan, hanbat lasterrago zaio grazia erortzen eta nasaikiago sartzen, hanbat gorago ere dio bihotza altchatzen, lokarriak huni mozturik.

4. — Orduan ikusiko du ikusten ez zuena, ontasun ibaian izanen da

eta zabalduko zaio bihotza, Jainkoa berekin duelakotz eta bera behin bethikotz Jainkoaren eskuetan delakotz osoki jarri.

Horra nola Jainkoak saristaturen duen Jainkoa bihotzaren erditik bilhatzen duen gizona eta bere arima haren eskuetarik alferretan ukan ez duena. Holako gizonak, komuniatzen duelarik, Jainkoarekin bat egiteko grazia handia du merezi, ez dituelakotz bere kontsolamendua eta atsegina bilhatzen, baina ba, atsegin eta kontsolamendu guziak baino lehen, Jainkoaren ospea eta ohorea.

16^{garren} KAPITULUA.

Gure beharrak Jesusi behar daizkogula agertu Komunionean eta bere grazia galdatu.

1. — ARIMAK. — O Jaun guziz gozo eta maitagarria, orai khartsuki bihotzeratu nahi zitutana, nere ahuleziaren eta nere beharren berri badakizu. Badakizu zonbat gaitzek eta azturek herrestan naukaten, nolakoak diren nere nekeak, gu-

duak, nahasdurak, bekatuak. Sendagailu-keta heldu nitzaitzu; othoi, othoi lagunt nezazu, nere nekeak arinduz.

Guzien berri dakienari niz mintzo, nere bihotzeko choko gordeenak ikusten dituenari, nere minaren eztitzeko eta nere laguntzeko on den bakharrari. Badakizu zer ontasun dutan gehienak eskas eta bertuterik batere edo guti baizik ez dutala. Horra non nagon zure aitzinean deusik gabe eta buluz, zure grazia beharrez eske eta zure urrikalmenduari othoizka.

Zure eskale goseak-hilari emozu jaterat, nere bihotz hotza bero zazu zure amodioaren suan eta nere bihotz itsua argi, nere baitarat zure argiarekin jinez. Egizu lurreko atsegin guziak kirets kausi ditzatan; bihozmin eta nahigabe guziak balia zaizkitan pazientzia doibatzen biltzeko, eta munduko zerak oro ditzatan ostika eta ahantz.

Zuri buruz altcha zazu zerurat nere bihotza eta ez nezazula lur gainean bidez nahasterat utz.

Oraidanik eta bethikotz deus ez bekit gozo zu baizik, zu zirelakotz bakharririk nere janaria eta edaria, nere amodioa eta bozkarioa, nere atsegina eta ontasun guzia.

3. — Zure begitarteak agian dena sutan ezarriko nu eta garretan zure idurirat : graziaren bidez zure amodioaren suan urturik, zurekin bat egin dezatan gogoz eta bihotzez. Ez nezazula zutarik urruntzerat utz goserik eta egarri, bainan egidazu zure urrikalmenduaren arbera, zure sainduer hain ardura egin ukan duzun bezala.

Zer da harritzeko zuk ni sutan ezarririk ere eta nizan guzia ezeztaturik ere, — bethi pizturik dagon eta sekula hiltzen ez den su bat, bihotza garbitzen eta adimendua argitzen duen amodio bat zirenaz geroz ?

17^{garren} KAPITULUA.

Jesusen Gorputz Sainduaren hartzeko gutizia bizi az eta haren alderako amodio khartsuaz.

1. — ARIMAK. — Khartsutasun

handien eta amodiorik beroenarekin, nola nere baitarikako oldar bizenarekin nahi zitut bihotzerratu, hain maite zinituen eta hain khartsu ziren sainduek eta arima onek bihotzerratu nahi ukan zituzten bezala. O nere Jainkoa, bethiereko amodioa, nere ontasun guzia, dohatsutasun mugarik gabekoa, bihotzerratu nahi zitut, edozoin sainduk egundaino ukan duen eta duken gutizia beroenarekin eta jauspen handienarekin.

2. — Eta amodiozko sendimendu hoitaz jabetzeko on ez nizan arren, bizkitartean bihotzeko khar guzia eskaintzen dautzut, laket zaizkitzun gutizia bero hoik nihauren baitarik banitu bezala. Arima khartsu batek asma eta gutizia ditzazkeenak oro, jauspen handienarekin eta bihotzaren erditik eskaintzen dauzkitzut. Ez dut neretzat deusik atchiki nahi, bainan nizan guzia eta ditutanak oro nere burutarik eta gogotik dauzkitzut emaiten.

Nere Jainko Jauna, nere Krea-

tzalea eta Salbatzalea, bihotzeratu nahi zitut egun, doazkitzun khartutasun, jauspén, ospe eta ohorearekin, doazkitzun ezagutza, garbitasun eta kharrarekin, doazkitzun fede, esperantza eta amodioarekin: Andre dena Maria zure Ama sainduak gutiziatu eta bihotzeratu zinituen bezala, aingeru mezulariari umilki eta khartsuki hunela ihardetsi ziolarik: *Huna Jaunaren neskatoa, gerta bekitzuk erranaren arabera.*

3. — Hala nola zure Aitzinlari dohatsu Joanes Batista, sainduetarik handiena, bere amaren sabelean zelarik oraino zure aitzinean bozkarioz jauzi baitzen Izpiritu Sainduaren bertutez; hala nola gerochago hak berak, umiltasun handienarekin eta amodio khartsuenak errea, Jesus gizon batzuekin zoala ikustearekin baitzion: *Jaun esposaren adiskidea, haren lagun jina dena eta haren entzuten dagona, bozkarioz da bozten jaun esposaren mintzoa aditzen duela-kotz,* — halaber nik ere nere bar-

nea holako gutizia bero eta sainduekin sustatu nahi nuke eta nizan guzia zuri eskaini bihotzaren erditik.

Hortakotz arima khartsu guzien bozkarioak, heien amodio bizia, othoitzean zure begiresteko ukan dituzten grazia bereziak, heien zerutikako argi eta ikusmenak eskaintzen dauzkitzut eta aitzinerat emaiten, izaite guziek beren bertuteen bidez zure gorestekoko zeru-lurrean eman eta emanen dauzkitzuten ohore guziekin; eskaintzen dauzkitzut bai neretzat, bai nere othoitzak galdatu eta nahi dituzten guzientzat, orok gorets zitzaten zor zaitzun bezala eta ohora menderen mendetan.

4. — Onharzkitzu othoi, Jauna, zu guziek ohoratua eta goretsia ikusi beharrez ditutan nahikariak, zure ezin erranezko handitasunak hartze duen bezala. Ohore hoik bihurtzen dauzkitzut eta bihurtu nahi egun oroz eta ordu guziez; halaber zeruko aingeru eta saindu guziak, bai eta giristino on guziak, bihotzaren erditik ditut esker eta

ohore zuri bihurtzerat deitzen eta minki othoizten.

5. — Gizadi, gizaki, mintzai guziek gorets bezizate; bozkario handienarekin eta khartsutasun biziarenarekin ospa bezate halaber zure Izen Saindu gozoa.

Meza Saindua khartsuki eta jauspenekin emaiten duten guziek eta zure Gorputz Saindua fede oso batekin hartzen dutenek, zure ganikardiets bezate grazia eta urrikalmendu eta nizan bezalako bekato-rearentzat minki othoitz egin. Eta noiz ere, zurekin bat egin ondoan tirria zuten bezala, bihotza gozoz igeri eta azkar mahain saindutik itzuliko baitira, othoi orhoit bedite nitaz, nizan bekatore dohakabeaz.

18^{garren} KAPITULUA.

Gizona ez dela sakramendu huntan begi-luzez barnegi sartu behar, baina Jesus bezala umil egon, bere adimendua fedearen azpiko ezarriz.

1. — JESUSEK. — Sakramendu guziz gorde hau ez duzu zeren begi-

luzez eta behar gabe mia soberarik, duda-muda izigarri batzuetarat erori nahi ez bazira. *Jainkoaren handitasunaren ikertzen ari dena, Jainkoaren ospeak lehertuko du.* Gizonaren gogoak asma dezaken baino gehiagoren ahala badu Jainkoak.

Umilki eta lañoki egiaren bilhatzea ez zaitzu debekatua, baldin zure buruaren argitzekotan ari bazira, Elizako Aiten erakaspeneri jarraikiz. Dohatsu, gogoaren nahasbide diren jakitateak debalde utzirik, Jainkoaren manamenduen bide zuzen eta segurean dabilan gizon lañoa.

2. — Askok beren khartsutasuna galdu dute, beren adimenduaz goragoko gauzak zilatu nahiz. Jainkoak ez dautzu adimendu handi bat galdatzen, misterioen leize zolaraino hel ditakeena, bainan ba fedea eta bizitze saindu bat.

Zutaz beheragoko gauzetan barna zure behakoa hanbat urrun ezin sar-eta, zutaz goragokoen mian zer dezakezu ikus? Eman

zite Jainkoaren eskupean, ezar zazu zure adimendua fedearen meneko eta ukanen ditutzu on eta behar dituzketzun argi guziak.

3. — Batzuek, sakramendu huni doakon sinesteaz bezanbatean, gaitzeko durduzak badituzte ; bizkitartean ez dituzte hoik beren gain ezarri behar, bainan izaitekotz etsaiaren gain.

Durduza hoitan ez itho zu ; zure gogoetekin ez ar borroka ; debruak sakatu duda-muder ez ihardets ; bainan sinets Jainkoak errana, sinets sainduak eta profetak, eta etsai maltzurra ihes joanen zaitzu urrun.

Ardura on baino hobe, Jainkoaren zerbitzariak holako bihotz kilikak jasan ditzan. Debrua ezen ez da tzarrer eta bekatoreer jazar-tzen, bere eskuko baititu hek jadanik, bainan jende khartsuak ditu oldarka, itzul-inguruka kitzikatzen eta oinhazkatzen.

4. — Zoazi beraz mahain saindurat fede laño eta azkar batekin ; jauspen umilenarekin hurbil zite

komunionerat, ezin adi ditzazketzunak utzirik Jainko guziz boteretsuaren gain.

Jainkoak ez du nehor enganatzen; bere buruari fidegi dena da enganatzen bera. Jainkoa jende lañoetarat da hurbiltzen eta umiler agertzen; Jainkoak jende chumeer emaiten adimendu, bihotz garbiak argitzen, begi-luze eta urgulutsuer aldiz grazia khen-tzen.

Gizonaren adimendua ahul eta enganakor, egiazko fedea aldiz ezin enganatua.

5. — Gizonaren adimendu eta ikertze guziak fedearen ondotik doatzila urratsean, ez aitzinetik eta hari uztarka.

Bada, fedea eta amodioak sakramendu guziz saindu eta eder huntan dute gehien gehienik distiratzan, eta gizonen artean nehor ikus ez dezaken moldez lan ederrenak hortan dituzte egiten.

Bethiereko eta mugarik gabeko Jainko guziz boteretsuak gure adimenduaz goragoko gauza handiak

egiten ditu zeru ala lurtean, eta gauza espantagarri hoik ez ditzazkegu zila. Jainkoaren obrak gizonen ezagutzaren menekoak balira, ez litazke miresgarriak eta ezin erranezkoak deitu behar.

MEZA SAINDUKO.

Othoitzak.

† Aitaren eta Semearen eta Izpiritu Sainduaren izenean. Halabiz.

Zure aldarearen aitzinerat heldu niz, o Jesus Jauna, Meza sainduaren entzuterat. Sinesten dut Meza Saindua zure Galbarioko hiltzearen berritzea dela; hemen ez duzula, odol ichurtzerik ez izanikan ere, kurutzearen gainean egin duzunaz bertzerik egiten.

Aphezarekin eta Eliza Sainduarekin batean, o Jainko Jauna, lau chedetarat eskaintzen dautzut Meza Saindu hau : 1^k zor zaizkitzun adorazione eta oho-reen emaiteko ; 2^k munduko bekatuek eta guziz nereek egin dauzkitzuten laidoen ordaintzeko eta churitzeko ; 3^k egin dauzkigutzun ongi guzientzat eskerren zuri bikurtzeko ; 4^k arimako salbamenduarentzat eta gorputzeko

biziarentzat behar ditutan grazien eta laguntzen zu ganik ardiesteko.

Grazia hok guziak uste dut emanen dauzkidatzula Jesus zure Semearen gatik, hemen, kurutzearen gainean bezala, berak nahi duenaz geroz Aphez eta Bitima izan.

Confiteor erraitean.

Zure aitzinean, o nere Jainkoa, nere biziko bekatu guziak aithortzen daukitzut. Aithortzen dut Andre dena Maria, Birjina guzietarik garbienaren aitzinean, saindu eta giristino guzien aitzinean, aithortzen dut bekatu egin dutala gogoz, hitzez eta obraz; bekatu egin nere faltaz, nere faltaz, nere falta handiaz.

Hortakotz ditut Ama Birjina eta saindu guziak minki othoizten, egin dezaten neretzat othoitz.

Entzun zazu nere othoitzza, eta barka othoi, othoi, nere bekatu eta hoben guziak.

Introit — ean.

Jauna, zure Seme bakharra lurrerat jausten ikusteaz hain gose Patriarkak eta Profetak ezarri ditutzuna, pitz zadazu barnean heien khar sainduaren araberako pindar bat; egizu, bizitze iragankor hunen pochelu guzien erditik, zurekin bateratzeko lehia saindua dezatan sendi ni baitan.

Kyrie eleison — *etan*.

Kyrie, eleison
(*hiruetan*)

Christe, eleison
(*hiruetan*)

Kyrie, eleison
(*hiruetan*)

Jauna, urrikal zakizkigu

Jesu-Kristo, urrikal zakizkigu

Jauna, urrikal zakizkigu.

Gloria in excelsis — *ean*.

Gloria in excelsis Deo; et in terra pax hominibus bonæ voluntatis.

Laudamus te.
Benedicimus te.

Adoramus te
Glorificamus te.
Gratias agimus tibi, propter magnam gloriam tuam.

Domine Deus,
Rex cœlestis, Deus,
Pater omnipotens.

Domine, Fili unigenite,
Jesu Christe.

Domine Deus,
Agnus Dei, Filius Patris.

Ohore Jainkoari zeru gorenean; eta lur gainean chede oneko gizoner bake.

Laudatzen zitugu.
Benedikatzen zitugu.

Adoratzen zitugu.
Goresten zitugu.
Eskerrak bihurtzen dauzkitzugu, zure ospe handiaren gatik.

Jainko Jauna, zeruetao Erregea, Jainko Aita guziz boteretsua.

Jesu-Kristo gure Jauna, Seme bakhara.

Jainko Jauna, Jainkoaren Bildotsa, Aitaren Semea.

Qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram.

Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis.

Quoniam tu solus sanctus.

Tu solus Dominus.

Tu solus Altissimus, Jesu Christe.

Cum Sancto Spiritu, in gloria Dei Patris.

Amen.

Munduaren bekatuak zure gain hartu ditutzuna, urrikal zakizkigu.

Munduaren bekatuak zure gain hartu ditutzuna, entzun zazu gure othoitzza.

Aitaren eskuinean jarria zaudena, urrikal zakizkigu.

Zu baxharrik baitzira saindu.

Zu baxharrik Jaun.

Zu baxharrik handi, o Jesu Kristo.

Izpiritu Sainduarekin, Jainko Aitaten ospean.

Halabiz.

Oremus — *etan.*

Emazkigutzu, Jauna, Andre dena Mariaren eta saindu guzien bidez, zure aphezak beretzat eta guretzat galdatzen dauzkitzun grazia guziak. Aphezarekin bat egiten dutala, grazia berak eskatzen dauzkitzut othoitzak galdatu dauzkidaten guzientzat. Othoi, othoi, emazkigutzu, heier eta niri, bethiereko bizirat heltzeko behar ditugun laguntza guziak, zure Seme Jesus Jaunaren gatik. Halabiz.

Epistolan.

Mundu zabalean hoinbertze jende federik gabe ilhunbean daudelarik, zure lege sainduaren ezagutzerat deitu nuzu, Jauna. Bihotzaren erditik hartzen dut eta onhartzen lege saindu hori.

Eman ezadazu, othoi, manatzen dautazunaren bethetzeko indarra. Profetek eta Apostoluek idatzirik utzi dauzkiguten egiak, zuhauk erakatsiak zinaizkoten, Jauna; heien argietarik pindar bat sor ezadazu, eta pitz nere bihotzean hek erretzen zituen su sakratu hura, maita zitzatan eta zerbitza hek bezala nere bizi guzian.

Ebanjelioan, (*chutiturik*).

Nere eginbideak ez ditut gehiago Profetek ez Apostoluek erranik ikasiko, baina ba zure Seme bakharrak erranik, haren hitzaren entzuterat noanaz geroz.

Bainan, ondikotz! zer on duket, o Jesus Jauna, zure hitzak direla sinetsirik ere, ez baniz nere sinestearen arabera bizi? Fededun izanik zer on duket zure aitzinerat jinen nizalarik, nere fedea ez badut lantu eta obratu?

Sinesten dut, bainan sinesten ez banu bezala niz bizi, edo zureaz bertze ebanjelio bat sinesten banu bezala. Bainan, hemendik goiti, ez dut egin nahizuk erranez bertzerik. Mintza zite, Jau-

na ; huna non aditzen zitutan, sehi baten aphaltasun berarekin. Eman ezadazu, othoi, sinesten ditutan guzien obratzeko indarra.

Credo — an.

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem : factorem cœli et terræ, visibilium omnium et invisibilium.

Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei Unigenitum.

Et ex Patre natum, ante omnia sæcula.

Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero.

Genitum, non factum, consubstantialem Patri ; per quem omnia facta sunt.

Qui, propter nos homines et propter nostram salutem, descendit de cœlis.

Et incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, et Homo factus est.

Crucifixus etiam, pro nobis, sub Pontio Pilato, passus et sepultus est.

Et resurrexit tertia die secundum Scripturas.

Et ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris.

Et iterum venturus est, cum gloria, judicare vivos et mortuos ; cujus regni non erit finis.

Et in Spiritum Sanctum, Dominum, et vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit.

Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur, qui locutus est per Prophetas.

Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam.

Confiteor unum baptisma, in remissionem peccatorum.

Et exspecto resurrectionem mortuorum,

Et vitam venturi sæculi. Amen.

Offertorioan.

Kreatura hilkor eta bekatuz okitu bat baizik ez izana gatik, aphezaren eskuz eskaintzen daukitzut, o egiazko Jainko bizi eta bethierekoa, zure Seme Jesu-Kristoren Gorputzeratu eta Odo-leratu behar diren ogi eta arno hori.

Onhar zazu, nere Jauna, amultsuki ete gozoki, Jesusen ezin erranezko eskaintza hau ; eta onets, othoi, eskaintza horrekin batean, nere gorputzaz, arimaz, ontasunez, biziaz eta ditutan guziez egiten dautzutan eskaintza.

Zuk emanik dauzkat oro, beraz zureak dira denak, eta itzultzen daukitzut guziak.

Aphezak bere erhiak garbitzean.

Garbi nezazu, Jauna, garbi, othoi, nere bihotz-arimak bekatu eta zuretzat ez diren sendimendu guzietarik : zutaz bertze guziak bihotzetik khendurik, zu

choilki zitzatan maita eta zerbitza bizi guzian, mundu huntarik landa bethiereko zeruan zutaz gozatzeko.

Orate, fratres — ean.

Aphezak : Othoitz egizue, nere aneiak, nere eta zuen eskaintza Jainko Aita guziz boteretsuak onhar dezan.

Ihardets : Eskaintza hori Jaunak onhar dezala zure eskuetarik, bere Izenaren ohore eta ospearentzat, gure onetan era bere Eliza saindu guziaren onetan.

Aphezak ahopetik erraiten dituen othoitzetan.

Zure urrikalmenduari esker, Jauna, eta bai Andre dena Maria bai saindu guziak ararteko hartzen ditugula, eskaintza hau balia bekigu, gure oraiko eta bethiereko bake eta zorionarentzat, Jesu-Kristo zure Semearen bidez. Halabiz.

Prefazioan.

Bai zinez doakizu eta zuzen da, hartze duzu eta salbagarri da eskerrak bihurtzatzugun alderat eta orotan, Jainko guziz saindua, Aita guziz boteretsua, Jainko bethierekoa, Jesu-Kristo gure Jaunaren bidez. Hunen bidez zituzte zeruko aingeru guziek goresten, odoratzen eta ohoratzen alegrantziako kan-

tuetan. Othoi, othoi, utz gitzatzu heiekin batean umilki kantatzerat :

Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus Sabaoth.

Pleni sunt cœli et terra gloria tua. Hosanna in excelsis.

Benedictus qui venit in nomine Domini. Hosanna in excelsis.

Saindu da, saindu, saindu, armadetako Jainkoa.

Zeru-lurrak haren ospeaz betheak dira. Ohore hari zeru gorenean.

Benedikatua be-di Jaunaren izenean heldu dena. Ohore hari zeru gorenean.

Sanctus — *en ondotik.*

Othoi, othoi, o Jainko Aita guziz urrikaltsua, Jesu-Kristo zure Seme eta gure Jaunaren izenean, onhar zazu aldare gainean den eskaintza guziz garbi eta saindu hori.

Eskaintza hori egiten dautzugu, Eliza saindua bida dezazun, geriza, finka eta heda lurraren bazter guziatarat. Benedikazkitzu ere eta lagunt gure Aita Saindua, gure Aphezpikua, gure Ertora, eta gure Elizaren sines-tean bizi diren guziak.

Bizientzat othoitza.

Othoi, Jauna, orhoit zite gure ahai-deez, adiskideez, gorputzeko eta arimako gure ongi-egile guziez, othoitzak gal-

datu dauzkiguten guzietz, Meza saindu huntan aurkitzen diren guzietz eta bereziki... (*Eman hemen zuhauk nahi ditzunenen izenak*).

Gure othoitzak hobeki onhar ditzatzun, ararteko hartzen ditugu bai Andre dena Maria, Jesu-Kristo gure Jaunaren Ama saindua, bai Apostolu guziak, bai zeruko saindu guziak.

Ah! Jesus Jaunaren aiduru zauden ohiko Profeten suzko gutiziak banitu orai bihotzean! Heien fedearen eta amodioaren jabe banintz!

Zato, Jesus Jauna, othoi, zato, o munduaren Salbatzale maitagarria; jauts zite aldare hunen gainerat.

Huna non heldu den Jainkoaren Bildotsa, munduko bekatuak bere gain hartu dituen Jainkoaren Bildotsa.

Ostia Saindua altchatzean.

Nere Jauna eta nere Jainkoa.

O Jesus, egiazko Jainko eta egiazko gizona, sinesten dut hor zirela oso osoa Ostia Saindu hortan; umilki adoratzan zitut, bihotzaren erditik maite zitut; eta aldare hortarat ni maitez jautsi zirenaz geroz, nik ere, nizan eta ditutan guziak emaiten daukitzut.

Kalitza altchatzean.

Nere Jauna eta nere Jainkoa.

Gizon guzientzat ichuri duzun Odol sakratua adoratzan dut, Jauna; ba-

dut esperantza ez duzula debaldetan ichuri neretzat. Zure Odola neretzat eman duzun bezala, nik ere emaiten dautzut nereea.

Sagara ondoan.

Nolako ez litazke nere maltzurkeria, Jauna, eta nere eskergabetasuna, hemen ikusiak ikusirik, zure laidoztatzeko kopeta banu oraino ! Ez, Jauna, ez ; sekula ez dut ahantziko Meza sainduan egiten eta erakusten daukuzuna : zure oinhazeak, zure Gorputz osoki zauritua, zure Odola azken chortaraino ichuria, eta hoik oro nere salbatzeko.

O Jainko Aita, ez dautzugu gehiagogia eta arnoa eskaintzen, bainan ba Jesu-Kristo zure Semearen Gorputz adoragarria, haren oinhazeen, piztearen eta zerurat igaiterearen orhoitzapenetan : gure eskutik, Jauna, har zazu eta onhar, eta zure graziez bethe gitzatzu.

Hilentzat othoitzza.

Orhoit zite halaber, Jauna, Purgatorioan diren arima gaichoez. Othoitz egiten dautzut bereziki nere burhasoen, ahaideen, adiskideen, arimako eta gorputzeko nere ongi-egileen arimentzat, bai eta gehienik othoitz beharretan direnentzat.

Emozute, Jauna, lehen bai lehen zure oneziatik igurikatzen duten bakea eta zoriona.

Guhaurentzat othoitza.

O Aita guziz ona, bekatore izanak gatik, emaguzu egun batez guri ere grazia handi hori, eta hil ondoan ezar gitzatzu Apostoluen, Martyren eta saindu guzien lerroan ; maita zitzagun eta gorets heiekin batean, menderen mendetan. Halabiz.

Gure Aita.

Gure Aita zeruetan zirena, erabil bedi sainduki zure izena ; ethor bedi zure erresuma ; egin bedi zure borondatea, zeruan bezala lurlean ere.

Iguzu egunean eguneko ogia ; barka dietzagutzu gure zorrak, guk gure ganat zordun direner barkatzen daizkotegun bezala ; eta ez gitzatzula utz tentamentutan erortzerat ; bainan begira gitzatzu gaitzetik. Halabiz.

Gure Aitaren ondotik.

Othoi begira gitzatzu, Jauna, gaitz guzietarik, bai lehenagoko, bai oraiko, bai gerokoetarik ; eta Andre dena Mariaren, Apostoluen eta saindu guzien gatik, bakea emaguzu, bizi gireno : zure urrikalmenduaren laguntzarekin, behin bethikotz bekatu eta nahasdura guzietarik garbi izan gitezen, Jesu-Kristo zure Seme eta gure Jaunaren bidez. Halabiz.

Agnus Dei erraitean.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.

Jainkoaren Biltotsa, munduko bekatuak zure gain hartu ditutzuna, urrikal zakizkigu.

Jainkoaren Biltotsa, munduko bekatuak zure gain hartu ditutzuna, urrikal zakizkigu.

Jainkoaren Biltotsa, munduko bekatuak zure gain hartu ditutzuna, othoi emaguzu arimako bakea.

Domine, non sum dignus erraitean.

Nere etchean sar ziten ez niz gai, Jau-na, bainan hitz bakhar bat zuk erranik, nere arima sendo izanen da.

Komuniatzen ez denaren othoitza.

O nere Jesus maitagarria, egun zure haragi sainduaz hazia izaiteko zoriona ez badut, onets zazu nere zitzatan berderen gogoz eta bihotzez; onets zurekin bat egin nadin fedeaz, esperantzaz eta karitateaz. Sinesten dut zu baitan; zu baitan dut nere esperantza eta maitezititut nere bihotz guziaz.

Azken othoitzetan.

Jauna, egun ere aldare gainerat jautsi zira nere salbatzeko ; nik ere, nizan eta dituzketan guziak emaiten dauzkitzut. Zure eskuko jartzen niz osoki ; ez nezazula baztert.

Igorriko dauzkitatzun kurutze mota guziak onhartzen ditut oraidanik eta gogotik.

Hitzemaiten ere dautzut, hemendik goiti bekatu ttipiener ihes eginen duta-la, eta bereziki zer hutsetarat ere baitut ichurkia eta hetarik urrunduko nizala nere ahal guziaz.

Zure Lege sainduari jarraikiren nitzazio, eta huts eginen dutan baino lehen nahiago ditut oro galdu eta oro jasan. Halabiz.

Benedizione aitzinean.

Trinitate guziz saindu eta adoragarria, Meza saindu hau zutaz hasi dugun bezala, zutaz dugu bururatzen. Onharzazu othoi, eta benedika gitzatzu Aitaren eta Semearen eta Izpiritu Sainduaren izenean. Halabiz.

Azken Ebanjelioan.

Berbo bethierekoa, gauza guzien Egilea, egunak bethe zirenean gure gatik gizon eginik Sakrifizio miresgarri hau gure salbamenduko eman dauku-

zuna, eskerrak umilki bihurtzen dauzkitzugu. Meza hunen entzuteko bai eta darraizkon ondorio salbagarriez baliatzeko egin daukuzun graziarentzat. Aingeru eta saindu guziek hortaz bethi gorets bezitzate zeruan. Guk lurrean eskerrak bihurturen dauzkitzugu, zure Legearen arabera biziz egun oroz.

Barka ezadazu, o nere Jainkoa, zutaz bethea, zuretzat sutan behar nintzalarik, gogoa barreiatu bazait eta bihotza hotz egon baniz. Ahanzkitzu, Jauna, nere bekatuak, Jesu-Kristo zure Semea aldare hunen gainerat heien ezeztatzeko jautsi denaz geroz. Zure grazia-
ren laguntzarekin, ez niz agian, hemen-
dik harat, zure laidoztatzeko aski bi-
hozgabea izanen. Halabiz.

KOMUNIONE AITZINEKO OTHOITZAK.

—

Fedezkoa. — Jesu-Kristo nere Jauna, gorputzeko begiez ikusten bazinitut baino zinkiago sinesten dut egiazki hor zirela Aldareko Sakramenduan, eta zure hartzerat noala komunione sainduan.

Adorazionezkoa. — O nere Jesus Jainkoa, adoratzen zitut ogiaren itchurek estalia. Ezagutzen dut nere Kreatzalea eta nere Jainkoa zirela.

Umiltasunezkoa. — Jauna, nere bihotzean sar ziten ez niz gai, hanbat laidoztatu zitutan ondoan, bainan errazu hitz bakhar bat eta nere arima sendo izanen da.

Esperantzazkoa. — Salbatzale maitea, badut esperantza, ni baitan egoiterat jinez, nere arima garbituko duzula eta betheko zure graziez eta amodioaz.

Urrikizkoa. — Nere Jainkoa, handizki dolu dut zu laidoztaturik, guziz ona zirelakotz eta higuin duzulakotz

bekatua ; hartzen dut chede zin bat zu gehiago ez laidoztatzeko eta penitentzia egiteko.

Amodiozkoa. — O Jesus, nere ontasun baxharra, zure haragiaz hazi nahi izaiterainokoan maitatu nuzuna, maitezituz nere bihotz guziaz, nere indar guzietz. Nahi niz bizi eta hil zure amodio sainduan.

Gutiziazkoa. — Zato, nere Jesus Jainkoa, zato nere bihotzerat, garbizazu bere gaitz guzietarik, bethe zazu zure grazietz : nere baitarat zu hartzeko kharretan nago.

Komunione ondoko othoitzak.

Adorazionezkoa. — Nere Jainkoa eta Salbatzalea, adoratzen zituzt nere bihotzean, orai egoitza egiten duzun nere bihotzean, adorazioneak zeruan bihurtzen dauzkitzuten Aingeru eta sainduekin bat egiten dutala.

Esker onezkoa. — Eskerrak dauzkitzuzt, nere Salbatzale maitea, ni ganat jin nahi izan baitzira komunione saindu huntan. Zer ikustateak ez dauzkitzuzt zor zure ongi-egin guzientzat !

Emaitzazkoa. — Jesus nere Jauna, emaiten nitzaitzu nizan guzia osoki, niri eman ziren bezala ; egidazu zuretzat baizik ez bizitzeko grazia.

Amodiozkoa. — Nere Jesus ona, maitezituzt ahal dezaketan khartsukienik ; zure amadioaren suak bero dezala, erre, suntsi nere bihotza.

Galdezkoa. — Nere Jainkoa, emazki-datzu, othoi, zure manamendu sailduen begiratzeko behar ditutan grazia guziak.

Chede zinezkoa. — Nere Jainkoa, hartzen dut, zuk hastio ditutzun gauza guzietarik begiratzeko chede zina, eta ni ganik galdatzen ditutzun guzien bethetzekoa. Egin beza zure graziak maita zitzatan eta gorets, nere biziak dirauno eta bethi.

Othoitz Baliosa.

Huna, o Jesus on eta guziz ezitia, non nizan zure aitzenean belauniko emana ; eta arimako khar handienarekin othoizten zitut eta bietan othoizten, barna sar ditzatzun nere bihotzean fedezko, esperantzazko eta amodiozko sendimendurik biziinak, nere bekatuen egiazko urrikia, eta gehiago hetarat ez erortzeko chederik azkarrena.

Bihotzeko amodio eta min handi batekin zitut othoizten, zure bortz zau-riak nere baitan ikusten ditutalarik eta gogoan erabiltzen, begien aitzinean atchikiz David profetak zure ahoan, o Jesus ona, ezartzen zituen hitz hok : « Zilatu dituzte nere eskuak eta nere oinak, kondatu nere hezur guziak. »

Nere Jainko Jauna, orai beretik, gogotik eta bihotz onez onhartzen dut zure eskuak igorri nahiko dautan heriotze moldean, dakarzen izialdura, bihozmin eta oinhaze guziekin.

IGANDEKO BEZPERAK.

Gure Aita... Agur Maria.

ŷ. Deus, † in adiutorium meum intende.

R̄. Domine, ad adjuvandum me festina.

Gloria Patri, et Filio, * et Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, * et in sæcula sæculorum. Amen. Alleluia, edo Laus tibi, Domine, Rex æternæ gloriæ.

Ant. Dixit Dominus.

Psalmo 109^a.

Dixit Dominus Domino meo : * Sede a dextris meis :

Donec ponam inimicos tuos, * scabellum pedum tuorum.

Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion : * dominare in medio inimicorum tuorum.

Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus sanctorum : * ex utero ante luciferum genui te.

Juravit Dominus, et non pœnitebit eum : * Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

Dominus a dextris tuis, * confregit in die iræ suæ reges.

Judicabit in nationibus, implebit ruinas : * conquassabit capita in terra multorum.

De torrente in via bibet : * propterea exaltabit caput.

Gloria Patri, et Filio, * et Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et * in sæcula sæculorum. Amen.

Ant. Dixit Dominus Domino meo :
Sede a dextris meis.

Ant. Magna opera Domini.

Psalmo 110^a.

Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo : * in consilio justorum et congregatione.

Magna opera Domini : * exquisita in omnes voluntates ejus.

Confessio et magnificentia opus ejus : * et justitia ejus manet in sæculum sæculi.

Memoriam fecit mirabilium suorum, misericors et miserator Dominus : * escam dedit timentibus se.

Memor erit in sæculum testamenti sui : * virtutem operum suorum annuntiabit populo suo :

Ut det illis hæreditatem gentium : * opera manuum ejus veritas, et judicium.

Fidelia omnia mandata ejus : confirmata in sæculum sæculi, * facta in veritate et æquitate.

Redemptionem misit populo suo : * mandavit in æternum testamentum suum.

Sanctum et terribile nomen ejus : * initium sapientiæ timor Domini.

Intellectus bonus omnibus facientibus eum : * laudatio ejus manet in sæculum sæculi.

Gloria Patri, et Filio.

Ant. Magna opera Domini, exquisita in omnes voluntates ejus.

Ant. Qui timet Dominum.

Psalmo 111^a.

Beatus vir, qui timet Dominum : * in mandatis ejus volet nimis.

Potens in terra erit semen ejus : * generatio rectorum benedicetur.

Gloria et divitiæ, in domo ejus : * et justitia ejus manet in sæculum sæculi.

Exortum est in tenebris lumen rectis : * misericors, et miserator, et justus.

Jucundus homo qui miseretur et commodat, disponet sermones suos in judicio : * quia in æternum non commovebitur.

In memoria æterna erit justus : * ab auditione mala non timebit.

Paratum cor ejus sperare in Domino, confirmatum est cor ejus : * non commovebitur donec despiciat inimicos suos.

Dispersit, dedit pauperibus : justitia ejus manet in sæculum sæculi, * cornu ejus exaltabitur in gloria.

Peccator videbit et irascetur, dentibus suis fremet et tabescet : * desiderium peccatorum peribit.

Gloria Patri, et Filio.

Ant. Qui timet Dominum, in mandatis ejus cupit nimis.

Ant. Sit nomen Domini.

Psalmo 112^a.

Laudate, pueri, Dominum : * laudate nomen Domini.

Sit nomen Domini benedictum, * ex hoc nunc, et usque in sæculum.

A solis ortu usque ad occasum, * laudabile nomen Domini.

Excelsus super omnes gentes Dominus, * et super cœlos gloria ejus.

Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat, * et humilia respicit in cœlo et in terra ?

Suscitans a terra inopem, * et de stercore erigens pauperem :

Ut collocet eum cum principibus, * cum principibus populi sui.

Qui habitare facit sterilem in domo,
* matrem filiorum lætantem.

Gloria Patri, et Filio.

Ant. Sit nomen Domini benedictum
in sæcula.

Ant. Deus autem noster.

Psalmo 116^a.

Laudate Dominum, omnes gentes. *
laudate eum, omnes populi.

Quoniam confirmata est super nos
misericordia ejus : * et veritas Domini
manet in æternum.

Gloria Patri, et Filio.

Ant. Deus autem noster in cœlo :
omnia quæcumque voluit, fecit.

Kapitulua.

Benedictus Deus et Pater Domini
nostri Jesu Christi, Pater misericordia-
rum : et Deus totius consolationis, qui
consolatur nos in omni tribulatione
nostra.

Ry. Deo gratias.

Hymnoa.

Lucis Creator optime,
Lucem dierum proferens
Primordiis lucis novæ,
Mundi parans originem.

Qui mane junctum vesperi
Diem vocari præcipis
Illabitur tetrum chaos
Audi preces cum fletibus.

Ne mens gravata crimine
Vitæ sit exsul munere,
Dum nil perenne cogitat,
Seseque culpis illigat.

Cœleste pulset ostium :
Vitale tollat præmium :
Vitemus omne noxium :
Purgemus omne pessimum.

Præsta, Pater piissime,
Patrique compar Unice,
Cum Spiritu Paraclito,
Regnans per omne sæculum. Amen.

Ÿ. Dirigatur, Domine, oratio mea.

R̄. Sicut incensum in conspectu tuo.

Ama Birjinaren Kantika.

Magnificat * anima mea Dominum :
Et exsultavit spiritus meus * in Deo
salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillæ
suæ : * ecce enim ex hoc beatam me di-
cent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est :
* et sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus a progenie in
progenies, * timentibus eum,

Fecit potentiam in brachio suo : *
dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede, * et exal-
tavit humiles.

Esurientes implevit bonis : * et divi-
tes dimisit inanes.

Suscepit Israel puerum suum, * recordatus misericordiæ suæ.

Sicut locutus est ad patres nostros, * Abraham, et semini ejus in sæcula.

Gloria Patri, et Filio.

ANDRE DENA MARIAREN
BEZPERAK.

Dixit Dominus... (*ikus 410^{garren or-rialdea}*)

Laudate pueri... (*ikus 413^{garren or-rialdea}*).

Psalmo 121^a.

Lætatus sum in his que dicta sunt mihi : * In domum Domini ibimus.

Stantes erant pedes nostri * in atriis tuis, Jerusalem.

Jerusalem, quæ ædificatur ut civitas, * cujus participatio ejus in idipsum.

Illuc enim ascenderunt tribus, tribus Domini : * testimonium Israel, ad confitendum nomini Domini.

Quia illic sederunt sedes in judicio, * sedes super domum David.

Rogate quæ ad pacem sunt Jerusalem et abundantia diligentibus te.

Fiat pax in virtute tua, * et abundantia in turribus tuis.

Propter fratres meos et proximos meos, * loquebar pacem de te.

Propter domum Domini Dei nostri, * quæsiui bona tibi.

Psalmus 126^a.

Nisi Dominus ædificaverit domum,
* in vanum laboraverunt qui ædificant
eam.

Nisi Dominus custodierit civitatem,
* frustra vigilat qui custodit eam.

Vanum est vobis ante lucem surgere :
* surgite postquam sederitis, qui man-
ducatis panem doloris.

Cum dederit dilectis suis somnum : *
ecce hæreditas Domini, filii ; merces,
fructus ventris.

Sicut sagittæ in manu potentis, * ita
filii excussorum.

Beatus vir qui implevit desiderium
suum ex ipsis ; * non confundetur cum
loquetur inimicis suis in porta.

Psalmus 147^a.

Lauda, Jerusalem, Dominum : * lau-
da Deum tuum, Sion ;

Quoniam confortavit seras portarum
tuarum ; * benedixit filiis tuis in te.

Qui posuit fines tuos pacem, * et adi-
pe frumenti satiat te ;

Qui emittit eloquium suum terræ,
* velociter currit sermo ejus ;

Qui dat nivem sicut lanam, * nebu-
lam sicut cinerem spargit.

Mittit crystallum suam sicut buccel-
las : * ante faciem frigiditatis ejus quis
sustinebit ?

Emittet verbum suum, et liquefaciet
ea : * flabit spiritus ejus, et fluent aquæ.

Qui annuntiat verbum suum Jacob,
* justitias et judicia sua Israel.

Non fecit taliter omni nationi, * et
judicia sua non manifestavit eis.

Hymnoa.

Ave, maris stella,
Dei Mater alma,
Atque semper virgo,
Felix cœli porta.

Sumens illud ave
Gabrielis ore,
Funda nos in pace,
Mutans Hevæ nomen.

Solve vincla reis,
Profer lumen cæcis,
Mala nostra pelle,
Bona cuncta posce.

Monstra te esse matrem,
Sumat per te preces
Qui, pro nobis natus,
Tulit esse tuus.

Virgo singularis,
Inter omnes mitis,
Nos culpis solutos,
Mites fac et castos.

Vitam præsta puram,
Iter para tutum,
Ut, videntes Jesum,
Semper collætetur.

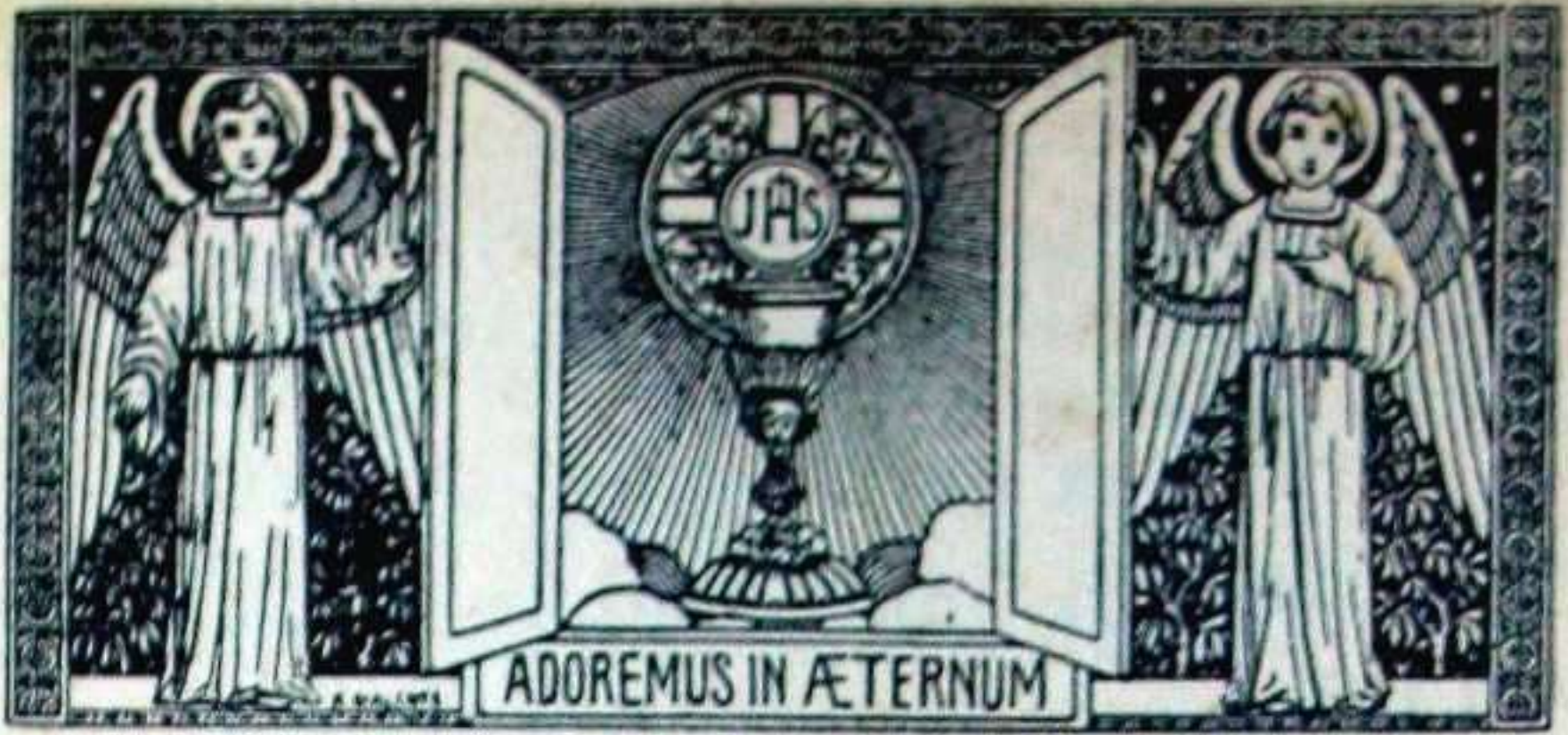

Sit laus Deo Patri,
Summo Christo decus,
Spiritus Sancto,
Tribus honor unus. Amen.

Ÿ. Dignare me laudare te, Virgo
sacrata.

ꝛ. Da mihi virtutem contra hostes
tuos.

SAKRAMENDU SAINDUAREN OHORETAN.

Pange, lingua, gloriosi
Corporis mysterium,
Sanguinisque pretiosi,
Quem in mundi pretium,
Fructus ventris generosi,
Rex effudit gentium.

Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine,
Et in mundo conversatus,
Sparso verbi semine,
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.

In supremæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,
Observata lege plene
Cibis in legalibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat suis manibus.

Verbum caro panem verum
Verbo carnem efficit :

Fitque sanguis Christi merum ;
 Et si sensus deficit,
 Ad firmandum cor sincerum
 Sola fides sufficit.

¶ Tantum ergo Sacramentum
 Veneremur cernui :
 Et antiquum documentum
 Novo cedat ritui :
 Præstet fides supplementum
 Sensum defectui.

Genitori, Genitoque
 Laus et jubilatio,
 Salus, honor, virtus quoque
 Sit et benedictio :
 Procedenti ab utroque
 Compar sit laudatio.
 Amen.

Ÿ. Panem de cælo præstitisti eis.
 R. Omne delectamentum in se habentem.

Izpiritu Sainduaren hymnoa.

Veni, creator Spiritus,
 Mentem tuorum visita,
 Imple superna gratia
 Quæ tu creasti pectora.

Qui diceris Paraclitus,
 Altissimi donum Dei,
 Fons vivus, ignis, caritas,
 Et spiritualis unctio.

Tu septiformis munere,
Digitus paternæ dexteræ,
Tu rite promissum Patris,
Sermone ditans guttura.

Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus,
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.

Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus ;
Ductore sic te prævio,
Vitemus omne noxium.

Per te sciamus, da, Patrem,
Noscamus atque Filium :
Teque utriusque Spiritum :
Credamus omni tempore.

¶ Deo Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio,
Cum Spiritu Paraclito,
Nunc et per omne sæculum.
Amen.

KURUTZEAREN BIDEA.

Abiatzean.

O Jesus, nere Jauna, zer amodioarekin egin zinuen auhenezko bide hori, neretzat hiltzerat zinoazilarik ; eta nik aldiz zonbat aldiz ez zitut laidoztatu ! Bainan orai bihotzaren erditik maite zitut ; eta maite zitutalakotz, zu laidoztaturik egiazki dolu dut. Barka zadazu, othoi, Jauna, eta utz nezazu bidaldi nekagarri hortan zure ondotik jiterat. Ni maitez zoazi hiltzerat ; zu maitez zurekin nahi dut hil nik ere, o nere Salbatzale maitagarria. Bai, nere Jesus, hil ala bizi, zurekin bethi nahi dut bat egin.

LEHEN ESTAZIONEA.

Jesus hiltzerat kondenatua.

Erabil gogoan nola, azotatu eta elhorriz koronatu ondoan, Pilatusek Jesus

kurutze baten gainean hiltzerat kondenatu zuen hobenik gabe.

O Jesus guziz maitagarria, ez zitu ez Pilatusek kondenatu, nere bekatuek zituzte kondenatu. Auhenezko bidaldi horren merezimenduen gatik, laguntzazu nere arima, bertze mundurat buruz egiten ari den bidaiari.

Maite zitut, o Jesus, nere amodioa; nere burua baino maiteago. Zu laidoztaturik minki dolu dut. Egizu bethi maita zitzatan; eta gaineratekoaz, nahi duzuna egizu nitaz.

Gure Aita... Agur Maria... Gloria.

2garren ESTAZIONEA.

Jesus kurutzea bizkarrean.

Erabil gogoan nola, kurutzea bizkarrean zoalarik, Jesus gutaz orhoit zen eta nola bere heriotzea Jainkoari eskaintzen zion guretzat.

O Jesus, hartzen ditut zure eskutik eta onhartzen igorri nahiko dauzkitatzun nahigabe mota guziak. Othoi, othoi, zure oinhazeen gatik, lagunt nezazu nere kurutzearen pazientziarekin eta gogotik eremaiten.

Gure Aita... Agure Maria... Gloria.

3garren ESTAZIONEA.

Jesus erortzen da lehen aldikotz.

Erabil gogoan Jesusen lehen eroriko hori: gorputz guzia azotek chehatua, burua

elhorriz koronatu, odola zariola, hain zen flako non doi-doi baitzagon chutik. Gainerat, soldadoek hain gaizki zera-bilaten, ostikoka eta andarka non, azkenean erori baitzen kurutzearen azpirat.

O Jesus ona, zure kurutzearen haztak eta soldadoen tzarkeriek baino gehiago, nere bekatuek zituzte oinhazkatzen eta histen. Zure lehen eroriko horren gatik, ez nezazula othoi bekatu mortalean erortzerat utz.

Gure Aita... Agur Maria... Gloria.

4garren ESTAZIONEA.

Jesus buruz-buru bere amarekin.

Erabil gogoan Ama-Semek zer hinka izigarrian egin zuten buruz-buru. Elgarri beha daude Jesus eta Andre dena Maria. O behako amultsuak eta elgarrentzat amodioz betheak, bainan ere bihotz-erdiragarriak!

O Jesus guziz gozoa, zure Amaren ikusteak egin zautzun bihozminaren gatik, egidazu othoi zure Amaren zerbitzari on baten izaiteko grazia.

Eta zuk, o Ama deitoragarria, zure othoitzen bidez ardiets ezadazu zure Seme Jainkoaren oinhazeez bethi eta bethi orhoitzeko grazia.

Gure Aita... Agur Maria... Gloria.

5garren ESTAZIONEA.

Jesus Simonek lagundua.

Erabil gogoan nola Juduak, Jesu zoin emalditua zen ohartzearekin, bidean hil zadin beldurtu ziren. Kurutzearen gainean itzaturik hiltzen ikusi nahi zutelakotz, bidean zoon gizon bat, Simon, heratsu zuten kurutzearen eremaiterat.

O Jesus guziz amultsua, dohatsu kurutzearen joaiten lagundu zinituen gizona ! Hartzen dut nik ere eta besarkatzen, eman nahi dautazun kurutzea. Gogotik dut onhartzen bereziki igorriko dautazun heriotze moldeak, bere auhen eta bihozmin guziekin. Ni maitez hil zira ; zu maitez nahi dut hil ; lagunt nezazu zure graziaz.

Gure Aita... Agur Maria... Gloria.

6garren ESTAZIONEA.

Emazte batek chukatzen dio begitartea.

Erabil gogoan nola emazte saindu batek, ikustearekin Jesus oinhazeek lehortua, begitartea odoletan eta izerditan, oihal churi batekin chukatu zion aurpegia, eta saritzat nola Jesusek oihalaren gainean utzi bere begitartearen itchura.

O Jesus guziz ezitia, zure aurpegia ederra zen lehenago, bainan bidaldi izigarri hortan, zauriek eta odolak itzustu dautzute. Oi deitoragarria ! nere

arima ere ederra zen, zure graziak batheioan aphaindu zuelarik ; bainan geroztik itsustu dut nere bekatuez. Zuk baxharrik diozu, o nere Salbatzalea, lehengo edertasuna emaiten ahal ; egizu othoi zure oinhazeen gatik.

Gure Aita... Agur Maria... Gloria.

7garren ESTAZIONEA.

Jesus erortzen da bigarren aldikotz.

Erabil gogoan Jesusen bigarren eroriko hori : zaurien oinhaze guziak berritzen daizko eta handitzen.

O Jesus maitagarria, nere bekatuak zonbat aldiz ez dauzkidatzu barkatu, eta bethi erori niz, laidoztatzen zinintudalarik berriz. Bigarren eroriko horren gatik, hiltzeraino lagunt nezazu grazian egoiten eta irauten ; egizu, othoi, jinen zaizkitan tentazione guzietan, hutsik egin gabe zure galtzarrerat egin dezatan ihes.

Gure Aita... Agur Maria... Gloria.

8garren ESTAZIONEA.

Jesus Jerusalemeko emazte batzuer mintzo.

Erabil gogoan nola, Jesus planta izigarri hartan, bidea bere odolaz ihintz-tatzen zuela ikustearekin, emazte gaicho batzu nigarrez zauden. « Ez nere gatik egin nigarrik, zioten erran Jesusek, bai-

nan zuen gatik eta zuen haurren gatik. »

O Jesus oinhazeek nekatua, nigarretan nago, ez nere bekatuentzat hartze ditutan gaztiguen beldurrez, bainan ni maitetz nere hobenen ezeztatzeko jasan dituzun oinhazeen gatik. Egizu oroz gainetik maita zitzatan nik ere.

Gure Aita... Agur Maria... Gloria.

9garren ESTAZIONEA.

Jesus erortzen da hirugarren aldikotz.

Erabil gogoan Jesusen hirugarren eroriko hori : haren ahulezia izigarria zen ; izigarriago oraino soldadoen eta Juduen tzarkeria. Hok, doi-doi chutik zagokelarik, nahi zuten lasterrago igan zezan Kalbarioko patarra.

O Jesus guziz maitagarria, erakutsi nahi izan daukuzun hirugarren alditchartze horren gatik, emadazu othoi, giristino agertzeko dutan ahalgearen garaitzeko eta nere jaidura tzarren, zaphatzeko indarra. Zure adiskidetasuna erdeinatu dut orai artio ; egunetik haste, ez niz bizi nahi zuretzat baikik.

Gure Aite... Agure Maria... Gloria.

10garren ESTAZIONEA.

Jesus buluzten dute.

Erabil gogoan soldadoek zoin basaki buluzten duten Jesus : haren soinekoak

odolak loturik zauzkan larruari; beraz soinekoak khentzearekin, zauriak berriz idekitzen daizkote eta larrutzen dute. Zer lazgarria!

O Jesus hobenik gabea, soldadoek buluztearekin jasan ditutzun oinhaze ikharagarrien gatik lagunt nezazu lur-reko gauza guzietarik buluzten eta ur-runtzen, zu choilki maita zitzatan orai eta bethi.

Gure Aita... Agur Maria... Gloria.

11^{garren} ESTAZIONEA.

Jesus kurutzeari itzatua.

Erabil gogoan nola Jesusek, kurutzearen gainean luze luzea etzanik, bere bizia Jainko Aitari eskaintzen dion gure salbatzeko. Soldado basek kurutzeari itzaten dute, esku ala oinetako zainak hausten daizkotela eta hezurak kraskatzen.

O Jesus adoragarria, zure kurutzeari itza zazu nere bihotza, han egon dadin behin bethikotz zure maitatzeko, zutarik gehiago urrundu gabe.

Gure Aita... Agur Maria... Gloria.

12^{garren} ESTAZIONEA.

Jesus hiltzen da.

Erabil gogoan nola Jesusek, hiru oren luze kurutzearen gainean agonian egon ondoan, auhenek urturik burua aphaltzen duen eta azken hatsa emaiten.

O Jesus maitea, nigarretan besarkatzen dut zure kurutze saindua. Nere bekatuen gatik zure aiherkundean hiltzea merezi nuke, bainan zure heriotzea da nere esperantza. Zure heriotze sainduaren gatik egidazu, othoi, zure oin itzatuer ezpainak tinki zure amodioan hiltzeko grazia. Zure eskuetan ezartzen dut nere arima.

Gure Aita... Agur Maria... Gloria.

13^{garren} ESTAZIONEA.

Jesus kurutzetik jausten dute.

Erabil gogoan nola, Jesusek azken hatsa eman ondoan, dizipuluetarik biek kurutzetik jautsi zuten eta Ama gaichoaren besoetan ezarri. Bere Semea zoin amultsuki ez zuen hartu Andre dena Mariak eta zer amodiorekin ez besarkatu!

O Ama dohakabea, zure Seme Jainkoaren gatik har nezazu zure zerbitzaritzat eta minki egizu neretzat othoitz. Eta zuk, o nere Salbatzale ona, zure maitatzerat utz nezazu, othoi; zure maitatzea eta zerbitzatzea baizik ez dut gutiziatzen.

Gure Aita... Agur Maria... Gloria.

14^{garren} ESTAZIONEA.

Jesus emaiten dute hobian.

Gogoan erabil nola dizipuluek Jesu-

sen Gorputza hobirat ereman zuten ; Amak lagundu zuen nigarrez. Gero athea harri handi batekin hetsirik, guziak urrundu ziren.

O nere Jesu ona, zure hobi sainduaren harria besarkatzen dut bihotzaren erditik. Bainan hirugarren egunean piztu zira. Egizu, othoi, azken egunean ni ere pitz nadin zure lorian, zeruan behin bethikotz zurekin bat egiteko, zure goresteko eta maitatzeko bethierean. Halabiz.

Gure Aita... Agur Maria... Gloria.

(Kurutzearen bidearen ondotik Aita Sainduaren chedeetarat othoitz egiten duenak, Indulientzia oso bat irabaz dezake, Purgatorioko arimen onctan.)

Azken othoitzza.

Zure gerizarat ihes egiten dugu, Jainkoaren Ama Saindua ; gure behar-orduetan ez othoi gutiz utz gure othoitzak, bainan atheka gaichto guzietarik begira gitzatzu bethi, o Birjina loriosa eta benedikatua. Halabiz.

AURKIBIDEA.

Lehen Liburua.

KAPITULUAK	ORRIALDEAK.
1. — Jarrai Jesu Jaunari eta munduko ezdeuskeria guziak erdeina	7
2. — Nork bere burua behar duela gutietsi	10
3. — Egiaren erakaspenez	13
4. — Egitekoetan behar den zuhurtziaz	17
5. — Liburu Sainduen irakurtzeaz	19
6. — Azturez	20
7. — Esperantza alferrari eta urgulari behar dela ihes egin.	21
8. — Nehorekin ez dela behar adiskidegi	23
9. — Bat-bederak bere burujopeari uko egiteaz	24
10. — Elhasturitik baztertzeaz ..	26
11. — Bakearen eta bertutean aitzinatzeke suaren biltzeaz..	27
12. — Atsegabearen onaz	31
13. — Tentazioneari gogor egiteaz	32
14. — Nehor ez dela ausartziarekin jujatu behar	37

15. —	Karitatezko obrez	39
16. —	Bertzeen itzalen jasaitez..	41
17. —	Komentuetako bizitzeaz ..	43
18. —	Sainduak eman erakuspenez	44
19. —	Jende khartsuaren egite- koez	48
20. —	Bakhartasunaren eta ichil- tasunaren maitatzeaz	52
21. —	Bihotzeko urrikiaz.....	58
22. —	Gizonaren atsegabeez	61
23. —	Heriotzearen gogoan erabil- tzeaz	66
24. —	Jujamenduaz eta bekatuen gaztiguaz	71
25. —	Khartsuki behar dugula gure bizi-molde guzia onerat bi- datu	77

Bigarren Liburua.

1. —	Gure bihotzean dagon Jain- koarekin solastatzeaz	85
2. —	Nahigabeen onhartzeaz ..	91
3. —	Bihotzeko bakeaz	92
4. —	Bihotzeko garbitasunaz eta chedeen lañotasunaz	95
5. —	Gure buruaren ezagutzeaz	97
6. —	Kontzientzia onaren zorio- naz	99
7. —	Jesusen oroz gaineratik maita- tzeaz	102
8. —	Jesusekilako adiskidetasun cheheaz	104
9. —	Kontsolamendurik gabe bi- zitzeaz	107

10. — Jainkoak eman graziენტzat
behar den ezagutzaz 113
11. — Jesusen Kurutzea gutik du-
tela maite 117
12. — Kurutze saindurako bideaz. 120

Hirugarren Liburua.

1. — Jesusen solas amultsuak
arima leialarekin 131
2. — Bihotzean mintzo dela Egia,
elhe-harrabotsik gabe 133
3. — Jainkoaren hitzak umilki en-
tzutekoak direla, eta hani-
tzek ez diotela gogo handirik
emaiten 135
4. — Egiaren arabera eta umil-
tasunekin behar dela Jain-
koaren aitzinean ibili 140
5. — Jainkoaren alderateko amo-
dioaren ondorio miresgar-
riez 143
6. — Jesus maite duenaren atse-
gabeez 149
7. — Grazia behar dela gorde u-
miltasunaren hegalpean . . 153
8. — Nork bere buruaren guties-
teaz Jainkoaren aitzinean.. 157
9. — Gure biziaren azken muga
Jainkoa denaz geroz, hari
buruz ditugula guziak egi-
teko 160
10. — Mundua oinkaturik Jain-
koaren zerbitzatzea gozo
dela 162

11. — Bihotzaren nahikariak iker-
tu behar direla eta negur-
ritu 166
12. — Pazientziaren biltzeaz eta
azturen hezteaz 168
13. — Jesus Jaunak bezala, umilki
behar dela odeditu 171
14. — Jainkoaren jujamendu gor-
deak gogoan erabili behar
ditugula, gure obra onek
urguluz ez hantzekotz 173
15. — Gutizia ditazken gauzetan
nola ibil eta mintza 176
16. — Egiazko zoriona Jainkoa
baitan behar dugula bilhatu 179
17. — Zer dukegun hoberenik Jain-
koak ikus dezan behar dugu-
la utzi 181
18. — Bizi huntako nahigabeak
behar ditugula, Jesusek be-
zala, gogo onez jasan 183
19. — Laidoen onhartzeaz, eta
egiazko jasankorra zer-
tarik den ageri 185
20. — Nork bere ahuleziaren ait-
hortzeaz, eta bizi huntako
nahigabeez 188
21. — Jainkoa baitan behar dela
egon, bertze ontasun guzien
gainetik 192
22. — Jainkoaren emaitza nasaiez
orhoitzeaz 197
23. — Bake handia dakarten lau
bideez 201
24. — Non nola dabilzan bertzeak

- ez dela gure ikustekoa 204
25. — Zeri datchizkon bihotzeko
bake osoa eta arimaren egiaz-
ko aitzinamendua 206
26. — Gogoko libertatea othoitze-
tik dela hobeki biltzen, ira-
kurgeietarik baino 209
27. — Gure buruaren maitatzeak
gituela gehienik Jainkoaren
ganik urruntzen 211
28. — Mihi gaichtoer nola ihar-
duk 214
29. — Atsegabea jitearekin, Jain-
koa nola behar dugun othoiz-
tu eta goretsi 215
30. — Jainkoari laguntzaren gal-
datzeaz eta igurikitzeaz . . . 217
31. — Lurreko izaite guziak ahanz-
teko direla, Jainkoaren aur-
kitzekotan 222
32. — Nor-bederak bere buruari
uko egiteaz 225
11. — Bihotzaren aldakorraz, eta
Jainkoa behar dugula bethi
gure azken chede 228
34. — Jainkoa baizik ez ditakela
goza, eta gauza guzietan due-
la gozitzen zinez maite due-
nak 230
35. — Nehor ez dela, bizi deno, ten-
tazionerik gabe izaiteaz se-
gur 233
36. — Jendearen jujamendu hut-
saler nola iharduk 235
37. — Nork bere buruari osoki eta

- zinez uko egiteaz, bihotzeko lokarri guzien haustekotz .. 237
38. — Kanpoko gauzetan nola ibil, eta lanjeretan Jainkoaren ganat nola ihes egin 240
39. — Gure obrak ez ditugula tar-rapataka egin behar 242
40. — Gizonak berez-bere onik ez duela deus, eta deusetaz ez dezakela espanturik egin 243
41. — Mundu huntako ohore guzien oinkatzeaz 247
42. — Nork bere bakea ez duela gizonen gainean jarri behar 248
43. — Zoin-huts eta ezdeusa den munduko jakitatea 249
44. — Kanpoko zerek ez gituztela beretu behar 252
45. — Ez direla oro sinestekoak eta elheetan huts-egitea errech dela 254
46. — Jainkoari girela bermatu behar, mihi gaichtoek jorratzen gituztelarik 258
47. — Nahigaberik handienak behar direla jasan bethiereko biziaren irabazteko 262
48. — Bethiereko zorion betheaz eta bizi huntako hersturez . 265
49. — Bethiereko biziaren goseaz, eta gudulari bihozduer hitzeman ontasunez 270
20. — Auhenetan dagonak, bere burua nola behar duen Jain-

- koaren eskuetan ezarri . . . 276
51. — Obra handientzat on ez dena ttipietan egon behar dela . . . 282
52. — Gizonak ez duela uste ukan behar atseginak dituela hartze, baina la zigorradak 283
53. — Lurreko zerer atchikiak dau denen baitan ez duela graziak uztarik emaiten 286
54. — Graziaren urratsak naturale zaren urratsetarik bertzelakoak direla 289
55. — Gure jitearen tzarraz eta graziaren ondorio onez 297
56. — Gure buruari behar diogula uko egin, eta kurutzearekin Jesusi jarraiki 301
57. — Nehork ez duela behar etsitu, huts zonbaiten gatik . . . 305
58. — Gure ikusmenetik gorago ez dugula zeren beha ; Jainkoak beretzat dauzkan jugamenduetan ez dugula sartzerik 308
59. — Nork bere esperantza eta fidantza choilki Jainkoa baitan behar dituela jarri 315

Laugarren Liburua.

- Mahain saindurako Jesusen dei khartsua 319
1. — Zonbat jauspeneekin dugun behar Jesus bihotzeratu . . . 320
2. — Sakramendu Sainduak erakusten daukula Jainkoa

- zoin den ona eta zoin maite
gituen 329
3. — Ardura komuniatzea on du-
gula 334
4. — Komunione khartsuari dar-
raizkon ondorio onak 338
5. — Aldareko sakramenduaren
saindutasunaz. Aphetasuna-
ren goraz 343
6. — Komunione aitzineko othoi-
tza 346
7. — Kontzientziaren ikertzeaz
eta hobetzeko chede zinaz . 347
8. Jesusek bere burua kuru-
tzearen gainean guretzat oso-
ki eman duen bezala, gu ere
osoki eman behar gizaizkola 351
9. — Ditugun guziekin behar gi-
tzaizkola Jainkoari eman
eta guzientzat dugula behar
othoitz egin 353
10. — Komunione saindutik ez
girela hala hula baztertu be-
har 357
11. — Komuniatzea eta Liburu
Sainduen irakurtzea guziz
beharrezko direla arima jar-
raikiarentzat 362
12. — Komuniatzerat doanak ar-
tha handienarekin behar
duela bere bihotza aphaindu 369
13. — Sakramendu huntan arima
khartsuak Jesusekilako ba-
tasuna behar duela bihotza-
ren erditik bilhatu 373

14. — Arima batzuek Jesusen Gorputzaz duten gutizia khartsuaz	376
15. — Umiltasunaren bidez eta bere buruari uko eginez duela nork-bederak ardiesten khartsutasunaren grazia	378
16. — Gure beharrak Jesusi behar daizkogula agertu Komunionean eta bere grazia galdatu	381
17. — Jesusen Gorputz Sainduaren hartzeko gutizia biziaz eta haren alderako amodio khartsuaz	381
18. — Gizona ez dela sakramendu huntan begi-luzez barnegi sartu behar, baina Jesus bezala umil egon, bere adimendua fedearen azpiko ezarriz	387
Meza Sainduko othoitzak	392
Komunione aitzineko eta ondoko othoitzak	407
Igandeko Bezperak	410
Andre dena Mariaren Bezperak ..	416
Sakramendu Sainduaren ohoretan	420
Izpiritu Sainduaren hymnoa ..	421
Kurutzearen bidea	423
Azken othoitzak	431

Turnhout (Belgique)

Imprimé par les Etablissements Brepols S. A.

